

అధ్యాత్మ గుంకిర్తనలు

(తాల్లపాక అన్నమాచార్య విరచితములు)

పరిష్కర్త

కీ॥ శే॥ గౌరిపెద్ది రామసుబ్బశర్మ

ప్రచురణ

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు

1998

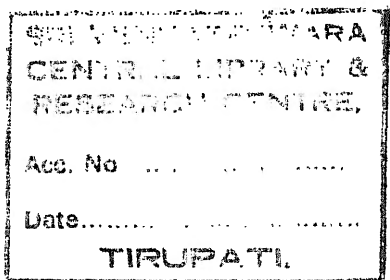
ప్రథమ ముద్రణ : 1986

ద్వితీయ ముద్రణ : 1998

© తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు

తిరుపతి

ప్రతులు : 2,000

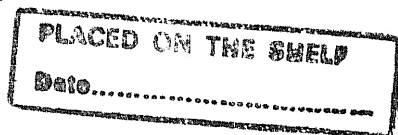
ప్రచురణ :

శ్రీ, M.K.R. వినాయక్, I.A.S.

కార్యనిర్వహణాధికారి

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు

తిరుపతి.

ముద్రణ :

త్రివేణి ఆఫ్సెట్ ప్రింటర్స్

14/264, ఈడేపల్లి

మచిలీపట్నం - 1

ఆంధ్రప్రదేశ్

విన్నపము

ఇందరికీ అభయంబు లిచ్చు చేయి

కందువగు మంచిబంగారు చేయి //

కలియుగ ప్రత్యక్షదైవమైన శ్రీ వేంకటేశ్వరుని వైభవాన్ని, మాహాత్మ్యాన్ని, తత్వాన్ని 32,000 అధ్యాత్మ శృంగార సంకీర్తనలుగా రచించినవాడు తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు. ఇందులో మనకు సుమారు 13,000 సంకీర్తనలు మాత్రమే లభించాయి. వీరి పుత్రుడు తాళ్లపాక పెదతిరుమలాచార్యులు, మనుమడు తాళ్లపాక చినతిరుమలాచార్యులు పదకవులే ! తాళ్లపాక కవులు క్రీ.శ. 15-16 శతాబ్దాలకు చెందినవారు. వీరి స్వస్థలం ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని కడపజిల్లా రాజంపేట తాలూకా తాళ్లపాక గ్రామం.

క్రీ.శ. 15వ శతాబ్దంలో వైష్ణవమత ప్రచారం కోసం తిరుమలను కేంద్రంగా చేసుకొని శ్రీ వేంకటేశ్వరాంకితంగా వేలకొలది సంకీర్తనలను, ఇతర సాహిత్య ప్రక్రియలను రచించినవారు తాళ్లపాక కవులు. శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి సేవలో తరించిన ధన్యమూర్తులు.

తాళ్లపాక పదకవిత్రయంగా కీర్తిగడించిన తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల, తాళ్లపాక పెదతిరుమలయ్య, తాళ్లపాక చినతిరుమలయ్యల సంకీర్తనల రాగిరేకులు తిరుమలలో శ్రీవారి ఆలయంలో 'తాళ్లపాక అర'లో లభించాయి.

తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనల భాండాగారం గూర్చిన మొదటి శాసనం క్రీ.శ. 1530 సంవత్సరంలో కనిపిస్తుంది. తదుపరి క్రీ.శ. 1545, 1547, 1554, 1558 సంవత్సరాల నాటి శాసనాల్లోను సంకీర్తనభాండాగారం గూర్చిన ప్రస్తావన కనిపిస్తుంది. ఇ. వి తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానాల శాసనాలు.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములవారు క్రీ.శ. 1922 సంవత్సరం నుండి తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనల ముద్రణకు పూనుకొన్నారు. క్రీ.శ. 1922 సంవత్సరం నుండి క్రీ.శ. 1992 సంవత్సరం వరకు తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనల సంపుటాల ముద్రణలో వివిధ దశలు కనిపిస్తాయి.

1922 సంవత్సరంలో తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానాలవారు రాగిరేకుల్లోని తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలను వ్రాతప్రతుల్లో వ్రాయించటానికి పూనుకొన్నారు.

1935-38 సంవత్సరాల్లో తాళ్లపాక లఘుకృతులు, తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలు సంపుటాలుకొన్ని వెలువడ్డాయి.

1947-65 సంవత్సరాల్లో తాళ్లపాక కవుల అధ్యాత్మ, శృంగార సంకీర్తనలు కొన్ని సంపుటాలు ముద్రించబడ్డాయి.

1947-1965 సంవత్సరాల మధ్యకాలంలో నిరాఘాటంగా కొనసాగిన తాళ్లపాక పదకవుల సంకీర్తనల ముద్రణ తరువాత ఒక దశాబ్దంపాటు కొనసాగలేదు.

1975-1986 సంవత్సరాల మధ్యకాలంలో తాళ్లపాక పదకవుల సంకీర్తనలు కొన్ని సంపుటాలు వరకు, మరియు అధ్యాత్మ సంకీర్తనలు కొన్ని సంపుటాలు పునర్ముద్రించబడ్డాయి.

తదుపరి 1992 సంవత్సరంలో ఒక సంపుటం ముద్రింపబడినది.

ఇంతేకాక తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల జీవిత చరిత్ర, తాళ్లపాక కవుల ఇతర సాహిత్య ప్రక్రియలను ఈ దశలోనే తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం ముద్రించింది.

ఈ వివిధ దశల్లో తాళ్లపాక పదకవుల సంకీర్తనలను రాగిరేకులనుండి పరిష్కరించిన మహాపండితులు కీ॥శే॥ సాధు సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి, పండిత విజయరాఘవాచార్య, వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రి, రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణశర్మ, పి.టి. జగన్నాథరావు, గౌరిపెద్ది రామసుబ్బశర్మ, శ్రీయుతులు ఉదయగిరి శ్రీనివాసాచార్యులుగారలు.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు 1978 సంవత్సరంలో అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్ స్థాపించినప్పటినుండి తాళ్లపాక అన్నమాచార్య సంకీర్తనలకు దేశవ్యాప్తంగా విశేషవ్యాప్తి ఏర్పడింది. తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల, ఇతర తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలు సాహితీవేత్తలకు, సంగీత విద్వాంసులకు పరకవిత్వ వాణీవీణా నినాదాలైనాయి. ఈ సంకీర్తనలు భక్తులకు మోక్ష మార్గాన్ని తెలిపే విశిష్టరచనలు. పరిశోధకులకు, సాహిత్యచరిత్రకారులకు కొంగుబంగారమై విలసిల్లుతున్నాయి. తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలకు సంగీత, సాహిత్య, భక్తలోకంలో నేడువున్న ఆదరణ ఎనలేనిది.

ఈ ఆవశ్యకతను గుర్తించి వివిధ దశల్లో పరిష్కరింపబడి, ముద్రించబడిన తాళ్లపాకకవుల సంకీర్తనలను ఒక్కసారిగా సమగ్రీతిలో ముద్రించడానికి తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానాల యాజమాన్యం సంకల్పించింది.

ప్రథమతః తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలను సమగ్రంగా 29 సంపుటలుగా లోకానికి అందిస్తున్నాం.

తాళ్లపాక పదకవుల సంపుటాల పునర్ముద్రణ ప్రణాళిక రూపొందించుటలో సహకరించిన శ్రీ ఉదయగిరి శ్రీనివాసాచార్యులుగారికి (తాళ్లపాక వాఙ్మయపరిష్కర్త) విద్వాన్ శ్రీ సింగరాజు సచ్చిదానందం గారికి (విశ్రాంత తెలుగు అధ్యాపకులు, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానాలు) ఆచార్య కె. సర్వోత్తమరావుగారికి (డీన్, హ్యూమానిటీస్ & ఎక్స్‌టెన్షన్ స్టడీస్, శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం, తిరుపతి) డా॥ ఆచార్య ఎం. శ్రీమన్నారాయణమూర్తిగారికి (డైరెక్టర్, శ్రీ వేంకటేశ్వర ప్రాచ్య పరిశోధనాసంస్థ, శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం, తిరుపతి) మరియు ఈ సంపుటాల ముద్రణలో సాహిత్యపరంగా నిర్మాణాత్మకమైన సూచనలందించిన డా॥ముదివేడు ప్రభాకరరావు M.A., Ph.D గారికి, (పరిశోధకులు, శ్రీ వేంకటేశ్వర ప్రాచ్య పరిశోధనాలయం, తిరుపతి) హృదయపూర్వక కృతజ్ఞతాంజులులు అర్పిస్తున్నాము.

దీని తర్వాత తాళ్లపాక కవుల లఘుకృతులు, ఇతర కావ్యాలు వెలువరించడానికి ప్రణాళిక సిద్ధంచేస్తున్నాం.

ప్రస్తుతం వెలువడుచున్న తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనల సంపుటాలు శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామివారి కృపా కటాక్షంచే భక్తజనామోదం పొందగలవని విశ్వసిస్తున్నాం.

M.K.R. వివాయక్

కార్యనిర్వహణాధికారి

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు

సవేదక

క్రి॥శ॥ 15వ శతాబ్దంలో భక్తి, ప్రవత్తి, దేహత్వే శవిచారదులను తెలిపే అధ్యాత్మసంకీర్తనలు; జీవాత్మ, పరమాత్మల ఐక్యాన్నిచాటే అమలిన దివ్య శృంగార సంకీర్తనలు రచించినవారు తాళ్లపాక కవులు. సకల దేవతా స్వరూపమైన శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి తత్వాన్ని ఎన్నోవేల సంకీర్తనలద్వారా లోకవిదితంచేసి ఆత్మకల్యాణంతోపాటు లోక కల్యాణం సాధించిన వారు తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు, వీరి పుత్రుడు తాళ్లపాక పెదతిరుమలాచార్యులు, మనుమడు తాళ్లపాక చినతిరుమలాచార్యులు. శ్రీ వేంకటేశ్వరుని పరతత్త్వంగా భావించి ఉభయ విభూతినాయకుడైన ఆ స్వామి కల్యాణగుణాలను ఎన్నోవేల సంకీర్తనల్లో కీర్తించారు. శరణాగతి తత్వాన్ని ప్రబోధించారు.

క్రి॥ శ॥ 15వ శతాబ్దంలో శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి నందకాంశ సంభూతుడుగా తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు జన్మించాడు. తన పదహారవయేట శ్రీ వేంకటేశ్వరుని సాక్షాత్కారం పొంది స్వామి ఆదేశంతో సంకీర్తనరచనకు శ్రీకారం చుట్టి ఆనాటినుండి జీవితాంతంవరకు దినమునకు ఒక్క సంకీర్తనకు తక్కువ కాకుండా సంకీర్తన రచన సాగించాడు. పల్లవి, చరణాలతో కూడిన సంకీర్తన రచనకీతడు మార్గదర్శకుడై పదకవితాపితామహుడని కీర్తి గడించాడు. అన్నమయ్య పదాలలో సంగీతం, సాహిత్యం, భగవద్భక్తి త్రివేణి సంగమంలా మేళవించాయి.

శ్రీ వేంకటేశ్వరుని పరతత్త్వమూర్తిగానే కాకుండా వివిధ ఆగమ సంప్రదాయాల్లో వినుతుడైన వైభవమూర్తిగా కూడా అన్నమయ్య కీర్తించాడు. ఆంధ్రవాగ్గేయకారుల్లో అనేక వైష్ణవ క్షేత్రాలను సందర్శించి ఆయాక్షేత్ర మూర్తులపై వివిధ సంకీర్తనలను రచించిన ఘనత తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులే!

అన్నమయ్య భగవత్తత్వాన్ని అనేక జానపద గేయరీతుల్లో రచించి సామాన్యులకు అందించే ప్రయత్నంచేశాడు. అన్నమయ్య గ్రాంథిక, శిష్టవాగవహారిక, వ్యావహారిక భాషాశైలిలలో సంస్కృతాంధ్ర సంకీర్తనల్ని రచించాడు. జానపదుల జీవద్భాషను సర్వతంత్ర స్వతంత్రంగా వాడి సంకీర్తనల రచనాశైలిలో తర్వాతి వాగ్గేయకారులకి మార్గదర్శకుడైనాడు.

అన్నమయ్య పదాలు శ్రీ వేంకటేశ్వరముద్రాంకితాలు. వీరి బాటను అనుసరించిన వారు తాళ్లపాక పెదతిరుమలాచార్యులు, తాళ్లపాక చినతిరుమలాచార్యులు.

ఇహపర శ్రేయోదాయకమైన తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు, ఇతర తాళ్లపాకకవుల సంకీర్తనలను భక్తజనానికి అందించాలని తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు 1978 సంవత్సరంలో సంకల్పించి అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్ స్థాపించింది. అప్పటినుండి అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్ కళాకారులచే గానంచేయబడిన తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల, ఇతర తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోనే కాక, ఆంధ్రేతర రాష్ట్రాలలో కూడా బహుళ ప్రచారం, ప్రాచుర్యం పొందాయి.

అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్ తాళ్లపాక అన్నమాచార్య, ఇతర తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనల ప్రచారం- పరిశోధన -రికార్డింగ్ శాఖల సమన్వయంతో వివిధ కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తున్నది. అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్ కళాకారులచే వేలకొలదిగా సంగీత సభలు, పరిశోధకులచే సాహితీసమావేశాలు నిర్వహించింది. మరియు తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలను ఆడియో క్యాసెట్లుగా విడుదలచేసి బహుజనామోదం పొందింది.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానంచే 1949 సంవత్సరం నుండి ప్రతి సంవత్సరం అన్నమాచార్య వర్ధంతి ఉత్సవాలు, 1978 సంవత్సరం నుండి అన్నమాచార్య జయంతి ఉత్సవాలు జయప్రదంగా నేటికీ నిర్వహింప బడుచున్నవి. మరియు అన్నమాచార్య సంకీర్తనోత్సవాలు కుగ్రామ స్థాయినుండి మహానగరాలస్థాయివరకు జరుగుచున్నాయి. అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్ వివిధ విశ్వవిద్యాలయాల

సమన్వయంతో తాళ్లపాక కవుల సాహితీ సదస్సులు నిర్వహిస్తున్నది. తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం 1978సం॥ నుండి తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల, ఇతర తాళ్లపాక కవుల సాహిత్యంపై వివిధ విశ్వవిద్యాలయాల్లో పరిశోధన చేసేవారికి ఉపకారవేతనం ఇచ్చి ప్రోత్సహిస్తున్నది. ఈ ప్రణాళిక క్రింద ఇప్పటివరకు దాదాపు 50 సిద్ధాంతవ్యాసాలు సమర్పించబడ్డాయి.

తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల, ఇతర తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలపట్ల నానాటికీ పెరుగుచున్న ప్రజాదరణ, మరియు 1935వ సంవత్సరం నుండి వివిధ దశల్లో ముద్రించబడిన తాళ్లపాక అన్నమయ్య, తాళ్లపాక పెదతిరుమలయ్య, తాళ్లపాక చినతిరుమలయ్య సంకీర్తనల సంపుటాలు ఏనాడో చెల్లిపోయిన కారణంగా నేడు తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనల సంపుటాలు సమగ్రంగా పునర్ముద్రించవలసిన అవశ్యకత ఏర్పడింది.

పూర్వముద్రణ సంపుటాల్లోని పూర్వపరిష్కరణల పీఠికలు యథాతథంగా ముద్రింపబడుచున్నాయి. పరిష్కరణ పీఠికలో సూచించబడిన సంపుటాల సంఖ్యలు పూర్వముద్రణకు సంబంధించినవి. తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనల సంపుటాలు మొదటిసారిగా సమగ్రంగా పునర్ముద్రితమవుతున్నందువల్ల ముద్రణ, పాఠకుల సౌకర్యార్థం క్రమపద్ధతిలో వుండాలనే వుద్దేశ్యంతో పూర్వముద్రణ సంపుటాల సంఖ్యలు మార్చబడినవి. సంపుటాల సంఖ్యలు మార్పులు ప్రత్యేకంగా పట్టికలో చూపబడింది.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానానికి రాగిరేకుల్లో లభించిన తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలు మొత్తం నేడు ముద్రించబడుచున్నందువల్ల సమగ్రమనే పదం సూచికంగా వాడబడింది.

భక్తిభావ విలసితాలైన తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనల సంపుటాలను సమగ్రంగా ముద్రించుటకు ఆమోదించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం ధర్మకర్తృత్వమండలి అధ్యక్షులు శ్రీకలిండి రామచంద్రరాజుగారికి, మరియు ధర్మకర్తృత్వమండలి సభ్యులకు మా హార్దిక కృతజ్ఞతాంజలి.

ఈ సంపుటాల ముద్రణకు ఆధికారికమైన ఆమోదాన్ని తెలిపిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల కార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీ ఎం.కె.ఆర్.వి నాయక్ I.A.S. గారికి కృతజ్ఞతాంజలి.

తాళ్లపాక పదకవుల సంపుటాల పునర్ముద్రణ ప్రణాళికరూపొందించుటలో సహకరించిన శ్రీ ఉదయగిరి శ్రీనివాసాచార్యులు గారికి (తాళ్లపాక వాఙ్మయపరిష్కర), విద్వాన్ శ్రీ సింగరాజు సచ్చిరానందంగారికి (విశ్రాంత తెలుగు అధ్యాపకులు, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానాలు) ఆచార్య కె. సర్వోత్తమరావుగారికి (డీన్, హ్యూమానిటీస్ & ఎక్స్టెన్షన్ స్టడీస్, శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం, తిరుపతి) ఆచార్య ఎం. శ్రీమన్నారాయణమూర్తిగారికి (డైరెక్టర్, శ్రీ వేంకటేశ్వర ప్రాచ్య పరిశోధనాసంస్థ, శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం, తిరుపతి) మరియు ఈ సంపుటాల ముద్రణలో సాహిత్యపరంగా నిర్మాణాత్మకమైన సూచనలందించిన డా॥ముదివేడు ప్రభాకరరావు M.A., Ph.D గారికి, (పరిశోధకులు, శ్రీ వేంకటేశ్వర ప్రాచ్య పరిశోధనాలయం, తిరుపతి) మా హార్దిక కృతజ్ఞతాంజలులు.

ఈ సంపుటాల ముద్రణలో పాంకేతికపరమైన సహకారాన్ని అందించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల ముద్రణాధికారి శ్రీ ఎం. లక్ష్మణరావుగారికి, వారి సిబ్బందికి, తి.తి.దే పౌరసంబంధ శాఖాధికారి శ్రీ పి. సుభాష్ గారికి కృతజ్ఞతాంజలులు.

డా॥ మేడసాని మోహన్ M.A., Ph.D

డైరెక్టర్

అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు

తిరుపతి.

తేది : 10-2-98

తాళ్లపాక పదకవుల సంకీర్తనల సంపుటాలు

సంఖ్యా వివరణ పట్టిక - 1998

సంపుటాలు	మునుపటి సంఖ్య	ఇప్పటి సంఖ్య	సంకీర్తనాచార్యుని పేరు
అధ్యాత్మ సంకీర్తనలు	1	1	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
అధ్యాత్మ సంకీర్తనలు	2	2	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
అధ్యాత్మ సంకీర్తనలు	3	3	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
అధ్యాత్మ సంకీర్తనలు	10+11(1,2భాగాలు)	4	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	12	5	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	4	6	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	13	7	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	14	8	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	15	9	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
అధ్యాత్మ, శృంగార సంకీర్తనలు	16	10	తాళ్లపాక చినతిరుమలాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	17	11	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	18	12	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	19	13	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	20	14	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
అధ్యాత్మ సంకీర్తనలు	21	15	తాళ్లపాక పెదతిరుమలాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	22	16	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	23	17	తాళ్లపాక పెదతిరుమలాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	24	18	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	25	19	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	26	20	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	27	21	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	28	22	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	29	23	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు

శృంగార సంకీర్తనలు	30	24	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	31	25	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
శృంగార సంకీర్తనలు	32	26	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
*శృంగార సంకీర్తనలు	33	27	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
*శృంగార సంకీర్తనలు	34	28	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు
*శృంగార సంకీర్తనలు	35	29	తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు

* తాళ్లపాక పదసాహిత్యం మొదటిసారిగా సమగ్రంగా పునర్ముద్రణచేయబడుచున్నది. ఈ సందర్భంగా సంకీర్తనల సంపుటాల సంఖ్యలు క్రమవద్దతిలే ఉండాలనే వుద్దేశ్యంతో మార్పులు చేయబడి, పై పట్టికలో చూపబడినవి. పై పట్టికలో మునుపటి సంఖ్య వరుసలో సూచింపబడిన 33, 34, 35 సంపుటాలు ఇంతవరక ముద్రింపబడలేదు. ఇప్పుడు ప్రథమంగా ప్రచురింపబడుతున్నాయి. అయినప్పటి ప్రస్తుతం 1998 సం॥లో క్రొత్తగా 1వ సంపుటం నుండి ఇవ్వబడిన క్రమ సంఖ్యలు ఈ ప్రథమ ముద్రణ సంపుటాలకు చేర్చబడినవి. వివిధ దశలలో 5, 6, 7, 8, 9 సంపుటాల ప్రస్తుతం 1, 2, 3 సంపుటాలుగా గ్రహింప వినతి. వివరములకు ఆయా సంపుటా పీఠికలు చదువగలరు. ఈ మార్పును సహృదయ పాఠకులు గమనించగలరు.

శ్రీ పీఠిక

ఈ పదునొకటవ సంపుటముతో అన్నమాచార్యుల అధ్యాత్మ సంకీర్తనల ముద్రణము ముగిసినది. కీ. శే. శ్రీ ప్రభాకరశాస్త్రిగారు అన్నమాచార్యుల రచనలని ప్రత్యేకముగా గుర్తించిన అధ్యాత్మసంకీర్తనల రేకులు 1 మొదలు 391 వఱకును గలవానిలోని సంకీర్తనలన్నియు 'తాళ్లపాకవారి గేయరచనములు' 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 సంపుటములుగా శ్రీ వేంకటేశ్వర ప్రాచ్యపరిశోధనసంస్థ ప్రకటించినట్టైనది. మొత్తము ప్రకటనకు లభించిన అన్నమాచార్యుల అధ్యాత్మసంకీర్తనలు 2209. వీనిలో కొంచెము తక్కువగా అన్నియు సాధారణ తామ్రపట్టములలోనివే. ఈ రేకులకు సా. రే. అను గుర్తుంచితిని.

ఇవిగాక శ్రీ తాళ్లపాకములరీతిని సుమారు 21/2 అంగుళముల వెడల్పును 33 అంగుళముల పొడవునుగల నిడురేకులు 120 గలవు. ని. రే.లలో చెక్కించుటకు పూర్వము ఈ రీతిగా రేకులు చేయించి చెక్కింపనుపక్రమించి వానిపలుచదనమును నిడుపును అనుకూలముగా తోడనికారణముచే గాబోలు, అంతటితో వదలి, చేతికనుపై లావైన సా. రేకులలో మొదటినుండి మరల పాటలను చెక్కించినట్లు తోచుచున్నది. మరియు నిడురేకుల వ్రాతగూడ అందముతక్కువ. వ్రాసినవారి భాషావ్యుత్పత్తియు సామాన్యము. నలుగురైదుగురు లేఖకులకైవాడము స్పష్టముగానున్నది. కొన్ని రేకులలో మాత్రము కడపట " అన్నమాచార్యుల సంకీర్తనలు ౧౦. మంగళమహా శ్రీశ్రీశ్రీః జేయును. శ్రీతిరుమలయ్యగారి ఆనతిని 'అన్నమరాజు తిమ్మయ్య వ్రాసెను. " ఇట్లు లేఖకుని పేరుగలదు. (చూ. ని-రే. ౫) తక్కిన యేరకపు రేకులందుగాని వ్రాసిన వారి పేరు గానరాదు. సా - రే.లలో లేని అన్నమాచార్యుల అధ్యాత్మసంకీర్తనలు 77 ని-రే.లలో లభించినవి. ఈ సంపుటమున అవి రెండవభాగముగా చేర్చబడినవి. నేటికిని దక్షిణదేశమందలి హరి భజన సంప్రదాయమున ' తోడయ మంగళం' అనబడు తొలిపాటలలో నొక్కటిగా సర్వత్ర వ్యాప్తిలోనున్న 'నారాయణతే నమో నమో' అను సంకీర్తన మనకీనిడురేకులలోనే దొరకినది. * రాగముమాత్రము మారినది. రేకులో దీనిది పాడిరాగము. వ్యవహారములో ఇప్పుడిది మధ్యమావతి. ఇదిగాక ఇందలి వ్రాత అంత వ్యుత్పన్నముగాకున్నను సా. రే.లలోని యెన్నోపాఠ సందేహములిందు తీరినవి.

* దీనినే కడపటి చరణమున 'పురందర విఠలతే నమో నమో' అని మార్చి పురందర దాసరాయల పదముగా కర్ణాటకులు కొందఱు వాడుచున్నారు !

మరియు అహోబల నరసింహస్వామి దేవళమున లభించిన పెద్ద రేకులు 35. ఇవి 27 అంగుళముల పొడవును 16 అంగుళముల వెడల్పును గలవి. ఇవి ఐదైదురేకులు గుదిగా ఒకలాపైన కడియములో చేర్చి యుంచబడినవి. పె. రే. అని వీని గుర్తు. సా. రే. లలోని సంకీర్తనలే ఇందును పునరుక్తములు. అందలి వ్రాత తప్పులెన్నో ఇందు సవరింపబడినవి. అక్షరములజాతి యదే. కనుక సా-రే, పె-రే.ల వ్రాత ఒక్కవ్యక్తి చేతిమీఁదుగానో లేక ఒక లేఖన సంప్రదాయమునకు చేరిన గురుశిష్యులచేతనో నడిచినదని యూహింప వచ్చును. ఈ రెండు విధముల రేకులను ప్రత్యేకముగా తయారుచేయించి రెండుమార్లు పాటలను చెక్కించు వ్యయప్రయాసములివియని యూహించుట కష్టము. దీని యుద్దేశముగూడ దురూహమే. ఈ పె-రే. లు ఎన్నియుండినవో తెలియదు. మనకు దొరికినవి 35 మాత్రమే. అందు అన్నమాచార్యుల, తిరుమలాచార్యుల అధ్యాత్మ శృంగారసంకీర్తనలు వేరుపరచి యియ్యబడినవి. పె-రే. లు సా-రే. లకు అనువాదములే కనుక పాఠభేదములు ప్రాయశః ఇందు లభింపవు.

ఇదిగాక తంజావూరి సరస్వతీమహాలు భండారమునందలి P. 465 సంఖ్యగల తాటాకులప్రతి 'శ్రీ వేంకటేశ్వర విన్నపాలు' అనుదానికి ప్రతివ్రాయించి తెప్పించబడినది. అందు 90 సంకీర్తనలు వేంకటేశాంతములు కలవు కాని యిందులో అన్నమాచార్యులవేవో ఇతరులవేవో తెలపబడలేదు. రేకులలోని అన్నమాచార్యుల కృతులు కొన్ని ఇందుగలవు. పాఠ వివేకమునకు ఇదియు కొంత తోడుపడినది.

వీనికి తోడు తిరుపతివాసులైన శ్రీ తాళ్ళపాక వేంకటేశాచార్యులయింటి వ్రాత ప్రతి యొకటివారి దయతో లభించినది. (S.V.O. 6609) ఇందు శృంగారాధ్యాత్మరచనలు 275 కలవు. కాని ఇందును కర్తలపేర్లు తెలియవు. మరియు తరువాతి పదకవుల రచనలును ఇందు కలిసినట్లున్నది. కొన్ని పాదముల సవరణల కిదియు సుపకరించినది.

వీని నన్నిటిని పరస్పరము సంప్రతించుపనికై కొంతకాలము పట్టినది. ఇది గాక 1936లో తిరుమల-తిరుపతి దేవస్థానము వారు ప్రచురించిన 'The works of Thallapaka poets, Vol. II' అను దానిలోని అన్నమాచార్యుల అధ్యాత్మసంకీర్తనల ముద్రణము చాల అస్పష్టగా జరిగినది. పైని రేకులను వ్రాతప్రతులను పరిశీలింఁ సరియైన పాఠములతో వానిని మరల ప్రచురించుట అత్యావశ్యకమనిపించినది. అట్లుచేసి సవరించిన 173 అన్నమాచార్యుల అధ్యాత్మసంకీర్తనలు ఈ సంపుటమున 3-వ భాగముగా

శ్రీ తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల

ప్రకటింపఁబడినవి. ఇట్లు చేయుటకు ఈ ప్రాచ్యపరిశోధనాలయాధ్యక్షులు శ్రీ పరవస్తు రామానుజస్వామి ఎం.ఏ. గారు దయతో నా కనుమతినిచ్చిరి. వారికి నా ధన్యవాదములు.

ఈ కారణముచేత ఈ సంపుటము కొంత విలంబముతో వెలువడవలసి వచ్చినది. ఈ కార్యములో మొదటి కొన్ని దినములు మాత్రము శ్రీ ఉదయగిరి శ్రీనివాసాచార్యుల తోడు నాకు లభించినది. దానికై వారికి నేను కృతజ్ఞత ఇందు తెల్పుకొనుచున్నాను. తరువాత ఏకాంగిగానే నేనీపని నిర్వహింపవలసితిని. ఇదిగూడ విలంబహేతువైనది.

12-వ సంపుటమునుండి అన్నమాచార్యుల శృంగార సంకీర్తనలు ప్రకటింపఁబడును. ఆ సంపుటము గూడ ఇంతలో ముద్రణకెక్కుస్థితిలో నున్నది. స్వరపరచిన 'తాళ్లపాకపాటలు' రెండవసంపుటమును త్వరలో ప్రకటింపఁబడుటకు సిద్ధమయినది.

శ్రీ తిరుమల-తిరుపతి దేవస్థానముల ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరుగారగు శ్రీ చెలికాని అన్నారావు బి.ఏ. గారు ఈ సంకీర్తనల ప్రకటనకై, వ్యాప్తికై చూపుచున్న అపారమైన యుత్సాహమునకు తగినంత త్వరగా పని జరుపు శక్తి శ్రీనివాసుఁడు నా కనుగ్రహించినచో కొంతయైనను వారి దయాఋణమును తీర్చుకోవలెననుటయే నా యాశంస.

శ్రీ వేంకటేశ్వర ప్రాచ్యవిద్యా
పరిశోధనాలయము, తిరుపతి.

రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణశర్మ,
సంగీతవాఙ్మయ పరిశోధకుఁడు.

శ్రీః
పీఠిక

ఈ పదవ సంపుటమున శ్రీఅన్నమాచార్యుల అధ్యాత్మసంకీర్తనల టేకులలో 3 వది మొదలు 350 వ దాని వఱకును గల సంకీర్తనలు అనుక్రమముగా ప్రకటింపఁబడిన ఎప్పటివలెనే శ్రీ ఉదయగిరి శ్రీనివాసాచార్యుల కైంకర్యమిందు చాలా కలదు.

ఈ సంపుటమునఁగూడ అన్నమాచార్యుల రచన కాఁజాలని 'హరియవతార అతఁడితఁడు' అను పాట (192 వ సంకీర్తన) ఎట్లో రేకులో చొచ్చుకొని యుఁ ప్రకటింపఁబడినది. 'ఉన్నాఁడు వైకుంఠము' అను మాట యొక్కటే చాలు దీనియన్యకర్తృకత్వమును తెలుపుటకు.

'ఓవో రాకాసులాల' (295) అను పదము 2వ సంపుటములోని 146వ సంకీర్తనమే. క చిల్లరపాఠభేదములు మాత్రమందుఁ గలవు. కాని ముఖ్యమైన భేదము రెంటిరాగముఁ సంబంధించినది. ఇందలిది 'శోకవరాళి'లో, అందలిది 'గౌళి'లో నున్నది. * రాగభేదము ఆకాలమందే యెట్లు, ఏల యేర్పడెనో దురూహము. అన్నమాచార్యులే సంకీర్తనను వేఱువేఱుకాలములందు వేఱురాగములందు పాడెనో, లేక తరుఁ అనుయాయులు వ్యుత్పత్తికొలఁది రుచికొలఁది రాగము మార్చిరో, చెప్పఁజాలము. ! సంగీతకళయందిట్టి మార్పులు సహజములు, దుర్నిరోధములు గూడ.

శ్రీ వేంకటేశ్వర ప్రాచ్యవిద్యా
పరిశోధనాలయము, తిరుపతి.

రాళ్ళపల్లి అనంతకృష్ణశర్మ

18-10-52.

* ఇట్లే అన్నమాచార్య సంకీర్తనల రెండవ సంపుటమున 'బౌళి' రాగముననున్న 'వెన్న తొంగిలినాటి' అను (౨౬ వ) సంకీర్తనమే 6 వ సంపుటమున చిటుమార్పులతో 'క రాగమున నున్నది.

శుభమస్తు

శ్రీ తాళ్ల పాక

అన్నమాచార్యుల అధ్యాత్మ సంకీర్తనలు

స్వస్తి. శ్రీ జయీభ్యుదయ శాలివాహనశక వరుషంబులు ౧౩౪౬
 అగు నేటి క్రోధి సంవత్సరమందు తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు అవతరించిన
 పదారుయేండ్లకు తిరువేంగళనాథుండు ప్రత్యక్షమైతేను అది మొదలుగాను
 శాలివాహనశక వరుషంబులు ౧౪౨౪ అగు నేటి దుందుభి సంవత్సర
 ఫాల్గుణ బ ౧౨ నిరుధానకు (నిరోధానకు ? తిరోధానానకు) తిరువేంగళనాథుని
 మీదను అంకితముగాను తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు విన్నపము చేసిన
 అధ్యాత్మ సంకీర్తనలు.

301- రేకు

రామక్రియ

ఎక్కడికంసుఁడు యింక నెక్కడిభూభారము

చిక్కువాప జనియించె శ్రీకృష్ణుఁడు

॥పల్లవి॥

అదివో చంద్రోదయ మదివో రోహిణిపొద్దు

అదన శ్రీకృష్ణుఁ డందె నవతారము

గదయు శంఖచక్రాలుగలనాలుగుచేతుల

నెదిరించియున్నాఁడు ఇదివో బాలుఁడు

॥ఎక్క॥

వసుదేవుఁడల్ల వాడే వరుస దేవకి యదే

కొసరేబ్రహ్మదులకొండాట మదే

పాసగఁ బొత్తులమీఁదఁ బురుటింటిలోపల

శిసునై మహిమ చూపె శ్రీకృష్ణుఁడు

॥ఎక్క॥

పరంజ్యోతిరూప మిదె పాండవుల బ్రదికించె
 అరిది కౌరవులసంహారమూ నిదె
 హరికర్షణము లీరో జయంతి పండుగ సేయరో
 కెరలి శ్రీవేంకటాద్రికృష్ణుఁ డీతఁడు

॥ఎక్క॥ 1

దేసాళం

నాకు నాకే సిగ్గయ్యాని నన్ను జూచుకొంటేను
 చేకొని నీవే మన్నించఁ జెయ్యెగ్గేఁగాని

॥పల్లవి॥

సేయరానిపాపములు సేసివచ్చి యేనోర
 నాయెడ నిన్ను వరములడిగేను
 కాయముతో నింద్రియకింకరుడనై యేమని
 చేయార నీబంటనని చెప్పుకొనేను

॥నాకు॥

వేగితేచి సంసారవిధులకే వొడిగట్టి
 యేగతిఁ గొసరి నీపై నేఁట వేసేము
 ఆగడపు బంగారుకాతుమనేన (య?)మ్ముకొని
 భోగపుమోక్షము నెట్టు వొందించు మనేము

॥నాకు॥

కలుపుట్టుగుబదుకు కాంతలకు వెచ్చపెట్టి
 వలసి నేఁడెట్టు నీవార మయ్యేము
 నెలవై శ్రీవేంకటేశ నీవే కరుణించితివి
 బలిమిసేసి నీ కెట్టు భారము వేసేము

॥నాకు॥ 2

శంకరాభరణం

అచ్చుతుశరణమే అన్నిటికిని గురి
 హెచ్చుకుందు మరి యెంచఁగనేది

॥పల్లవి॥

ఏఁట = (ప్రకరణమునుబట్టి) నెపము, నిందగా తోచుచున్నది.

యోనిజనకమగు యొడ లిది
 యే నెల వైనా నేటి కులము
 తానును మలమూత్రపుఁ జెలమ
 నానాచారము నడచినా

॥అచ్చు॥

పాపపుణ్యముల బదుకిది
 యేపొద్దు మోక్షం బెటువలె దొరకు
 దీపనబాధల దినములివి
 చూపట్టి వెదకఁగ సుఖ మిందేది

॥అచ్చు॥

మరిగినతెరువల మనసుయిది
 సరవినెన్న విజ్ఞానంబేది
 యిరవుగ శ్రీవేంకటేశ్వరుడే
 వెరవని కంటే వెలితిఁగ నేది

॥అచ్చు॥ 3

బొలి

నిజమో కల్లో నిమిషములోననె
 భజించువారలభాగ్యముకొలఁది

॥పల్లవి॥

వాకఁడు కనుదెరచి వున్నది జగమను
 వాకఁడు కన్నుమూశొగి లేదనును
 సకలము నిట్లనె సర్వేశ్వరుఁడును
 వెకలినరులు భావించినకొలఁది

॥నిజ॥

కడుపు నిండొకఁడు లోకము దనిసె ననును
 కడుపు వెలితైనఁ గడమను నొక్కఁడు
 తడవిన నిట్లనే దైవమిందరికి
 వెడగునరులు భావించినకొలఁది

॥నిజ॥

ముదిసి యొకఁడనును మోక్షము చేర్చని
 తుదఁబుట్టొకఁడది దూరమనును
 యెదుటనే శ్రీవేంకటేశ్వరుఁ డిట్లనే
 వెదకి నరులుభావించినకొలది

॥నిజ॥ 4

వసంతవరాళి

ఏమందు మిందుకు నెఱిగినదే తొల్లి
 శ్రీమాధవుఁడ నీవు సేసినదే తొల్లి

॥పల్లవి॥

వాక మానఁ జేఁదూ వాక మానఁ దీపూ
 కకిపికలై రెండూఁ గలవే తొల్లి

వాకనికజ్ఞానము వాకనికి జ్ఞానము

సకలానఁ గలుగుట సహజమే తొల్లి

॥ఏమం॥

పగలు వెలుఁగు పైపై రాత్రి చీకటి

నిగిడి లోకములను నిజమే తొల్లి

మొగి సురలకు మేలు ముంచి దైత్యులకుఁ గీడు

తగిలి నొసల్పినాఁత తప్పదిది తొల్లి

॥ఏమం॥

వెన్నెలలు చంద్రునందు వెడ యెండ సూర్యునందు

కన్నుల లోకమువారు గన్నదే తొల్లి

యెన్నఁగ శ్రీవేంకటేశ యేలినవాఁడవు నీవు

పున్నవారు నీకింద నున్నవారు తొల్లి

॥ఏమం॥ 5

అలిత

ఆతఁ డితఁడా వెన్న లంతట దొంగిలినాఁడు

యేతులకు మద్దులు రెండిలఁ దోసినాఁడు

॥పల్లవి॥

యీతఁడా దేవకిగన్నయింద్రనీలమాణికము

ఁ పూతకిచన్ను దాగి పొదలినాఁడు

యీతఁడా వసుదేవునియింటిలో నిధానము

చేతనే కంసునిఁ బుట్టచెందుసేసినాఁడు

॥ఆతఁ॥

మేటియైనగొంతిదేవిమేనల్లుఁ డీతఁడా

కోటికిఁ బడెగెగాను కొండ యెత్తెను

పాటించి పెంచేయశోదపాలి భాగ్య మీతఁడా

వాటమై గొల్లెతలను వలపించినాఁడు

॥ఆతఁ॥

ముగురువేలుపులకు మూలభూతి యీతఁడా

జిగి నాపులఁ బేయలఁ జేరి కాచెను

మిగుల శ్రీవేంకటాద్రిమీఁదిదైవ మీతఁడా

తగి రామకృష్ణావతార మందె నిప్పుడు

॥ఆతఁ॥ 6

302- రేకు

శుద్ధవసంతం

పనిగొనువారలభాగ్య మీది

వెనకముందరికి వివేక మొకటే

॥పల్లవి॥

బలు పుణ్యములకుఁ బాపములకు గురి

కలియుగ మొకటే కలది

చెలఁగి సేయుటకు సేయించుటకును

తలఁపూ నొకటే తనలోఁ గలది

॥పని॥

మోదపు భోగము మోక్షమునకు గురి

యీదేహ మొకటే యెత్తినది

గోదిలి కడుఁ గుంగుటకు నెక్కుటకు

యీదెస ¹ విజ్ఞానమిదియే కలది

॥పని॥

¹ 'బూతకి' రేకు. ² 'విజ్ఞానమే కలది' పూ.ము.పా.

ఆర్మిలిదుఃఖము నతిసుఖములకు గురి
కర్మం బొకటే కలది
కూర్మి శ్రీవేంకటగురుదైవముఁ గను-
ధర్మమున కతనిదాస్యమే కలది

॥పని॥ 7

మంగళకౌశిక

ఇందరు నీకొక్కసరి యెక్కువ తక్కువ లేదు
చెంది నీసుద్దులు యేమిచిత్రమో కాని
నీనామ ముచ్చరించి నెరవేరె నొక్క మౌని
నీ నామము వినక నెరవేరె నొకఁడు
పూని నిన్ను నుతియించి భోగియాయ నొకఁడు
మోనమున నిన్ను దిట్టి మోక్షమందె నొకఁడు
మతిలో నిన్ను దలంచి మహిమందె నొకయోగి
తతి నిన్ను దలచకే తగిలె నిన్నొకఁడు
అతిభక్తిఁ బని సేసి అధికుఁడాయ నొకఁడు
సతతముఁ బనిగొని సఖుఁడాయ నొకఁడు

॥పల్లవి॥

॥ఇంద॥

॥ఇంద॥

కాఁగిటి సుఖములిచ్చి కలసిరి గొందరు
ఆఁగి నిన్ను వెంటఁదిప్పి ఆవులు మేలందెను
దాఁగక శ్రీవేంకటేశ దగ్గరైన దవ్వయిన
మాఁగి నిన్ను దలపోసేమనసే గుఱుతు

॥ఇంద॥ 8

ముఖారి

గరిమతో వెరపేల కమలాక్షు దాసులకు
పరమపద మొక్కటే ఫలమింతే కాక

॥పల్లవి॥

శ్రీ తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల

పాపమెంత పుణ్యమెంత ప్రపన్నాధికారులకు
దాఁచ నవి నిమిషమాత్రములేకాక
లోపలేడ వెలియాడ లోకులకింతేకాక
మోసినదంతా యేకముఖమేకాక

॥గరి॥

రాతిరేది పగలేది రమించు సాత్త్వికులకు
యీతల నింతా వెలుఁగింతేకాక
ఘాతలఁ గర్మాకర్మగతులు యీసంది వింతే
పోతరించి యెక్కనెక్కఁ బొడవేకాక

॥గరి॥

చింతలేల సిలుగేల శ్రీవేంకటేశ్వరుని
వంతుల నమ్మినయట్టి వైష్ణవులకు
జంతువుల పురుఁడులు జడులకింతేకాక
వింతవింతసుద్దులేల విభవమేకాక

॥గరి॥ 9

గుండక్రియ

అనాది జీవుఁ డన్నియుఁ గన్నవే
వినోదమిందలి విరతే వలయు

॥పల్లవి॥

వెలిఁ దోఁచిన యీ విశ్వంబెల్లా
కలసిన మనోగతములివి
పలు విషయేంద్రియభావములెల్లా
వెలయఁ దా ననుభవించినవే

॥అనా॥

సహజపు వర్ణాశ్రమము లివెల్లా
యిహమునఁ దా ధరియించినవే
బహువేదశాస్త్రపఠన లివెల్లా
వహి కెక్కఁగఁ దా వచియించినవే

॥అనా॥

దినదినసంసారతిమిరంబెల్లా
 ఘనముగఁ దను మున్ను గప్పినవే (దే?)
 అనయము శ్రీవేంకటాధిపుఁ డాత్మకు
 ననిచి తొల్లి కల నాయకుడే

॥అనా॥ 10

సామంతం

ఇతర మేదియు లేదు యెఱఁగ మింతేకాని
 రతికేక్కిపనులెల్లా రామచంద్రుడే పో
 ధనమై చేరేవాఁడు దైవమై కాచేవాఁడు
 మనసులోఁ దలచేటిమాధవుడే
 మునుకొన్నగ్రామములై ముందరనుండేవాఁడు
 కొననాలుకమీఁదటిగోవిందుడే పో

॥పల్లవి॥

॥ఇత॥

తల్లియై పెంచేవాఁడు తండ్రియై పుట్టించేవాఁడు
 వెల్లవిరిఁ దాఁ గొలిచే విష్ణుమూరితి
 ఇల్లాలై సుఖమిచ్చి యెంచఁ బుత్రులైనవాఁడు
 చెల్లుబడిఁ దా మొక్కేటిచేతిపై శ్రీహరియే

॥ఇత॥

దేహమై వుండేటివాఁడు దినభోగమైనవాఁడు
 యీహల శ్రీవేంకటేశుఁ డితఁడొక్కడే
 మోహచారమైనవాఁడు మోక్షమై నిలిచేవాఁడు
 సాహసించి నమ్మఁగలసర్వేశుఁ డితఁడే

॥ఇత॥ 11

భవులి

విడిచితి మనరాదు అవి మరి విడువమనఁగరాదు
 అడరిన శ్రీహరి అనుమతికొలదే

॥పల్లవి॥

శ్రీ తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల

పెంచినఁ బెరుగును పెను యింద్రియములు

కొంచము సేసినఁ గుందును

పంచిన దిందును పాపముఁ బుణ్యము

యెంచఁగ నీశ్వరుఁ డిచ్చినకొలఁదే

॥విడి॥

తెలిసినఁ దేటగు తిరమగుమనసిది

కలఁచిన లోలోఁ గలఁగును

తొలఁచిన దిందునె దుఃఖము సుఖమును

యిల నంతర్యామిచ్చినకొలఁదే

॥విడి॥

చేసినఁ జెలఁగును చేతల కర్మము

పాసినఁ బాయును బంధముతో

ఆసల శ్రీవేంకటాధీశుఁ డిందుకు

యీసరిఁ గర్తవ్యఁడిచ్చినకొలఁదే

॥విడి॥ 12

303 - రేకు

శంకరాభరణం

అతఁ డేమిసేసినా మాకదే గురి

మతిలో నాతఁడుండఁగా మాయలు మా కేటికి

॥పల్లవి॥

ఆసలకెల్లా గురి హరి యొక్కఁడేకాని

వేసరక కన్నవారి వేడనోపను(ము?)

చేసేటిసేతకు గురి శ్రీవిభుఁడేకాని

వాసి దప్పి హీనులసేవలు సేయ నోపము

॥అతఁడేమి॥

ముచ్చటకెల్లా గురి మురహరుఁడేకాని

చెచ్చెర నెవ్వరికైనాఁ జెప్పనోపము

నిచ్చలు మాబ్రదుకెల్లా నీలవర్ణనికేకాని

రచ్చల దుష్టులతోడిరావులకు నోపము

॥అతఁడేమి॥

పరమునిహమునకు పరమాత్ముడే గురి
 పరులకధీనమైనబాఁతి యేటికి
 సిరులకెల్లా గురి శ్రీవేంకటేశుడేకాని
 అరపిరికితనపుటలమట లేదు

॥అతఁడేమి॥

దేశాక్షి

ఎన్నఁడుఁ జెడనియీవు లిచ్చిని మాధవుఁడు
 పన్నినయాస లితనిపైపై నిలుపవో

॥పల్లవి॥

కొననాలుకా హరిగుణములే నుడుగవో
 మనసా అతని దివ్యమహిమెంచవో
 తనువా శ్రీపతితీర్థదాహమే కోరవో
 యెనలేనిఅడియాస లేటికి నీ కిఁకను

॥ఎన్నఁ

వీనులాలా యేపొద్దు విష్ణుకథలే వినరో
 ఆనినచేతు లితనికంది మొక్కురో
 కానుక చూపులాల కమలాక్షుఁ జూడరో
 యీనేటి పాపాలబారి నేల పడేవిఁ(రి?)కను

॥ఎన్నఁ

నలిఁ బాదాలాల హరినగరికే నడవరో
 కలభక్తి యాతనిపై ఘటియించవో
 చలమా శ్రీవేంకటేశుసంగతినే వుండవో
 యెలయింపుఁగోరికల కేల పారే విఁకను

॥ఎన్నఁడు॥

సామంతం

కొసరి కొసరి యిఁకఁ గోరఁగనేటికి
 అసురవైరి శరణునుటే చాలు

సంతతభోగము జననబంధములు

జంతురాసులకు సహజము

వంతురక్షకత్వము కరుణ భువి

నంతర్యామికి నది సహజము

॥కొస॥

కలకాలంబును గామముఁ గ్రోధము

చలమును బ్రాణుల సహజము

సులభత్వంబును సొరిది వదాన్యత

అల లక్ష్మీపతికది సహజము

॥కొస॥

వుడుగనికర్మము లొడలోముటలును

జడులము మాకిది సహజము

యెడయక శ్రీవేంకటేశ నీకు మము

నడరి కాచుటే అది సహజము

॥కొస॥ 15

శుద్ధవసంతం

ఇహపరసాధన మిది యొకటే

సహజపుమురారిసంకీర్తన నొకటే

॥వల్లవి॥

భవసాగరములఁ బాపెడిది తేనె

భువి నజ్ఞానముపులివాకట్టిది

జవళి నాశాపాశములకుఁ గొడువలి

నవనీతచోరునామం బొకటే

॥ఇహ॥

చింతాతిమిరముఁ జెరిచేటి సూర్యుడు

అంతట 'దరిద్రహతపు నిధానము

వింతమరణభయ వినాశమంత్రము

మంతుకు హరినామంబిది యొకటే

॥ఇహ॥

° 'జెరిచేటి', పూ.ము.పా. ° 'దరిద్ర'శబ్దము భావప్రధానము 'దారిద్ర్యముచేత హత్యమైన దానికి' అని అర్థము: 'హత' శబ్దమును సామాన్య నపుంసకంగా స్వీకరింపవలెను.

మించుదుఃఖములమృతసంజీవని
అంచలఁ బంచేద్రియముల కంకుశము
యెంచగఁ శ్రీవేంకటేశుదాసులకు
బంచిన పాళ్లఁ బరగినదొకటే

॥ఇహ॥

సాళంగనాట

ఏమని పొగడుదు నిట్టి నీగుణము
యీ మహిమకుఁ బ్రతి యితరులు గలరా
నిండెను జగముల నీ ప్రతాపములు
చెండిన బాణునిచేతులతో
కొండలంతలై కుప్పలువడియెను
వండఁదరగు రావణుతలలయి (లు?)

॥పల్లవి॥

॥ఏమ॥

పూడెనుజలధులు పారిఁ గోపించిన
తోడ బ్రహ్మాండము తూటాయ
చూడఁ బాతాళము చొచ్చె బలీంద్రుఁడు
కూడిన కౌరవకులములు నడఁగె

॥ఏమ॥

యెత్తితివి జగము లీరేడు నొకపరి
యిత్తల నభయం బిచ్చితివి
హత్తిన శ్రీవేంకటాధిప నీకృప
నిత్రెమాయ నీనిజదాసులకు

॥ఏమ॥

దేసాళం

నీకు నీవే వలసితే నీవు నన్నుఁ గాచుకొమ్ము
నాకు వసగానివెల్ల నన్నుఁ బాసీనయ్యా

॥పల్లవి॥

పాపమూల మటు తొల్లి పైకొన్నదేహము
 పాపము సేయకుండితే పక్కున నేల మాను
 కోపమే కూడుగఁగుడిచిన యీబుద్ధి
 కోపము విడువుమంటే గుణమేల మాను ||నీకు||

అప్పు దీర్చ వచ్చినట్టి ఆయపు సంసారము
 అప్పు దీర్చుకోకుమంటే నది యేమిటికి మాను
 తప్పు వేయవచ్చి నన్ను దగిలె నీ కర్మములు
 తప్పులు వేయక సారె దా మేల మాను ||నీకు||

పంచమహాపాతకాలే పట్టుకొనేయింద్రియాలు
 పంచమహాపాతకాలే(ల?) బారిఁ దోయ కేల మాను
 అంచెల శ్రీవేంకటేశ ఆత్మలో నీవుండఁగాను
 పొంచి నీ కరుణ నన్ను బొదుగ కేల మాను ||నీకు|| 18

304 - రేకు

లలిత

భావించువారలపాలిభాగ్య మితఁ
 డావలనీవల నంతర్యామి ||పల్లవి||

యీశ్వరేశ్వరుఁడు యితఁడు దివిజాలకు
 శాశ్వతమూరితి జగములకు
 విశ్వాత్మకుఁ డీ వివిధజీవులకు
 ఐశ్వర్యము మా యంతర్యామి ||భావిం||

నిత్యుఁ డితఁ డొకఁడె నెరిఁ గాలములకు
 సత్యం బీతఁడు చదువులకు
 ప్రత్యక్షం బిదె భక్తకోటికిని
 అత్యంతము మా యంతర్యామి ||భావిం||

గుణి నిర్గుణి తఁడు గురుమునిజనులకు
 ప్రణవము వేదాంతపంక్తులకు
 ప్రణుతి శ్రీవేంకటపతి లోకులకితఁ
 డణురేణుపూర్ణుఁ డంతర్యామి

॥భావి॥

సాళంగనాట

జగములెల్లా నీడేరె జయ వెట్టి రిందరును
 తగ నేఁడు కృష్ణావతారమాయ నిదివో

॥పల్లవి॥

అచ్చితుఁడు జనించె నద్దమరేతిరికాడ
 ముచ్చిమి రాకాసులు ముట్టుపడిరి
 పచ్చిగాను లోకులాల పండుగ సేయరో నేఁడు
 అచ్చపుఁ గృష్ణావతారమాయ నిదివో

॥జగ॥

గోవిందుఁడు జనియించె గోకులష్టమిదే నేఁడు
 కావరపు కంసుని గర్వమణగె
 భావించి ప్రజలాల పారణ సేయరో నేఁడు
 ఆవేళఁ గృష్ణావతారమాయ నిదివో

॥జగ॥

అనంతుఁడు శ్రీవేంకటాద్రీశుఁడు జనియించె
 ఘనశిశుపాలాదులు గతమైరి
 తనివంది జనులాల ధర్మాన బ్రతుకరో
 అనుగుఁ గృష్ణావతారమాయ నిదివో

॥జగ॥ 21

మాళవి

పారిరి దానవులెల్లా పంచబంగాళమైరి
 తూరిరి గొందులెల్లాను తుత్తుమురై విరిగి

॥పల్లవి॥

“అచ్చుతుఁడు” పూ.ము.సా. ప్రాసభంగము
 ‘హతులైరి’కి వ్యావహారికము ‘హతమైరి’కాగా, దాని సాదృశ్యముతో ‘గతమైరి’ సిద్ధించినట్లు

గరుడధ్వజునిదండు గదలె రాకాసులపై
 అరదము దోలవో చయ్యన దారకా
 ధరయెల్లఁ గుమ్మెలై పాతాళ మదే కానవచ్చె
 తురగములఁ దోలవో దుమ్ములు రేఁగను ||పారి||

దనుజాంతకునిసేన దగ్గరి నడవఁజొచ్చె
 చొనిసి రొప్పవో తేరు సుమంతుఁడా
 గునిసి దిగ్గజములు గొబ్బున మొగ్గతిలెను
 కినిసి పగ్గములు బిగించవో పయిపైన ||పారి||

శ్రీవేంకటేశుబలము చిమ్మిరేఁగి మించఁజొచ్చె
 సేవించలమేల్మంగను సేనాపతీ
 దేవతలు మొక్కి రదే దిక్కులు సాధ్యములాయ
 తావుకు మరలించవో తానకముగాను ||పారి|| 21

లలిత

ఘనుఁ డాతఁడే మముఁ గాచుఁగాక హరి
 అనిశము నే మిఁక నతనికె శరణు ||పల్లవి||
 యెవ్వనినాభిని యీ బ్రహ్మాదులు
 యెవ్వఁడు రక్షకుఁ డిన్నిటికి
 యెవ్వనిమూలము యీ సచరాచర-
 మవ్వలనివ్వల నతనికే శరణు ||ఘనుఁ||
 పురుషోత్తముఁడని పాగడి రెవ్వరిని
 కరి నెవ్వఁడు గక్కనఁ గాచె
 ధర యెవ్వఁడెత్తెదనుజాలఁ బొరిగొనె
 అరుదుగ మే మిఁక నతనికె శరణు ||ఘనుఁ||

శ్రీసతి యెవ్వనిఁ జేరి వురమునను
 భాసిల్లె నెవ్వఁడు పరమంబై
 దాసులకొరకై తగు శ్రీవేంకట
 మాస చూపె నితఁ డతనికె శరణు

॥ఘను॥ 22

మంగళకౌశిక

ఔలే నే నొకవనికి నవుదు నీకును
 కూళలలో నెంచి చూడ గురి యవుదును

॥పల్లవి॥

పసురమువంటివాఁడ పాపపుబందెలు దెత్తు
 శిసువువంటివాఁడ సిగ్గు నెగ్గు నెరఁగ
 వసుధలో రాయివంటివాఁడను దయదలఁచ
 యెసఁగ న న్నేరితి నీ వేలితివి దై వమా

॥ఔలే॥

మాఁకువంటివాఁడ నే మతి లేదు; పుచ్చిన-
 పోకవంటివాఁడ నెప్పుడు కొరగాను
 రోకలివంటివాఁడ రోటిలోనిపోట్లకు
 యేకట న న్నెటువలె నేలితివి దైవమా

॥ఔలే॥

పామువంటివాఁడ నే పట్టినవారిఁ గరతు
 గామువంటివాఁడ లోకమువారిఁ బీడింతు
 నేమపు శ్రీవేంకటేశ నీవు నన్ను బంటంటా-
 నేమిటికిఁ గృపతోడ నేలితివి దైవమా

॥ఔలే॥ 23

వరాళి

దేహముతోడిది లంకె తీరదిది హరిమాయ
 సాహసపుజీవులకు సహజమెప్పుడును

॥పల్లవి॥

నెట్టనఁ బెక్కిండ్లవిందు నిండుకొన్నయాఁకలి

వొట్టి నిచ్చకల్యాణి కామోద్రేకము

కట్టినవోడదూలము కాయపుసంసారము

దట్టమైనప్రాణులకుఁ దనివేడదయ్యా

॥దేహ॥

పొద్దొకబైరూపము పొదలేటి యీవయసు

తిద్దుబడిగుట్టము హత్తినగుణము

వొద్దనుండినట్టినిడ వుడివోనియట్టినిద్ర

అద్దుకొని వుండుఁగాక అదియేల మానును

॥దేహ॥

పచ్చిగరికెకాలము ప్రపంచములో బ్రదుకు

తచ్చి చూచెటి సూత్రము తన జ్ఞానము

అచ్చపు శ్రీవేంకటేశుఁ డాత్మలో నిధానము

యిచ్చ నెరుఁగుకొంటేనే యిహమే పరము

॥దేహ॥ 24

305- రేకు

రామక్రియ

భావించరో వేదములు పలికేటి వునికి

జీవులు బ్రహ్మానందముఁజెందేటి వునికి

॥పల్లవి॥

నిచ్చలు నిద్దురలకు నెలవైనవునికి

యిచ్చలఁ గలలు గన నిరవైనవునికి

కుచ్చిన నిట్టూర్పులకొన దాఁకేవునికి

తచ్చిన మాటలధ్వనిదాఁకేటివునికి

॥భావిం॥

మునుకొన్నచూపులకు మొదలైనవునికి

అనిశము కతలెల్ల నాలకించేవునికి

వెనుకొన్న చవులెల్లా వెలవెట్టేవునికి

గునిసి మేల్కనుటకు గురియైనవునికి

॥భావిం॥

వావిరి నింద్రియపరవశమందేవునికి
 కైవశమై పదియారుకళలుండేవునికి
 చావకుండా నమృతము జాలువారేవునికి
 శ్రీవేంకటేశుపాదాలు చింతించేవునికి

॥భావిం॥ 25

దేవగాంధారి

అమరాంగన లదె యాడేరు

ప్రమదంబున నదె పాడేరు

॥పల్లవి॥

గరుడవాహనుఁడు కనకరథముపై

యిరువుగ వీధుల నేగీని

సురలును మునులును సొంపుగ మోకులు

తెరలిచి తెరలిచి తీసేరు

॥అమ॥

యిలధరుఁడదివో యింద్రరథముపై

కెలయుచు దిక్కులు గెలిచీని

బలు శేషాదులు బ్రహ్మశివాదులు

చెలగి సేవలటు సేసేరు

॥అమ॥

అలమేల్మంగతొ నటు శ్రీవేంకట

నిలయుఁ డరదమున నెగడీని

నలుగడ ముక్తులు నారదాదులును

పొలుపు మిగులఁ గడుఁ బొగడేరు

॥అమ॥ 26

దేసాళం

అడుకులు చక్కిలాలు ఆనవాలు నురుగులు

వడపప్పు మొదలుగా వాముల కొలఁదులు

॥పల్లవి॥

శ్రీ తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల

దేవకి కొడుకుఁగన్న దినమిది శ్రీజయంతి

భావించ మన కన్నులపండుగులాయ

దేవునిఁ బూజించితిమి తేరో నైవేద్యాలు

కైవసమై కృష్ణునికి గంపల కొలఁదులు

॥అడు॥

వసుదేవుఁ డెత్తెను శ్రావణబహుళాష్టమిని

పసగాఁ దొట్లె నూచి పాడఁగలిగె

సిసువితనికి మొక్కి చేసేము జాగరాలు

కొసరరో వరములు కోట్లకొలఁదులు

॥అడు॥

బలభద్రుఁడమ్ముఁ డాయ పతి యలమేల్మంగకు

నెలమితో మనకెల్ల నేలికాయ

తలచి శ్రీవేంకటాద్రిఁ దానే యవతారమందె

అల సంతోషమందరో అబ్బినకొలఁదులు

॥అడు॥ 27

ముఖారి

ఏ బలిమి నమ్మి వెరపెరఁగరు దేహులాల

గాబువలెఁ బెరిగేరు కాలము మీచుట్టమా

॥పల్లవి॥

చెలరేఁగి దానములు సేసినట్టిబలిమో

అలరి కర్మము సేసినట్టిబలిమో

చలపట్టి తపము లాచరించినబలిమో

కొలఁదిలేక సురలఁగొలిచినబలిమో

॥ఏబ॥

ధీరత సుజ్ఞానము దెలిసినబలిమో

కోరక విరక్తిగైకొన్నబలిమో

శూరత లోకానకెల్లఁ జాట్టమైనబలిమో

పూరకే బ్రహ్మకల్పములుండేటట్టిబలిమో

॥ఏబ॥

పరగ శ్రీపతినామపఠనముబలిమో

హరిదాసుల శరణన్నట్టిబలిమో

సిరుల శ్రీ వేంకటేశు సేవచేసినబలిమో

గురుభక్తితోడ నెక్కువయైనబలిమో

॥ఏబ॥ 28

నారాయణి

అనాది జగమున కౌభళము

అనేకాద్భుతం బౌభళము

॥పల్లవి॥

హరినివాస మీ యౌభళము

అరిది పరమపద మౌభళము

అరిదైత్యాంతక మౌభళము

హరముఖసేవిత మౌభళము

॥అనా॥

అమలరమాకర మౌభళము

అమితమునీంద్రం బౌభళము

అమరవందితం బౌభళము

అమరైఁ బుణ్యముల నౌభళము

॥అనా॥

అగరాజంబీ యౌభళము

అగణితతీర్థం బౌభళము

తగు శ్రీవేంకటధామవిహారం-

బగు శుభాంచితం బౌభళము

॥అనా॥ 29

మాళవిగౌళ

విచారించుకొనేవారి వివేకాల కొలఁదులు

పచారించి వున్నవెల్ల భావనమాత్రములు

॥పల్లవి॥

జగములన్ని నీశరీరమేకనక

తగు వైకుంఠాలే వుండేతావులెల్లాను

పొగరు స్వర్గ నరకభూములనేలోకాలెల్ల

పగటున తమలోనిభావనమాత్రములు

॥విచా॥

అన్ని పదార్థాలు నీయందే పుట్టివచ్చెఁగాన

తిన్నని నీప్రసాదాలే దినభోగాలు

వన్నెల నిష్ఠానిష్ఠ వస్తుభేదము లెల్లాను

పన్నుకొన్న యటువంటి భావనమాత్రములు

॥విచా॥

అంతరాత్మవు శ్రీవేంకటాధిప నీవేకాన

చెంతల నీ కైంకర్యాలే చేతలెల్లాను

వింతలైన సంసారవిహారములెల్లాను

బంతినే నానావిధ భావనమాత్రములు

॥విచా॥ 30

306 రేకు

బౌళి

ఎత్తరే ఆరతులు యియ్యరేకానుకలు

యిత్తల నేఁగివచ్చీని యిందిరానాథుఁడు

॥పల్లవి॥

గరుడధ్వజపు తేరు కనకమయపు తేరు

సిరులతో వేదములచేరుల తేరు

సురలు మునులుఁ బట్టి సొంపుతోడఁ దియ్యఁగాను

యిరవుగ నేఁగివచ్చీ నిందిరానాథుఁడు

॥ఎత్త॥

జీవకోట్లున్న తేరు శేషుడే రూపైన తేరు

వేవేలు సింగారముల వెలయు తేరు

మూవరుస నిత్యులును ముక్తులును గొలువఁగా

యీవల నేఁగివచ్చీ నిందిరానాథుఁడు

పంచభూతముల తేరు బ్రహ్మాండమైన తేరు
మించిన శ్రీవేంకటాద్రిమీఁదటి తేరు
కొంచక యలమేల్మంగఁ గూడి వచ్చి నదె తేరు
యెంచరాని మహిమల నిందిరానాథుఁడు

॥ఎత్త॥

నాట

కదిరిన్యసింహుఁడు కంభమున వెడలె
విదితముగా సేవించరొ మునులు

॥పల్లవి

ఫాలలోచనము భయదోగ్రముఖము

జ్వాలామయ కేసరములును

కాలరౌద్రసంఘటితదంతములు

హేలాగతి ధరియించుక నిలిచె

॥కది॥

ముడివడు బొమ్మలు ముంచిన పూర్వులు

గడగడనదరెటి కటములును

నిడుదనాలికెయు నిక్కుఁగర్జములు-

నడియాలపురూపై తా వెలసె

॥కది॥

సకలాయుధములు సహస్రభుజములు

వికటనఖంబులు వెసఁ బూని

వెకలియగుచు శ్రీవేంకటేశ్వరుఁడె

ప్రకటపుదుష్టుల భంజించె నిదివో

॥కది॥ 3

దేసాళం

చదివి బతుకరో సర్వజనులు మీరు

కదిసి నారాయణాష్టాక్షర మిదియే

శ్రీ తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల

సాదించి మున్ను శుకుఁడు చదివినట్టిచదువు

వేదవ్యాసులు చదివినచదువు

ఆదికాలపువైష్ణవులందరినోటిచదువు

గాదిలినారాయణాష్టాక్షర మిదియే

॥చది॥

సతతము మునులెల్ల చదివినట్టిచదువు

వెతదీర బ్రహ్మ చదివినచదువు

జతనమై ప్రహ్లాదుఁడు చదివినట్టిచదువు

గతిగా నారాయణాష్టాక్షర మిదియే

॥చది॥

చలపట్టి దేవతలు చదివినట్టిచదువు

వెలయ విప్రులు చదివేటిచదువు

పలుమారు శ్రీవేంకటపతినామమై భువిఁ

గలుగు నారాయణాష్టాక్షర మిదియే

॥చది॥ 33

భైరవి

శరణ మాతనికే సర్వభావాల

యిరవై మమ్ము రక్షించ నీశ్వరుడే యెఱుఁగు

॥పల్లవి॥

వచ్చిన త్రోవెఱుగము వడిఁ బూర్వకాలమందు

చొచ్చెటి త్రోవెఱుగము సోదించి మీఁద

కుచ్చిన కర్మములతో గుదియై వేలుకాడేము

హెచ్చి మా బ్రదుకుఁదోవ యీశ్వరుడే యెరుఁగు

॥శర॥

నన్ను నేనే యెఱుగను నానాచందములను

అన్నిటా నాలోనున్నహరిఁ గానను

కన్నులఁ జూచుచు మంచి కాయములో నున్నవాఁడ

యెన్నఁగ నాజ్ఞానము యీశ్వరుడే యెరుఁగు

॥శర॥

మొదలు దెలియను ముంచి కొన దెలియను
 చదువుచునున్నవాడ సర్వవేదాలు
 హృదయములోనుండి యిటు నన్ను గావగ
 యిదివో శ్రీవేంకటాద్రియీశ్వరుడే యెఱుంగు

॥శర॥ 34

పాడి

అప్పడైనహరి యెక్కె నదివో తేరు
 యిప్పుడు తిరువీధుల నేగి తేరు

॥పల్లవి॥

సముద్రాలమీదఁ దోలె సర్వేశ్వరుఁడు తేరు
 భ్రమయ జరాసంధుపైఁ బరపెఁ దేరు
 తిమురుచు రుక్మకుపైఁ దిరుగఁ దోలెఁ దేరు
 ప్రమదాన సృగాలునిపైఁ దోలెఁ దేరు

॥అప్ప॥

కమ్మి యక్రూరుఁడు దేఁగా కంసునిపై నెక్కెఁ దేరు
 బమ్మరపో¹ దంతవక్త్రుపైఁ దోలెఁ దేరు.

దుమ్ములుగా సొల్వునిపై దొడ్డుగాఁ దోలినతేరు
 దొమ్మి రుక్మిణీపెండ్లికిఁ దోలినట్టితేరు

॥అప్ప॥

మీఱి² హంసడిచికులమీదఁ దోలినట్టితేరు
 తూఱి సంధిమాటలకుఁ దోలినతేరు

³ ఆఱడి శ్రీవేంకటేశుఁ డలమేలుమంగఁ గూడి
 చూఱుగొన నెక్కెను శోభనపుతేరు

॥అప్ప॥ 35

గౌళ

మొదలివేల్చ మా మొఱ యాలించవె
 యెదుటఁ గావు మము నిదివో దేవా

॥పల్లవి॥

¹ 'దంతవక్త్ర' రేకు. ² 'హంసడిచికుల' కావచ్చు. ³ 'ఆరడి' పూ.ము.పా. ప్రాసభంగము

ధరపైఁ దపనులతపములు చెరిచెను

నిరతపుణ్యముల నీరుసేసె నదె

పరకామినులను భంగపెట్టె నదె

హిరణ్యకశిపుఁ డిదివో దేవా

॥మొద॥

మునులజడ లవిగో మోఁపులకొలఁదులు

ఇనచంద్రాదుల నెక్కువగెలిచెను

చనవరియింద్రునిస్వర్గము చేకొనె

యెనగొని హిరణ్యుఁ డిదివో దేవా

॥మొద॥

పలుదిక్పాలులఁ బారఁగఁ దోలెను

బలిమినే ిప్రహ్లాదుఁ బరచీని

యెలమిని శ్రీవేంకటేశ నీవలన

యిలఁ గశిపుఁడు చెడె నిదివో దేవా

॥మొద॥ 36

307 - రేకు

సామంతం

మేలెల్ల నొక్కటే మించుతీలూ నొకటే

తాలిమితో ఫలియించు తలఁచూ నొకటే

॥పల్లవి॥

ఆకలి గడు హెచ్చితే నన్నము రుచి గోరును

జోకఁ బాపము హెచ్చితే సుకృతము గోరును

పైకొని యవివేకికిఁ బాపమైనా నుపకారి

ఆకడ మూర్ఖునకుఁ బుణ్యమైనా బంధకమే

॥మేలె॥

యెందు నెండఁబడ్డఁగాని ఇంపునీడఁ గోరఁడు

కందువ సంసారియైనఁగాని మోక్షము గోరఁడు

చందపు యోగికి సంసారమైనా నుపకారి

కందువబద్ధున కదే కట్టినట్టి కట్లు

॥మేలె॥

కలయఁ జీఁకటియైతేఁగాని దీప మిడుకోఁడు
 ఇల నజ్జఁడైనఁగాని యెరుక వెదకఁడు
 తలఁచి శ్రీవేంకటేశుదాసుని కింతా జయమే
 బలిమిఁ జంచలునికి 'బహళ' దుఃఖములే

॥మేలే॥ 3

లలిత

ఇదియే సులభం బిందరికి
 కదియఁగ వసమా కరుణనే కాక

॥పల్లవి॥

నగధరుండు పన్నగశయనుఁడు భూ-
 గగనాంతరిక్షగాత్రుడు
 అగణితుఁడితని నరసి తెలియఁగాఁ
 'దగు నా కనెడిది దాస్యమే కాక

॥ఇది॥

కమలజజనకుఁడు కామునిజనకుఁడు
 కమలాసతిపతి ఘనగుణుఁడు
 విమలుఁడీహరి వెదకి కానఁగను
 అమరునా శరణాగతిఁగాక

॥ఇది॥

దేవుఁడు త్రిగుణాతీతుఁ డనంతుఁడు
 కైవల్యమొసఁగుఘనుఁడు
 శ్రీవేంకటపతి జీవాంతరాత్ముఁడు
 భావించవసమా భక్తి నె కాక

॥ఇది॥ 38

ధన్వాసి

హరి నీవు మాలోన నడు(డఁ?)గు టరదుగాక
 శరణని నీకు నే జయ మందుటరుదా

॥పల్లవి॥

పాపపుణ్యలంపటమైనది మేను
 కూపపు యోనులఁ గుంగేటిది మేను
 దీపనాగ్నిగలదిష్టము యీమేను
 మోపు మోచిన నేము ములిగేది యరుదా

॥హరి॥

పొలసి పొద్దొకచాయఁ బొరలేటిమనసు
 కొలఁదిలేని యాసఁ గుదురైనమనసు
 మలసి సంసారమేమరిగినమనసు
 కలనేము, తిమ్మటలు గైకొనేది యరుదా

॥హరి॥

పెనచి యింద్రియములఁ బేడినభవము
 పనివడి చింతలకే పాల్గైనభవము
 యెనలేని శ్రీవేంకటేశ నీకే శరణని
 మనఁ గాన యిఁక మీఁద మంచిదొటరుదా

॥హరి॥ 39

గుండక్రియ

కోటికిఁ బడగయెత్తి కొంకనేల
 యీటులేని పదమెక్కి యిఁకనేల చింత
 పెట్టినది నొసలను పెద్ద పెద్ద తిరుమణి
 కట్టినది మొలఁ జిన్నకౌసేయము
 పట్టినది శ్రీహరిపాదపద్మమూలము
 యెట్టయినా మాకు మేలే యిఁకనేల చింత

॥పల్లవి॥

॥కోటి॥

చిక్కి నా లోనైనది శ్రీవైష్ణవధర్మము
 తొక్కినది భవముల తుదిపదము
 యెక్కినది హరిభక్తి యిది పట్టపేనుఁగ
 యెక్కువ కెక్కువే కాక యిఁక నేల చింత

..॥కోటి॥

చిత్తములోనిండినది శ్రీపతిరూపము
హత్తినది వైరాగ్య మాత్మధనము
యెత్తలఁజూచిన మాకు నిదివో శ్రీవేంకటేశుఁ-
డెత్తి మముఁ గావఁగాను యిఁక నేల చింత

॥కోటి॥

దేవగాంధారి

ఓహో వాడలుమాని (మా వాడలు నీ?) వోపికె గడుమేలు
యీహల నీవుపకారమేమని నుతింతు

॥పల్లవి॥

పుట్టినచోటంటినా అది భూతములనెలవు
నెట్టిన మూసిన మేను నిఖిల హేయమయము
యిట్టి నా యాతుమలోన హరి యెట్టుంటివి నీవు
అట్టె నీ చేతలు దలఁచి అరుదయ్యా నాకు

॥ఓహో॥

మించుల^౧ మనసంటిమా అది మిగులఁ జంచలంబు

పంచల నా సంపదలు పాపపుణ్య^౨ విధులు

యెంచఁగా యిటువంటి నన్ను యెట్టు ధరియించితి
నించిన నీ చేతలు విని నివ్వెరగయ్యాని

॥ఓహో॥

పాయ మిది యంటిమా పంచేంద్రియముల వశము

ఆయము నా కంటిమా అది అయిదు భూతముల మొరఁగు

యీయెడ శ్రీవేంకటేశ యీడా యెట్టేలితి నన్ను

మాయల నీశరణంబిందుకే మనసయ్యా నాకు

॥ఓహో॥

శుద్ధవసంతం

విత్తకటి వెట్టఁగా వేరొకటి మొలచునా

యెత్తి హరి నీవు నను నీడేర్చుగాక

॥పల్లవి॥

^౧ 'మనసంటిమా' రేకు. ^౨ 'విధులు' పూ.ము.పా.

మోహబాంధవములకు మూలంబు తనువు
 పూహోహాలకు వునికి యీ తనువు
 దాహమున కాకటికి తగులు యీ తనువు
 యీహీ వైరాగ్య మిందెట్టు గలుగు

॥విత్తో॥

పంచేంద్రియములకు పాదు యీ తనువు
 చంచలపుటాసలకు జంట యీ తనువు
 అంచె దుర్గుణములకు నాకరము తనువు
 యెంచి చూడ వివేక మిందెట్టు నిలుచు

॥విత్తో॥

యిహలోకసుఖములకు హేతువీ తనువు
 బహుపుణ్యపాపాలకు ఫలము యీ తనువు
 యిహమునకు శ్రీవేంకటేశ నీదాస్యమున
 విహరించె దనువు యిక వెఱపేల కలుగు

॥విత్తో॥ 42

308 - రేకు

లలిత

హీనాధికము లింక నేడ నున్నవో కాని
 ఆనిన దాస్యము పొత్తు అందరికి నొకటే
 నానావర్ణములవారు నరహరిఁ దలచేటి-
 ఆనామమంత్రజప మది యొకటే
 పూని యాతనిఁ గొలిచి భువి నేజాతైనాను
 మోనమునఁబొందేటిమోక్షమూ నొకటే

॥పల్లవి॥

॥హీనా॥

వెనకకు ముందరికి విష్ణుకింకరులకెల్ల
 పనివడి కైకొనేటి భక్తియొక్కటే
 వునికి నాదేవుఁడు నొకఁడే అంతర్యామి
 మనెడివైష్ణవకులమతమెల్లా నొకటే

॥హీనా॥

భేదాభేదము లేదు పెక్కు మరఁగులు లేవు
 ఆదినంత్యములను ముక్తాత్మ లొక్కటే
 శ్రీదేవుఁ డై నట్టి శ్రీవేంకటేశ్వరుని-
 యాదరానఁ బొందుశరణాగతియు నొకటే

॥హా॥

గౌళ

హరి నీవాఁడనే కానా ఆదికాలమున నేను
 గరిమ నీ మాయలోనే కలగంటిఁగాక

॥పల్ల॥

యామేనే కాదా హేయమెల్లా మోచినది
 ఆమీఁదఁ బుణ్యతీర్థము లాడీఁగాక
 కామించి యీరెంటిసంగతంబు నేఁ జేసి
 గామిడినై యెందువాఁడఁ గానైతిఁగాక

॥హా॥

చిత్త మిదేకాదా చింతించెఁ బాపాలు దొల్లి
 పాత్తుల పుణ్యాలు దలపోసీఁగాక
 రిత్తకు రిత్తయి యీరెంటి నడుమను జిక్కి
 కత్తరపురొంపిలోనికంబ మైతిఁగాక

॥హా॥

యా నాలుకే కాదా యిందరినిఁ బొగడేది
 తానకపువేదములు తడవీఁగాక
 పూనిన శ్రీవేంకటేశ వొంటి నీకు శరణని
 తోనే యా రెండుఁ గడచి తుద కెక్కేఁగాక

॥హా॥

వరాళి

యజ్ఞమూర్తి యజ్ఞకర్త యజ్ఞభోక్త విన్నిటాను
 యజ్ఞాదిఫలరూప మిటు నీవై వుండవే

॥పల్ల॥

శ్రీ తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల

పరికించ జీవులకు ప్రాణమవైన నీకు
నిరతిఁ బ్రాణప్రతిష్ఠ నేము సేసేమా
మరిగి మా పూజలంది మమ్ముఁగాచెడికొరకు
హరి నీమూర్తి ప్రాణ మావహించవే

॥యజ్ఞ॥

జగతికి నీపాదజలమే సంప్రోక్షణ
జిగి నీకు సంప్రోక్షణ సేయువారమా
పగటున నన్ను నేఁడు పావనము సేయుటకు
అగు పుణ్యతీర్థముల అభిషేకమందవే

॥యజ్ఞ॥

వేదములు దెచ్చిన శ్రీవేంకటేశ నేము నీకు
వేదమంత్రముల పూజావిధి సేసేమా
యీదెస నీదాసులమయిన మమ్ముఁ గాచుటకు
వేదమూర్తివై యిందే విచ్చేసి వుండవే

॥యజ్ఞ॥ 45

సౌరాష్ట్రం

నేము సేసేయందు మారు నీవే చేకొంటివి

నేమపు నాపూజలెల్లా నీకు నెక్కెనయ్యా

॥పల్లవి॥

పాలజలనిధిలోనఁ బవ్వళించినదియేపో

వాలిన నీకు జలాధివాసము

కోలు ముందై బ్రహ్మయజ్ఞ కుండములాహుతి గొని

వోలినుండే అది నీకు హోమము

॥నేము॥

అడన 'నాపోనారాయణుఁడ' వయిన నీకు

అదియపో మంత్రకలశాభిషేకము

మొదల నంతర్యామిమూర్తివయిన నీకు

పదవిమీర నదియే ప్రాణప్రతిష్ఠ

॥నేము॥

అక్కున శ్రీవేంకటాద్రి నలమేలుమంగఁ గూడి
 వొక్కటై వుండినదే నిత్యోత్సవము
 లెక్కలేని వరములు లీలతో మా కిచ్చితివి
 యిక్కడ నేపొద్దు మాయింట నుండవయ్య

॥నేము॥

శ్రీరాగం

ఎందుఁ గాఢపురము సేతు నేది నిజ మేది గల్ల
 ముందర నొక్కదినమే మూఁడు గాలములు

॥పల్లవి॥

తనుభోగముల నివే తగ నొక లోకము
 మనసులో తలపోత మరి యొక్క లోకము
 యెనసిన కలలోని దిది యొక్క లోకము
 మునుపు వెనకలివే మూఁడు లోకములు

॥ఎందుఁ॥

పంచభూతములచేతిబంధ మొక్కదేహము
 యెంచఁగ నూరుపుగాలి యిది యొక్కదేహము
 కొంచక త్రిగుణములగురి సూక్ష్మదేహము
 ముంచె నిదె వొకటిలో మూఁడుదేహములు

॥ఎందుఁ॥

జీవునిలోపలివాఁడు శ్రీవేంకటేశుఁడు
 తావై వెలినున్నవాఁడు తా నొక్కఁడే
 శ్రీవేంకటాద్రిమీఁదఁ జెలఁగినాతఁ డీతఁడే
 మూవంకల మముఁ గాచె మొక్కితి మాతనికి

॥ఎందుఁ॥

లలిత

బ్రహ్మాదులకు నిదే పరచింత

బ్రహ్మఁ గన్న తండ్రియైన పరమాత్మచింత

॥పల్లవి॥

మూఁడు లోకములకెల్లా మొదలించిత

మేడెపుఁ గర్మములకు మీఁదిచింత

తోడ జనించిననాటి తొల్లిటిచింత

వోడక మాకుఁ గలిగె నొక్కటే చింత

॥బ్రహ్మ॥

అంగములోవెదకేటి యానందచింత

నింగివలెఁ బొడచూపే నిర్మలచింత

కుంగేటి భోగములకుఁ గొనచింత

పుంగిటఁగలిగె మాకు నోహో యీచింత

॥బ్రహ్మ॥

కిందు మీఁదు నేకమైన కేవలచింత

సందు లేక నిజమైన సహజచింత

కందువ శ్రీవేంకటేశుఁ గన్నచింత

యిందునే మాకుఁ గలిగె నితఁడే చింత

॥బ్రహ్మ॥ 48

309 - రేకు

ముఖారి

ఆదిమూలమే మాకు నంగరక్ష

శ్రీదేవుఁడే మాకు జీవరక్ష

॥పల్లవి॥

భూమిదేవిపత్నియైనపురుషోత్తముఁడే మాకు

భూమిపై నేడ నుండినా భూమిరక్ష

ఆమనిజలధిశాయిఅయిన దేవుఁడే మాకు

సామిప్యమందున్న జలరక్ష

॥ఆది॥

మ్రోయుచు నగ్నిలో యజ్ఞమూర్తియైన దేవుఁడే

ఆయములు దాఁకకుండా నగ్నిరక్ష

వాయుసుతు నేలినట్టి వనజనాభుఁడే మాకు

వాయువందుఁ గందకుండా వాయురక్ష

॥ఆది॥

పాదమాకసమునకుఁ బారఁజూచే విష్ణువే
 గాదిలియై మాకు నాకాశరక్ష
 సాదించి శ్రీవేంకటాద్రి సర్వేశ్వరుడే మాకు
 సాదరము మీరినట్టి సర్వరక్షా

॥ఆది॥

దేశాక్షి

ఎంచి సేయుపను లిఁక లేవు
 కొంచక యాతనిఁ గొలుచుటే కలది

॥పల్లవి॥

తప్పదు కర్మము తా నెందున్నా
 చెప్పఁగ దీనికిఁ జింతేలా
 అప్పఁడు తొల్లే అనుమతించె నివి
 తప్పక యాతనిఁ దలఁచుటే కలది

॥ఎంచి॥

ఆయము నన్నమునందొక లంకె
 వేయిట దీనికి వెతలేలా
 కాయములో హరి గలఁడంతరాత్మ
 యాయెడఁ దను నుతియించుటే కలది

॥ఎంచి॥

వెలిని లోన శ్రీవేంకటేశుడే
 తెలియని మతి సందియమేలా
 యిలలో మనముల నేలె నాతడే
 సలిగె మనకతని శరణమే కలది

॥ఎంచి॥

దేవగాంధారి

అన్నివిధములుఁ దానై యాతుమలో మరి వీఁడే

పన్నిన యీ పరమాత్మభావనే మా బ్రదుకు

॥పల్లవి॥

గోపాలకృష్ణనిచూపే కోరిన పనులపాఁడి

గోపికావల్లభుకృపే కూర్మివనిత

శ్రీపతిదయే మాకుఁజేరే ధనధాన్యములు

చేపట్టినబ్రహ్మతండ్రిచిత్తమే మాపుత్రులు

॥అన్ని॥

జలధిశాయికరుణే సర్వరత్నములసొమ్ము

అల పీతాంబరువాత్సల్యమే వస్త్రములు

మలయు గరుడధ్వజమన్ననే వాహనములు

యిల నచ్యుతనామమే యిదే మాకాయుష్యము

॥అన్ని॥

అమృతమథనుమహిమదె మా గాదెల కొల్చు

విమతదైత్యారి యావేశమే భయహరము

అమర శ్రీవేంకటేశునడుగులే మాకు నిండ్లు

తమితో నాతనిదేవే తల్లియుఁ దండ్రియును

॥అన్ని॥ 51

సామంతం

° తిమ్మిరెడ్డి మాకునిచ్చె దిష్టమైనపొలము

బొమ్మిరెడ్డి కప్పగించి పోదీసేసెఁ బొలము

॥పల్లవి॥

నిండినట్టిమడుగులనీరువంకపొలము

కొండలుమోచినపెద్దగొబ్బరపుబొలము

అండనే పొలమురాజులుండేటిపొలము

చెండివేసి మాకులెల్లా సెలగినపొలము

॥తిమ్మి॥

ఆసపడి వరదానమడిగినపొలము
 బాసలతోఁ గడు నెత్తుపట్టమైనపొలము
 రాసికెక్కిమునులకు రచ్చైనపొలము
 వేసరక నాగేట వేగిలైన పొలము

॥తిమ్మి॥

మంచి గురుతైన రావిమానిచేనిపొలము
 వంచిన గుఱ్ఱముఁ దోలే వయ్యాళిపొలము
 యెంచఁగ శ్రీవేంకటేశు నిరనైనపొలము
 పంచుకొని లోకులెల్లా బ్రదికేటిపొలము

॥తిమ్మి॥ 52

గుండక్రియ

నే నేమి సేయుదును నిన్నుఁ బో వివేకము (?)

శ్రీనాథుమహిమలు చిమ్మి రేచఁగాను

॥పల్లవి॥

జీవుడేమి సేయును; చిత్తము వసముగాక

యీవల నావలఁ బరువెత్తఁగాను

చేవల నా చిత్తమేమి సేయు; నందులోననున్న-

శ్రీవల్లభునిమాయ చిమ్మిరేచఁగాను

॥నేనే॥

దేహ మేమిసేయును; దేహములోపలనున్న-

దాహపుటాసలు వెఱ్ఱి దవ్వఁగాను

యీహల నాయాసలును యేమిసేయు; నన్నిటికి

శ్రీహరి యానాజ్ఞ లిటు చిమ్మిరేచఁగాను

॥నేనే॥

పుట్టు గేమిసేయును; పురాకృతము వెంటఁ

గట్టిన బంధములై కలఁచఁగాను

గుట్టుతో శ్రీవేంకటేశుఁ గొలువఁగా నన్నతఁడు

మట్టుమీరఁ బదవిచ్చి మన్నించఁగాను

॥నేనే॥ 53

లలిత

సిరిమగడే మొగసిరిరక్ష

మరుగురుడే మా మర్మపురక్ష

॥పల్లవి॥

పులుగు నెక్కినవాడే పులుగుదోషపురక్ష

బలు బాలుడైనవాడే బాలగ్రహరక్ష

మొలచి పిన్నై మిన్నముట్టబెరిగినవాడే

తొలగఁ దోసేటి ముట్టుదోషపురక్ష

॥సిరి॥

బూతకిఁ జంపినవాడే బూతకి వాకట్టురక్ష

పాతాళానఁ గూర్మమైనపతి గుంతదోషరక్ష

ఘాతఁగరుణాకరుడై కరుణాదృష్టివాడే

మా తరతరము ద్రిష్టిమంత్రపురక్ష

॥సిరి॥

పాముపైఁబండేటివాడే పాములవాకట్టు రక్ష

సేమపుసర్వజీవాత్మ జీవరక్ష

నేమప్పు శ్రీవేంకటాద్రినిలయుడైయున్నవాడే

యేమిటాను మా పురుఁటియింటిరక్ష

॥సిరి॥ 54

310 - రేకు

మాళవిగౌళ

నానావర్ణములనడగొండవలెను

దానవారి తేరదె తగ తిరువీధుల

॥పల్లవి॥

కదిలొకదలె నదె గరుడధ్వజానితేరు

అదె మిన్నమోచిననీలాద్రివలెను

యెదిరె నెదిరె నదె యిందిరాధిపునితేరు

కదిసి చుక్కలుమోచే కనకాద్రివలెను

॥నానా॥

పూతసయే వ్యవహారములో పూతకి'గా, 'బూతకి'గాకూడ వాకొనబడినది. 'బూ(పూ?)తకి' పూ.ము.పా. 'ద్రిష్టరేకు

తిరిగి తిరిగి నదె దేవదేవునితేరు
 అరుదైన ఘనమందరాద్రివలెను
 పరువులిడీ నదె పట్టపు శ్రీపతితేరు
 విరివిఁ గై లాసపు వెండికొండవలెను

॥నానా॥

దగ్గరె దగ్గరె నదె దైవశిఖామణితేరు
 అగ్గలపు శ్రీవేంకటాద్రివలెను
 అగ్గమై శ్రీవేంకటేశుఁ డలమేలుమంగఁ గూడె
 తగ్గులేని మొత్తపు దొంతరకొండవలెను

॥నానా॥ 55

శ్రీరాగం

కాకున్న మాపాటు కడమున్నదా
 నీ కృపవంకనే నిలిచితిఁగాక

॥పల్లవి॥

యీ నాలికేకాదా యిందరి నిందించినది
 శ్రీనిధి నిన్నుఁ బొగడి చెలఁగెఁగాక
 నానాపాపములు విన్న నా వీనులే కావా
 దానవారి నీ కథల ధన్యమాయఁగాక

॥కాకు॥

యీ మేనేకాదా హోయపుటింతులఁ గూడె
 నీ ముద్రలు ధరియించి నిక్కెఁగాక
 యీ మనసేకాదా యిన్నిటిపైఁ బారినది
 కామించి నిన్నుఁ దలచి కట్టువడెఁగాక

॥కాకు॥

యీ పుట్టుగేకాదా హీనాధికములఁ బొందె
 వోపి నీ దాస్యము చేరి వొప్పెఁగాక
 యేపున శ్రీవేంకటేశ యిన్నినేరములు నాకుఁ
 బాపఁగా నే నిన్ను నమ్మి బ్రదికితిఁగాక

॥కాకు॥ 56

దేసాళం

నేనే పో ఘనుడను నీకంటెను

దానవారి నీవు నాకు దైవమవుగాన ||పల్లవి||

నేరువున నాకైతే నీ దిక్కు గలదుగాని

చేరి నీ కావల దిక్కు చెప్పి చూపగలదా

ఆరయ నీవైతే నాకు నాధారము గలవు ిగా(ని?)

నూ(నూ?)రకే నీ కాధారము వున్నదా యెక్కడను ||నేనే||

నిన్ను గొల్చిన సలిగె నేడు నాకు గడ్డుగాని

సన్నుతి నీకు నొకరి సలిగున్నదా

పెన్నిధి నిన్ను దలచే పేరు నాకు గడ్డుగాని

వున్నదా నీకు దలచ నొకరి పేరైనను ||నేనే||

యీవులెల్ల నాకైతే నియ్యగలవు గాక

ఆవల నీకీవులియ్య నన్యులున్నారా

శ్రీవేంకటేశ నాకు జీవాంతరాత్మవు నీవు

భావించ నంతరాత్మ యప్పటి నీకు మన్నదా ||నేనే|| 57

గుండక్రియ

కాయము నాదే అట కర్తను నే నట నా-

చాయకవి రావు నన్నే జరసేగాని ||పల్లవి||

తలచినట్టుండదు తలచు నాదైనాను

కులికి నన్నే పనిగొనీగాని

నిలిపినయట్టుండవు నేడు నా మాటలే నాకు

పాలసి నన్నే కడు బొంకించీగాని ||కాయ||

కలిమి లేమెరగదు కాయము నాదైనాను

కొలదికి నేమైనా గోరీగాని

యిల నాయంకెకు రావు యింద్రియములు నావైనా

కలసి నా మర్మములే కాడిపారీగాని

॥కాయ॥

పంపు నాకు జేయదు భవమిది నాదైనా

తెంపున కర్మవీధుల దిప్పీగాని

యింపుల శ్రీవేంకటేశ యిది యరాజికమాయ

పంపున నీ కిదె మొఱ ప్రతిపాలించగదే

॥కాయ॥ 58

గుండక్రియ

అతడు లక్ష్మీకాంతుఁ డన్నియు నొసఁగుఁగాక

యితరుల వేడుకొంటే నేమి గలదు

॥పల్లవి॥

మోదముతో నొకమానిమొదలఁ బోసిన నీరు

పాదుకొని కొనకెక్కి ఫలించుఁగాక

ఆదిమూలమగుహరి నాతుమనేవించక

యే దైవములఁగన్నా నేమి సెలవు

॥అత॥

తల్లి భుజించినవెల్లా తగు గర్భముశిశువు-

కెల్లగాఁగఁ బరిణామ మిచ్చుఁగాక

పుల్లములోపలిహరి కొసగనిపూజలెల్లా

వెల్లిఁ జింతపంటివలె వృథా వృథా

॥అత॥

వోలి నెంత జారిపడ్డా నూరకే యెవ్వరికైనా

నేలే యాధారమై నిలుచుఁగాక

తాలిమి శ్రీవేంకటేశుడలచక తలచినా

పాలించ నాతడేకాక పరులకు వశమా

॥అత॥ 59

⁰ సంస్కృతమును గూడ చాల స్థలములలో వ్యావహారికముగ వాడినాడు.

బౌళి

గోనెలె కొత్తలు కోడెలెప్పటివి
నానినలోహము నయమయ్యానా ||పల్లవి||

మున్నిటిజగమే మున్నిటిలోకమే
యెన్నఁగ బుట్టుగులివె వేరు
నన్ను నెవ్వ రున్నతి బోధించిన
నిన్న నేటనే నేనెఱిగేనా ||గోనె||

చిత్తము నాఁటిదే చింతలు నాఁటివే
యిత్తల భోగములివె వేరు
సత్తగు శాస్త్రము చాయ చూపినా
కొత్తగ నే నిఁక గుఱినయ్యేనా ||గోనె||

జీవాంతరాత్ముఁడు శ్రీవేంకటేశుఁడే
యీవల భావనలివె వేరు
ధావతి కర్మము తప్పఁ దీసినా
దైవము గావక తలఁగినా ||గోనె|| 60

311 - రేకు శుద్ధవసంతం

ఱాలు దింటా మలిగండ్లాఱడి రాసిగా నేరేము
తేలుచు శ్రీహరి నీవే దిక్కొటగాక ||పల్లవి||

ఆసలేల మానుఁ దన ఆఁకలి లో నుండఁగాను
బేసబెల్లి దేహముతోఁ బెరుగుఁగాక
గాసి బంధమేలఁమానుఁ గాముఁడు లో నుండఁగాను
వేసట సంసారమై వెన్నడించుఁగాక ||ఱాలు||

ధావతులేటికి మానుఁ దనుభోగాలుండఁగాను

మోవరాని చింతలతో ములుగుఁగాక

కావరములేల మాను కంతలమేనుండఁగాను

తోవ చేసుకొని వెళ్లఁదోయుచుండఁగాక

॥ఊలు॥

వొక్కచిత్తమేలయౌను పూర్పుగాలి విసరఁగా

చిక్కి గుణాత్రయముచేఁ జెదరుఁగాక

నిక్కి శ్రీవేంకటపతి నీకు నేనే శరణంటి

గక్కన నీజీవమును గరుణింతుగాక

॥ఊలు॥ 61

మాళవిగౌళ

పొందగు“నాత్మాపుత్రనామ”మను-

చందపువేదమె సరి నిలిపితివి

॥పల్లవి॥

పుత్రుఁడు మరుఁడట పుత్రుఁడు బ్రహ్మట నీ-

పుత్రపౌత్రులే భువినెల్లా

పుత్రకామేష్టిని బొడమితి దశరథ-

పుత్రుఁడవై యిది పొగడఁగ నరులు

॥పొంద॥

మనుమఁడు రుద్రుఁడు మనుమఁడు వశిష్ట

మనుమని మనుమలే మహి యెల్లా

మనుమఁడవై యదితిమాన్యగర్భమున

జననమందితివి జగమున కరుదు

॥పొంద॥

యిదె వీగోత్రంబీచరాచరం-

బెదుట మెరసె నిదె యిహమెల్లా

కదిసిటు శ్రీవేంకటగోత్రంబున

నుదయించి మెరసితో హరి నీవు

॥పొంద॥ 62

శుద్ధవసంతం

ఏమి సేయువాడ నివి విరసమొకటొకటి

తామసంబొకవంక తత్ప్రమొకవంక

॥పల్లవి॥

యితరోపాయరాహిత్యండు గాడేని

అతిశయంబగు మోక్ష మది యబ్బదు

సతతోద్యోగానుచరితుండు గాడేని

వితతసంసారసుఖవిధి నడవదు

॥ఏమి॥

వివిధేంద్రియ విషయవిముఖుండు గాడేని

యివల వైష్ణవధర్మమిది యబ్బదు

అవిరళంబగు దేహానుసరణములేక

భవమాత్రమున సుకృతఫలమబ్బదు

॥ఏమి॥

పరమానందసంపన్నుండు గాడేని

చరమవిజ్ఞాననిశ్చలుండు గాడు

యిరవయిన శ్రీవేంకటేశ యిటువలె నీవు

కరుణించకున్న దుర్గతులచే భ్రమసీ

॥ఏమి॥ 63

ముఖారి

ఇన్నియుఁ జదువనేల యింతా వెదకనేల

కన్న దెరచుటొకటి కనుమూయుటొకటే

॥పల్లవి॥

వలెననే దొకమాట వలదనే దొకమాట

సిలుగులీ రెంటికిని చిత్తమే గురి

వలెనంటే బంధము వలదంటే మోక్షము

తెలిసే విజ్ఞానులకు తెరువిది యొకటే

॥ఇన్ని॥

పుట్టెడిదొకటే పోయెడిదొకటే

తిట్టమై యీ రెంటికిని దేహమే గురి

పుట్టుట సంశయము పోవుట నిశ్చయము

వొట్టిన విజ్ఞానులకు నుపమిది యొకటే

॥ఇన్ని॥

పరమమనేదొక్కటే ప్రపంచమొక్కటే

సిరుల నీ రెంటికిని జీవుడే గురి

యిరవై శ్రీవేంకటేశుఁ డిహపరములకర్త

శరణాగతులకెల్ల సతమితఁ డొకడే

॥ఇన్ని॥ 64

దేసాళం

తక్కిన చదువులొల్ల తప్ప నొల్లా

చక్కఁగ శ్రీహరి నీశరణే చాలు

॥వల్లవి॥

మోపులు మోవఁగనొల్ల ములుగఁగ నేనొల్ల

తీపు నంజనొల్ల చేదు దినఁగనొల్ల

పాపపుణ్యా లవి యొల్ల భవమునఁ బుట్టనొల్ల

శ్రీపతినే నిరతము చింతించుటే చాలు

॥తక్కి॥

వడిగాఁ బరువులొల్ల వగరింపనేనొల్ల

వెడఁగుఁజేకటి యొల్ల వెలుఁగూనొల్ల

యిడుమల వేడనొల్ల యెక్కువ భోగములొల్ల

తడయక హరి నీదాస్యమే చాలు

॥తక్కి॥

అట్టె పథ్యములొల్ల అవుషధము గొననొల్ల

మట్టులేని మణుఁగొల్ల మైల గానొల్ల

యిట్టె శ్రీవేంకటేశు నిరవుగ సేవించి

చుట్టుకొన్న యానందసుఖమే చాలు

॥తక్కి॥ 65

రామక్రియ

ముందే తొలంగవలె మోసపోక సంగమెల్ల
కందువఁ బోయిననీళ్లు కట్ట గట్టవచ్చునా ||పల్లవి||

అనలముఁబొడగంటే నండనున్నమిడుతలు
పనిలేకున్నా నందుఁ బడకుండీనా
పొనిఁగి చెలులఁగంటే పురుషులచూపులెల్లా-
ననిశము నందుమీఁద నంటఁబారకుండునా ||ముందే||

గాలపుటెఱ్ఱలఁగంటే కమ్మి నీటిలో మీలు
జాలి నాపసలఁ జిక్కి చావకుండీనా
అలరిబంగారుగంటే నందరిమనసులూను
పోలిమి నాపసఁ జిక్కి పుంగుడు గాకుండునా ||ముందే||

చేరి ముత్యపుఁజిప్పల చినుకులునినిచితే
మేరతేటముత్యములై మించకుండీనా
ధారుణి శ్రీవేంకటేశుదాసులసంగతి నుంటే
పోరచి నే జీవులైనఁ బుణ్యులుగాకుందురా ||ముందే|| 66

12 - రేకు

దేశాక్షి

నిరంతరంబును నీమాయే పరం-
పరములాయ పాపవే నీమాయ ||పల్లవి||

మును తల్లిగర్భమున ముంచెను నీమాయ
వెనక జనించినట్టే వెలసె నీమాయ
అనుగు కౌమారబాల్యయవ్వనములు నీమాయ
జనులకు దాటరానిజలధి నీమాయ ||నిర||

ఆస నీమాయ అంగము నీమాయ

యీసునఁ గామక్రోధము లివి నీమాయ

వాసుల సంసారమున వలఁబెట్టి నీమాయ

గాసిఁబడి యిఁక నెట్టు గడచే నీమాయ

॥నిర॥

యెదురెల్ల నీమాయ యిహమెల్ల నీమాయ

పొదలి స్వర్గనరకభోగము (నీ?) మాయ

అదన శ్రీవేంకటేశ అంతరాత్మవు నీవె

యిదె నీకే శరణంటి నిఁకనేలమాయ

॥నిర॥

లలిత

ఏతపములు నేల యేదానములు నేల

శ్రీతరుణీపతినిత్యసేవే జన్మఫలము

॥పల్లవి

దేహపుటింద్రియముల దేహమందే యణఁచుటే

దేహముతోనే తాను దేవుఁడౌట

సోహలను వెలిఁ జూచేచూపు లోనుచూచుటే

అహో దేవతలఁ దనందే తాఁ గనుట

॥ఏత॥

వెలి నిట్టూరుపుగాలి వెళ్ళకుండా నాఁగుటే

కులికి తపోధనము గూడఁపెట్టుట

తలఁపు తనందే తగ లయముసేయుటే

లలిఁ బాపబంధముల లయముసేయుట

॥ఏత॥

వెనక సంసారమందు విషయవిముక్తుఁడౌటే

మునుపనే తా జీవన్ముక్తుఁడౌట

పనివి శ్రీవేంకటేశుపదములు శరణంటే

అనువైన దివ్యపదమప్పుడే తా నందుట

॥ఏత॥ (

గుండక్రియ

పంతపుటాసలు బండ్ల రాఁగా

దొంతుల యలమటఁ దొలఁగేనా

॥పల్లవి॥

మును దీపనాగ్ని మోచిన దేహిని

అనిశముఁ గ్రోధాగ్ని నణఁచేనా

మనసిజాకతమున మహి జన్మించితి

విను మరునాజ్ఞకు వెలి యయ్యేనా

॥పంత॥

సటలోభపు సంసారము చొచ్చితి

ఘటన విడుము డిఁకఁ గలిగీనా

నటించు చపలపునాలుక గల నే

మటమాయపు చవి మానేనా

॥పంత॥

పాపపుణ్యముల భవముల జీవిని

తోపడ కర్మము దొబ్బేనా

యేవున శ్రీవేంకటేశ్వరుశరణమే

పైవయి భజించి బ్రదికితిఁగాక

॥పంత॥ 69

బౌళి

తెలియుట యెన్నఁడు దేహి తనంతట

తెలియఁగ హరి నీదిక్కే కలది

॥పల్లవి॥

రాపుగ రేపేమూత్రపురీషంబులు

ఆపై నాఁకటియలమటలు

కైపుగ నింతటఁ గామవికారము

మాపు నిద్దురలమంపులె కలది

॥తెలి॥

కొన్నాళ్లు బాల్యము కొన్నాళ్లు కౌమార-

మన్నిటఁ గొన్నాళ్లు యౌవనము

పన్నిన ముదిమియుఁ బైపైఁ గొన్నాళ్లు

పున్నతి సంతట నుడుగుట కలది

॥తెలి॥

జంతువులకు యీ సరవులు నీవే

పాంతలఁ గల్పించి పొదిపితివి

యింతట శ్రీవేంకటేశ్వర నీకృప

చింతించి కావవే చేకొని నన్ను

॥తెలి॥ 70

బౌళిరామక్రియ

ఇదివో శ్రుతిమూల మెదుటనే పున్నది

సదరముగా హరి చాటి నదివో

॥పల్లవి॥

యెనసి పుణ్యముసేసి యే లోకమెక్కిన

మనికై భూమియందు మగుడఁ బొడముటే

పొనిగి “యా బ్రహ్మభువనా లోకాః

పునరావృత్తి” యనెఁ బురుషోత్తముఁడు

॥ఇది॥

తటుకున శ్రీహరి తన్నునే కొలిచిన

పటుగతితో మోక్షపదము సులభమనె

ఘటన “ మాముపేత్యతు కౌంతేయ” మహిని

నటనఁ “బునర్జన్మ న విద్యతే”

॥ఇది॥

యిన్నిటా శ్రీ వేంకటేశ్వరు సేవె

పన్నినగతి నిహపరసాధన మదే

మన్నించి యాతడే “ మన్మనా భవ” యని

అన్నిటా నందరి కానతిచ్చెఁగాన

॥ఇది॥ 71

ధన్నాసి

అందులకు నందులకు హరిసేసినలంకే
కందువసంసారమందే కలదు మోక్షము గాన(క?) ||పల్లవి||

దేహ మోన్నాళ్లు దిరిగె భూమిమీఁద
దాహపులంపటములతగు లన్నాళ్లు
వూహించి విసుగవద్దు వొల్లనన్న బోధవి
శ్రీహరి నందే తలచి చెలఁగఁగవలెఁగాన(క?) ||అందు||

దీపనమోన్నాళ్లు మేనఁ దిరమై మెలఁగుచుండు
తాపపుటాసలమీఁదితగు లన్నాళ్లు
పైపైఁ గోపించరాదు పాయుమన్న బాయ వవి
శ్రీవతి నందే తలచి చెలఁగఁగవలెఁగాన(క?) ||అందు||

యెఱుక యెన్నాళ్లు మతి నెనసి పాయకయుండె
తఱమేయింద్రియములతగు లన్నాళ్లే
వొఱలి బంధించవద్దు వున్నతి శ్రీవేంకటేశు-
మఱఁగు చొచ్చి మఱచి మట్టుపడవలెఁగాన(క?) ||అందు|| 72

313 - రేకు

పాడి

తొల్లి కలవే ఇవియు తొల్లి తానుఁ గలఁడే
కల్లయునుఁ గాదు ఇది కడు నిజము గాదు ||పల్లవి||

కనుదెరచినంతనే కలుగు నీ జగము
కనుమూసినంతనే కడుశూన్యమౌను
కనురెప్ప మరఁగుననె కలిమియును లేమియును
తన మనోభావనలఁ దగిలి తోచీని ||తొల్లి||

ఈ పాటలో పల్లవి కడపట ప్రతి చరణము కడపట వున్న 'గాన' లోని 'న'కారమునకు బదులు 'క' కారము నూచించినారు పూర్వ పరిష్కర్తలు. 'గాక' అంటే సంభావన. 'గాన' హేతువాదికము.

తలఁచినంతనె యెంతదవ్వయినఁ గాన్పించు
తలఁపు మరచినమతికి దట్టమౌఁ దమము
పొలసి మతిమరఁగుననె పుట్టుటలుఁ బోవుటలు
పలుచంచలవికారభావ మీ గుణము

॥తొల్లి॥

ముందు దాఁ గలిగితే మూఁడు లోకములుఁ గల-
వెందుఁ దా లేకుంటే నేమియును లేదు
అంది శ్రీవేంకటేశుఁ డాత్మలోననె వీఁడె
కందువల నితనిసంకల్ప మీపనులు

॥తొల్లి॥ 73

శ్రీరాగం

చదివితఱి దొల్లి కొంత చదివే నింకాఁ గొంత
యెదిరి నన్నెఱఁగను యెంతైన నయ్యో
వొరుల దూషింతుఁగాని వొకమార్తైన నా-
దురితకర్మములను దూషించను
పరుల నవ్వుదుఁగాని పలుయోనికూపముల
నరకపునామేను నవ్వుకోను

॥పల్లవి॥

॥చది॥

లోకులఁ గోపింతుఁగాని లోని కామాదులనేటి-
కాకరిశత్రులమీఁదఁ గడుఁ గోపించ
ఆకడ బుద్ధులు చెప్పి అన్యుల బోధింతుఁగాని
తేకువ నాలోని హరిఁ దెలుసుకోలేను

॥చది॥

యితరులదుర్గుణము లెంచి యెంచి రోతుఁగాని
మతిలో నా యాసలు మానలేను
గతిగా శ్రీవేంకటేశుఁ గని బ్రదికితిఁగాని
తతి నిన్నాళ్లదాఁకా దలపోయ లేను

॥చది॥ 74

బౌళి

ఉన్న దిందునే వొక్క విచారము

కన్నది గానుపు ఘనపుణ్యులకు

॥పల్లవి॥

అగపడి పవిత్ర మపవిత్రంబును

జగమొక్కటనే జరగెడిని

పగటున నిది నా భావవికారమొ

జగదీశ్వరునిరచననేరుపులో

॥ఉన్న॥

అలరినజ్ఞానము నజ్ఞానంబును

తలఁ పొక్కటనే తగిలెడిని

చలమున నిది నా సహజపు గుణమొ

పెలుచగు శ్రీహరి పెరరేచనలో

॥ఉన్న॥

దాహపు నాలో ధర్మ మధర్మము

దేహ మొక్కటనే తిరిగెడిని

శ్రీహరి నాయాత్మ చేరిన ఫలమొ

యీహల శ్రీవేంకటేశ్వరు కరుణో

॥ఉన్న॥ 75

గుజ్జరి

ఇహమే పరము మరి యింతా నీ మయముగాన

సహజపుసంసారమే మోక్షము సరుసవిరక్తికి నెడ మేదయ్యా ॥పల్లవి॥

నీయందే బ్రహ్మ మరి నీయందే రుద్రుఁడు

నీయందే సచరాచరమును నీయందే యీజగము

చాయలనే యెడనెడ నే నేమిచూచినా సర్వము నీధ్యానమేకాక

యీయెడ నీయర్థములో నితరంబిది యౌఁగాదన నెడమేదయ్యా ॥ఇహ॥

నీ చేతలే రాత్రులుబుగళ్లు నీ చేతలే కాలత్రయము
 నీ చేతలే సర్వజంతువులనిశ్చలచైతన్యములు
 చేచేత నే చేసినవెల్లా శ్రీపతి నీయాజ్ఞావిధులే
 యేచాయలఁ బుణ్యపాపములకును యెంచఁగఁ బంచఁగ నెడమేదయ్యా ॥ఇహ
 నీ శరణాగతి యొక్కటి గలిగిన నిజము గల్లలకు వెఱపేలా
 ఆశల నీవంతర్యామివిగన అందిన దేహమె వైకుంఠము
 రాసికినెక్కినశ్రీవేంకటగిరిరమణుఁడ నీ పుపదేశమిది
 యీశ పరాత్పర తనిసితి మిందే యిఁక నొకటి గోర నెడ మేదయ్యా 76

శుద్ధవసంతం

హరి “సర్వపాపేభ్యో అహం త్వా” యనె
 గరిమ నా వాక్యమే ప్రమాణమైనట్టిగతి యొక్కటే నాకు ॥పల్లవి॥
 యిన్నిజన్మములఁ బుట్టి యేఁ జేసినపాపములు-యిఁక
 నన్నిజన్మములఁబుట్టి అట్టె పుణ్యములు సేసి అవి పాపుకోఁగలనా
 పన్నినదొంతులపైఁ బడ నొక్క గుదియపెట్టు
 పున్నతి మోదినయట్టు హరిశరణాగతి యదియొక్కటే నాకు ॥హరి॥
 యింతగాల మింద్రియముల నిట్టె సాఁగినతలఁపు - యిఁక
 నంతగాలము చిత్త మాఁగి యాఁగి నే నది దిప్పుకోఁ గలనా
 చెంతఁ బంటెఁడుపాలలో నొక చల్లబొట్టు చేమిరివెట్టినట్టు
 అంతటికిని శ్రీహరి శరణాగతి యది యొక్కటే నాకు ॥హరి॥
 పలుశాస్త్రములు చూచి బహుదేవతలఁ గొలిచి పఱచైనయీదేహము
 సలుసందేహములను వచ్చినతెరువునను పాపుకో నేఁ గలనా
 యిల నంధకారపుటింటిలో నొకదీప మెత్తి మెఱసినట్టు
 వొలసి శ్రీవేంకటపతిశరణాగతి వొకటే గతి నాకు ॥హరి॥ 77

314 - రేకు

లలిత

నిత్యసుఖానంద మిదె నీ దాస్యము

సత్యములేనిసుఖాలు చాలుఁ జాలు నయ్యా

॥పల్లవి॥

కన్న చూపులసుఖము కడు నీచక్కనిరూపె

యెన్నఁగ వీనులసుఖమిదె నీపేరు

పన్ని నాలుకసుఖము పాదపు నీతులసి

వున్న సుఖముల తెరు వొడఁబడమయ్యా

॥నిత్య॥

తనువుతోడిసుఖము తగు నీకైంకర్యము

మనసులోసుఖము నీ మంచిధ్యానము

పనివి యూర్పుసుఖము పాదపద్మమువాసన

యెనయనిపెరసుఖ మేమి సేసేనయ్యా

॥నిత్య॥

పుట్టుగు కెల్లసుఖము పొల్లులేనినీభక్తి

తొట్టి కాళ్లసుఖము పాతురలాడుట

జట్టి శ్రీవేంకటేశ మాచనవోలిచెన్నఁడవై

వొట్టుకొని మమ్మేలితివోహో మేలయ్యా

॥నిత్య॥ 78

మంగళకౌశిక

జీవములు దవ్వవోయ చీమలునుఁ బుట్టచొచ్చె

వేవేలయిన నిది విడువనయ్యా

॥పల్లవి॥

చింతలిన్నియుఁ బాసె చిత్తమింతట రోసె

యెంత లే దీయాసలు యిఁకనేలయ్యా

అంతలో గురునిగంటి హరికే శరణంటి

దొంతులభవములాల తొలగరో

॥జీవ॥

గక్కనఁ గడుపు నిండె కన్నుఁ దనిసె నిదె
యెక్కడిపలురుచులు యిఁకనేలయ్యా
చిక్కె విజ్ఞానము నేఁడె^౧ జిహ్వ నారాయణుఁగూడె
వుక్కునఁ బాపములాల వుడుగరో

॥జీవ॥

జీవుఁడు పావనమాయ దేవుడే జీవనమాయ
యీవలి యావని(లి?) కర్మమిఁక నేలయ్యా
శ్రీవేంకటేశు భక్తిఁ జేరి శరణంటి నేను
భావపుబంధములాల పారరో

॥జీవ॥ 79

తోడి

ఇంతే యింతే యింకా నెంత చూచినా
చింతలఁ జిగురులెక్కి చేఁగదేరినట్లు

॥వల్లవి॥

పుల్లములో నెంచనెంచ నుద్యోగములే^౨ పెక్కు
పొల్లకట్టు దంచదంచఁ బోగులైనట్టు
బల్లిదుని హరినాత్మ భావించుటొకటే
ముల్ల(ల్లు?) ముంటఁ దీసి సుఖమున నుండినట్లు

॥ఇంతే॥

ఆనినసంసారమున నలయికలే పెక్కు
చానిపిఁ జవి వేడితేఁ జప్పనైనట్టు
పూని హరిఁ జేతులారాఁ బూజించుటొకటే
నూనె గొలిచి కుంచము నుసికిలినట్లు(?)

॥ఇంతే॥

వెనకఁ దలఁచుకొంటే విజ్ఞానములే పెక్కు
తినఁ దిన వేమెల్లాఁ దీపైనట్టు
చనవై శ్రీవేంకటేశుశరణనుటొక్కటే
పనివడి చెఱకునఁ బండువండినట్లు

॥ఇంతే॥ 80

^౧ 'జిహ్వ' రేకు ^౨ 'పెక్కు' రేకు

నారాయణీ

హరిశరణాగతి యాతుమది

సరుస నిదియపో సతమయ్యేడిది

॥పల్లవి॥

దినదినరుచులివి దేహమువి

చెనకేటికోరిక చిత్తముది

యెనసేటికాంతలు యింద్రియంబులవి

పనివి యాత్మకివి పనిలేదయ్యా

॥హరి॥

పదరేటికోపము పాప(ప?)ముది

అదనఁ గాలములు అనాదివి

నిదుర తమోగుణనిలయముది

యెదుట నాత్మకివి యెరవెరవయ్యా

॥హరి॥

కాయపు జననము కర్మముది

మాయలంపటము మమతలది

యేయెడ శ్రీవేంకటేశుఁ డితనికృప

పాయనియాత్మకుఁ బ్రమాణమయ్యా

॥హరి॥ 81

దేశాక్షి

ఎదిరికి మాకును యెక్కుడుతక్కువ లివి

పదిలపుజ్ఞానముచేఁ బవిత్రమాయ

॥పల్లవి॥

మహిఁ బొడమినవెల్లా మంచివే యందులోఁ

దహతహ దేహమే తగనిది

ఁ యిహములో తృణములుయెండినా యోగ్యములాయ

బహి నిర్జీవపుమేను పనికిరాదాయ

॥ఎది॥

పుడమిఁ జల్లినవెల్ల పురుషార్థపదములే

కడుపున నిడుకొంటేఁ గానివి

గుడికొని యితరపు గోమయమే శుద్ధి యాయ

అడరి మానుషధర్మ మతిహేయమాయ

॥ఎది॥

హరిసేవ గురుసేవ నాత్మజ్ఞానమున కెక్కి

“పారలింపుఁగర్మమే పుణ్యమంటెకే(?)

అరిది శ్రీవేంకటేశుఁడంతరాత్మకుఁ డితని

శరణనుటే సర్వసాధనమాయ

॥ఎది॥ 82

దేసాళం

గుల్ల గుల్లే రాయి రాయే గురి యెంతవేసినాను

అల్లనాడే అడియాస లవియేల విడుతు

॥పల్లవి॥

మహిలోన రోగములు మాన మందు గద్దుగాక

సహజగుణము మాన్వఁజాలుమందు గలదా

బహుబంధములు నీవే పాపితే నేమోకాని

అహరహమును నేనే అవియేల విడుతు

॥గుల్ల॥

తనరూపమద్దములో తగఁ జూడవచ్చుఁగాక

మనసు దా నద్దములో మరి చూడవచ్చునా

దినచంచలము నీవే తీర్చితేనేమో కాని

అనుఁగుసంశయము నేనదియేల విడుతు

॥గుల్ల॥

నాలుకచే రుచులెల్ల నంజి చూడవచ్చుఁగాక

జాలిఁబడ్డకన్నులచేఁ జవి గానవచ్చునా

యేలి శ్రీవేంకటేశ నీవిట్టే కాతువుగాక

వేళ జీవుఁడను నా విధమేల విడుతు

॥గుల్ల॥ 83

“పారలింపుఁగర్మ మేపుణ్యమంటె (మందెరే)” అని కావచ్చునేమో!

5 - రేకు

సామంతం

పట్టినవ్రతమే పంతము హరితో

గుట్టున శరణని కొంకగదగవా

॥పల్లవి॥

అవ్వల రోసినయన్నము గుడిచిన

నెవ్వరు నవ్వరు యికనేలా

రవ్వగ నొల్లక రాజసము విడిచి

దవ్వలఁ జేకొనఁదగవా మనకు

॥పట్టి॥

విడిచినభూతము వెస మరలించిన

యెడయనియేహిత వికనేలా

యిడుమలఁ బిలుచుచు నిచ్చిన నొల్లక

అడుగఁ బోయితే నమరునె మనకు

॥పట్టి॥

శ్రీవేంకటపతిసేవవారమై

యీవిధిఁ బరులసే వికనేలా

కై వస మీతఁడు కంటి మితనికృప

యీవల నావల నెదురా మనకు

॥పట్టి॥ 84

సాళంగనాట

ఎక్కడ నెదురు లేక యీరేడులోకములందు

వొక్కడేనిలిచెనమ్మ పుగ్రహనుమంతుఁడు

॥పల్లవి॥

పెట్టినజంగదండ పిడికిటిమొలచేయి

అట్టె వలచేయెత్తినయాయితము

తొట్టిన పెంజెమటలు తోడనె బుసకొట్టులు

పుట్టిపడీఁ జూడరమ్మ పుగ్రహనుమంతుఁడు

॥ఎక్క॥

నిక్కినకర్ణములు నింగిమోచినబొమ్మలు

చక్కశిరసుపైఁ బారఁజూచినతోఁక

చుక్కలు మొలపూసలు సూదులవాఁడిరోమాలు

పుక్కుమీరెఁ జూడరమ్మ పుగ్రహనుమంతుఁడు ||ఎక్క||

పుట్టుఁగొప్పీనము మహద్భుతయజ్ఞోపవీతము

గుట్టుచూపనికనకకుండలములు

పట్టపు శ్రీవేంకటేశుబంటయి ప్రతాపమెల్ల

వాట్టి విజనగరపుపుగ్రహనుమంతుఁడు ||ఎక్క|| 85

శంకరాభరణం

పరమవైష్ణవులభాగ్యం బిదివో

నిరతివారలకె నే మొక్కెదను ||పల్లవి||

తలఁచ రొకప్పుడు ధరణి భోగములు

తలఁచ రితరమతదైవముల

తలఁతు రొకటి హరిదాసులదాస్యము

తలఁపు మోక్షములతగులమి(మె?) గాన ||పర||

కోరరు బ్రహ్మాదిగురుతరపదములు

కోరరు మేరువుకొనసుఖము

కోరుదురు తదియ్యకోట్లసంగము

కోరిక భక్తితోఁ గూడీగాన ||పర||

వొల్లరు కర్మము ° లొల్లరు పుణ్యము-

° లొల్లరహంకార మొకపరియు

పుల్లము శ్రీవేంకటోత్తము శరణని

యెల్లందుఁ దుదిపద మెక్కిరిగాన ||పర|| 86

ముఖారి

ఇందులోనఁ గలసుఖ మింతే చాలు మాకు
 నిందు వెలియైనసిరు లేమియు నొల్లము ||పల్లవి||

ఆదిదేవు నచ్యుతు సర్వాంతరాత్మకుని
 వేదవేద్యుఁ గమలాక్షు విశ్వపూర్ణుని
 శ్రీదేవు హరి నాశ్రితపారిజాతుని
 ఆదిగొని శరణంటి మన్యము నేమొల్లము ||ఇందు||

పరమాత్ముఁ బరిపూర్ణు భవరోగవైద్యుని
 మురహరు గోవిందు ముకుందుని
 హరిఁ బుండరీకాక్షు ననంతు నభవుని
 పరగ నుతించితిమి పరుల నేమొల్లము ||ఇందు||

అనుపమగుణదేహు నణురేణు పరిపూర్ణు
 ఘనుఁ జిరంతనుని కలిభంజను
 దనుజాంతకుని సర్వధరు శ్రీవేంకటపతిఁ
 గని కొలిచితిమి యేగతులు నేమొల్లము ||ఇందు|| 8.

వరాళి

హరికే మొఱవెట్టు టంతేకాక
 గరిమ వేరొకటను గతి గానవచ్చునా ||పల్లవి||

పాపపుణ్యలంపటాలఁ బరగినజీవునికి-
 నోపననవచ్చునా వొడలిమోపు
 ° కోపపు శాంతము(?) చేతఁ గొట్టువడ్డప్రాణికి
 తాపపు కర్మపువెట్టి తప్పించుకోవచ్చునా ||హరి||

ఆకటిసీరువట్టుల కగపడ్డదేహికి
 తోకసంసారపుటాజ్ఞ తోయవచ్చునా
 సోకుసుఖదుఃఖములఁ జొచ్చినజంతువునకు
 మూఁకలలోకపులగ్గములఁ బాయవచ్చునా
 సారె రాత్రిఁ బగటాను చచ్చిపుట్టేజంతువుకు
 ం భారపుటాసల లోనఁ బాయవచ్చునా
 యిరీతి శ్రీవేంకటేశు నిటు శరణన్నఁగాక
 ధారుణిఁ ^౧ బంచబాణము దప్పుకొనవచ్చునా

॥హరి॥

॥హరి॥ 88

బౌళి

అడ్డములేనినాలిక నాడుదురుగాక భూమి
 దొడ్డవాఁ డేమిసేసినా దోస మందు నేది
 ఆతుమలో మదనుఁడవయ్యేవాఁడవు నీవే
 ఆతల నాలిమగఁడుననేవారలు నీవే
 ఘాతల పరాంగనఁ గలసితివని నిన్ను
 తోతో మునుల కిఁక దూరఁ జోటేదయ్యా
 దేహములోపలనున్నదీపనాగ్నియు నీవే
 దాహము నాకలి నీవే తగురుచులెల్ల నీవే
 ఆహో శబరియెంగి లారగించితనుమాట
 సోహల నిందించి నవ్వుఁ జోటిందు నేది
 పుట్టుగులోపలనున్నభోగము^౩లన్నియు నీవే
 ఇట్టే ఆచారములు హీనాధికములు నీవే
 గుట్టున శ్రీవేంకటేశ గొల్లఁడవై పుట్టినందు-
 కుట్టిపడి యెవ్వరికి నూహించఁజోటేది

॥పల్లవి॥

॥అడ్డ॥

॥అడ్డ॥

॥అడ్డ॥ 89

316 - రేకు

గుజ్జరి

“సర్వం విష్ణుమయం” బనుభావము సత్యం సత్యం బిన్నిటను
సర్వేశ్వరుడే పొందేటివస్తువు శరణాగతియే వుపాయము ||పల్లవి||

తాననియెడిబుద్ధి దైవంబందు నునిచి
తానే తనమతి మరచిన సుఖతత్వానందమిది
మేననియెడిబుద్ధి యీమేదిని ప్రకృతియందు
ఆనింపుచుఁ దా మమతలు విడిచిన నాత్మజ్ఞానంబు ||సర్వం||

పారలి జగమనేబుద్ధి మాయపై నునిచి
పరగినయింద్రియముల గెలిచినదే పరమపుయోగంబు
పారిఁ గర్మపుబుద్ధి పుట్టువుపై నునిచి
వెరవునఁ బాపముఁ బుణ్యము విడుచుట వివేకమగుదుదిపదము||సర్వం||

వెలిఁ దోచినబుద్ధి వేగమే లోనునిచి
చలమున చంచల ముడిగియుండుటే సమాధిలక్షణము
పలుభావపుబుద్ధి భక్తి వొకట నునిచి
యెలమి శ్రీవేంకటవతిఁ గలయుటే యిది తుర్యావస్థ ||సర్వం|| 90

లలిత

తలఁపులోనివెలితే దైవమువెలితొ
కలగినఇదియే కారణము ||పల్లవి||

యెదిటి యాసలకు నెడసి తొలఁగుటే
తుద నరకములకుఁ దొలఁగుట
వదలక ఇంద్రియవర్గము గెలుచుటే
పదపడి తనపాపముల గెలుచుట

||తలఁ||

మగటిమి సంసారమాయ దాటుటే

తగుభవవారిధి దాటుట

జగములోపలను శాంతిగలుగుటే

అగణితమోక్షమునందుఁ బొందుట

॥తల॥

మహి ఇంతా హరిమయముగఁ గనుటే

విహితపుష్పానము వెసఁ గనుట

ఇహమున శ్రీవేంకటేశు శరణనుటే

సహజపుజన్మము సఫలం బనుట

॥తల॥ 91

రామక్రియ

మరుగుచుఁ జేసీ మానదుద్యోగము

నరహరి నీకృపే నాగతి గలది

॥పల్లవి॥

అనుపమమైనభయంబున నరకము

వినియెదఁగాని వెరచి విడువను

మనియెడిజీవులమరణభవంబులు

కనియెదఁగాని కలంగదు మనసు

॥మరు॥

రాసులమలమూత్రపుసోదన లిటు

° సేసీఁగాని చీ యనదు తనువు

ఆసలనర్థపుటార్జనయలపుల

వేసరుదుఁగాని విరతి నిలుపను

॥మరు॥

నిరతముఁ దలఁపఁగ నిదురయుఁ దెలివియు

తొరలీఁగాని తొరలనీదు గుణము

యిరవగు శ్రీవేంకటేశ్వర నీవే

పరమాత్మవు ననుఁ బాలించఁగదే

॥మరు॥ 92

సాళంగనాట

వెలినుండు లోనుండు విశ్వ మింతటనుండు

జలజాక్షుశరణమే సాధనము సుండి

॥పల్లవి॥

మిక్కిలిజేసేపాపమే మీఁద నరకమై తోచు

నిక్కి తానే అద్వ(ద్వ?)ములోనీదై (డై ?)నట్లు

వొక్కట మొదలులేక వుంటే గొనాలేదు

గుక్కకిహపరములు కోరినంతే సుండి

॥వెలి॥

మహిఁ దొల్లి చూచినూరే మతిలోనఁ దోచిని

గహనపు కాఁపురమే కలయైనట్లు

సహజమై పుట్టులేక చావులే దెవ్వరికి

విహితసుఖదుఃఖములు వేడినంతే సుండి

॥వెలి॥

యెండగాసేబయటనే యెక్కువవెన్నెల గాసీ

దిండురేయిఁబగలొక్కదినమైనట్లు

నిండుజీవుఁడు లేకుంటే నిక్కపుదేవుఁడు^o లేఁడు

అండ శ్రీవేంకటేశుఁడే అంతరాత్మ సుండి

॥వెలి॥ 93

పాడి

పుట్టుభోగులము నేము భువి హరిదాసులము

నట్టనడిమిదొరలు నాకియ్యవలెనా

॥పల్లవి॥

పల్లకీలు నందలాలు పడివాగేతేజీలు

వెల్లవిరి మహాలక్ష్మీవిలాసములు

తల్లి యాకెమ(గ)నినే దైవమని కొలిచేము

వొల్లగే మా కేసిరులు వారు లియ్యవలెనా

॥పుట్టు॥

గ్రామములు రత్నములు గజముఖ్యవస్తువులు

ఆమనిభూకాంతకు నంగభేదాలు

భామిని యాకెమగని ప్రాణధారి లెంకలము

వోమి మాకాతడే యిచ్చి వొరులియ్యవలెనా

॥పుట్టు॥

పసగలపదవులు బ్రహ్మనిర్మితములు

వెస బ్రహ్మతండ్రి శ్రీవేంకటేశుడు

యెసగి యాతడే మమ్ము నేలి ఇన్నియు నిచ్చె

వొసగిన మాసొమ్ములు వొరులియ్యవలెనా

॥పుట్టు॥ 94

రామక్రియ

దైవమ నీవే దయదలచుట గా-

కావలఁ బ్రాణికి యా (నా?) సేదయ్యా

॥పల్లవి॥

ఆస వొకటి యెంతయినాఁ దనియదు

వాసి యొకటి తనవంతులు మానదు

యీసొకటి శాంతమెరఁగని దిదె

మోసపుదేహికి ముక్తి యేదయ్యా

॥దైవ॥

పాపమొకటి భవబంధముఁ బాపదు

దీపనమొక్కటి ధీరత యొల్లదు

చూపొక టింద్రియసుఖముల గెలువదు

యేపునఁ బ్రాణికి యెఱుకేదయ్యా

॥దైవ॥

పాయమొకటి చాపలములు మానదు

కాయమొకటి తనకర్మము విడువదు

యీయెడ శ్రీవేంకటేశ్వర నీసేవ

సేయని యాత (త్మ?)కు సెలవేదయ్యా

॥దైవ॥ 95

317 - రేకు

మలహరి

కటకట యీమాయ ి గడచుట యెట్లో

ఘటనలహరికృప గలిగినఁగాక

॥పల్లవి॥

యిరవగుజీవుల కెంతగలిగినా

పరధనకాంతలే బలుప్రియము

ధరఁ గర్మపుఁజేతలలోనెల్లా

సారిదిఁ బాపమే సులభము

॥కట॥

నానారుచులు యనంతము గలిగిన

కానిపదార్థమె కడుఁ దీపు

పానినచదువులపఠన లుండఁగా

మాననిదుర్భాషమాటలే హితవు

॥కట॥

యెదలో శ్రీవేంకటేశ్వరుఁడుండఁగ

సదరపుదివిజులు చవులయిరి

అదనను శ్రీగురుయానతి గలుగఁగ

పొదిగొని యివి తలపోయఁగ వలసె

॥కట॥ 96

దేవగాంధారి

ఆహా నమో నమో ఆదిపురుష నీకు

యీహల నే నెంతవాఁడ నెట్టు గాచితివి

॥పల్లవి॥

లోకాలోకములు లోననించుకొన్ననీవు

యీకడ నాయాత్మలోన నెట్టణఁగితి

ఆకడ వేదములకు నగోచరమైననీవు

వాకుచే నీనామములు(ల?) వడి నెట్టణఁగితి

॥ఆహా॥

అన్నిటా బ్రహ్మాదులయజ్ఞభోక్తవైన నీవు
 అన్నపానములివి యెట్టారగించితి
 సన్నతి పూర్ణుడవైజనియించిననీవు
 వున్నతి నాపుట్టుగులో వాకచో నెట్టుంటివి

॥అహో॥

దేవతలచే పూజ తివిరికొనిననీవు
 యీవల నాచే పూజ యెట్టు గొంటివి
 శ్రీవేంకటాద్రిమీఁద సిరితోఁగూడిననీవు
 యీవిధి నాయంట నీవు యెట్టు నిలిచితివి

॥అహో॥ 97

బౌళి

నీవే నీదాసులని నినుగంటిఁ గంటిని
 ఆవలనీవే అంతర్యామివిగాన

॥పల్లవి॥

నీదాసులశిరసులే నీదివ్యశిరసులు
 నీదాసులపాదములే నీదివ్యపాదములు
 నీదాసులకన్నులే నీ దివ్యనేత్రములు
 నీదాసులరూపమే నీ విశ్వరూపము

॥నీవే॥

నీకింకరులగుణాలే నీదివ్యగుణములు
 నీకింకరులున్నచోటే నీకు నిత్యవై కుంఠము
 నీకింకరులసేవ నీవు మెచ్చునిజసేవ
 నీకింకరులకూటమే నీకు సర్వాంగములు

॥నీవే॥

యిందరిలో శ్రీవేంకటేశ నీవే పో యంటే
 అంది తల్లిముట్టై యుంటే నంటవచ్చునా
 యెందు నజ్ఞానపు ముట్టు యెడసినాత్మలుగాన
 నిందలేని నీదాసులే నీపని సేవింతును

॥నీవే॥ 98

ధన్నాసి

ఆయంబిది తెలియంగల దీయాత్మజ్ఞానంబు
 మాయలు యీకాలము కర్మము మాధవునాధీనము ॥పల్లవి॥

దేహమునకు నీడ తిరిగినయటువలెనే^o
 శ్రీహరికిని కళావిధమై జీవుడటు దిరుగు
 దేహమునకుఁ గలచైతన్యము తెగి నీడకు లేదు
 శ్రీహరికిని గలస్వతంత్రము జీవునికి లేదు ॥ఆయం॥

కలలోపలఁగలసుఖము ఘనసంతోషము కొరకే
 యిలలోపలఁగలిగినసుఖము ఇది సంతోషము కొరకే
 కలలోపలివి జీవునిసంకల్పనలిన్నియును
 ఇలలోపలిప్రపంచ మింతయు నీశ్వరుసంకల్పము ॥ఆయం॥

చెదరని^o బాహ్యపువిషయములు జీవునిపాలిటివి
 పదిలంబగు అంతరంగమే పరమపువైకుంఠము
 అదనెరిగి కాలగాలమున ఆతుమ శ్రీవేంకటపతికి
 పొదిగి యాతనికి శరణని కొలిచిన పొందగు ముక్తికి యిది గీలు॥ఆయం॥99

పాడి

పాపపుణ్యములపక్వ మిదెరఁగను
 నాపాలిటిహరి నమో నమో ॥పల్లవి॥

మానసవాచక మరి కర్మంబుల
 తానకముగ నీదాసుడను
 పూని త్రిసంధ్యల భోగభోగ్యముల
 నానాగతులను నమో నమో ॥పాప॥

^o ఇక్కడ పాదము చివరుండవలసిన నిలుగీత లేదు. ^o 'బాంహ్య' రేకు

వలనుగ జాగ్రస్వ (త్వ్య?) ప్నసుమప్తుల
యిలలో నీకేని హితభటుడ
వెలువల లోవల వేళావేళల
నలినాక్ష నీకే నమో నమో

॥పాప॥

పుట్టకతొలుతను పుట్టినమీదట
అట్టే నీశరణాగతుడ
గట్టిగ శ్రీవేంకటపతి నీకృప
నట్టనడుమైతి నమో నమో

॥పాప॥ 100

రామక్రియ

ఇందరిపై భిన్నభక్తులేటికి మా కింక
అందరిలో అంతరాత్మ యాతనిరూపే
తల్లియై యుండేవాడు తగ నితనిరూపే
యెల్లగాఁ దండ్రైనవాడు నితనిరూపే
యిల్లాలై సుఖమిచ్చు నితనిమహిమరూపే
వెల్లవిరిఁ దనయు లీవిష్ణునిరూపే

॥వల్లవి॥

॥ఇంద॥

గ్రామదేశకులములు ఘనుఁ డితనిరూపే
కామించునర్థ మీతఁడై కలుగు నీరూపే
దీమసాన నిహపరద్రష్టము లితనిరూపే
యేమేర దాతయు దైవ మీతనిరూపే

॥ఇంద॥

కాలము నితనిరూపే కర్మము నితనిరూపే
యేలి యాచార్యుఁడు చెప్పే దితనిరూపే
శ్రీలలనాపతి శ్రీవేంకటేశ్వరుడే
పాలించఁగాఁ గంటి నే నీపరమాత్మురూపే

॥ఇంద॥ 101

318 - రేకు

గుండక్రియ

ఏవను లెవ్వరికిఁగల దెంత యంతేకాని

శ్రీపతియాణా(నా?)జ్ఞలు మీఁఱగ చింతింపఁగఁ దరమా ||పల్లవి||

సులభంబున సుఖియించుటఁబోలదు సొంపుగ భిక్షాన్నముతోడ

పలు లంపటములఁబడి ఁ ఘడియించేటి బహుధన మిదియేల

తొలుతే జంతువులకు వ్రాసెను తొడఁగి నుదుట బ్రహ్మ

కలది దైవికములఁ గడచెదమని కడుబడలెదరేలో నరులు ||ఏప||

పాపము సేయకమానుటఁబోలదు పరమశాంతితోను

కోపముమానక బహుపుణ్యంబులు కోట్లు చేసినను

దీపింపఁగ వేదశాస్త్రములు తెలిపెడి యర్థ మిదే

కైపుగ నిది దెలియక జీవులు కడుబడలెదరేలో నరులు ||ఏప||

సహజము జగమున యీవనులెల్లను జరగుచు నుండుట స్వభావము

గహనము ప్రాణులకే పనులవు ననఁ గాదన కర్తవ్య^౧ మింతేది

యిహమేల శ్రీవేంకటేశ్వరునమ్మినయీతనిశరణాగతులు

మహిలోఁ జాతురు నవ్వుదు రిటువలె మానరేటికో నరులు ||ఏప|| 102

భవులి

నీకంటే నితరము మరి లేదు నేనెవ్వరితో భాషింతు

“యేకో నారాణుఁడవు నీ”వని యెన్నుచు నున్నవి వేదములు ||పల్లవి||

యెక్కడచూచిన నీరూపంబులే యెవ్వరిఁజూచినఁ దోఁచిని

వెక్కనముగ నీమహిమ యనంతము విశ్వాత్మకుఁడవుగాన

నిక్కి యెవ్వరిని బేర్కొని పిలిచిన నీనామములై తోఁచిని

వక్కఱించఁగా సకలశబ్దములవాచ్యుఁడవటుగాన ||నీకం||

^౧ 'గడియించేటి' కావచ్చు. ^౨ 'మిందేది' కావచ్చు

యేపనిచేసిన నీపనులే అవి యివ్వలనవ్వలఁ దోచీని
 పాపపుణ్యమని తోచదు నీవే పరచైతన్యమవటుగాన
 దాపుగ మతిలో నేమి దలఁచినా ధాన్యము నీదైతోచీని
 లోపల వెలుపల నిండుకవుండెడిలోకపూర్ణుడవుగాన ॥నీకం॥

యీ యర్థమునకు నే ననువాడను యెక్కడ నున్నాడ నీలోనే
 కాయధారిని యేర్పడి నీలోఁగాక చరించితి యిన్నాళ్లు
 యీ యపరాధము యెంచకుమీ నను యిందునె పో నీశరణంటి
 పాయను నిన్నిఁక శ్రీవేంకటపతి పరబ్రహ్మమవుఅటుగాన ॥నీకం॥ 103

సామంతం

అచ్చుతుండనియెడి నామముగలిగినయట్టి నీవెకాక
 కుచ్చి నీకు నేశరణని కొలిచితి గురుతుగఁ గావఁగదే ॥పల్లవి॥

అణురూపగుమశకములోపల నణఁగిన నీకంటే
 గుణించి యెంచి చూచినను కొంచె మింక నేది
 ప్రణుతింపంగ బ్రహ్మాండకోట్లు భరియించునీకంటే
 గణనకు నెక్కుడు నీవేకాక ఘన మింక నేది ॥అచ్చు॥

దాకొని జగములు పుట్టించుబ్రహ్మకు తండ్రివి నీవే
 కైకొని చదువులఁ దెలిసిచూడ రక్షకులింక మరి వేరీ
 యేకోదకముగ వటపత్రమున యీదేటినీకంటే
 దీకొనిపలికినకాలంబుల కొనదేవుండు మఱి వేడీ ॥అచ్చు॥

శ్రీవేంకటమున వరములొసఁగేటి శ్రీపతి నీకంటే
 తావునఁ గన్నులఁజూడఁగఁ బ్రత్యక్షదైవము మరివేడీ
 వేవేలకు వైకుంఠవిభుడవై వెలసిన నీకంటే
 భావించి చూచిన నంతరంగమునఁ బరోక్షదైవము మరివేడీ ॥అచ్చు॥ 104

దేవగాంధారి

హరి నే నిన్నిందులకుఁగా దర్శించి కోరెడిది
 గరిమల నా యంతరంగమున నినుఁ గానఁగ నడిగెదను ||పల్లవి||
 మునుపే యీజగమెల్లా నీవు మొలవఁగఁ బెట్టినది
 వెనుకొని నేను నీవాడనే యని విన్నవించనేల
 నినుపై యీజీవరాసులన్నియు నీరక్షణలోనివి
 కనుఁగొని నన్నును రక్షించుమని మరి కమ్మరఁ జెప్పఁగనేల ||హరి||
 యిహమునఁ గర్మాధీనంబయి సిరులియ్యఁగ నిను నింకా
 మహిలో నివి యవి నాకు నిమ్మనుచు మరి యడుగఁగనేల
 సహజపుఁ దల్లియుఁ దండ్రియు బంధులు సంతతి నీవై యుండఁగను
 విహితముగా నిను నక్కడ నిక్కడ వెదకఁగ మరి యేల ||హరి||
 శ్రీవేంకటపతి వరములొసంగుచు చేరువ నీవై యుండఁగను
 ఆవల నీవల నితరదేవతలయాసలఁ బడనేల
 దైవశిఖామణి వాదిమూరిలివి తగిన స్వతంత్రుడవు
 యేవిధులు నే నెఱఁగను నీవే యింతాఁ జామ్మి దాచఁగ నేల ||హరి|| 105

319 - రేకు

సామంతం

పరమాత్మ నాజాడ భావించ నిట్టిది; ° నీవు
 నిరుహేతుకాన నాకు ° నీవు బుద్ధియ్యఁగదె ||పల్లవి||
 అపరాధములు పెక్కు లటు నాయందున్నఁగాని
 వుపమఁ బుణ్యముత్రోవ లూహించలేను
 విపరీతపాపములు వేవేలు సేసినఁగాని
 చవలగర్వము మాని శరణనలేను ||వర||

పలులంపటాలఁ బడి బడలినఁగాని, నాకు
 పలవి నిన్నుఁ దలఁచేభక్తి లేదు
 పులుసు నంజినఁగాని భూమిలో మిక్కిలి తీపు
 తలపోయ నోటికి నితవు గానరాదు

॥పర॥

వేవేలు నేరాలు సేసి వెరపు పుట్టినఁగాని
 శ్రీవేంకటేశ నిన్నుఁ జేరదు మతి
 వావిరి లోకపుమాయవలలఁ జిక్కినఁగాని
 వేవేగ వెడలి ముక్తి వెదకఁడు జీవుఁడు

॥పర॥ 106

గుజ్జరి

శ్రీపతి నీసేవ చిత్తము గోరదు
 పాపములవెంటనే పారినయ్యా
 తెగనికర్మము దేహములు గోరు
 వగలయీపీఁగ వ్రణాలు గోరు
 నగుచుఁ దొల్లింటి నా పూర్వకర్మములు
 పొగరుభోగములే పొందించెనయ్యా

॥పల్లవి॥

॥శ్రీప॥

సాకిరివయసు సంసారము గోరు
 చీకురువాయులు జీడిమాను గోరు
 దీకొని యీ నాతోడి తీరనింద్రియములు
 కైకొని మర్మములు గలచీనయ్యా

॥శ్రీప॥

వేదవిజ్ఞానము విరతియే కోరు
 నీదాసుఁడైతేనే నీశరణు గోరు
 యీదెస శ్రీవేంకటేశ నీవు నాలో

పాదైయుండి నన్ను బ్రదికించే న(వ?)య్యా

॥శ్రీప॥ 107

“నాతోడకు బదులు ‘నాతోడి’.” ఈ వాఙ్మయమున ఇట్టి ప్రయోగము లక్కడక్కడ గలవు. “వేద” రేకు

లలిత

అతనిభజియించరో ఆతుమలాల శ్రీ-

పతి యితనికరుణే ఫలమింతేకాని

॥పల్లవి॥

సంగమే భంగమే(ము?) సుండి సకలవిరక్తులాల

వెంగలివిష(య)ములే విషము సుండి

అంగపుబంధువులెల్ల అంటుబంధములు సుండి

సంగతి హరి యొకడే సతమింతేకాని

॥అత॥

మోహమే దాహముసుండి మోక్షోపాయకులాల

సాహసపంపారమే నిస్సారముసుండి

దేహము గొన్నాళ్ళకు సందేహమై తోచుసుండి

శ్రీహరిసేవాక్కటే వచ్చినదింతేకాని

॥అత॥

కోపమే తాపముసుండి కోరనిసాత్వికులాల

రూపులేవిభోగమెల్ల రుణముసుండి

కైపుసేసి యిన్నిటాను గడచి శ్రీవేంకటేశు-

నోపి శరణిని మనేదొక్కటేనుండి

॥అత॥ 108

మాళవి

ఆతడేపో మాయేలిక ఆతడే జగన్మూల-

మాతడే శ్రీవేంకటాద్రియందుమీదిదైవము

॥పల్లవి॥

కమలవాసినయైనకాంతఁ బెండ్లాడినాఁ(నవాఁ?)డు

కమలములో బిడ్డఁ గన్నవాఁడు

కమలాపునిలోనఁ గలిగి మెరయువాఁడు

కమలనాభుఁడేపో కలుగుమాదైవము

॥అత॥

జలధి బంధించి లంక సంహరించినవాడు

జలధిచొచ్చినదైత్యుఁ జంపినవాడు

జలధిసుతునకు వరుస బావైనవాడు

జలధిశయనుడేపో చక్కని మాదైవము

॥ఆత॥

కొండ గొడుగుగనెత్తి గోవులఁగాచినవాడు

కొండవంటి రాకాసిఁ గొట్టినవాడు

కొండలకు నెక్కుడైనగురుతు శ్రీవేంకటాద్రి-

కొండరూపు దానేపో కోరిన మాదైవము

॥ఆత॥ 10

నాట

వొడ్డునీవు నాకెదురా వోరి కంసుడా

కొద్దిగాదు పెనఁగఁగ గోవిందుతోఁగంసుడా

॥పల్లవి॥

పెరిగీ రేపల్లె నదె బిరుదునీవె(వై?)రి వాడే

వొరసి నన్నేలపట్టే వోరికంసుడా

విరసాన వెరవను విష్ణునిమాయను నీ-

గొరబైనవెడబుద్ధి గొలుపదు వోరా

॥వొడ్డు॥

వెదకీ నీవైరి వాడె వీరదానవుల నదె

వుదుటు నాతోనేల వోరి కంసుడా

° చిదుమనా నిన్నిపుడే సెలవీడుగా కతడు

పెదవులచేటింతే పేదవానికోపము

॥వొడ్డు॥

వెన్నులఁ బాలారగించి వెసవాడె సత్వగూడ -

నున్నవాడు, నిన్నుగెల్వ వోరి కంసుడా

వెన్నుడు శ్రీవేంకటాద్రివిభుడు లోకులఁగాచె -

నన్నిటా గృష్ణావతార మందఁబట్టి నేడు

॥వొడ్డు॥ 110

సామంతం

ఈతడే ద్రిష్టవరము లియ్యఁగాఁగాక

ఆతలీతలిసుద్దు లవి నమ్మఁగలమా

॥పల్లవి॥

హరిరూ పెరుఁగుదుమా అరసి ఇంతకత్తోల్లి

సారిది శ్రీవేంకటేశుఁ జూచికాక

గురుమంత్రము నేర్తుమా గోవిందుఁ డితనినామ

మురుటై లోకాలనెల్ల నుండఁగాగాక

॥ఈతఁ॥

వైకుంఠ మెరుఁగుదుమా వర్ణించి ఇంతకత్తోల్లి

దీకొని శ్రీవేంకటాద్రిఁ దిరిగికాక

యేకడ దేవతల నేమెందునైనాఁ గంటిమా

చేకొని హరిదాసులఁ జేరి మొక్కేకాక

॥ఈతఁ॥

పుట్టు నేఁ గంటినా పొంచి శ్రీవేంకటపతి

వొట్టి నాయంతరాత్మై యుండఁగాఁగాక

కొట్టఁగొనవర మేడ కొంచెపుదేహి నేనేడ

అట్టె యాతనికి శరణని కొలిచికాక

॥ఈతఁ॥ 111

120 - రేకు

శుద్ధవసంతం

హరి నీవే సకలలోకారాధ్యుడవుగాక

ధర నీకు శరణంటీ తలఁచిదే చాలును

॥పల్లవి॥

కింద నేఁ జేసినయట్టి కీడు నీవు వాపఁగాను

అందుమీఁదు నడిగేదా అది చాలక

పొంది పుట్టించేటి బ్రహ్మ పుత్రుఁడు నీకైవుండఁగ

ఇందరిని గొలిచేదా యెంత కూశతనము

॥హరి॥

దీకొని నాలో నీవు దిక్పై వుండఁగాను
నాకొకస్వతంత్రమా నాఁడు(?) చాలక
కైకొని లోకములు నీకడుపులో నుండఁగాను
నీకంటేఁ బరు లున్నారా నేరమింతేకాక

॥హరి॥

ఇహపరముసిరులు ఇన్నియు నీవియ్యఁగాను
సహజాన నుండవొద్దా చాలదా యింత
విహితమైన శ్రీవేంకటేశ వొక్కండవే
బహళమై వుండఁగాను బంటనంటగాక

॥హరి॥ 112

గుండక్రియ

జ్ఞానము నెఱఁగము అజ్ఞానము నెఱఁగము
శ్రీనాయకుఁడ నీసేవకుఁడ నేను

॥సల్లవి॥

అరుతఁగట్టినతాళి యవె వనమాలికలు
సరుసమోచినడాగు శంఖచక్రములు
వరుస నొసల గురివ్రాసినది తిరుమణి
ఇర వెరిగితి మిఁక నెపుడై నఁ గావుము

॥జ్ఞాన॥

పశ్చిము ప్రసాద మింతే పసగా నా రుచు లివె
పి(పె?)ల్ల నేఁ బొగడేవి నీబిరుదులు
యెల్లపుడుఁ బూజించేది ఇది నీరూపుపతిమ
కల్ల లే దిందుల నీవు గన్నదింతే కానుపు

॥జ్ఞాన॥

నిక్కము నేఁ జొచ్చినది నీలెంకతనము
చక్కనాజీవనము నీ శరణాగతి
యెక్కువ శ్రీవేంకటేశ యెదలో నున్నాఁడ విదె
చిక్కినదేమియు లేదు చిత్తమింతే ఇఁకను

॥జ్ఞాన॥ 113

పాళంగవాట

నిన్ను నీవే తెలుసుకో నిరుహేతుకబంధుఁడ-

వన్నిటాఁ బరతంత్రుఁడ నంతేపో నేను

॥పల్లవి॥

యేమి గూడీ నేఁ గర్మ మిలపైఁ జేయఁగ నీకు

యేమి మానె నేఁగర్మ మిటు మానఁగ

భూమినీవాటక మేల పూర్ణ కాముఁడవు నీవు

కామించి కాతువుగాక కరుణానిలయ

॥నిన్ను॥

యెంత గూడపెట్టితి నే నిలమిఁదఁ బుట్టఁగాను

యెంత వష్టి నే జనించ కిట్టుండగా

వెంతగురియుక్తులెల్ల వృథావాదము లింతే

సంతతము ననుఁ గావు సర్వేశ్వరా

॥నిన్ను॥

యెవ్వరు విష్ణువించేరు ఇటు నాదెస నీకు

యెవ్వరు వద్దనేరు నీ విలఁ గావఁగా

రవ్వల శ్రీవేంకటేశ రక్షింతువుగాక

అవ్వల నివ్వల శరణాగతరక్షకుఁడా

॥నిన్ను॥ 114

బొలి

కనియెడి దిదియే వినియెడి దిదియే కడలఁ జదివెడి దిదియపో

నినుపునీరై సర్వజగముల నిలిచె శ్రీహరిచూయ

॥పల్లవి॥

తలఁపు నొక్కటే తాను నొక్కఁడే దైవ మొక్కఁడే పో

కలిసి పెక్కుముఖంబులై లోకంబు దోచెనేని

తెలియఁ జిల్లలకడవలోపలిదీపమువలెనే

అలరి వెలిగెడి చూడఁజూడఁగ హరిప్రపంచపుమాయ ॥కని॥

భూమిన్-ఈ వాటకమేల ప్రిథా రేకు

దేహ మొక్కటే జీవుఁ డొక్కఁడే దినము నొక్కటేపో
మోహోజాగ్రత్యన్ననిద్రలు మొనపె(సె?) భేదములై
వూహఁ బెక్కులయద్దముల చంద్రోదయమువలెను
సాహసంబున భ్రమలఁబెట్టెడి చదల నిదె హరిమాయ ॥కవి॥

గురువు నొక్కఁడే మంత్ర మొక్కటే కొలువు నొక్కటేపో
అరయ భక్తియ వేరు వేరై యలరుచున్న దిదే
గరిమ శ్రీవేంకటగిరీశ్వరుకల్పితమువలెనే
వెరసి వారికి వారికే ఇది వింతవో హరిమాయ ॥కవి॥ 115

పాడి

సచరాచర మిదె సర్వేశ్వరుడే
పచరించి యితని భావింపు మనసా ॥పల్లవి॥

కదలెటిదంతయు కమలారమణుని-
సదరపుసత్యపుచైతన్యమే
నిదిరించెటియీనిశ్చేష్టజగమును
వుడుటున నాతఁడు వుండేసహజమే ॥సచ॥

కలిగివుండివదె కల దింతయు హరి-
నలుగడఁ బరిపూర్ణపుగుణమే
మలసి లేనిదియు మహిమల నాతని-
నిలుకడగలిగిననిర్గుణమే ॥సచ॥

జీవరాసులగు సృష్టియింతయును
శ్రీవేంకటవతిచిత్తంబే
కైవల్యమె లోకపు టిహముఁ బరము
భావించనేర్చినపరమవిదులకు ॥సచ॥ 116

సామంతం

అందుల కిదె ప్రతియోషధము

ఇందిరాపతికి నెక్కినచింత

॥పల్లవి॥

పంచబాణములబాసట మంటిన-

చంచలమౌ నిశ్చలమనసు

పంచబాణగురుపాదము దలచిన

కంచుఁజంచలము గక్కన మాను

॥అందు॥

కనకపుటాసలగరళం బంటిన

ననిచినవిజ్ఞానము చెదరు

కనకగర్భ నటు గన్నతండ్రిపై

మనసిడితే నిర్మలమౌ గుణము

॥అందు॥

మునుకొనిమొదలను మొలచినససికిని

పనివడి కొననే ఫలియించు

అనయము శ్రీవేంకటాధిపుకృపగల -

జనుల పరము సఫలంబు

॥అందు॥ 117

121 - రేకు

సాళంగం

వెన్న చేతబట్టి నేయి వెదకినట్టు

యెన్నఁగ నీవుండఁగాను యెక్కడో చూచేను

॥పల్లవి॥

కన్నులు మిన్నులు దాఁకీ కాయ మీడ వున్న(ండ?)గానే

తిన్నని వీనులు మెట్టి దిక్కులనెల్ల

యిన్నిటికొడయఁడవై యిందిరేశ నీవు నాలో

నున్నరూపు గానలేను వూహించి ఇపుడు

॥వెన్న॥

కాయము పాయము గీరీ కాల మీడ నుండఁగానే

ఆయపుమనసు ముంచీ నన్నిటియందు

యేయెడ నాలోనున్న యీశ్వర నీ నిలయము

పాయకుండఁ గోరలేనుపాయము నాకెట్టిదో ||వెన్న||

ఇహమే పరము గోరీ యీడ నిట్టె వుండఁగాను

మహిలో శ్రీవేంకటేశమహిమెట్టిదో

అహరహమును నీ వంతర్యామివై

సహజమై యుండఁ గంటి చాలు నిఁక నాకు ||వెన్న|| 118

లలిత

నేఁడుగాక దొరనైతి నేను నారాయణుఁ గొల్చి

పోడిమి నాచార్యునిబోధవంకను ||పల్లవి||

దీనోవృత్తి నేఁ దిరుగని చోటేది

నానాచంచలము నా మనసు

పూని నేఁగొననిభువిలోనిరుచు లేవి

హీనజన్మములెత్తిన దీమేను ||నేఁడు||

చేరి నేఁ జేచేతఁ జేయనిపాప మేది

ధారుణి మోపైనసంసారమునను

ఆరయ మున్ను నేనాడనికల్లలేవి

సారెకు నుదురపోషణమునకు ||నేఁడు||

సూటిదప్పక నేఁ జూడని చూపేది

చేటులేనిచిరకాలజీవుడనే

చాటువ శ్రీవేంకటేశు శరణుచొరకత్తోల్లి

బూటకము లెన్ని లేవు పొలయదు కాలము(?) ||నేఁడు|| 119

దేసాళం

అన్నిటా నిట్టే కాని యగపడదు

అన్నమదమునఁ జిత్త మగపడదు.

॥పల్లవి॥

సాలసి సంసారములో సుఖముఁ బొందేనంటే

అలమటలేకాని యగపడదు

పలుచదుపుఖవంకఁ బరము గనేనంటే

అల సంశయమేకాని యగపడదు

॥అన్ని॥

వెడదేహము మోచి విరతిఁ బొందేనంటే

అడియాసలేకాని యగపడదు

సడిఁ గోపమే యుండఁగ శాంతిఁ బొందేనంటే

అడవిఁబడుటేకాని యగపడదు

॥అన్ని॥

నేరిచి నీ మాయలోన నిజభక్తి గనేనంటే

ఆరీతి నాటడేకానియగపడదు

మేరతో శ్రీవేంకటేశ మించి నీకే శరణంటే

ఆరి తేరి కర్మబంధ మగపడదు

॥అన్ని॥ 120

బౌళి

చదివి చదివి వట్టిజాలిఁబడు టింతేకాక

యెదుట నిన్ను గానఁగ నితరులవశమా

॥పల్లవి॥

ఆకాశముపొడవు ఆకాశమేయెరుఁగు

ఆకడ జలధిలోఁతు ఆ జలధి యెరుఁగు

శ్రీకాంతుడ నీ ఘనము చేరి నీవే యెరుఁగుదు-

వీకడ నింతంతన నితరుల వశమా

॥చది॥

నదులయిసుకలెల్ల నదులే యెరుగును

కదిలి గాలియిరవు గాలికే తెలుసు

అదన నాత్మగుణము లంతరాత్మ నీవెరుగు-

దిదియదియనిచెప్ప నితరులవశమా

॥చది॥

శ్రీవేంకటేశ యిన్నిచింతలకు మొదలు

యీవల నీ శరణంటే యిటు నీవే యెరిగింతు

దై వమా నీ కల్పనలు తగ నీవే యెరుగుదు-

వీవల నాఁగాదన నితరుల వశమా

॥చది॥ 121

శ్రీరాగం

ప్రత్యక్షమే మాకుఁ బ్రమాణము

సత్యరూప జోలిదవ్వి జాలిబడ నోపము

॥వల్లవి॥

కన్నవా రెవ్వరు నిన్ను కన్నులయెదుటను

పన్ని నీదాసులు చూచేభావమువలె

విన్నవా రెవ్వరు నీవిభవపుమాటలు

అన్నిటా నాచార్యుని యానతివలె

॥ప్రత్య॥

తొడఁగి నీ ప్రసాదము దొరకినవా రెవ్వరు

జడియు నీ దాసుల ప్రసాదమువలె

కడు నీ పాదతీర్థము కడగన్నవా రెవ్వరు

బడి బడి నీ భక్తపాదజలమువలె

॥ప్రత్య॥

యేచి పరంధామమున కేఁగినవా రెవ్వరు

చాచిన నీ దాసుల సన్నిధివలె

చూచితి శ్రీవేంకటేశ సొంపుల నీ మహిమెల్ల

తాచిన నీ దాసానుదాసులయందే

॥ప్రత్య॥ 12

దేవగాంధారి

తెలిసినవారెల్లా దేవుని జేరి బదికి-

రిల నిదెరంగనిది యేటిదోకాక

॥పల్లవి॥

కరుణానిలయుండట కరుణకు వెలితా

వెరవుతో నే గొల్పనివెలితిగాక

నరహరి ఇతడట నరుల గాచుటరుదా

శరణననివెలితి జనములదిగాక

॥తెలి॥

వెస లక్ష్మీపతియట వితరణములేదా

పసదన్నేకోరనిమాపాపముగాక

యెసంగు భక్తవత్సలుడింట వెంట నుండడా

ససువై మొక్కనివెల్లి జగములదిగాక

॥తెలి॥

శ్రీవేంకటేశు డట చిత్తములో లేడా

భావించి నమ్మినది మాభాగ్యముగాక

వావాత నింతటివాడు వరములీలేడా

వోవలంగొలగొనేదేవోటికింతేకాక(?)

॥తెలి॥ 123

322 - రేకు

నారాయణి

అన్నిటిపై నున్నట్లు హరిపై నుండదు మతి

కన్నుల బ్రహ్మదువలె కనుగొను టరుదా

॥పల్లవి॥

పులుగు నర్చిం చొకడు పూచెనాగతమెరిగి

వెలసి ఘనుడనంటా విజ్ఞవీగీని

జలజాక్షుపాదములు సారె నర్చించేటివారు

ఇలలోన బరమార్థ మెరుగుటయరుదా

॥అన్ని॥

మానివోడ నమ్మొకఁడు మహాజలధి దాటి
నానార్థములు గూర్చి నటియించీని
శ్రీనాథుపాదములు చేకొనినమ్మినవాఁడు
పూని భవవార్ధి దాటి పుణ్యమందు టరుదా

॥అన్ని॥

దీపమువట్టి యొకఁడు తెగనిచీకటిఁ బాసి
చూపులనిన్నిటిఁ గని సుఖమందీని
చేపట్టి పరంజ్యోతిశ్రీవేంకటేశుభక్తుఁ-
డోపి ముక్తి కడగని పున్నతుఁడౌ టరుదా

॥అన్ని॥ 124

గుండక్రియ

హరి పరతత్వంబగుటకు గురి యిది
నరుల మితఁడె యని నమ్మితిమిదివో

॥పల్లవి॥

కవగూడిన భూకాంతుఁ డలఁచిపో
దివి వెలుఁగందిరి దేవతలు

జవమున రఘుపతి శరణని మని రిదె

భువి విభీషణాదిపుణ్యులు

॥హరి॥

శ్రీతరుణీపతిసేవనే చెలఁగిరి

పాతాళాధిపబలిముఖులు

భాతిగ వైకుంఠుభక్తినే బ్రదికిరి

ఘాతల ననంతగరుడాదులు

॥హరి॥

శ్రీవేంకటపతిచింతనే పొదలిరి

సోప ముక్తిగలశుకాదులు

వావిరి నీతనివరముల వెలసెను

తోవలఁ బరుషసందోహములు

॥హరి॥ 125

పరంజ్యోతియగు శ్రీవేంకటేశుడు, వేంకటేశుని భక్తుడు' అని విగ్రహము. ప 'ఘరుష' రేకు.

లలిత

కావగ (క?) నీకే పోదు కరుణానిధివిగాన
దేవ నీ బంట్లము మా తెరు వేటి తెరువు

॥పల్లవి॥

బండుబండై పూరగలపనులెల్లా జేసేము
యెండా (డా?) తా నీడాతా నెఱగము
కొండలరాయఁడ మమ్ము గోరి పుట్టించగా నీవు
బెండువంటివారము మా బిగు వేటిబిగువు

॥కావ॥

దీనుఁడనై (లమై?) యాసలనే దిక్కులెల్లా దిరిగేము
కాని దెందో మంచి దెందో కానము

శ్రీనాథ నీవు మాకు జీవమయి వుండగాను
మానువంటి వారము మా మనసేటి మనసు

॥కావ॥

బొందితోడఁ బుట్టితిమి భోగించేమేమైనా
యెందుకా (కా?) తా నేడకొతా నెఱగము
యిందును శ్రీవేంకటేశ యిహముఁ బరము నీవే
చెంది నీ దాసులము మా చేత యేటిచేత

॥కావ॥ 126

పాడి

కామధేనువు దేవకల్పితము భునిలోన
వోముచును భోగించ యుక్తివలెగాని

॥పల్లవి॥

తఱచినట్లనౌ దైవమువ్రాసినవ్రాత
పలికినట్లనౌ పలుమంత్రజపములు
నిలిపినట్లనౌ నిర్మలచిత్తముకీలు
నెలవునఁబనిగొన నేర్పువలెగాని

॥కామ॥

యిమ్మనినట్ల నిచ్చు నేచినకర్మఫలము
 కమ్మన్నట్లనౌ ఘనతపములశక్తి
 తెమ్మనినయట్లఁ దెచ్చు ద్రిష్టము యక్షిణీవిద్య
 చిమ్ములను దనకంత చింతవలెఁగాని

॥కామ॥

పునిచినట్లనుండు నొక్కడే దేహగుణము
 యెనలేని శ్రీవేంకటేశ్వరుమాయ లివి
 పెనచిన యిహమేపో బీజము వుద్యోగులకు
 తనివి నలమేల్మంగదయ వలెఁగాని

॥కామ॥ 12

శ్రీరాగం

గోవింద నీవన్నిటిలోఁ గూడితేఁ జాలుఁగాని
 యీవల సంసారమైన (నా?) యిది ధ్రువపట్టమే

॥పల్లవి॥

తలఁపులోపల నీవు దగ్గరితేనే చాలు
 కలలోని కాఁపురముఁ గైవల్యమే
 బెళకునాలుకకు నీపేరు వచ్చితేఁజాలు
 పలికినవన్నియు పరమవేదములే

॥గోవిం॥

తొడరి నీపూజ చేత దొరకితేనే చాలు
 పడుచులబొమ్మరిండ్లు బ్రహ్మలోకమే
 కడలేనినీభక్తి గలిగితేనే చాలు
 కడజన్మమయినా నిక్కపువిప్రకులమే

॥గోవిం॥

కాయముపై నీముద్ర గానవచ్చితేనే చాలు
 పాయపు రతిసుఖము పరతత్వమే
 యేయెడ శ్రీవేంకటేశ యిటు నీకే శరణంటి
 పోయిన నా పాపమెల్లాఁ బుణ్యకర్మమే

॥గోవిం॥

సామంతం

దివమట రాతిరట తీరుచున్నదా

కవగూడఁ బాయఁ గాక కాణాచి ివున్నదా

॥పల్లవి॥

మానుషజన్మమట మలమూత్రదేహమట

సోనల హేయమేకాక శుద్ధి వున్నదా

మాననికోరికలట మాయలసంసారమట

దీనవృత్తేకాక యిందుఁ దేజమున్నదా

॥దివ॥

చంచలపుఁజిత్తమట సకలేంద్రియములట

పొంచి న పాపమేకాక పుణ్యమున్నదా

సంచితపుఁగర్మమట జనన లయములట

ముంచినతీదీపేకాక మోదమున్నదా

॥దివ॥

శ్రీవేంకటేశుఁడట జీవుఁడనేనట యిందు

దైవపుదాస్యమే కా కితరమున్నదా

యావలనావలనట యిహముఁబరమునట

కైవశములాయఁగాక కడమున్నదా

॥దివ॥ 129

323 - రేకు

భూపాళం

రాతిరెల్ల సతులతో రతుల నలసెనేమో

రీతిగాదు హరి నెచ్చరికసేయరే

॥పల్లవి॥

పైపై బొద్దువొడచి పంకజములు విరిసె

గోపగోవిందుని మేలుకొనుమనరే

దీవములు దెల్లబారె తిమిరమింతయు జారె

శ్రీపురుషోత్తమునిఁ జేయంటి లెమ్మనరే

॥రాతి॥

కలువలు ముకుళించీ కలవింక తెలుగించీ
 నెలఁతలు దేవదేవు నిద్రదెల్పరే
 జలనిధి పొంగణఁగె చాయల చుక్కలుమాసె
 వలరాచగురు నుప్పవడముగమ్మనరే ||రాతి||

జీవులు మేలుకొనిరి చెంగలించెఁ దరువులు
 భావించి యచ్యుతు నిట్టె పలికించరే
 కావి రింతయు విరిసె కడుసంధ్యకుఁ బొద్దాయ
 శ్రీవేంకటేశుని విచ్చేయుమనరే ||రాతి|| 1

బౌళి

పుట్టెడి దింతా బూటకంబులే
 గట్టి మాయ హరిఁ గానఁగ నీదు ||పల్లవి||

ముక్కున నున్నది ముందటఁబ్రాణము
 యెక్కడ నమ్మే దిఁకఁ దనువు
 చుక్కలు మోచీఁ జూపులెదుటనే
 నెక్కిను మతికిని నిలుకడ యేది ||పుట్టె||

నాలుక నున్నది నానారుచులును
 వేళావేళకు వెరవేది
 తోలున నున్నది దొరకొని బ్రతుకిది
 కాలంబెటువలెఁ గడపేది ||పుట్టె||

ఆతుమనున్నది యఖిలజ్ఞానము
 ఘాతల నెటువలెఁ గనియేది
 శ్రీతరుణీపతి శ్రీవేంకటపతి
 యాతనిఁగొలిచితి మడ్డంబేది ||పుట్టె|| 131

సాళంగనాట

ఉమ్మడికర్మములాల వుండఁ జోటు మీకు లేదు

యిమ్ముల నెందైనాఁ బోరో యివి లేనిచోటికి

॥పల్లవి॥

పెట్టినది నుదుటను పెరుమాళ్ల లాంఛనము

దట్టమై భుజములందు దైవశిఖామణిముద్ర

నెట్టన నాలుకమీఁద నీలవర్ణనామమిదె

అట్టె హరిదాసులకంటునా పాపములు

॥ఉమ్మ॥

మనసునఁ దలఁచేది మాధవుని పాదములు

దినముఁ గడుపునించేది హరిప్రసాదము

తనువుపైఁ దులసిపద్మాక్షమాలికలు

చెనకి హరిదాసులఁ జేరునా బంధములు

॥ఉమ్మ॥

సంతతముఁ జేసేది సదాచార్యసేవ

అంతరంగమున శరణాగతులసంగ మిదే

యింతటాను శ్రీవేంకటేశుఁడు మమ్మేలినాఁడు

అంతటా హరిదాసుల నందునా అజ్ఞానము

॥ఉమ్మ॥ 132

శ్రీరాగం

ఇలువేల్పితఁడే ఇందరికిని మరి

పలువేల్పులతో పని యిఁకనేలా

॥పల్లవి॥

కమలారమణునికరుణేకాదా

అమరులుగొనియెడియమృతము

అమితపుశ్రీహరి యాధారముగాదా (గద?)

నెమకేటిప్రాణులు నిలిచినభూమి

॥ఇలు॥

దనుజాంతకుబొడ్డుతామెర కాదా
 జననకారణము సర్వమునకు
 మన్నికై హరిసతిమహిమే కాదా
 నినుపై భువిలో నిండినసిరులు ||ఇలు||
 యితనికొడుకు రచనింతాఁగాదా
 సతులపతులసంసారరతి
 గతి శ్రీవేంకటపతిలోకమె వు -
 న్నతివైకుంఠపునగరపుముక్తి ||ఇలు|| 133

భవుళి

పురుషుడే యధముఁడు పొంచి యెందుఁ దగులక
 పురుషోత్తమునికంటే పుణ్యుడవు నవుడే ||పల్లవి||
 పురుషజంతువులెల్ల పొంచి యాఁడుజంతువుల
 తరవాయిగాని వెంటఁ దగులుఁగాని
 ధర నాఁడుజంతువులు తగ పురుషజంతువుల
 యిరవు వెదకఁబోవు యిది యెట్టిమాయో ||పురు||

సారెకు నర్థమునకు జనులెల్ల దాసులై
 కోరి వెదకుచు దిరుగుదురు గాని
 చేరువ యర్థములెల్ల జీవులకు దాసులై
 యారీతి వెదకవు యిది యెట్టిమాయో ||పురు||

లోకమునడవ డిది లోనుగాక యిందుకెల్లా
 యేకచిత్తమున నుంటే యెక్కుడుగాని
 దాకొని శ్రీవేంకటేశుదాసుడైనవానికిని
 యేకముగఁ బంపుసేసు నేమిమాయోకాని ||పురు|| 134

మలహరి

మఱి విచారించబోతే మంచముకిందే నూయి
మెఱయఁగ హరిఁ గొల్చి మించరో ప్రజలు ||పల్లవి||

యేల మాను దేహమెప్పటి తనగుణము
యేల మాను మనసెడలేనియాసలు
ఱాలు దింటా మలిగం డ్లేఱఁగనేల హరి మన-
పాలఁ బెట్టుక కొలిచి బ్రతుకరో ప్రజలు ||మఱి||

పొమ్మంటే నేల పోవు పూర్వకర్మములు
పొమ్మంటే నేల పోవు పొందిన యింద్రియములు
కుమ్మరావమునఁ జెంబు కోరి నెదకనేల
పమ్మిని శ్రీపతిఁ గొల్చి బదుకరో ప్రజలు ||మఱి||

భోగించకేల పోవుఁ బుట్టిన జన్మఫలము
లోఁగుచుఁ బిండికూరలోన నలుపెంచనేల
వేగిరమేటికి శ్రీవేంకటేశమాయ లివి
బాగుగ నాతనిఁగొల్చి బదుకరో ప్రజలు ||మఱి|| 135

324 - రేకు

భవుళి

కటకట నేమూ కర్తలము గాము
ఘటన శ్రీపతి నీవే కావఁగదవయ్యా ||పల్లవి||

పుడమిఁ బుట్టితిమి బుద్ధి నెరిగితిమి
కడుపే చెరువపుత గానమయ్యా
వొడలు మోచితిమి వున్నతిఁ బెరిగితిమి
వెడఁ జిల్లులఁ గారేది విడిపించ లేమయ్యా ||కట||

నిన్న నిద్రించితిమి నేడే మేలుకొంటిమి
 తిన్న వెల్లఁ దీరినట్లే తెలియమయ్యా
 కన్నులఁ జూచితిమి కమ్మర మూసితిమి
 పున్నచో నుండదు మతి పూరట లేదయ్యా

॥కట॥

సరిఁ జదివితిమి శాస్త్రముఁ జూచితిమి
 గురుడే రక్షకుఁడౌత గురుతానయ్యా
 నిరతి శ్రీవేంకటేశ నిన్నే నమ్మితిమి
 పరదైవములతోడిపని మాకు లేదయ్యా

॥కట॥ 136

దేశాక్షి

ఇందే పున్నది కానమెందో వెదకితిమి
 కందర్పగురుభక్తి గంటిమి నే మిదివో

॥పల్లవి॥

కోటికోటివేదములకొనయర్థము
 సాటివేదములలోని సకలార్థము
 సూటిగా గురుఁడు మాకుఁ జూపినర్థము
 గాటపు మనసు దప్పి కనుఁగొంటి మిదివో

॥ఇందే॥

పరమయోగీంద్రులుపట్టినయర్థము
 సురలు మునులు నెంచిచూచినర్థము
 సరి మూఁడులోకములఁజూటినర్థము
 గరిమ నీదేహమెత్తి కంటిమి మే మిదివో

॥ఇందే॥

పలుశరణాగతులపాలియర్థము
 మలయుచుండేటితిరుమంత్రార్థము
 నిలిచి శ్రీవేంకటాద్రి నిండినర్థము
 కలసి విజ్ఞానవీధిఁ గనుఁగొంటిమయ్యా

॥ఇందే॥ 137

ధన్నాసి

తొల్లిటివారువెట్టినతోవ యిది

బల్లిదులై యిందునే బదుకుటే మేలు

॥సల్లవి॥

కలఁడు సర్వేశ్వరుఁడొక్కఁడు దిక్కందరికిని

సులభుఁడు శరణముచొచ్చితేఁ గాచు నతఁడు

బలుతపములు చేసి పాట్లఁ బడ నోప మని (ము?)

బలువుఁడాతని నమ్మి బ్రదుకుటే మేలు

॥తొల్లి॥

వున్నాఁడు మనసులోనే వొక్కచో వెదకవద్దు

ఇన్నిటాఁ దలఁచుకొంటే నిచ్చు నిహముఁ బరము

కన్నచోట్ల వెదకి కడు నలయనోపము

పన్నుగ నితనిఁ గొల్చి బ్రదుకుటే మేలు

॥తొల్లి॥

శ్రీవేంకటేశ్వరుఁడు చేరి నిలుచున్నవాఁడు

సేవించినయంతలోనే చేకొని యేలు నీతఁడు

దేవతలఁ బ్రార్థించి తెలియఁగ నేరము

భావించితని నుతించి బ్రదుకుటే మేలు

॥తొల్లి॥ 138

సాళంగనాట

శ్రావణబహుళాష్టమి జయంతి నేఁడు

సేవించరో నరులాల శ్రీకృష్ణుఁడితఁడు

॥పల్లవి॥

భావింప వసుదేవునిపాలిటిభాగ్యదేవత

దేవకిగనినయట్టిదివ్యరత్నము

చేవమీర సురలరక్షించేకల్పతరువు

యీవేళ జన్మించినాఁడు యిదే కృష్ణుఁడు

॥శ్రావ॥

హరవిరంచాదులకు నాదిమూలకారణము

పరమమునులతపఃఫలసారము

గరుడోరగేంద్రులకుఁ గలిగిన నిధానము

యిరవుగా నుదయించె నిదె కృష్ణుఁడు

॥శ్రావ॥

బలు యోగీశ్వరులబ్రహ్మానందము

చెలఁగుభాగవతులచింతామణి

అలమేల్మంగకుఁ బతి యట్టె శ్రీవేంకటాద్రి-

నిలపై జన్మించినాఁడు యిదె కృష్ణుఁడు

॥శ్రావ॥ 139

రామక్రియ

° వెల (ర?) పె నహోబలాన విదారణసింహము

సురల నరుల దయఁ జూచీని వీడివో

॥పల్లవి॥

సరి వలకేలను చక్రము పీటగాఁ బెట్టి

గరిమ నొకచేత శంఖము వట్టి

హిరణ్యకసిపుని నిరుచేతులాఁ జించి

అరిదిఁ బేగులు జందేలవే వేసుకొనెను

॥వెల॥

ఘనమైన కోరలతో కహకహ నవ్వుకొంటా

దనుజు² ముంద రొకచేతనుఁ బట్టి

పెనఁగకుండా రొమ్ము పెడచేతుల నడిచి

నినువు వంకరగోళ్ల నెత్తురు చిమ్మిని

॥వెల॥

అంతటఁ³ బ్రహ్మాదుని నటు దయఁజూచి లక్ష్మీ-

కాంతఁ దొడపై నిడుక కడు శాంతుఁడై

చింత దీర గరుడాద్రి శ్రీవేంకటాద్రిని

పంతము మెరసి నిల్చి ప్రతాపించీని

॥వెల॥ 140

° ప్రాస భంగము. ² 'ముంద రొకచేతను' కావచ్చు. ³ 'బ్రహ్మాదు' లేకు

శంకరాభరణం

ఆతఁడా యీతఁడు పెద్ద హనుమంతుఁడు

చేతులారా నక్షునిఁ జెండివేసినాఁడట

॥పల్లవి॥

తొలుత రాముని గాంచి తోడనే సుగ్రీవుని

కొలువఁ బెట్టి యాతనికొమ్మ నిప్పించి

జలనిధి దాటి లంక సాధించి చొచ్చి సీతకు-

నలర నుంగర మిచ్చె నతిసాహసమున

॥ఆతఁ॥

సీతాదేవి యానవాలు శ్రీరామునికి నిచ్చి

నీతి విభీషణుని మన్నించజేసి

చేతులనే పోట్లాడి చెండివేసి రాక్షసుల

ఘాతల సంజీవికొండ గక్కనఁ దాఁ దెచ్చెను

॥ఆతఁ॥

గక్కన రావణుఁ గొట్టి కాంతను రామునిఁ గూర్చి

అక్కడ నయోధ్యఁ బట్ట మటుగట్టి

నిక్కి కలశాపురిని నిండి శ్రీవేంకటాద్రిని

వుక్కుమారి హరిఁగొల్చి వున్నాఁడు వేడుకల

॥ఆతఁ॥ 141

325 - రేకు

వరాళి

ఎవ్వరివాఁడాఁగాను యేమందు నిందుకు

నవ్వుచు నాలోనిహరి నన్నుఁ గావవే

॥పల్లవి॥

కోపులరాజులనెల్ల కొలిచి కొన్నాళ్లు మేను

చూపుడుఁబూట వెట్టితి సాగిసి నేను

యేపున సంసారమున ఇదిగాక కమ్మటాను

దాపుగ తొర్లుఁబూట తగిలించుకొంటిని

॥ఎవ్వ॥

మొదలఁ గర్మములకు మోసపోయి యీ బ్రదుకు

కుదువవెట్టితి నే గురి గానక

వెదకి కామునికి విషయములకు నే

అదివో నావయసెల్ల నాహివెట్టితిని

॥ఎవ్వ॥

ఇప్పుడే శ్రీవేంకటేశ యీడేర్చి నామనసు

కప్పినగురుఁడు నీకు క్రయమిచ్చెను

వొప్పించిరిందరు బలువుఁడు చేపట్టెననుచు

అప్పులెల్లఁబాసి నీ సొమ్మైతి నేనయ్యా

॥ఎవ్వ॥ 142

దేసాళం

వాసుదేవ నీవు నెలవరివి మగుడనేల

యీసరి నీవద్దనుండే యె (నె?) ట్టైనఁ జేయవయ్యా

॥పల్లవి॥

మాయదెచ్చి నాబదుకు మనుజులోకాన వేసె

కాయము సంసారవార్తిగడ్డపై వేసె

పాయపు నాతమకము భామలవలల వేసె

చాయ నేనుండి వచ్చినజాడెఱఁగనయ్యా

॥వాసు॥

ఘనమైనయింద్రియాలు కర్మములవాత వేసె

మనసు సంసదయామనిలో వేసె

పనులెల్ల లంపటాలపయిఁ బక్కలా వేసె

కొనకెక్క నేనె నాగురుతు గాననయ్యా

॥వాసు॥

అంచెల నాదినములు ఆఁకటిబారి వేసె

ముంచిన నాగుణములు మోహముల వేసె

యెంచఁగ శ్రీవేంకటేశ యెందెం దున్నాఁడనో

పొంచి నీకు శరణంటి బోధించవయ్యా

॥వాసు॥ 143

బౌళి

నమో నమో దశరథనందన రామ

కమనియ్యయాగభాగకర్త రామ

॥పల్లవి॥

కాకుత్స్థకుల రామ కౌసల్యాసుత రామ

శ్రీకరగుణోన్నత శ్రీరామ

కాకాసురవైరి రామ కౌశికవత్సల రామ

భీకరతాటకాంతకబిరుద రామ

॥నమో॥

వారిధిబంధన రామ వాలిహరణ రామ

చారుహరకోదండభంజన రామ

ధారుణీజపతి రామ దశకంఠహర రామ

సారవిభీషణాభీషేచన రామ

॥నమో॥

అమరపాలిత రామ అయోధ్యాపతి రామ

సమరకోవిద రామ సర్వజ్ఞ రామ

విమల రామ శ్రీవేంకటగిరి రామ

రమణ శరణాగతరక్షక రామ

॥నమో॥ 144

సాళంగనాట

హరికి లంకిణీహంత కంఠర మిట్టున్నది

కరుణ నింత మన్నించె కమలావిభుఁడు

॥పల్లవి॥

విశ్వరూపు చూపినాఁడు విష్ణుఁడు దొల్లి; యట్టె

విశ్వరూపాంజనేయుఁడు వీఁడె చూపెను

శాశ్వతుఁడై యున్నవాఁడు సర్వేశ్వరుఁడు వీఁడె

శాశ్వతుఁడై యున్నాఁడు జగములో నీతఁడు

॥హరి॥

ప్రాణవాయుసంబంధి పరమాత్ముడు; అట్టె
ప్రాణవాయుసుతుడు పవనజుడు
రాణింప రవివంశుడు రామచంద్రుడు; తాను
నాణేపురవిసుతునినమ్మినప్రధాని

॥హరి॥

దేవహితార్థము సేసెఁ ద్రివిక్రముడు; అట్టె
దేవహితార్థమే జలధిలంఘనుడు
శ్రీవేంకటేశుడు చిన్మయమూర్తి; తాను
కోవిదుడు జ్ఞానమూర్తి గొప్పహనుమంతుడు

॥హరి॥ 145

పాడి

సుగ్రీవనారసింహునిఁ జూడరో వాడె
అగ్రపూజ గొన్నవాడు ఆదిసింహము
దేవతలు జయవెట్టి దివినుండి పొగడఁగ
దేవులతోఁ గూడున్నాడు దివ్యసింహము
భావింప నెట్టనెదుట ప్రహ్లాదుఁ డుండఁగాను
వేవేలు నవ్వులు నవ్వీ విజయసింహము

॥పల్లవి॥

॥సుగ్రీ॥

అసురలను గెలిచి అదె సింహాసనముపై
వెసఁ గొలువున్నాడు వీరసింహము
పసిఁడివర్ణముతోడ బహుదివ్యాయుధాలతో
దెసల వెలుఁగొందీని ధీరసింహము

॥సుగ్రీ॥

నానాభరణాలు వెట్టి నమ్మినదాసులనెల్ల
ఆనుకొని రక్షించీఁ బ్రత్యక్షసింహము
పూని శ్రీవేంకటాద్రిని బుధులెల్లాఁ గొలువఁగా
నానావరము లొసఁగి మానవసింహము

॥సుగ్రీ॥ 146

శ్రీరాగం

రామచంద్రుడితఁడు రఘువీరుఁడు
కామితఫలములియ్యఁ గలిగె నిందరికి

॥పల్లవి॥

గౌతముభార్యపాలిటి కామధేనువితఁడు
ఘాతలఁ గౌశికుపాలికల్పవృక్షము
సీతాదేవిపాలిటిచింతామణితఁడు
యీతఁడు దాసులపాలియిహపరదైవము

॥రామ॥

పరగ సుగ్రీవుపాలిపరమబంధుఁ డీతఁడు
సరి హనుమంతుపాలిసామ్రాజ్యము
నిరతి విభీషణునిపాలినిధానము
గరిమ జనకుపాలిఘనపారిజాతము

॥రామ॥

తలఁప శబరిపాలితత్వపురహస్యము
అలరి గుహునిపాలిఆదిమూలము
కలఁడన్నవారిపాలికన్ను లెదుటిమూరితి
వెలయ శ్రీవేంకటాద్రివిభుఁ డీతఁడు

॥రామ॥ 147

326 - రేకు

గుండుక్రియ

కైకొంటే కాక కమలనాభునియాజ్ఞ
పైకొని ఇన్నిటాను బాసివుండ ఇనేది

॥పల్లవి॥

హరినిర్మితములే అఖిలప్రపంచము
తొరలి యేమిటి నిందు దూషించేది
ధరణిధరునికి దాసులే జీవులెల్లా
గరిమ నెవ్వరి నిందుఁ గాదనేది

॥కైకొ॥

వాసుదేవుకల్పితమే వరసంసారబంధము

దోసమంటా యెందెందు దొలగేది

శ్రీసతీశురచనలే చేకొన్న రుచులెల్ల

యీసుతోడ నిందుమీఁద నెట్టురోసేది

॥కైకో॥

గోవిందుమాయలే కూడినట్టిపనులెల్ల

వేవేలై యిందునెట్టు వేసరేది

శ్రీవేంకటేశుడే చిత్తములో ధ్యానమెల్లా

పావనమైతిమి యిఁక బరచింత యేది

॥కైకో॥ 148

లలిత

విష్ణుదేవుపాదములే విద్యాబుద్ధి మాకు

వైష్ణవులమైతి మింక వదలవో కర్మమా

॥పల్లవి॥

గోవిందునిపాదములే కోరి యిహపరములు

శ్రీవిభునిపాదములే చేరువేదశాస్త్రములు

దేవదేవుపాదములే దిక్కును దెసయు మాకు

భావములోనిలిపితిఁ బాయరో పాపములు

॥విష్ణు॥

హరిపాదములే మాకు నన్నపానభోగములు

పరమాత్ముపాదములే పాఠీఁ బంటా మాకు

మురహరుపాదములే ముందర వెనకా మాకు

శరణంటి మెందైనాఁ జనరో దుఃఖములు

॥విష్ణు॥

అనంతునిపాదములే ఆయుష్య^౧భౌష్యములు

దనుజారిపాదములే ధనధాన్యధర్మములు

యెనలేని శ్రీవేంకటేశుఁ డితనిపాదాలే

మనసునఁ గొలిచితి మానరో భవములు

॥విష్ణు॥ 149

^౧ 'భవిష్యము' కావచ్చు

దేశాక్షి

ఇందుకేది వుపాయ మోయిశ్వర నీకే తెలుసు
మందలించ నశక్తుడ మరి నీదాసుడను ||పల్లవి||

ధీరుడనై ధరలోన దేహము నే మోచితి
కోరి పుణ్యపాపాలకు గురియు నైతి
వూరట యేమిటా లేదు వోపనని మానరాదు
తీరదు భోగించక దినదినకర్మము ||ఇందు||

గరిమ సంసారి నైతి కంటిఁ బెక్కునుతులను
యిరవుగఁ గట్టుకొంటి నీలంపటాలు
వెర వేమీ నెరఁగను విడువ వెంతైనాను
హరిహరి రాచినా సమయపు బలుకాంక్షలు ||ఇందు||

అట్టె గురుముఖమైతి నాతుమలో నినుఁ గంటి
జట్టిగాని నీపాదాలే శరణంటిని
గట్టిగా నలమేల్మంగకాంతుడ శ్రీవేంకటేశ
యిట్టె నిన్నెరఁగలేని దిన్నాళ్ళు నానేరమి ||ఇందు || 150

ధన్వాసి

దేవుదేవుఁ డితఁడే దివ్యమూరితి
యేవలఁ జూచినఁ దానే యీరూపై వున్నాఁడు ||పల్లవి||

వేంకటాచలముమీఁదివిశ్వరూపవిశేషము
అంకెల ననంతావతారాలైనవిశేషము
లంకె సింగారాది సర్వాలంకారవిశేషము
యింకనిమహిమలతో నీరూపై వున్నాఁడు ||దేవ||

అందరిలో నంతర్యామియైనవిశేషము
 కందర్పుఁబుట్టించిన ఘనవిశేషము
 ముందు జగముసృష్టించి మూలమైనవిశేషము
 యిందరితోఁ గూడుకొని యీరూపై వున్నాఁడు ||దేవ||
 పరము(మ?)యోగీంద్రులెల్ల భావించినవిశేషము
 అరుదైన వేదవేదాంతార్థవిశేషము
 పరగ నలమేల్మంగపతియై శ్రీవేంకటేశుఁ-
 డిరవై దాసులఁ గావ నీరూపై వున్నాఁడు ||దేవ|| 15

వరాళి

మఱి తనుభోగములు మాయావిలాసములు
 యెఱిఁగినట్ల నుండు మఱపించుఁ దలఁపు ||పల్లవి||
 అనిశము నీకొలుపు అది యొకటే నిజము
 నినుఁదలఁచుటొకటే నిజము
 పనివడి నీదాసుఁడై బ్రదుకుటొకటే నిజ-
 మొనర నిన్ను నుతించేదొక్కటే నిజము ||మఱి||
 పరగ నీమీదఁ జేయు భక్తియే నిలిచినది
 నిరతపువైరాగ్యమే నిలిచినది
 శరణని నీకుమొక్కేజ్ఞానమే నిలిచినది
 అరసి నిన్నుఁబూజించినదే నిలిచినది ||మఱి||
 చదివి నిన్ను వెదకి సాధించుటే ఫలము
 అదన నీకృపాపాత్రుఁడౌటే ఫలము
 యెదుట నలమేల్మంగనేలిన శ్రీవేంకటేశ
 యెదులోన నీధ్యాన మిన్నిటికి ఫలము ||మఱి|| 15

సామంతం

ఏది మాకు గతి యింక నీశ్వరేశ్వరా
యీదెస మముఁ గరుణ నీడేర్చవయ్యా ||పల్లవి||

పొంచి మున్ను భోగించిన భోగములు దలచి
అంచెల నాలుబిడ్డల నటు దలచి
కంచపుటాహారములు కన్నవెల్లాను దలచి
యెంచి నిన్నుఁ దలచక యిట్లున్నారమయ్యా ||ఏది||

కన్నులఁ జూచినందెల్లా కడు నాసలఁ దగిలి
విన్నవినుకులకెల్లా వేడ్కఁ దగిలి
పన్నినసుఖములకుఁ బైకొని వెనుతగిలి
వున్నతి నిన్నుఁ దగులకున్నారమయ్యా ||ఏది||

చెంది గృహారామక్షేత్రములు మరిగి
పొందగు సంసారమిప్పుడు మరిగి
అందపు శ్రీవేంకటేశ అలమేల్మంగపతివి
కందువ మరిగీ మరుగకున్నారమయ్యా ||ఏది|| 153

327 - రేకు

దేశాక్షి

ఇన్నిటికి మూలము యెప్పుడు నీవే
పన్ని మామీఁద నేరాలు పచరించకువయ్యా ||పల్లవి||

కోటానఁగోటులు మదిఁ గోరికలు
చీటికి మాటికి నివే చిగిరించీని
వాటమై యెవ్వరికివి వసముగావు
పాటించి వీటిని వొప్పునగానవయ్యా ||ఇన్ని||

లక్ష్మోపలక్షలు కర్మలంపటములు

అక్షయపుతీగెలై అల్లుకొనీని

వీక్షించ నెన్నేఁ గలవు వింతవింతలు

రక్షించ నిన్నిటికి భారము నీదేయయ్యా

॥ఇన్ని॥

నానాముఖములు పుణ్యములెల్లాను

తానక భోగములై తగిలించీని

మానుపరా దలమేలుమంగపతివి

శ్రీనాథ శ్రీవేంకటేశ చిత్తగించవయ్యా

॥ఇన్ని॥ 154

మాళవి

అందరికి నెక్కుడైన హనుమంతుఁడు

అందుకొనె సూర్యు ఫలమని హనుమంతుఁడు

॥పల్లవి॥

బల్లిదుఁడై లంక చొచ్చి బలురాకాసులఁ గొట్టి

హల్లకల్లోలము చేసె హనుమంతుఁడు

వొల్లనె రాములముద్దుటుంగరము సీత కిచ్చె

అల్లదె నిలుచున్నాఁడు హనుమంతుఁడు

॥అంద॥

దాకొని యాకెముందర తనగుఱు తెరుఁగించి

ఆకారమటు చూపె హనుమంతుఁడు

చేకొని శిరోమణి చేతఁబట్టి జలనిధి

ఆకసాన దాటివచ్చె హనుమంతుఁడు

॥అంద॥

కొంక కిట్టె సంజీవికొండ దెచ్చి రిపులకు

నంకకాఁడై నిలిచెను హనుమంతుఁడు

తెంకినే శ్రీవేంకటాద్రి దేవుని మెప్పించినాఁడు

అంకెఁ గలశాపురపుహనుమంతుఁడు

॥అంద॥ 155

పాడి

రామా దశరథరామా నిజసత్య-

కామా నమో నమో [ఁ] కాకుత్స్థరామ

॥పల్లవి॥

కరుణానిధి రామ కౌసల్యానందన రామ

పరమపురుష సీతాసతి రామ

శరధిబంధన రామ సవనరక్షక రామ

గురుతరరవివంశ కోదండరామ

॥రామా॥

దనుజహరణ రామ దశరథసుత రామ

విను(న?)తామరస్తోత్ర విజయరామ

మనుజావతార రామ మహానియ్యగుణ రామ

అనిలజప్రియ రామ అయోధ్యారామ

॥రామా॥

సులలితయశ రామ సుగ్రీవవరద రామ

కలుషరావణభయంకర రామ

విలసితరఘురామ వేదగోచర రామ

కలితప్రతాప శ్రీవేంకటగిరిరామ

॥రామా॥ 156

ముఖారి

సేవించరో జనులాల చిత్తజగురు డీతఁడు

కేవలదయానిధి సుగ్రీవనారసింహుఁడు

॥పల్లవి॥

వేయిచేతులతోడ వెన్నెలనవ్వులతోడ

చాయలు దేరేటి శంఖచక్రాలతోడ

ఆయితమై వున్నవాఁడు అదే సింహాసనముపై

శ్రీయుతుఁడై యెదుట సుగ్రీవనారసింహుఁడు

॥సేవిం॥

కుంకుమగోళ్ల తోడ కోరదొడలతోడ
 అంకెలరవిచంద్రనయనములతో
 తెంకి నసురలఁ గొట్టి దేవతలకందరికి
 కింకలెల్లాఁ బాపెను సుగ్రీవనారసింహుఁడు
 బిరుదు పెండేలతోడ పీతాంబరముతోడ
 సరిఁ గిరీటాదిభూషణములతో
 సిరులకెల్లా నెలవై చెలఁగి శ్రీవేంకటాద్రి-
 గిరిమీఁద వెలసెను సుగ్రీవనారసింహుఁడు

॥సేవిం॥

॥సేవిం॥ 157

నాట

ఎక్కుడు బ్రహ్మపట్టన కిదె కాచుకున్నవాఁడు
 పిక్కటిల్లి సంతోసానఁ బెద్దహనుమంతుఁడు
 తూరువుఁ బడుమరాను దొడ్డగా జంగ చాచి
 సారెకుఁ నర్కునివద్దఁ జదివీ వాడే
 ధీరతతోఁ దనమేను దిక్కులెల్లాఁ బిక్కటిల్లి
 బీరముచూపీ వాడే పెద్దహనుమంతుఁడు
 మిన్ను నేల నేకముగా మించినవాల మెత్తి
 సన్నతిగా వలకేలు చాచినవాఁడు
 పన్నగడై రాఘవునిబంట్లలోపలనెల్లా
 పెన్నిధియై యున్నవాఁడు పెద్దహనుమంతుఁడు
 మరిగి రేయుఁబగలు మతంగపర్వతమాడ
 బిరుదులతోడను బెరసే వాడే
 యిరవై శ్రీవేంకటేశుహితుడై యెప్పుడుఁ బెచ్చు-
 పెరుగుచు నున్నవాఁడు పెద్దహనుమంతుఁడు

॥పల్లవి॥

॥ఎక్కు॥

॥ఎక్కు॥

॥ఎక్కు॥ 15

బొత్తి

ఇతఁడు తారకబ్రహ్మ మీతఁడు సర్వేశ్వరుఁడు

రతికెక్కుఁ గొలిచిన రక్షించు నితఁడు

॥పల్లవి॥

తరణివంశజుడై తాటకను హరియించి

అరుదుగ విశ్వామిత్రయాగము గాచి

హరునివిల్లు విరిచి యట్టై సీతఁ బెండ్లియాడి

పరశురాముని నిజబలిమి చేకొనెను

॥ఇతఁ॥

మునులకభయమిచ్చి మొగి నసురలఁ ాద్రుంచి

ఘనమైన మాయామృగముఁ జంపి

కినిసి వారిఁ గొట్టి సుగ్రీవునిఁ బట్టముగట్టి

వనధి బంధించి లంక వడిఁ జాట్టుముట్టెను

॥ఇతఁ॥

బలురావణునిఁ జంపి పుష్పకముపైఁ దాఁ జేకొని

లలి విభీషణునకు లంక ఇచ్చి

చెలఁగి యయోధ్య యేలి శ్రీవేంకటాద్రిమీఁద

వెలయ రాముఁడు దానై విశ్వమెల్లా నేలెను

॥ఇతఁ॥ 159

328 - రేకు

రామక్రియ

అడర శ్రావణబహుళాష్టమి నేఁ డితఁడు

నడురేయి జనియించినాఁడు చూడఁగదరే

॥పల్లవి॥

గొంతిదేవిమేనల్లుఁడు గోపసతులమగఁడు

పంతపుపాండవులకు బావమరది

వంతుతో వసుదేవదేవకులకుమారుఁడు

ఇంతటికృష్ణుఁడు జనియించినాఁడుగదరే

॥అడ॥

బలరామునితమ్ముడు పంచసాయకునితండ్రి
మలసి మేటైనయభిమన్యునిమామ
లలి సాత్యకిసుభద్రలకుఁ దోబుట్టినయన్న
ఇలపైఁ గృష్ణుడు జనియించినాడుగదరే

॥అడ॥

సూరసేనుమనుమఁ డచ్చుగ ననిరుద్ధతాత
పారవయాదవలోకబాంధవుడు
ఆరయ శ్రీవేంకటేశుఁ డలమేల్మంగకుఁ బతి
యారీతిఁ గృష్ణుడు జనియించినాడుగదరే

॥అడ॥ 160

లలిత

చూడవమ్మ కృష్ణుడు నీసుతుఁ డోయమ్మ
ఆడీ వీధులవెంట యశోదమ్మా

॥వల్లవి॥

కోలలు చాచి పుట్టు గొట్టఁగా బాలుఁబెరుగు
కాలువలుగట్టి పారెఁగదవమ్మా
మేలములాడీ వద్దంటే మిక్కిలి గొల్లెతలతో
అలకించి వినవమ్మ యశోదమ్మా

॥చూడ॥

చక్కిలాలకుండలెల్లా చలాన దొండ్లు వొడిచి
దిక్కున దోటికోలలఁ దీసినమ్మా
చిక్కుని తేనె చాడె చివ్వున రాతవేసితే
అక్కడ జోరునఁ గారె యశోదమ్మా

॥చూడ॥

అల్లంతనుండి తనకందరానితెంకాయలు
వల్లెతాళ్లు వేసి వంచినమ్మా
బల్లిదుఁడలమేల్మంగపతి శ్రీవేంకటేశుడు
అల్లిబిటై యున్నాడమ్మ యశోదమ్మా

॥చూడ॥ 161

గౌళ

ఎంచి చూచితే నితని కెవ్వ రెదురు
కొంచఁ డేమిటికి వీడె ఘోరనారసింహుఁడు ||పల్లవి||

గక్కన నహోబలాన కంబములోన వెడలి
వుక్కుమిరి హిరణ్యుని నొడిసిపట్టి
చెక్కులువార గోళ్లఁ జించి చెండాడినయట్టి-
వెక్కుసీఁడు వీడివో వీరనారసింహుఁడు ||ఎంచి||

భవనాసియేటిదండఁ బాదుకొని కూచుండి
జవళి దైత్యుపేగులు జందేలు వేసి
భువియుదివియు నొక్కపాడవుతో నిండుకొని
తివురుచున్నాఁడు వీడె దివ్యనారసింహుఁడు ||ఎంచి||

కదిసి శ్రీసతిఁ గూడి గద్దెమీఁదఁ గూచుండి
యెదుటఁ ॥ బ్రహ్మాదుఁడు చేయేత్తి మొక్కఁగా
అదన శ్రీవేంకటాద్రి నందరికి వరాలిచ్చి
సదరమైనాఁడు వీడె శాంతనారసింహుఁడు ||ఎంచి|| 162

సామంతం

కొలువై తా నల్లవాడె కూచున్నాఁడు గద్దెమీఁద
బలవంతుఁ డితఁడు ప్రహ్లాదవరదుఁడు ||పల్లవి||

చిడుముడిగోళ్లతోడ సింహపుమోముతోడ
తొడమీఁదఁగూచున్న తొయ్యలితోడ
కడలేనినవ్వుతోడ కడురాజసముతోడ
అడరించీఁ బంతము ప్రహ్లాదవరదుఁడు ||కొలు||

సంకుఁజక్రములతోడ చాయలమేనితోడ
 సంకెదేర్చేయభయహస్తముతోడ
 బింకపుమీసాలతోడ పెనువదనముతోడ
 అంకె వరములిచ్చిఁ బ్రహ్లాదవరదుఁడు
 వనితకౌఁగిటతోడ వామకరముతోడ
 ననుపైన ితమలోనానందముతోడ
 యెనయుచు శ్రీవేంకటేశుఁడై యీడా నాడా
 అనిశము వెలసెఁ బ్రహ్లాదవరదుఁడు

॥కొలు॥

॥కొలు॥ 163

దేసాళం

జాటుఁదనాలవాఁడవు సుగ్రీవనారసింహ
 పాటించి నిన్ను నేము పంగించేవారమా
 మొగము సింహపురూపు మొగి మై మానిసిరూపు
 జిగిఁ దొడమోఁదట శ్రీమహాలక్ష్మీ
 తగు నీకు నిటువంటితగవులెల్లాఁ జెల్లు
 యెగసక్కేలాడ మాకు నేలయ్య నిన్నును
 కట్టినది పైఁడికాశ కంబములోన వునికి
 నెట్టుకొన్ననవ్వులు ి నీలోనివే
 యిట్టివల్లా నీకమరు యెన్నిలేవు నీచేతలు
 అట్టిట్టని నిన్ను మాకు నడుగనేమిటికి
 అమరుల కేలికవు అసురలకు వైరివి
 రమణఁ బ్రహ్లాదునకు రక్షకుఁడవు
 కొమరై శ్రీవేంకటాద్రిఁ గొత్తలు నీగుణములు
 సముకానఁ బలుమారు సంతోసించే మిఁకను

॥పల్లవి॥

॥జాటు॥

॥జాటు॥

॥జాటు॥ 16

లలిత

మతంగపర్వతము మాల్యవంతము నడుమ

సతమై శ్రీవేంకటేశ్వరుఁడున్నవాఁడు

॥పల్లవి॥

కొలిచినవారికెల్లా కోరినవరములిచ్చి

తలఁచినవారికెల్లా ధన్యులఁజేసి

పాలుపుమిగుల మంచిపువ్వులతోఁటలనీడ

విలసిల్లినదివో శ్రీవేంకటేశ్వరుఁడు

॥మతం॥

శరణన్నవారికి చనవిచ్చి రక్షించి

గరిమఁ బూజించువారిఁ గరుణఁ జూచి

పరిపూర్ణమగు తుంగభద్రాతటమునందు

విరివిగొన్నాఁడు శ్రీవేంకటేశ్వరుఁడు

॥మతం॥

తను నమ్మినవారికి తగినసంపదలిచ్చి

కని నుతించేవారికిఁ గామధేనువై

కనకమయములైనఘనమైనమేడలలో

వినుతికెక్కిన శ్రీవేంకటేశ్వరుఁడు

॥మతం॥ 165

329 - రేకు

రామక్రియ

లెండో లెండో మాటాలించరో మీరు

కొండలరాయనినే పేర్కొన్న దిదె జాలి

॥పల్లవి॥

మితిమీరెఁ జీఁకట్లు మేటితలవరులాల

జతనము జతనము జాలో జాలి

యితవరులాల వాయించే వాద్యాలకంటె-

నతిఘోషములతోడ ననరో జాలి

॥లెండో॥

గాములువారెడిపొద్దు కావలికాండ్లాల
 జాము జాము దిరుగరో జాలో జాలి
 దీమనపుపారివార దీవెపంజాలు చేబట్టి
 యేమరక మీలో మీరు యియ్యరో జాలి ||లెండో||

కారుకమ్మె నడురేయి గడచె గట్టికవార
 సారెసారె బలుకరో జాలో జాలి
 యారీతి శ్రీవేంకటేశుఁ డిట్టె మేలుకొన్నాఁడు
 గారవాన నిక మానఁ గదరో జాలి ||లెండో|| 166

వరాళి

పదియారు[ం]వన్నెలబంగారుకాంతులతోడ
 పొదలిన కలశాపురహనుమంతుఁడు ||పల్లవి||

యెడమచేతఁ బట్టె నిదివో పండ్లగౌల
 కుడిచేత రాకాసిగుంపుల గొట్టె
 తొడిబడ నూరుపులతోఁ దూరుపుమొగమైనాఁడు
 పొడవైన కలశాపురహనుమంతుఁడు ||పది||

తొక్కి యక్షకుమారునిఁ దుంచి యడగాళ(పెడగాళ్ళ?) సంది
 నిక్కించెను తోక యెత్తి నింగి మోవను
 చుక్కలు మోవఁ బెరిగి సుతు (సూర్య?) వద్ద వేదాలు
 పుక్కిటఁ బెట్టెఁ గలశాపురహనుమంతుఁడు ||పది||

గట్టి దివ్యాంబరముతో కవచకుండలాలతో
 పట్టపు శ్రీవేంకటేశుబంటు తానాయ
 అట్టె వాయువుకును అంజనిదేవికిని
 పుట్టినాఁడు కలశాపురహనుమంతుఁడు ||పది|| 167

శ్రీరాగం

నల్లబల్లి చెన్నుడు నాపాలిటి వెన్నుడు
యెల్ల జీవులకు మరి యిన్నిటా బ్రసన్నుడు ||పల్లవి||

కమలావరుడు శ్రీకరమదనగురుడు
సమరదానవకులసంహారుడు
విమలగుణాకరుడు విజయచక్రధరుడు
కమనియ్యభక్తజనకరుణాకరుడు ||నల్ల||

వేదాంతవేద్యుడు విశ్వహితాపాద్యుడు
ఆదియునంత్యములేని యనవద్యుడు
సాదితయోగిహృద్యుడు శమితోగ్రచైద్యుడు
సోదించి చూచితేను సురలకు నాద్యుడు ||నల్ల||

కామితఫలశక్తుడు ఘనమహిమయుక్తుడు
ఆముకొన్న లోకరక్షణసక్తుడు
నేమాన శ్రీవేంకటాద్రి నిలిచి మమ్మేలినాడు
కోమలుడు వీడిగో గోపికాస(ను?)రక్తుడు ||నల్ల|| 168

పాడి

రాముడు రాఘవుడు రవికులుఁ డీతఁడు
భూమిజకుఁ బతియైన పురుషనిధానము ||పల్లవి||

అరయఁ బుత్రకామేష్టియందుఁ బరమాన్నమున
పరగ జనించిన పరబ్రహ్మము

సురల రక్షింపగ నసురల శిక్షింపగ

తిరమై యుదయించినదివ్యతేజము ||రాము||

చింతించేయోగీంద్రులచిత్తసరోజములలో

సంతతమునిలిచినసాకారము

వితలుగా మనులెల్ల వెదకి కనేయట్టి-

కాంతులఁ జెన్నుమీరినకైవల్యపదము

॥రాము॥

వేదవేదాంతములందు విజ్ఞానశాస్త్రములందు

పాదుకొనఁ బలికేటి పరమార్థము

పోదితో శ్రీవేంకటాద్రిఁ బొంచి విజనగరాన

ఆదికి సనాదియైనఅర్చావతారము

॥రాము॥ 169

కన్నడగౌళ

శరణు శరణు దేవ సర్వపోషక

కరుణానిలయ రామ కౌసల్యనందన

॥పల్లవి॥

వారిధిబంధన రావణాశిరశ్చేదక

మారీచనుబాహుబలమర్దన

దారుణ కుంభకర్ణ దనుజసంహారక

వీరప్రతాప రామ విజయాభిరామ

॥శర॥

సవనరక్షక మునిజనకుల నిర్వాహక

దివిజవంద్య కపిసేనానాయక

వివిధసప్తతాలవిధ్వంసనచతుర

భువనేశ సాకేతపురవాస రామ

॥శర॥

హరచాపహర అహల్యాశాపవిమోచక

ఖరశరవానినిగ్రహబిరుద

నిరతి శ్రీవేంకటేశ నిజభ క్తరక్షక

ధరణిజాసమేత దశరథరామా

॥శర॥ 170

శంకరాభరణం

“వినోదకాండవాదువు విరలేశ్వరా

వినుతించ నెట్టువచ్చు విరలేశ్వరా

॥పల్లవి॥

పసులఁగావఁగానె బ్రహ్మ నిన్ను నుతించే

వెస నీమహిమ ¹ యెంత విరలేశ్వరా

పసిబాలవయసున బండిఁదన్ని విరిచితి

వెసగె నీమాయలెల్లా యివె విరలేశ్వరా

॥వినో॥

వెన్న నీవు దొంగిలఁగ వేదాలు వాగడీని

విన్న కన్న సుద్ది గాదు విరలేశ్వరా

చన్న దాగి రాకాసిపీఁచము హరించితివి

యెన్నికకక్క నీబిరు దిటు విరలేశ్వరా

॥వినో॥

గాల్లెతలఁగూడి చేకొంటివి బ్రహ్మచర్యము

వెల్లవిరాయఁ బనులు విరలేశ్వరా

బల్లిదపు శ్రీవేంకటపతివై పాండురంగాన

చల్లఁగా నెలకొంటివి జయ విరలేశ్వరా

॥వినో॥ 171

330 - రేకు

దేవక్రియ

విచ్చనవిడినీ యాడీ వీఁడె కృష్ణుఁడు

వాచ్చములేనివాఁడు పుద్దగిరికృష్ణుఁడు

॥పల్లవి॥

గల్లుగల్లుమనఁగాను గజ్జలు నందెలతోడ

బిల్లఁగోట్లాడీని పిన్నకృష్ణుఁడు

కెల్లురేగి వీధులనుఁ గేరి పుట్టచెండులాడీ

బల్లిదుఁడు గదవమ్మ బాలకృష్ణుఁడు

॥విచ్చ॥

¹ అంతటా ‘విఠల’ గా వుండే రేకువ్రాత , ఈ పాటలో ‘విరల’గా నున్నది ² ‘యంత’ రేకు.

తమితోడ గోపాలులు తానుఁ గూడి ముంగిటను

సముద్రబిల్లలాడీ ిసాధుకృష్ణుఁడు

చెమటలుగార సిరిసింగనవత్తి యాడీ

గుమితాన వీడే యమ్మా గోపాలకృష్ణుఁడు

॥విచ్చ॥

వుదుటునఁ బారి పారి వుడ్డగచ్చకాయలాడీ

ముదముదొలకఁగాను ి ముద్దుకృష్ణుఁడు

అదివో శ్రీవేంకటేశుఁ డాటలెల్లాఁ దానే యాడీ

పదివేలు చందాల శ్రీపతియైన కృష్ణుఁడు

॥విచ్చ॥ 172

మేఘురంజి

వట్టిజాలిఁ బడవలదిఁకను

గట్టి విచారముగలవారికిని

॥పల్లవి॥

దేవుఁడు సులభుఁడు తెలియఁగనేర్చిన

వేవేలు లాభము విరతి

భావించు జ్ఞానమె పొదైన సౌఖ్యము

తావగు శాంతమె ధనధాన్యములు

॥వట్టి॥

గురుఁడె సాధనము కోరి వెదకినను

పరగు నాచారమె బ్రదుకెల్లా

శరణాగతియె సామ్రాజ్యపదవి

ధర జితేంద్రియత్వమె వైభవము

॥వట్టి॥

తననిజభక్తియె దండయు దాపును

మనసు నిలుపుటే మరి శుభము

యెనయఁగ శ్రీవేంకటేశుమహిమ లివి

కని మని యండుటె ఘనవివేకము

॥వట్టి॥ 173

ఁ 'సాధుగృష్ణుఁడు' రేకు 'ముద్దుఁ గృష్ణుఁడు'

కురంజి

చేపట్టుగుంచము శ్రీవిభుఁడు

నై పెరిఁగి పొగడవలెఁ గాక

॥పల్లవి॥

మనసులోనిహరి మరవక తలఁచిన

యెనయ నిహపరము లేమరుదు

పెనగొన నాతనిపేరు నుడిగినను

తనకు మహానందము లేమరుదు

॥చేప॥

పుట్టించినాతని పొసఁగఁగ గొలిచిన

యిట్టె వివేకం బేమరుదు

చుట్టి యతనిదాసులకుమొక్కినను

పుట్టుగు గెలుచుట భువి నేమరుదు

॥చేప॥

శ్రీవేంకటేశ్వరుఁ జేరి భజించిన

యేవేళ సాత్విక మేమరుదు

భావించి యాతనిపై భక్తి నిలిపినను

కైవళముగఁ దనుఁ గను టేమరుదు

॥చేప॥ 174

బౌళిరామక్రియ

ఎంత పరాక్రమము యీసింహము

చెంతనే దివిజాలు సేవించేరు

॥పల్లవి॥

కొండమీఁదఁ గూచుండి దైత్యుమై

చెండివేసె నీ సింహము

నిండునగవుతో నెలఁత దనతొడపై

నుండఁగ నెరసే నుదుటుఁదనమున

॥ఎంత॥

తటుకనఁ బ్రహ్లాదుఘటనచేఁ గంభము

చిటిలి వెడలె నీ సింహము

చటులకరంబులఁ గుటిలదానవుని

బటుగతిఁ బట్టెను పశుబంధముగా

॥ఎంత॥

పగయెల్ల నడఁచి జగములేలుచును

° జిగిమించిన నరసింహము

నిగిడి శ్రీవేంకటనిధి యహోబలము

తగు నివాసముగఁ దనరీ నిదివో

॥ఎంత॥ 175

నాదరామక్రియ

కొసరనేల నాగుణము లివి

రసికత నీవిన్నిటా రక్షించుకొనుమీ

॥వల్లవి॥

నేరమి నాది నేరుపు నీదే

దూరు నాది బంధుఁడవు నీవు

కోరుదు నేను కొమ్మని యిత్తువు

కారుణ్యాత్మక గతి నీవు సుమీ

॥కొస॥

నేను యాచకుఁడ నీవేదాతవు

దీనుఁడ నేఁ బరదేవుఁడవు

జ్ఞానరహితుఁడను సర్వజ్ఞనిధివి

శ్రీనిధి యింక ననుఁ జేరి కావుమీ

॥కొస॥

అరయ నే జీవుఁడ నంతర్యామివి

యిరవుగ దాసుఁడ నేలికవు

చిరజీవిని నే శ్రీవేంకటపతివి

వరదుఁడ ననుఁ జేవదలకుమీ

॥కొస॥ 176

° 'జిగిమించి నరసింహము' రేకు

హిందోళవసంతం

ఎన్నిమహిమలవాడె యీదేవుడు
కన్నులపండువులెల్లాఁ గదిసినట్టుండెను ||పల్లవి||

పోలింప కర్పూరకాపు పురుషోత్తమునికి
యేలీల నుండెనని యెంచి చూచితే
పాలజలనిధిలోనఁ బవళింపఁగా మేన
మేలిమిమీఁగఁడంటిన మెలుపుతో నుండెను ||ఎన్ని||

తట్టుపునుఁగుకాపు దైవశిఖామణికి
యెట్టుండెనని ిమరి నెంచి చూచితే
చిట్టకాన రేపల్లెలో చీకటితప్పు సేయఁగా
అట్టై రాత్రులు మేననంటినట్టుండెను ||ఎన్ని||

అలమేలుమంగతోడ నట్టై సొమ్ము ధరించఁగ
యెలమి శ్రీవేంకటేశునెంచి చూచితే
కలిమిగలయీకాంతకాఁగిటఁ బెనఁగఁగాను
నిలువెల్లా సిరులై నిండినట్టుండెను ||ఎన్ని|| 177

331 - రేకు

ఆందోళి

కన్నులపండుగలాయఁ గన్నవారి కిందరికి
వెన్నుడేగీ నిల్లిదివో ¹ వీధుల వీధులను ||పల్లవి||

అదె యెక్కె దిరుతేరు అసురలు బెదరఁగ
త్రిదశులు చెలఁగఁగ దేవదేవుడు
కదలె బండికండ్లు ఘనమైన మ్రోతతోడ
వెదచల్లు గాంతులతో వీధుల వీధులను ||కన్ను||

¹ 'మరియున్'లోని యువర్ణము లోపించిన రూపము కావచ్చు. ² ఈపదము పూర్వముద్రణమున జారిపోయినది.

తోలి యాడీ దిరుతేరు దుష్టులెల్ల నణఁగఁగ
చాలుకొని శిష్టులెల్ల జయవెట్టఁగ
గాలికిఁ బడగలెల్లాఁ గడు నల్లాడఁగఁ జొచ్చె
వేలేటి పువుదండలతో వీధుల వీధులను

॥కన్ను॥

తావు చేరె దిరుతేరు ధర్మములు నిలువఁగ
యీవల నలమేల్మొంగ ఇచ్చగించఁగా
శ్రీ వేంకటేశ్వరుఁడు శింగారాలు మెరసెను
వేవేలు విధముల వీధుల వీధులను

॥కన్ను॥ 178

భల్లాటి

జగతిలో మనకెల్ల జయంతి నేఁడు
పగటున నందరికి పండుగ నేఁడు

॥పల్లవి॥

అదివో శ్రావణ బహుళాష్టమి నేఁడు
పాదిగొన్న రోహిణి సంపూర్ణము నేఁడు
కదిసి యద్దమరేత్రికాడ నేఁడు

ఉదయించె గృష్ణుఁడు చంద్రోదయాన నేఁడు

॥జగ॥

వసుదేవదేవకుల వరము నేఁడు

పసగా ఫలియించె రేపల్లెలో నేఁడు

కొసరి యశోదనందగోపుఁడు నేఁడు -యీ

సిసువును సుతుఁడంటాఁ జెలగిరి నేఁడు

॥జగ॥

హరిమాయ కంసుమద మడచె నేఁడు

పారుగిరుగులవా రుప్పొంగిరి నేఁడు

సిరి నలమేల్మొంగతో శ్రీవేంకటేశుడై నిల్చె

అరుదుగా గొల్లెతలు ఆడుకొనేరు నేఁడు

॥జగ॥ 179

ఆహిరి

కొలిచితే రక్షించే గోవిందుఁ డితఁడు
యిలకు లక్ష్మీకి మగఁ డీగోవిందుఁ డితఁడు ||పల్లవి||

గోవర్ధనమెత్తినట్టిగోవిందుఁ డితఁడు
వేవేలుగొల్లెతలగోవిందుఁ డితఁడు
కోవిదుఁడై ఆలఁగాచేగోవిందుఁ డితఁడు
ఆవలఁగంసుఁజంపిన ఆగోవిందుఁ డితఁడు ||కొలి||

క్రూరకాళింగమర్దనగోవిందుఁ డితఁడు
వీరచక్రాయుధపుగోవిందుఁ డితఁడు
కోరి సముద్రాలు దాటేగోవిందుఁ డితఁడు
ఆరీతి బాలురఁ దెచ్చేయాగోవిందుఁ డితఁడు ||కొలి||

కుందనపుకాశతోడిగోవిందుఁ డితఁడు
విందుల రేపల్లెగోవిందుఁ డితఁడు
పొంది శ్రీవేంకటాద్రిపై పాసఁగఁ దిరుపతిలో
అందమై పవ్వళించిన ఆ గోవిందుఁ డితఁడు ||కొలి|| 180

కౌశి

కొండంతపాడవుతోడ కోనేటిరాయఁడు వీడె
నిండుకొని రథమెక్కి నిలుచున్నవాఁడు ||పల్లవి||

పాతాళవాసులైనబలురక్కసులమీఁద
యేతులఁ బరపెఁ దేరు యిదె దేవుఁడు
ఆతల జలధిచొచ్చినట్టిదానవులమీఁద
ఘాతతోడఁ దోలె నదె కడు రభసమున ||కొండ||

ఆకాశముదూరినట్టియదటుదైత్యులమీఁద
దాకతో నడపించెఁ బంతాన దేవుఁడు
దీకొని యష్టదిక్కులఁ దిరిగి యసురలపై
భీకరముగా మోగించె బిరుదులు మెరసి

॥కొండ॥

ధరమీఁదఁ గలిగిన దనుజకోట్ల నెల్ల
సారిది శ్రీవేంకటేశుఁడు పారదోలెను
గరిమ నలమేల్మంగ నురమునఁ బెట్టుకొని
తిరముకొలిపెఁ దేరు దిక్కులెల్ల గెలిచి

॥కొండ॥ 181

వరాళి

నవమూర్తులైనట్టి నరసింహము వీఁడె
నవమైన శ్రీకదిరి నరసింహము

॥పల్లవి॥

నగరిలో గద్దెమీఁది నరసింహము వీఁడె
నగుచున్న జ్వాలానరసింహము
నగముపై యోగానందనరసింహము వీఁడె
మిగుల వేదాద్రి లక్ష్మీనారసింహము

॥నవ॥

నాఁటుకొన్న భార్గవూటునరసింహము వీఁడె
నాఁటకపు మట్టెమల్లనరసింహము
నాఁటి యీ కానుగమానినరసింహము వీఁడె
మేఁటి వరాహపులక్ష్మీనారసింహము

॥నవ॥

పొలసి యహోబలాన బొమ్మిరెడ్డిచెర్లలోన
నలిరేగిన ప్రహ్లాదనరసింహము
చెలఁగి కదిరిలోన శ్రీవేంకటాద్రిమీఁద
మెలఁగేటి చక్కని లక్ష్మీనారసింహము

॥నవ॥ 182

శంకరాభరణం

కొలువుఁడు వలసితేఁ గొలువక మానుఁడు
తెలియ నీతఁడే సుండీ దేవదేవోత్తముఁడు

॥పల్లవి॥

పుడిమికాఢారము పురుషోత్తముఁడే
కుడిచి కట్టడివారు కోటానఁగోటి
విడువుఁ డేఁటికిఁ బారవేసినగుంటికినెల్ల
వొడయఁ డీతఁడే సుండీ పున్నతోన్నతుఁడు

॥కొలు॥

అమృతమిచ్చినవాఁడు ఆదినారాయణుఁడే
సములై జీవించువారు సతానసంఖ్య(?)
భ్రమయకుఁ డెండమావిబయళ్లు చెరువులంటా
అమర నీతఁడే సుండీ హరి వాసుదేవుఁడు

॥కొలు॥

చెలువుఁ డీతఁడే సుండీ శ్రీవేంకటేశుఁడే
పలుకుఁ బంతాలవారు పదివేగురు
తలఁచకుఁ డీదోమ దంతితోను సరిగా
జలజనాభుఁడే సుండీ సకలలోకేశుఁడు

॥కొలు॥ 183

332 - రేకు

వసంతం

రంటదెప్పురపురచన మా బదుకు
జంటల శ్రీపతిశరణమే నిజము

॥పల్లవి॥

కన్నులయెదుటను గలిగిన జగమే
మిన్నక మనసున మెరసేది
తిన్నఁగ రేయి నిద్రించినవాడనే
యెన్నఁగ రేపే యెరింగినవాడ

॥రంట॥

బాయట నూరక పారెటిగాలే

కాయములోపలఁ గలిగేది

పోయిన జన్మపుణ్యబొరుగులవాడనే

యాయెడ నిటు జనియించితిఁగాని

॥రంట॥

పుడమివెలుపలను బుట్టినరుచులే

కడుపులోపలను గరగేది

కడఁగి శ్రీవేంకటపతి నాలోననే

యెడయఁడు యతనినే యిటు గొలిచితిని

॥రంట॥ 184

సాళంగనాట

వైష్ణవులసామ్మ నేను వారు నీసామ్ములింతే

విష్ణుడ నీవెట్టైన వివరించుకోవయ్యా

॥పల్లవి॥

నెఱి నీబంటనా హరి నీకంటె బలువులైన-

తఱి నీదాసులకే నే దాసుడఁగాక

గుఱుతెరుఁగుదునా నేఁ గోరి యంతకత్తోల్లి

గుఱుతు చూపిన మాగురువునేకాక

॥వైష్ణ॥

ముంచి నీకు మొక్కేఁగాక ముందే నీశరణులు

పెంచి పాదాలు నా నెత్తిఁబెట్టిరయ్య

పొంచి నీవేడ నేనేడ బుజముల ముద్రవెట్టి

సంచితమై సేసినట్టిసంబంధమేకాక

॥వైష్ణ॥

శ్రీవేంకటేశ నీసేవే సేసేఁగాక [ఁ]నే డీ-

సేవకుఁ దెచ్చెను వారిసేవేకాదా

భావమొక్కటిగా నాకుఁ బట్టిచ్చిరి నిన్ను వారు

ఆవలీవలికిఁ బరమార్థమేకాక

॥వైష్ణ॥ 185

[ఁ] రేకులో 'నేడు'లో అరసున్నలోపించుటప్రామాదికము.

రామక్రియ

విత్తోకటి వెట్టఁగాను వేరొకటి ^౧ మొలచినా

హత్తి దేహగుణములు ఆతుమకయ్యానా

॥వల్లవి॥

చెంది చేదుదిన్ననోరు చేదేయయివుండుఁగాక

దిందుపడి కొంతైనాఁ దియ్యనుండినా

బందెల సంసారికి బలు లంపటాలేకాక

అందు హరిజేరి సుఖ మందఁ దీరినా

॥విత్తో॥

యెంగిలిఁ బుట్టినమేను హేయమే వెదకుఁగాక

చెంగలించి పావనము సేసుకోనీనా

ముంగిటిదేహికిఁ గర్మములు ముంచుకొనుఁగాక

రంగుగ శ్రీపతిఁ గొలిచి రతికెక్కినా

॥విత్తో॥

చేతికి వచ్చినసొమ్ము చేరిదాఁచుకొనుఁగాక

యేతులఁ దా నొల్లనంటా యీసడించినా

యీతల శ్రీవేంకటేశుఁ డిచ్చిన విజ్ఞానము

ఆతుమ సంతసించుఁ గాకందు వెలితున్నదా

॥విత్తో॥ 186

మలహరి

అందుకు హరికథ యనుతీర్థంబున

నింద వాసె ^౨ నిక నిర్మలమైతి

॥వల్లవి॥

కంతునిముట్టంటు గలసె మదిలో

యెంతట శుద్ధాన్ ^౩ యెరఁగమిఁక

సంతతసంసారజలధుల మునిగెద

పొంతగర్మము పోదెంకాను

॥అందు॥

^౧ మొలచిన' రేకు. ^౨ యతిభంగము. ^౩ 'విక' రేకు

మాయపుటాసల మాలు గలసె మది
యేయెడ శుద్ధానో యెరగమిఁక
ఆయపుభవములయనలము చొచ్చితి
పోయినగర్మము పోదెంకాను

॥అందు॥

చక్కఁగఁ గలిదోసము గలసెను మది
నెక్కడ వోయెనో యెరగమిఁక
దక్కి శ్రీవేంకటదైవముఁ గొలిచితి
పుక్కట గర్వము పోదెంకాను

॥అందు॥ 187

దేశాక్షి

కర్మమూలము జగము గాదనివిడువక
మర్మపుమోక్షము లేదు మానలేరో గర్వము

॥పల్లవి॥

సకలకర్మాలు మాని సన్యాసి యైతేను
వొకట వెలితిలేనివున్నతుఁడట
ముకెమై పుభయకర్మములు బంధహేతువని
ప్రకటించి వేదాంతపఠనమే యెక్కుడు

॥కర్మ॥

బహురూపములు మరచి బ్రహ్మ^౧ నిష్ఠుడైనయోగి
యిహపరముల కతఁడెక్కుడట
విహితకర్మము దక్క వీరఘోరకర్మములు
సహజపాతకమనేశాస్త్రాలే యెక్కుడు

॥కర్మ॥

సంతతకర్మములెల్ల సంసారమూలములు
అంతట నిస్సంగుడైతే నధికుఁడట
చింతించి చింతించి శ్రీవేంకటేశ్వరు
వంతుకుఁజెప్పినహరివాక్యమే యెక్కుడు

॥కర్మ॥ 188

^౧ 'నిష్ఠుడై' రేకు

దేవగాంధారి

పుట్టించినవాఁడు దానే బుద్ధిచెప్పేవాఁడు దానే
యిట్టే శ్రీహరి నన్నె ట్టిడేరించీనో

॥పల్లవి॥

యెంచుకొందు నొకవేళ నేటి సంసారమిదని
యించుకవడిలోనే మోహింతు నందుకు
కంచువంటి దీమనసు కటకటా యేది వాటి
చంచలుఁడ హరి నన్నేసంగతి సేసీనో

॥పుట్టిం॥

తలఁతు నేనొకవేళ దైవము గనేనని
కలిమి నంతటిలోనె కడు మరతు
చలపట్టె నిదివో నాజన్మములకేది వాటి
కలుషచిత్తుఁడ నన్నేకందువఁ బెట్టినో

॥పుట్టిం॥

జ్ఞానినాదు నొకవేళ సరిఁ గర్మినాదును
మానువంటిదీగుణము మరేది వాటి
కోనల శ్రీవేంకటేశుఁ గొలిచి నే శరణంటి
మానిసి నింతే యెట్టు మన్నించీనో

॥పుట్టిం॥ 189

333 - రేకు

గుండక్రియ

అన్నియు నాలో నుండఁగ నవ్వల నేమి చూచేము
యెన్నఁడు గాననిమాయ యెరఁగవో మనసా

॥పల్లవి॥

యీడనే సంసార మిదె యింద్రజాలమై యుండఁగ
యేడకైనాఁ జూడఁ బోయే మింద్రజాలము
పాడితో నా పుట్టుగులే బహురూపాలై యుండఁగ
వేడుకయ్యా బహురూపవిద్యలు చూడఁగను

॥అన్ని॥

సటన దినదినము నాటకమై యుండఁగాను
 సటవట నాటకాలు సారెఁ జూచేము
 ఘటన మాయలెదుటఁ గనుకట్టై వుండఁగాను
 అటమటపువిద్యలు అన్నియుఁ జూచేము

॥అన్ని॥

పాపపుణ్యములు రెండు బారివిద్య లుండఁగాను
 కోపుల నాటలవారిఁ గోరి చూచేము
 యేవున శ్రీవేంకటేశుఁ డిటు మమ్ము భ్రమపాపె
 నాపనులు నేనే చూచి నవ్వులు నవ్వేను

॥అన్ని॥ 15

గుజ్జరి

ఇతరోపాయములెల్ల యీసందివే
 అతిశయపదమైతే హరిదాస్యఫలమే

॥పల్లవి॥

కర్మము సేయ నేరరా కడఁగి సన్యాసులు
 కర్మము విడిచి మోక్షముఁ బొందిరి
 ధర్మమెరఁగనివారా తత్వపుయోగీంద్రులు సర్వ-
 ధర్మము విడిచి హరిఁ దమలోనే కనిరి

॥ఇత॥

దానాలు సేయనేరరా తగిలి యోగీంద్రు లన్ని
 మాని హరిజపమే నెమ్మదిఁ జేసిరి
 నానావిధు లెరఁగరా నాఁడు విభీషణాదులు
 శ్రీనాథు శరణని చిరదేహులైరి

॥ఇత॥

సతతసంగములెల్ల జన్మబంధహేతువని
 మతిమంతులైనవారు మానిరిగాక
 హితవైనశ్రీవేంకటేశ్వరుని శరణని
 బ్రతుకరా యిందు నందుబ్రపన్నులెల్లను

॥ఇత॥ 16

సారాశ్ట్రం

హరియవతారమె ఆతఁడితఁడు

పరమ సంకీర్తనఫలములో నిలిపె

॥పల్లవి॥

వున్నాఁడు వై కుంఠమున నున్నాఁడు యాచార్యునొద్ద

వున్నతోన్నతమహిమ నన్నమయ్య

వున్నవి సంకీర్తనాలు వొట్టుక లోకములందు

పన్నిన నారదాదులు పైపైఁ బాడఁగను

॥హరి॥

చరియించు నొకవేళ సనకాదిమునులలో

హరిఁ బాడుఁ దాళ్ళపాక అన్నమయ్య

తిరమై యాళువారల తేజము దానైయుండు

గురుడానంతముఖ్య ఘనులసంగడిని

॥హరి॥

శ్రీవేంకటాద్రిమీఁద శ్రీపతికొలుపునందు

ఆవహించెఁ దాళ్ళపాక అన్నమయ్య

దేవతలు మునులును దేవుఁడని జయవెట్టఁ

గోవిందుఁడై తిరిగాడీఁ గోనేటిదండను

॥హరి॥ 192

రామక్రియ

ఉండినట్టే వుండును వుండకున్న మానును

అండనే శ్రీహరిమాయ నమరినలోకము

॥పల్లవి॥

యేదైనా మంచిదే యెట్టయినా మంచిదే

సేద దేరినట్టి పూర్ణచిత్తునకును

కాదు గూడదనరాదు కలస్వభావమునకు

అదినుండి హరిమాయ నత్తినది లోకము

॥ఉండి॥

యెండైనా మంచిదే యెంతనీడైనా మంచిదే
పండినజ్ఞానభక్తులప్రసన్నులకు

నిండె నిండదనరాదు నిచ్చనిచ్చబ్రకృతికి

కొండవంటిహరిమాయ గురియైనలోకము

॥ఉండి॥

పాపమైన మంచిదే బలుపుణ్యమైన మంచిదే

శ్రీపతిని శరణన్నజీవునికిని

వోప నోపేన రాదు వౌద్ధిక శ్రీవేంకటేశు

చేపట్టినమాయలోన^౧ జిక్కినది లోకము

॥ఉండి॥ 193

శంకరాభరణం

నీకే నే శరణు నీవు నన్ను గరుణించు

యీకడ నాకడ దిక్కు యెవ్వరున్నా రికను

॥పల్లవి॥

కన్నులఁ జంద్రసూర్యులుగలవేలుపవు నీవు

పన్నినలక్ష్మీభూమిపతివి నీవు

అన్నిటా బ్రహ్మకుఁ దండ్రీయైన యాదివేలుపవు

యెన్నఁగ నీకంటే ఘన మెవ్వరున్నా రికను

॥నీకే॥

దేవతలందరు నీ తిరుమేనైనమూర్తి

ఆవలఁ బాదాన లోక మణఁచితివి

నీవాక్కడవే నిలిచిన దేవుడవు

యేవేళ నీకంటే నెక్కుడెవ్వరున్నా రికను

॥నీకే॥

అరసి జీవులకెల్ల నంతరాత్మవైన హరి

సిరుల వరములిచ్చేశ్రీవేంకటేశ

పురుషోత్తముడవు భువనరక్షకుడవు

యిరవైననీవేకాక యెవ్వరున్నా రికను

॥నీకే॥ 194

^౧ 'జిక్కినది' రేకు యతిభంగము.

శుద్ధవసంతం

కటకటా యీ ప్రాణి గతిగనుట యెన్నఁడో
అటు నావశము గాదు హరి నీచేఁ గాని ||పల్లవి||

పాపము నెరుఁగుదు బంధము నెరుఁగుదు
మాపుదాఁకా నివి నేను మానలేఁగాని
కోపము దుర్గుణమని కొంత గొంత యెరుఁగుదు
తీపుల యాసలఁ బడి తిప్పలేఁగాని ||కట||

చూతును దుఃఖాలవారిఁ జూతును బుట్టేవారి
యీతల నాకు వెరపు యించుక లేదు
గాతల నామనసెల్లఁ గల్పించినట్లవును
చేతనైనా చెప్పినట్టు సేయలేఁగాని ||కట||

నావంకఁ గడమ గాఁక నా గురుఁడు తొల్లె నన్ను
శ్రీవేంకటేశుఁడ నీచేతికిచ్చెను
దైవమొక్కఁడవే నీ దాసానుదాసుఁడనైతి
యేవిధులు నే నెరఁగ నిటు నిన్నేకాని ||కట|| 195

334- రేకు సామంతం

ఊరకే వెదకనేల వున్నవి చదువనేల
చేరువనె వున్నదిదె చెప్పరాని ఫలము ||పల్లవి||

కోపము విడిచితేనె పాపము దానే పోవు
దీపింప సుజ్ఞానముతెరు విదివో
లోపల మనిలుఁడై లోకముమెచ్చుకొరకు
పైపైఁగడిగితేను పావనుఁడొనా ||ఊర||

ముందరికోరిక వోతే ముంచిన బంధాలు వీడు

కందువ నాస మానితే కైవల్యము

బొందిలోన నొకటియు భూమిలోన నొకటియు

చిందు వందు చిత్తమైతే చేరునా వైకుంఠము

॥ఊర॥

కాంతలపొం దొల్లకుంటే ఘనదుఃఖమే లేదు

అంతరాత్మ శ్రీవేంకటాద్రిశుఁడు

అంతట మాటలె యాడి హరి శరణనకుంటే

దొంతినున్నభవములు తొలఁగునా వివేకికి

॥ఊర॥ 196

లలిత

ఎప్పుడూను నడచేవె యేకాలమైనాను

కప్పి నిష్కారమేల కట్టేరయ్యా

॥పల్లవి॥

శ్రీపతి యాణాజ్ఞచేతఁ జిక్కనది జగము

యేపున మా యాణాజ్ఞ లేటివయ్య

కోపగించుకొనుటెంతే కొంకక లోకాలు నేము

మాపుదాఁకా మానుమంటే మానఁ బొయ్యానా

॥ఎప్పు॥

నరహరిరక్షణమే నడచీని లోకము

యిరవై నేము రక్షించే దేటిదయ్య

పొరలే గర్వ మింతె బూతులసంసారము

మరలి నేమూరకుంటే మానఁబొయ్యానా

॥ఎప్పు॥

సృష్టికిఁ గర్తైనవాఁడు శ్రీవేంకటేశుఁ డింతే

యిష్టానిష్టము మాకు నేటిదయ్య

నష్టి లేదు నడచేది నడవక మానరాదు

తప్పి గట్టుకొంటిఁ(?)గాక తా మానఁబొయ్యానా

॥ఎప్పు॥ 197

బౌళి

ఇంత లేకుంటే నది యెక్కడి సుజ్ఞానము
దొంతుల తనజన్మము తొల్లిటిదే కాదా

॥పల్లవి॥

యెదిటివా రెరిగితే యేమీ ననక మరి
చెదరకుండుటే పో శ్రీవైష్ణవం

కదిసినకాంతలను కనకము వొడగంటే
పదరకుండుటే పో పరమసాత్వికము

॥ఇంత॥

క్రియయెరగనివారు కీడు సేసితే దాను
దయఁ జూచుటే హరిదాస్యఫలము

° రయమునఁ దామసము రాజసము గలిగితే
భయపడి తొలఁగుటే ప్రపన్నగుణము

॥ఇంత॥

వారసి ° యెవ్వఁడు దను నుబ్బించి పొగడిన
నిరతితొ వీఁగనిదే నిచ్చ(శ్చ?)లబుద్ధి

యిరవై శ్రీవేంకటేశ్వరుదాసులఁ గని
శరణని మొక్కుటే సర్వజ్ఞగుణము

॥ఇంత॥ 198

మలహరి

పరమోపకారులు ప్రత్యక్షదైవములు

హరిదాసు లిత్తురు బ్రహ్మానందసుఖము

॥పల్లవి॥

పాపుదురు లోకములో పాపపంకమెల్లానే

దీపించ శ్రీపాదతీర్థమున

వోపుదురు హీనుల వున్నతులఁగాఁ జేయ

చేపట్టి కన్నులెదుటిసేవామాత్రమున

॥పర॥

° 'రయమున్న' రేకు. ° 'యవ్వఁడు' రేకు.

చెటుతు రజ్జానమెల్లా జనులు తమ్ముజేరిన
 మఱియుఁ దమప్రసాదమహిమవల్ల
 ితెఱచిత్తురు మోక్షము తెరువు ప్రాణులకెల్లా
 మొఱఁగి మూలనుండి మొక్కినమాత్రమున ||పర||

చెల్లబెట్టుదు రెందైనా చిల్లరకులమువారి
 తెల్లమిగా మంత్రోపదేశమున
 యిల్లదె శ్రీ వేంకటేశ యెక్కుడుసేసిరి మమ్ము
 సల్లాపనల తమసహవాసములను ||పర||

ధన్వాసి

నాకుఁ గలపని యిదె నారాయణుఁడ నీవు
 శ్రీకాంతుఁడవు నాకు సిద్ధించుకొరకు ||పల్లవి||

జలధివంటిదిసుమీ¹ చంచలపు నామనసు
 కల వింద్రియముల నేటిజలచరములు
 వొలసి భక్తనెడి వోడ యెక్కితి నేను
 జలశాయి నీవ నేటిసరకు దెచ్చుటకు ||నాకు||

కొండవంటిదిసుమీ కొనకెక్కు నామనసు
 వుండుఁ గామాదులను పురుష్కములు
 వుండి నీశరణమనుపూత గొని యెక్కితిని
 కొండలప్పు నీవనేటికొనఫలముకొరకు ||నాకు||

టీ(రీ?)వులను ధరణివంటిదిసుమీ నామనసు
 నీవె శ్రీవేంకటేశ నిక్షేపము
 వావాత నీవనేటి వసిదప్పు కైకొంటి
 భూవిభుఁడ నీవనేటి పురుషార్థము ||నాకు||

¹ తెఱచి+ఇత్తురు. ² 'చెంచల' రేకు యతిభంగము.

పోరచి నామన సిది పుణ్యపాపాలకుఁ జర
 మారుకొని విడిపించ మరి యెవ్వరో
 తీరనినాజన్మ మిది దినభోగాలకుఁ జర
 యారీతి విడిపించ నిక నెవ్వరో
 ఆతుమ యనాదినుండి హరి నీభక్తికిఁ జర
 ఆతల నెవ్వరికైనా నరుహమానా
 యీతల శ్రీవేంకటేశ యిటు నీవే కాతుగాక
 ఘాతల నీదాసులకు గతి యెవ్వరో

॥దైవ॥

॥దైవ॥ 202

నారాయణి

ఏలికవు నీవట యింకా దైన్యమేల
 తాలిమి నీచేతలకుఁ దగవు గాదనరా
 ఘనకర్మానుభవమే కావలె నొండె నాకు
 వనజాక్ష నీసేవే వలె నొండె
 కినుకఁ బూటయు సంకెలయు రెండు నేల
 ననిచి యిందుకు నిన్ను నవ్వేరుసుమ్మి
 పైకొని నేఁ జేసినపాపమె కావలె నొండె
 తూకొని నీనామముచేఁ దుంచుట యొండె
 సాకిరి చంకదుడ్డు శరణార్తి రెండు నేల
 మేకొని యీమాట వింటే మెత్తురా నిన్నును
 యిరవుగా మరపొండె యెరుక గావలె నొండె
 సరస రెండును నైన సంగతానా
 గరిమ శ్రీవేంకటేశ కరుణించితివి నన్ను
 సరిబేసి జంటమాట జరపకు మిఁకను

॥పల్లవి॥

॥ఏలి॥

॥ఏలి॥

॥ఏలి॥ 203

బలహంస

ఏమి సేతు నిందుకు మందేమైనఁ బోయ రాదా
సామజగురుఁడ నీతో సంగమొల్ల దేటికే ||పల్లవి||

మాయలసంసారము మరిగిన కర్మము
ఈయెడ నిను మరుగ దేటికో హరి
కాయజకేలిపైఁ దమిగలిగిన మనసు
కాయజాతండ్రి నీపైఁ గలుగ దిదేటికే ||ఏమి||

నాటకపుఁగనకము నమ్మినట్టిబదుకు
యేటికి నీభక్తి నమ్మదేలే హరి
గూఁటఁబడే పదవులు గోరేటిజీవుఁడు
కూటువైననిజముక్తి గోరది(ఁడి?)ది యేటికే ||ఏమి||

పాపపుణ్యములకె పాలుపడ్డ నేను
యేపున నీపాలఁ జిక్క నేలకో హరి
శ్రీపతివి నాలోని శ్రీవేంకటేశుఁడ
నీపేరివాఁడ నాకు నిండుమాయ లేటికే ||ఏమి|| 204

దేసాళం

తల్లియుఁ దండ్రియు మరి దైవము నాతఁడే కాక
యెల్ల జీవులకు మరి యెవ్వరింక దిక్కు ||పల్లవి||

యీ సంసారమునకు యితఁడే దిక్కు నేఁ-
జేసేటిచేతలకెల్ల శ్రీపతే లోను
పాసిపోడెప్పుడు నన్ను బండువుఁడితఁడే నాకు
దాసుఁడైనవాఁడు హరిఁ దగదు దూరఁగను ||తల్లి||

చావుబుట్టుగులవేళ సతము నీతడే
సావి భోగములకు నిచ్చకుండీతడే
భావములోపల నుండుప్రాణ మీతడే నాకు
దైవము దూరగనేల తనకేమి వచ్చినా

॥తల్లి॥

తలఁపులోపలికి యీదైవమే తోడు
యిలఁ గలిమిలేముల కీతడే తోడు
పలుకులోపల నుండుభాగ్య మీతడే నాకు
కొలిచి శ్రీవేంకటేశుఁ గొసరఁగనేటికి

॥తల్లి॥ 205

సారాష్ట్రం

విడువ విడువ నింక విష్ణుఁడ నీపాదములు
కడఁగి సంసారవార్ది కడుముంచుకొనిన

॥పల్లవి॥

పరమాత్మ నీవేందో పరాక్షయున్నాను
పరగ నన్నింద్రియాలు పరచినాను
ధరణీపైఁ జెలరేఁగి తనువు వేసరినాను
దురితాలు నలువంకఁ దొడికి తీసినను

॥విడు॥

పుట్టుగు లిట్టె రానీ భువి లేక మాననీ
వట్టి ముదిమైన రానీ వయసే రానీ
చుట్టుకొన్నబంధములు చూడనీ వీడనీ
నెట్టుకొన్నయంతరాత్మ నీకు నాకుఁ బోదు

॥విడు॥

యీదేహమే యయిన ఇంక నొకటైనాను
కాదు గూడదని ముక్తి కడకేఁగినా
శ్రీదేవుఁడవైన శ్రీవేంకటేశ నీకు

సోదించి నీశరణమె చొచ్చితి నే నికను

॥విడు॥ 206

భంగాళం

చెప్పినంతపని నేఁ జేయఁగలవాఁడ నింతే
అప్పటి నపరాధమా ఆదరించవలదా ||పల్లవి||

నీయాజ్ఞ దేహము నే మోచితినింతే
యీయెడ విజ్ఞానమేల యియ్యవయ్యా
వేయి వేలై వేగుదాఁక వెట్టిసేసి యలసితి
వోయయ్య^౧ కొంతైన వూరడించవలదా ||చెప్పి||

నీవు సేసేకర్మము నేఁజేయువాఁడ నింతే
యీవల నానందసుఖ మియ్యవయ్యా
కోవ(వు?)రమై వెంట వెంటఁ గొలిచినబంట్లకు
తావులఁ గొంత వడైనా దప్పిదీర్చవలదా ||చెప్పి||

మతిలో శ్రీవేంకటేశ మనికయినవాఁడ నింతే
తతి నాపాటుకు దయదలఁచవయ్య
యితవై పనిసేసేటియింటిపసురమునకు
వెతదీరఁ బాలార్చి వెడ్డు వెట్టఁదగదా ||చెప్పి|| 207

336 - రేకు

నాదరామక్రియ

ఏమని విన్నవించెను^౨ యెన్నెని కాచేపు నీవు
శ్రీమాధవుఁడ నీకుఁ జేతికి లోనయ్య ||పల్లవి||

పుట్టినదె వొకతప్పు భువిమీఁద నటమీఁద
నెట్టన సంసారినాటే నిజము రెండోతప్పు
రట్టుకెక్కి దొరనాటే నెట్టన మూఁడోతప్పు
యిట్టై కావు కావకుండు మిదివో నాతప్పు ||ఏమ||

^౧ 'కోఁతైన' రేకు. ^౨ 'ఎన్ని+అని' ఇట్టి సంధులీవాఙ్మయమున కోకొల్లలు

అన్నపానములు గోరినదియే మొదలి బందె
యెన్నఁగఁ గాంతలఁగూడుటిదివో రాతిటిబందె
కన్నవారి వేడేది కడతొడుకుబందె
కొన్నిట నేమి గొనేవు కొనవయ్య బందె

॥ఏమ॥

కొనఁ బుణ్యపాపాలే గొడియకట్లు రెండు
కొనిరి నీదాసులే కోరినతప్పుదండము
వినవయ్య యిదివో శ్రీ వేంకటేశ నామనవి
మనుఁగాఁపుఁ జేసితివి మన్నించవయ్య

॥ఏమ॥ 2

కేదారగౌళ

ఇందిరానాథుఁడవు యిందరికి నేలికవు
చిందరవందరలైన చింతలు మరేలా

॥పల్లవి॥

వుండుమంటే నుండవీ(డినవి?) వూరకే బ్రహ్మాండాలు
నిండుమంటే నిండినవి నీరధులెల్లా
మెండగుప్రతాపమిదె మించి నీ వినోదమిదె
వొండుదైవాలఁ గొలువ నూరకే మరేలా

॥ఇంది॥

పుట్టుమంటేఁ బుట్టిరి పూచినదేవతలెల్ల
అట్టే యణగిరిగా అసురలెల్ల
పట్టిన నీచల మిదె బహళస్వతంత్ర మిదె
వెట్టిదైవాలపనులు వేరే మరేలా

॥ఇంది॥

కమ్మంటే నాయను కైవల్యపదవులు
రమ్మంటే వచ్చె వేదరాసులెల్లను
కమ్మిన శ్రీవేంకటాద్రి కడపరాయఁడ నీకు
యిమ్ముల నీమహి మిదె యితరములేలా

॥ఇంది॥ 2

బౌళిరామక్రియ

పలికేటివేదమె ప్రమాణము

తలఁచిన వారికి తత్వము సుండీ

॥పల్లవి॥

నరహరి యజాండనాయకుడు

సురలితనినే సంస్తుతించిరి

పురుషోత్తముఁ డిదె భూమికి -యీ

హరిఁ గొలువనివా రసురలు సుండీ

॥పలి॥

కమలారమణుఁడె ఘనుఁడు

అమరులె మ్రొక్కుదు రాతనికి

విమతులఁ దునిమె విష్ణుఁడు

తమిఁ బూజించక తగు గతి లేదు

॥పలి॥

భావజజనకుఁడు బ్రహ్మము

సోవగఁ గొలిచిరి శుకాదులు

శ్రీవేంకటపతిచెలుపుఁడు

దైవశిఖామణిఁ దలఁచరో బుధులు

॥పలి॥ 210

పళవంజరం

ఒక్కమాటలోనివే వొగి బంధమోక్షాలు

చిక్కినందాకా దేహి చింతఁ బొందీఁగాని

॥పల్లవి॥

హరి యని నుడిగి రెండక్షరాలఁ బాపేటి-

దురితాలు భువిలోనఁ దొల్లె లేవు

పురిగొని యందుమీఁద పొంచి విశ్వాసములేక

పెరుగఁగఁ బెరుగఁగ పెచ్చు రేగీఁగాని

॥ఒక్క॥

మతిలో గోవింద యన్న మాత్రమున నంటేటి-

అతిపుణ్యాలీలమీఁద నన్ని గలవా

కతగా నట్టె మహిమగానలేక వుండఁగాను

బతిమాలఁగానే యింత బయలాయఁగాని

॥ఒక్క॥

శ్రీవేంకటేశ నిన్ను సేవించితే నిచ్చేటి-

యేవల వరాలు లెక్క నెంచవసమా

భావించి తెలిసి చేపట్టెడి యరుదింత

దైవము నా కియ్యఁగాను దక్క నింతేకాని

॥ఒక్క॥ 211

కన్నడగాళ

తలరో లోకాంత(ర) పరులు తడవము పుణ్యపాపమును

వలె నని శ్రీవైష్ణవులకు వందనమే సేసెడివాఁడ

॥పల్లవి॥

తపసిఁ గాను ధర్మిఁ గాను

కృపగలశ్రీపతికింకరుఁడ

జపితఁ గాను ి శాస్త్రిఁగాను

పుపదేశపు గురువూళిగకాఁడ

॥తల॥

భయము లేదు భక్తి లేదు

జయభాగవతుల దయవాఁడ

ప్రియము న్నెరఁగను పెరిమ న్నెరఁగను

ద్వయాధికారముఁ దగిలినవాఁడ

॥తల॥

జ్ఞానము లేదు మోనము లేదు

పూని శ్రీవేంకటపురుషుఁడిదె

నానాటఁ దెలిపి నను మన్నించెను

సానదేరి తన శరణమువాఁడ

॥తల॥ 212

ఁ శాస్త్రియునో లోని యు లోపించగా సిద్ధించిన రూపము. ి 'భయములేదు' రేకు

సామంతం

చలువకు వేడికి సరికి సరి

కలదిక హరి నీ కరుణే మాకు

॥పల్లవి॥

కాయము గలిగినఁ గలుగుఁ దోడనే

పాయపుమదములు పైపైనే

రోయదు తనుఁ గని రుచులే వెదకును

యేయెడ హరి నిను నెరుఁగుట యెపుడో

॥చలు॥

కడుపు నిండితే ఘనమై నిండును

బడిఁ బంచేంద్రియపదిలములు (?)

విడువ వాసలును వెలయు బంధములు

కడగని మోక్షము గైకొనుటెపుడో

॥చలు॥

పెక్కులు చదివిన పెనఁగుఁ దోడనే

తెక్కుల పలు సందేహములు

యెక్కువ శ్రీవేంకటేశ నీవె మా-

నిక్కుపు వేల్పువు నీచిత్త మిఁకను

॥చలు॥ 213

337 - రేకు

హిందోళవసంతం

దైవమొకడే మాతలఁపు నొకటే

పావనమైతిమి పదరేమా

॥పల్లవి॥

హరి యెటు దలఁచిన నటయీ(ట్టయ్యా?)ని

పరుగుఁగోరికలపనులేలా

ధర నభయమొసఁగుదైవముబంట్లము

మరలి యితరులకు మఱి వెరచేమా

॥దైవ॥

పంచేంద్రియపదిలములు = పంచేంద్రియముల యొక్క నిర్భయమైన పనులు' కావచ్చు. ఇట్టి విరుద్ధసమాసములు ఈ వాఙ్మయమున కలంకారములు.

పురుషోత్తమానతిఁ బుట్టినవారము

అరిదిసిరులకై యలపేలా

సరి లక్ష్మీపతిశరణాగతులము

అరయఁగ నితరుల నడిగేమా

॥దైవ॥

శ్రీవేంకటపతిచేత జీవులము

దావతి నితరము తగులేలా

వావిరిని కరివరదునివారము

తావున బందాలఁ దగిలేమా

॥దైవ॥ 21

నాగవరాళి

చాలుఁ జాలు నీసటలఁ బొరలితిమి

వాలి కొంత వెరవకుమనలేవు

॥పల్లవి॥

కలవు లోకముల ఘనమంత్రంబులు

అలరి ముక్తి యియ్యఁగలేవు

సులభానఁ గలరు సొరిది దేవతలు

వలగొను పాపము వారింపలేరు

॥చాలుఁ॥

పున్నవి పుణ్యము లూరకె యివిగో

పన్నిన హరిఁ జూపఁగలేవు

సన్నితి(ధి?) నున్నవి సకళశాస్త్రములు

కొన్నైన భవములకొన గన నీవు

॥చాలుఁ॥

ధరలో ిసేనలు ధనధాన్యంబులు

పరమజ్ఞానవిభవ మీదు(వు?)

అరుదుగ శ్రీవేంకటాధిపుడే మము

యిరవై కావఁగ యీడేరితిమి

॥చాలుఁ॥

శోకవరాళి

విడువుము మనసా వీరిడిచేతలు

తడయక శ్రీహరిఁ దలఁచవొ యింకను

॥పల్లవి॥

నానాడే యెనఁబదినాలుగులక్షలు

యోనుల వెడలితి నొక్కడనే

ఆనిన భోగములందలివే పో

కానము యింకనేమి గడియించేము

॥విడు॥

నలుగడ నటు పదునాల్గు లోకములు

వెలయఁ జొచ్చితిని వెడలితిని

కలిగినదేదో కలుగనిదేదో

తెలియ దేమిటికిఁ దిరిగేమో

॥విడు॥

భువిలోఁ జేసితి పుణ్యముఁ బాపము

కవిసి యాఫలము గైకొంటిని

యివల శ్రీవేంకటేశుఁడింతలో

తవిలి యేలఁగా ధన్యుడనైతి

॥విడు॥ 216

గుండక్రియ

ఇరవుగా నిన్నెరిగిరి యిదివో నీదాసులు

పరదైవములమీఁద నొల వేయనేల పనిలేవు నీమాయలు కరుణానిధీ ॥పల్లవి॥

ముంచెను నీపాదములు మూఁడులోకములయందును

యెంచెను నీ వేయినామాలు యిలలో వేదవ్యాసుఁడు

చంచులఁ దలఁచిరి నిన్ను మున్నే సనకాదియోగీంద్రులు

పొంచి యింకా నీకు దాఁగఁ జోటు లేదు యిందు బొడచూపవే

యింకవెడమాయలేలా

॥ఇర॥

కొనెను నీపాదతీర్థము బ్రహ్మ కోరి నీపాదము గడిగి
 వినుతించె నీమహిమ తొల్లె వేయినోళ్లుగలశేషుఁడు
 అనిరి నిన్నెక్కుడనుచు మొదల శుకాదిమునీంద్రులెల్లా
 పొనిగి నీవు మాయ సేయఁ జోటు లేదు మమ్ము పొసఁగి యేలుకోవె
 పురుషోత్తముఁడా ॥ఇర॥

యెక్కిను ధ్రువుఁడు పట్టము యిదివో నిన్నుఁ గొలిచి
 చిక్కిను నీశరణాగతి నేఁడు శ్రీవైష్ణవులచేతను
 గక్కన శ్రీవేంకటేశుఁడా యిట్టె కాచితివి మాటకే మమ్ము
 యిక్కడ నీమాయ సేయఁ జోటు లేదు నిన్ను నెరిగిరి నీదాసు
 లిందిరారమణా ॥ఇర॥ 217

హిజ్జిజ్జి

పాపముఁ బుణ్యము పరగ నొకట నదె
 వోపినవారలు వాడిఁగట్టెడిది ॥పల్లవి॥

నాలుకతుదనే నానారుచులును
 నాలుకవే(దే?) హరినామమును
 పోలింప నొక్కటి భోగమూలము
 మూల నొకటది మోక్షమూలము ॥పాప॥

మనసున నదివో మగువలమోహము
 అనుగుమనసుననె హరిచింత
 పనివడి యొక్కటె ప్రపంచమార్గము
 కొన నొకటే వైకుంఠమార్గము ॥పాప॥

వెలుగుఁ జీకటియు వెస నొకనాడే
 కలిగె నట్ల నివి కలిగినవి

యిలలో శ్రీవేంకటేశు మా యొకటి

తలఁప నొక టతనిదాసులసుగతి

॥పాప॥ 218

సారాస్థం

హరిదాసులే మాకు నడ్డమై కాతురుగాక

శరణంటి వారికి నే సకలోపాయములు

॥పల్లవి॥

పెరుగఁబెరుగఁగానే పెద్దలాయ నింద్రియాలు

యిరవైనమాబుద్ధు లిందుగొల్పినా

తిరిగితిరిగి మాకు ద్రిష్టమాయ జన్మములు

దురితాలుఁ బుణ్యాలుఁ దోసేమా యిఁకను

॥హరి॥

కూడఁగూడ నానాఁటఁ గొనకెక్కఁ గోరికలు

వీడనిబంధము లన్నీ విడిచినా

పాడితో నీడా నాడఁ బ్రాణములుఁ దీపులాయ

యేడనున్ననేము నేమే యెరిఁగేమా యిఁకను

॥హరి॥

చింతించఁ జింతించఁ జేతికి వచ్చె మనసు

అంతలో శ్రీవేంకటేశుఁ డంది కాచెను

దొంతులై తిరుమంత్రము తోడనే నాలుక నంటె

మంతనాన గురుసేవ మరచేమా యిఁకను

॥హరి॥ 219

338 - రేకు

బొళిరామక్రియ

కైకొన్నకొలఁది కర్మము

వాకుచ్చి తనతోనే వగవఁగనేలా

॥పల్లవి॥

తలఁచినకొలఁదేదైవము తన-

కలపుకోలుకొలఁదే కడనరులు

బలుపుకొలఁదియే పంతము

తొలఁగర(క?) యితరుల దూరఁగనేలా

॥కైకొ॥

మచ్చిక నొడివినంతే మంత్రము
 అచ్చపుభక్తి కొలదే యాచార్యుఁడు
 నిచ్చలుఁ గోరినయంతే నిజమైనలోకము
 పచ్చివెచ్చిచదువుల భ్రమయఁగనేలా

॥కైకో॥

నెమ్మది^౧ జాతెంతే నియమము
 సమ్మతించినంతే సంతోసము
 యిమ్ముల శ్రీవేంకటేశుఁడిచ్చినంతే యిహపర-
 మెమ్మెల కిది మరచి యేమరఁగనేలో

॥కైకో॥ 220

వరాళి

ఇన్నిజన్మము లెత్తిన యిం(దిం?)దుకా నేము
 పన్నిన సంసారములబంధమే మిగిలెను

॥పల్లవి॥

తీరెఁ దీరె అన్నములు దినదినకోరికలు
 కోరబోతే యాసలెల్ల కోటానఁగోటి
 సారెఁ గొన్నరుచులెల్ల చవితో మేనిలో లేవు
 ఆరితేరిబతుకఁగా నాసలే మిగిలెను

॥ఇన్ని॥

పోయబోయ స్వర్గాదిభోగములు వెనకకే
 సేయబోతే పుణ్యములు సేనాసేన
 ఆయమంటి వెతకితే నాతుమలోనా లేవు
 కాయముతో వెంట వెంట కర్మమే మిగిలెను

॥ఇన్ని॥

అందెనందె మోక్షము హరిదాసులవల్లను
 ముందు వెనకెంచితేను మూలమే హరి
 గొందిఁ జిక్కె నరకాలు కోపముఁ బాపముఁబాసె
 యిందు నందు శ్రీవేంకటేశుఁడే మిగిలెను

॥ఇన్ని॥ 221

^౧ జాతి+అంతే

బౌళి

ఏమిటికిక నితరపుణ్యములు
తాము దామె హరి దానుడ నేను

॥పల్లవి॥

దురితములు హరి తొల్లే తను
శరణన్నపుడె చాలించినాడు
నరకములు మరినాడే (తన)
తిరుమంత్రముచే దీరిచినాడు

॥ఏమి॥

పుట్టుగులు హరి భువి మునుపే
గట్టిముద్రలనే కడపినవాడు
నట్టుకొనుఅజ్ఞానము వెనకకే
పట్టి గురునిచే బాపినవాడు

॥ఏమి॥

యిహపరము లివియును నపుడే
సహజధర్మమున జరపినవాడు
విహితముగా శ్రీవేంకటపతి నను
బహుదాసులలో బాలించినాడు

॥ఏమి॥ 222

ఆహారి

ఆపదలులేనిసుఖ మదియెసో విరతి
వోపితేనే కైకొంట వొల్లకుంటే మానుట

॥పల్లవి॥

అలిగించు ములిగించు నంతలోనే భ్రమయించు
కొలది సంసారపుగుణ మిది
మలసి రాలుదింటా మలిగండ్రననేల
వాలిసితే గైకొంట వొల్లకుంటే మానుట

॥ఆప॥

ఆసపెట్టు మోసపెట్టు నంతలోనే వాసిపెట్టు
గాసిల నీసిరులకు గల దిది

వేసరి చానిపిఁ జవి వెదక నదిఁకనేల

వూసివాసిఁ గైకొంట వొల్లకుంటే మానుట

॥ఆప॥

మరపించుఁ దలపించు మరి యేమైనాఁ జేసు

మరియును దనకర్మమహిమిది

గురిగా శ్రీవేంకటేశుఁ గొలిచినవారి కిది

వుఱకై(వై?)నఁ గైకొంట వొల్లకుంటే మానుట

॥ఆప॥ 223

సాళంగనాట

నీటముంచు పాలముంచు నీచిత్త మిఁకను

చాటితి నీకృప గురి సంసారమునకు

॥వల్లవి॥

హరి నీవే గురి నాయాతుమలోపలికి

అరిది శంఖచక్రాలే యంగపుగురి

పరమపదమే గురి పట్టినవ్రతమునకు

తిరుమంత్రమే గురి దిష్టపునాలికకు

॥నీట॥

గోవింద నీపాదపూజే గురి నాదాస్యమునకు

తావుల నాభక్తికి నీదాసులే గురి

ఆవల నాకర్మమున కాచార్యుడే గురి

దేవ నీశరణు గురి దిష్టపు జన్మానకు

॥నీట॥

నగుశ్రీపతి గురి నన్ను రక్షించుటకును

తగుసంకీర్తన గురి తపమునకు

తెగనిజ్ఞానమునకు తిరుమణులే గురి

మిగుల శ్రీవేంకటేశ మించి నీవే గురి

॥నీట॥ 224

లలిత

బంటుకు బంటవుదురా పాపముగొక నీ-

బంటుకు బంటమై బదికేము నేము

॥పల్లవి॥

పాతాళముననున్నబలివాకిలి గాచేవు

దూతవై పాండవులపొందున నుంటివి

యీతల యేలిక బంటు యీవరుస దప్పె నిక

చేతనే నిన్నుగొలువఁ జింతయ్యా నిందుకే

॥బంటు॥

పాండవులదూతవై పనిసేసితివి వారు

అండ నీదూతలయ్యేది అమరుఁగాక

నిండి గురు దైవమనే నియమము దప్ప నిదే

మెండునీదాసులకెల్ల మేర మితి యేదయ్యా

॥బంటు॥

పరగ నౌలే నీవు భక్తవత్సలుండ వాదు

తిరమై యెరఁగకాడితిమి యిందాఁకాను

అరుదైన శ్రీవేంకటాద్రిశుండవు నీకు

సిరులనే శరణంటిఁ జేసినట్టు ¹ సేయవే

॥బంటు॥ 225

139 - రేకు

మాళవశ్రీ

వేగిరించనేల విష్ణుడే యింతకుఁ గర్త

బాగుగా నాతనియిచ్చుఁ బరగుటేకాక

॥పల్లవి॥

తలపోతలేల దైవము గలుగఁగాను

చెలఁగి యాతడే యిన్నీఁ జేసీఁగాక

యిల నేడె పుట్టెనా యింకాఁ గలది గాదా

పలులోకాలు నడప భారము దేవునిదే

॥వేగి॥

చింత లింకనేలా శ్రీపతి గలుగఁగాను
మఠతుకుఁ బుట్టించి తానే మనుషుఁగాక
వెంతా యీ దేహము వేరొ యీ యింద్రియాలు
యింతట బ్రహ్మాండనాథుఁ డిందరికి నొకఁడే ||వేగి||

సిలుఁగు గోరికలేల శ్రీవేంకటేశ్వరుఁడు
కలఁ డాతఁడే మనలఁ గాచీఁగాక
వెలసి యాతనిమాయే విశ్వమింతా నిండినది
తెలిసి రక్షించుటకు దిక్కు దెస యితఁడే ||వేగి|| 226

వరాళి

అటు ^౧ గొన్నాళ్లందాఁక యిటు ^౨ గొన్నాళ్లందాఁక
కటకటా శునకపుగతియాయఁ గావవే ||పల్లవి||

పసిమిఁ బాపమనేటి బందెలు మేసితిని
కసరి దేహపు కట్టుగాడి నుంటిని
కొసరి కర్మపుమెడగుదియ మోచితిని
పసురమువంటివాఁడఁ బాలించవే ||అటు||

పంచేంద్రియములనేబాడిగె మోచితిని
లంచపుసంసారమనే లాడిబడితి
పంచల నాసలచేత బందమ(ము?) వెట్టించుకొంటి
ముంచినగుఱ్ఱమువంటి మూఁడుఁడఁ గావవే ||అటు||

మరిగి 'యజ్ఞాన'మనేమద మెత్తి తిరిగితి
'మరు'డనేమావటీనిమాయఁ జిక్కితి
గరిమ శ్రీవేంకటేశ కరిఁ గాచితివిగాన
కరి నైతి నన్ను నీవు కరుణించవే ||అటు|| 227

^౧ 'గొన్నాళ్లందాఁక' రేకు. ^౨ 'గొన్నాళ్లందాఁక' రేకు.

దేసి

లోకమింతా నిండె లోచూపు వెలిచూపు

శ్రీకాంతుడై తోచె చిక్కినవి యాలా

॥పల్లవి॥

సకలజీవులలోన సర్వేశ్వరుడు వాడె

వొకరి నాఁగాదన నోపను నేను

అకట యాతనిచేతే అందరునుఁ జేసేవారే

వికటాలెందుకు నాడ వెరపయ్యా నాకు

॥లోక॥

భువియందు దీని (దివి?) యందు పురుషోత్తముడు వాడె

వివరించ మేలు గీడు వెదక నే నోప

చెవి విన్న మాటలెల్ల శ్రీపతియై తోచిని

ఇవల కల్లనిజాలు యెంచఁజాల నేను

॥లోక॥

పగటందు రేయందు పరమాత్ముడు వీడె

తగిలి పాసే నన్న తలఁపునోప

జిగి మించ నాలోన శ్రీవేంకటేశుడే

బగివాయఁ డెన్నఁడును బదుకవో మనసా

॥లోక॥ 228

లలిత

వర్ణాశ్రమములాల వడిఁ జిత్రగుప్తులాల

వర్ణించి మమ్మికఁ దడవకురో మీరు

॥పల్లవి॥

చదువులు దెచ్చినట్టి సర్వేశుఁ గొలిచితి

చదువు నామారతఁడు చదివీఁ బోరో

అదన యోగీంద్రవంద్యుడైనకృష్ణుఁ గొలిచితి

చదల నాయోగములు సాదించు నతఁడే

॥వర్ణా॥

కూరిమి యజ్ఞకర్తైనగోవిందుఁ దలఁచితి

చేరి నామారతఁ డవి సేసేఁ బోరో

ఆరయ విజ్ఞానమూర్తియైనహరి శరణంటి

వూరకె నాకాతఁ డవి పుత్రరువిచ్చిని

॥వర్ణా॥

దేవతాశిఖామణియైనదేవునిఁ బూజించితిని

దేవఋషిఋణములు తీరిచీఁబోరో

శ్రీవేంకటేశ్వరుఁడు చిత్తములో నున్నవాఁడు

చేవఁ బాపాలెల్లఁ బాసె సెలవిచ్చెఁ జేతలు

॥వర్ణా॥ 229

దేశాక్షి

ఊరకే నోరుమూసుక వొంటి నీకు మొక్కేమయ్య

చేరి నారాయణ నీవు చేసినట్టు [ఁ] సేయవే

॥పల్లవి॥

హరినామముఁ దలఁచి అణఁచేనంటేనయ్య

సరి నా పాతకములు చాల వందుకు

నరహరినామ మెంచి నాకుఁ గూడపెట్టేనంటే

అరుదైన పుణ్యములు అన్నిలేవు భూమిని

॥ఊర॥

రామనామము నొడిగి రవ్వలఁ బో [ఁ] జో [ఁ] పే నంటే

తామసపునరకాలు దగ్గరవందు

వామననామమెంచి వరస్వర్గ మెక్కేనంటే

యేమిటా నాకడ వారికెడచా దదియు

॥ఊర॥

గోవిందనామముచేతఁ గుదించే భవములంటే

పావనమాయను నీభక్తివల్లను

శ్రీవేంకటేశ నేను చేకొని నీశరణంటి

యేవిధులు నెరఁగను యిదివో నీచిత్తము

॥ఊర॥ 230

బౌళిరామక్రియ

జ్ఞానంబొకటే జగమున కధికం మరి

నానావిధములు నటనలు

॥పల్లవి॥

బహుదానఫలము పడయుటకంటే

యిహమున వైరాగ్య మెక్కుడు

సహజకర్మములు శతములకంటే

అహిశయనుని ి భక్తధికము

॥జ్ఞానం॥

ధరఁ దపములనంతంబులకంటే

గరిమల శాంతము ఘనము

విరసాచారము వేవేలకంటే

హరినామపఠన మధికము

॥జ్ఞానం॥

ఆవల వ్రతములు అన్నిటికంటే

శ్రీవైష్ణవమే శేఖరము

శ్రీవేంకటేశ్వరుచేతలె యివిగన

సేవ యిదొకటే చింతింప ఘనము

॥జ్ఞానం॥ 231

340 - రేకు

మంగళకౌశిక

మమ్ముజ్ఞాడనేల నీమహిమే చూతువుగాక

వుమ్మడిఁ బరుసమంటే దొక్కమాటేకాదా

॥పల్లవి॥

పెక్కుమారులు నిన్నుఁ బేరుకొని జపించఁగ

మక్కుళించి నీకుఁ గొంత మహిమెక్కినా

వొక్కుమారు జపించి నే నూరకుండినంతలోనే

తక్కుక నీమహిమలోఁ దరగి పోయానా

॥మమ్ము॥

తగిలి నేఁ గాలమెల్ల ధ్యానము ^౧ సేయఁగ నీకు

జిగి నీమేనికిఁ గొంత చేప యెక్కినా

అగపడి యొకవేళ నటు దలచి మానితే

చిగురై యంతటిలోనె చిక్కి వాడినా

॥మమ్ము॥

యిన్ని యాల శ్రీవేంకటేశ మాయింటిలోననే

వున్నతి నీవారమని వుంటే జాలు

సన్నము దొడ్డంచనేల సరివలసీచోట

అన్నియు నిత్యమింతే యలమట కోపము

॥మమ్ము॥

మాళవి

ఇదిగో రూపై తోచి యిందరియెదుట నివి

మదిఁ జేపట్టేదిలేక మానెఁగాని

॥పల్లవి॥

కోపమై పాడచూపుఁ గొంత పాపము

దీ(ద్రి?)పమై పాడచూపు ^౨ దేహ పాపము

మాపులు నిద్దురై చూపు ^౩ మరికొంత పాపము

కైపుగాఁ బరుల నింద కడమ పాపము

॥ఇది॥

శాంతమే పుణ్యము సత్యదయే పుణ్యము

అంతటాను హరిభక్తి యది పుణ్యము

చింతించ వైరాగ్యమే చేతిలోని పుణ్యము

మంతనపుజ్ఞానమే మహిఁగల పుణ్యము

॥ఇది॥

హరినామమే ముక్తి యరసి కైకొంటేను

ధర నాతనిదాస్యమే తగిన ముక్తి

సారిది శ్రీవేంకటేశుడే పరతత్వము

యిరవై కొలుచుటే యిహ నిత్యముక్తి

॥ఇది॥ 233

^౧ 'శాయఁగ' రేకు. ^౨ 'గొంతపాపము' పూ.ము.పా. ^౩ 'దేహపాపము' పూ.ము.పా. ఈ రెండింటి యతిభంగము

పాడి

అనుచుఁ బొగడఁ జొచ్చేరదె బ్రహ్మాదులు మింట

మొనసి యీ బాలునికే మొక్కేము నేము

॥పల్లవి॥

పున్నతపు లోకములు పుదరాన నున్నవాఁడు

అన్నవ నీ దేవకిగర్భమందు పుట్టెను

మన్నించి యోగీంద్రులమదిలోనుండెడువాఁడు

పన్నిన పాత్తులలోన బాలుఁడై పున్నాఁడు

॥అను॥

పాలజలధిలోన పాయనిగోవిందుఁడు

పాలు వెన్న లారగించె పైడికోరను

వోలిఁ దన విష్ణుమాయ నోలలాడినట్టివాఁడు

చాలి మంత్రసానులచే జలకమాడీని

॥అను॥

ముగురువేల్పులకు మూలమైన యట్టివాఁడు

తగుబలభద్రునికి తమ్ముఁడాయను

నిగిడి వైకుంఠమున నిలిచి రేపల్లెనుండి

యెగువ శ్రీవేంకటాద్రి నిరవాయ వీడే

॥అను॥ 234

శుద్ధపసంతం

హరిపూజే బ్రహ్మాండ మవ్వలి కవ్వలగాని

యెరవెల్లా నాసందికీసందివే

॥పల్లవి॥

తపములు జపములు దానధర్మములెల్ల

యెపుడును బ్రహ్మలోక మీసందివే

విపరీతభోగాలు వెలలేనిపుణ్యాలు

కపురులు స్వర్గలోకముకాడివే

॥హరి॥

వట్టి సటరాజసాలు వర్ణాశ్రమములును
పుట్టుగులిన్నియును యీభూమిమీదివే
చుట్టపు సెంబంధాలు జోలి వావివర్తనలు
దిట్టతనములెల్ల యీదేహముతోడివే

॥హరి॥

పూటపూటకోరికలు పొరలేవుపాయాలు
మాటలుదేటలునెల్ల మతిలోనివే
గాటపు శ్రీవేంకటేశుగని కొలిచినజాలు
నాటకపుమతములు నవ్వులలోనివే

॥హరి॥ 235

హిందోళం

ఉన్న సుద్దులేల మాకు వూర విచారములెల్ల
వెన్నునికి మొక్కుటే వేవేలు మాకు

॥పల్లవి॥

నగధర నందగోప నరసింహ వామన
జగదేకపతియనేజపము మాది
తగు హరిడింగరీడ దాసుడ బంటననేటి-
మిగులబెద్దతనము మించేది మాకు

॥ఉన్న॥

హరి పుండరీకాక్ష ఆదినారాయణయనేటి-
ధర నామమంత్రములే ధనము మాకు
సరుస శంఖచక్రాలు సర్వేశుదాసులసేవె(వ?)
మరిగినదె మామతమును మనికె(కి?)

॥ఉన్న॥

శ్రీవేంకటేశయని శేషగిరివేదాద్రి
భావించి కొలుచుటే మాబ్రదుకెల్లను
కైవల్యమిదియె కంటి మిట్టి మంచిత్రోవ
పావనమైతిమి మమ్ము బాలించె నితడు

॥ఉన్న॥ 236

శంకరాభరణం

ఏటి బిడ్డఁ గంటివమ్మ యెశోదమ్మ
గాటపుదేవతలెల్లఁ గాచుకున్నా రితని ||పల్లవి||

చెక్కుమీఁటి పాలువోయ చేరి నోరు దెరచితే
పక్కుననుఁ బొడచూపె బ్రహ్మాండాలు
అక్కున నలముకొంటే నంగజతాపము మోచె
మక్కువకు వెరతుము మాయపు బాలునికి ||ఏఁటి||

పొత్తులలో నుండఁగానె భుజాలు నాలుగుదోచె
యిత్తుల బాలునికేవి యిటువంటివి
యెత్తుకొన్న వేకమై యెవ్వరికీ వసఁగాఁడు
హత్తిచూడ వెరతు మీ యారడిబాలునికి ||ఏఁటి||

తేటి వీనితోడిముద్దు దేవలోకము పనులు
మీఁటి యేవి చూచినాను మితిలేనివి
ఆఱడిగొల్లెతలము అట్టె కూడి యాడిలిమి
వేఱు¹ సేయ వెరతు(ము?) శ్రీవేంకటాద్రిబాలుని ||ఏఁటి|| 237

341 - రేకు

భూపాళం

కన్నవారివద్ద నెల్లఁగావంగ నేమిగద్దు
యిన్నిటికి నియ్యఁగొన నీతఁడే స్వతంత్రుఁడు ||పల్లవి||

పరమేష్ఠిఁ గన్నతండ్రిఁ బాటించి కొలువరో
అరుదై లోకాలకెల్ల నతఁడే తండ్రి
సిరిమగఁడైనవానిఁ జేపట్టి తలఁచరో
సిరులిచ్చేమేఁటిదాత² సృష్టికెల్ల నతఁడే ||కన్న||

¹ 'శాయ' రేకు. ² 'స్తిష్ఠి' రేకు

అంబరీషుఁ గావఁ జక్రమంపినవానిఁ జేరరో
 అంబుజభవాండాన కతఁడే రక్ష
 పంబిన భూకాంతపతిఁ బాయక సేవించరో
 వుంబళ్లు వూళ్లు నిచ్చేవున్నతుఁడు నతఁడే ||కన్న||
 మూలమంటేఁ గరిఁగాచేముఖ్యునికి మొక్కరో
 మూలధనమైయుండీ ముందర నిట్టె
 యీలీలఁ జిత్తజాతండ్రి నెదలోనఁ గొలువరో
 పాలించ శ్రీవేంకటాద్రిపతియాయ నితఁడే ||కన్న|| 238

లలిత

తొల్లి యేరుపరచిరి దొడ్డవాఁడు హరియని
 యెల్లసందేహాలు బాసె నిఁకనేల చింత ||పల్లవి||
 నారదుఁడు సోదించి నారాయణు నెరిఁగె
 సారెకు శివుఁ డెరిఁగి చాటె రాముని
 చేరి సోదించెఁ బార్వతి శ్రీరామచంద్రుని
 యేరీతుల సోదించేము యింతకంటె నేము ||తొల్లి||
 వేదవ్యాసులు దెలిసే వెదకి విష్ణునిఁ జెప్ప
 ° సాదించి(రి)తని యోగిననకాదులు
 యీదెస శుకాదులెల్ల నెరిఁగిరి మాధవుని
 కాదని వీరికంటె గతి గానఁగలమా ||తొల్లి|| 239
 పెక్కుగాలము చదివి పెక్కేండ్లుబదికి
 పెక్కు రుషులిందుననె పెద్దలైరి
 దక్కఁగ శ్రీవేంకటేశు ధనముగాఁ జూపి రిదె
 తక్కక కొలిచితిమి దైవమని కంటిమి ||తొల్లి||

కౌశి

నీవంటిదైవాలు వేరీ నిఖిలలోకములందు
యీవల నావల నెందు నెంచి చూడ మాకును ||పల్లవి||

తగిలి నీమోముచక్కఁదన మెంచి చూచితిమా
తగిన మరునిఁగన్న తండ్రివి నీవు
అగపడ్డనీగుణము లవి యెంచిచూచితిమా
నిగిడి కల్యాణగుణనిధివనీ ి శ్రుతులు ||నీవం||

గుట్టు నీపెద్దతనము కులమెంచిచూచితిమా
అట్టె బ్రహ్మకులము నీయందుఁ బుట్టెను
దట్టపు నీపనులవర్తన మెంచి చూచితిమా
ముట్టి సర్వరక్షకత్వమున వెలసితివి ||నీవం||

బెడిదమైననీబిరు దెంచిచూచితిమా
వడి శరణాగతవత్సలుఁడవు
కడఁగి శ్రీవేంకటేశ కంటిమి నీమహిమలు
బడి నిన్నే సేవించి బ్రదికితి మిదివో ||నీవం|| 240

మంగళకౌశి(క)

నీవనేనమ్మినయట్టినివారము
వేవేలువిధాలఁ జేసే విన్నపమిదయ్యా ||పల్లవి||

పండెనుమాకర్మములు పాలు గోరు గొనవయ్య
అండనె నామతిలోనిఅంతర్యామి
నిండెనునాకోరికలు నినుపువారిధులై
వెండిబంగారాలతోడ విఱవీఁగవయ్యా ||నీవం||

మలసె మాపుట్టుగులు మారుమూలసరకులై

కలసుంకము దీరుచు కరుణాకర

వెలసె సంసారాలు వెక్కుసపుఁ బొజ్జలై

తొలఁగక యిటు నీవు తోడుచూడవయ్యా

॥నీవ॥

కూడెను మానుతులనే గోకులపుఁ గదుపులు

యాడుగాఁ బుల్లరి గొని యేలవయ్యా

వోడక శ్రీవేంకటేశ వాప్పగించితిమి నీకు

వేడుకలు దైవార విహరించవయ్యా

॥నీవ॥ 241

నాగవరాళి

వెగ్గల మింతా ివృథా వృథా

తగ్గి పరులతో దైన్యములేలా

॥పల్లవి॥

పెంచఁగఁబెంచఁగఁ బెరగీ నాసలు

తుంచఁగఁదుంచఁగఁ దొలఁగు నవి

కంచముకూడును కట్టినకోకయు

వంచనమేనికి వలసినదింతే

॥వెగ్గ॥

తడవఁగఁదడవఁగఁ దగిలీబంధము

విడువఁగఁ విడువఁగ వీడునవి (ది?)

గుడిశలోన నొకకుక్కిమంచమున

వొడలు సగమునను వుండెడిదింతే

॥వెగ్గ॥

మరవఁగమరవఁగ మాయలే యింతా

మురహారుఁదలచితే మోక్షము

నిరతి శ్రీవేంకటనిలయుండే కాయపు-

గరిమెల నిలిచిన కాణా చింతే

॥వెగ్గ॥ 242

శ్రీ తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల

శుద్ధవసంతం

హరి నీవు లేవా అన్నిచోట్లను తొల్లి
అరయ నీదాసులే యరు దింతేకాక ||పల్లవి||

కంటిమినీదాసులను కన్నులపండుగగాను
కొంటిమి పాదతీర్థము కొల్లలుగాను
ఏంటిమి నీనామములను వీనులపండుగగాను
అంటిన మోక్షముత్రోవ అడుగనేమిటికి ||హరి||

నుతించి మాటాడితిమి నోరార నీదాసులను
మతిఁజొక్కితిమి దాస్యమహిమచేత
మతిగంటిమి వారిసంగతి కూటములవల్ల
వెతకి విజ్ఞానము వేడనేమిటికి ||హరి||

మొక్కితిఁ జాగిల నీమోహపుదాసులకును
యెక్కితిఁ బరమపదమిహమందునే
తక్కుక మన్నించిరి నీదాసులే నన్నన్నిటాను
గక్కున శ్రీవేంకటేశ కడమ లేమిటికి ||హరి|| 243

342 - రేకు

సాళంగం

హరివల్ల కడమలే దంతనంత నున్నవాఁడు
గరిమఁ గాననివారికల్ల యింతే సుండీ ||పల్లవి||

లోనఁ హరిఁ దలఁచితే లోపలందె పొడచూపు
పూని వెలిఁ దలఁచితే భూమినల్లాఁ బొడచూపు
తానే యిందరిలోన దైవమయి వున్నవాఁడు
కానకపుండీనవారికల్ల యింతే సుండీ ||హరి||

పట్టి విచారించుకొంటేఁ బ్రాణముతోఁ బొడచూపు
జట్టిఁదనదండనల్లా సంసారమై చూపు
పట్టవగలై వున్నాఁడు బాయట నెందు చూచిన
గట్టిగాఁ గాననివారికల్ల యింతే సుండీ

॥హరి॥

శరణముచొచ్చితేనే చేతిలోనే వున్నవాఁడు
పరమభాగవతులపలుకులో నున్నవాఁడు
యిరవుగ శ్రీవేంకటేశుఁడెదుటనే వున్నాఁ డతని-
కరుణ గాననివారికల్ల యింతే సుండీ

॥హరి॥ 244

ఆహిరి

మాకు నేమీఁ బనిగాదు మరి యేమిగలిగినా
శ్రీకాంతు నడుగరో చిత్రగుప్తులాల

॥పల్లవి॥

ధరణీశుపసులకుఁ దగు బందె లేదట
హరిదాసులకుఁ బాపమంటునా మరి
సరిఁ జక్రపుడాగు లిచ్చటఁ జూచుకోరో మీరు
అరసి మీఁదటిమాట లాతని నడుగరో

॥మాకు॥

లావరిమన్ననపాత్రులకు వెట్టి లేదట
కావింప వైష్ణవులకుఁ గర్మమున్నదా
దేవునిలాంచన మిదె తిరుమణి చూచుకోరో
ఆవల నేమిగల్గాను ఆతని నడుగరో

॥మాకు॥

సతి రాణివాసమైతే జాతికులమెంచరట
హితశరణాగతులకేది జాతి
తతి శ్రీవేంకటపతిదాస్య మిది చూచుకోరో
యితవై మరేమిగల్గా నీతని నడుగరో

॥మాకు॥ 245

లలిత

ఎంచి చూచితే మాకు నిందే నిత్యసుఖము
కొంచి యనుమానమైతే కొనడాకా లేదు ||పల్లవి||

హరి నీగర్భములోన నంగమయి పున్నారము
యిరవై వేరేమోక్ష మెంచ నున్నదా
నిరతిఁ జూచినవెల్లా నీరూపులే మాకు
ధరలోన నింతకంటె ధ్యానమున్నదా ||ఎంచి||

అంతరాత్మవైన నిన్నే యాతుమకు నిచ్చితిని
యింతకంటె నే నడిగేది యిఁకనున్నదా
పొంతనే భూకాంత పుట్టిన నెలపు మాకు
యింతకంటె తల్లిదండ్రు లిఁకనున్నారా ||ఎంచి||

పారి నెరుకే జ్ఞానము పొంచి మరపే సమాధి
సారిది నేడింతకంటే సుఖమున్నదా
గరిమ శ్రీవేంకటేశ కల్పితమింతా నీదె
శరణంటే యింకా విచారమున్నదా ||ఎంచి|| 246

శుద్ధవసంతం

దైవమా నీచేతలు తప్పదు మా రోతలు
యేవలఁ జూచినఁ బాయ దేమందమయ్యా ||పల్లవి||

కాయములో హేయమదె కమ్మఁబూత మీఁద నదె
రోయదు చిత్తమునకు రుచియే తోచి
మాయలనే పొరలేది మాటలనే విసిగేది
యేయెడఁ గనీ గాన మేమందమయ్యా ||దైవ||

పుట్టుగది యెంగిలి పూచిన దాచారము
 గుట్టు చెడదందునాను గుణమే తోచి
 వట్టియాసఁ బొరలేది వంతఁ బడి తిరిగేది
 యెట్టు వేగించఁగవచ్చు నేమందమయ్యా
 నిక్కిచూచితే నెరుక నిద్దిరించితే మరపు
 మక్కుళించినబదుకు మంచిదై తోచి
 మిక్కిలి శ్రీవేంకటేశ మీకు నేను శరణంటే
 యెక్కువాయ నాపదవి యేమందమయ్యా

॥దైవ॥

॥దైవ॥ 247

శ్రీరాగం

అటమీఁదిపనులకు హరి నీవే కలవు
 సటలైనా నిజమైనా జరపేముగాక
 పరమాత్మ నీమాయఁ బాయఁగ నే నెంతవాఁడ
 దొరయైతే రాజాజ్ఞ దోయవచ్చునా
 తొరలిన యింద్రియాలఁ దోసిపోవ నెట్టువచ్చు
 సిరుల నేలికపంపు సేయు టింతేకాక
 శ్రీపతి యీసంసారము సేయకుండ నెంతవాఁడ
 మాపుదాకా రాచవెట్టి మానవచ్చునా
 పాపపుణ్యము లొల్లక పరగ నాకెట్టు వచ్చు
 తేవఁ దల్లి వుగ్గవెట్టఁ దినకుండవచ్చునా
 దేవ నీవిచ్చినమేను తెగి రోయ నెంతవాఁడ
 కావించి రాచయీవికే గడమున్నదా
 శ్రీవేంకటేశ నీచిత్తములోవాఁడ నింతే
 యేవిధిఁ బెట్టినా నేనియ్యకొంటగాక

॥పల్లవి॥

॥అట॥

॥అట॥

॥అట॥ 248

౧ 'బది' రేకు. ౨ 'రాచాజ్ఞ' రేకు. ఈ వాఙ్మయమున ఈ ప్రయోగము పలుతావుల గలదు.

భైరవి

అనుచు మునులు ఋషు లంతనింత నాడఁగాను

వినియు విననియట్టె వీడె యాడీఁగాని

॥పల్లవి॥

ముకుందుఁ డీతఁడు మురహారుఁ డీతఁడు

అకటా నందునికొడుకాయఁగాని

శకుంతగమనుఁ డీతఁడు సర్వేశుఁ డీతఁడు

వెకలి రేపల్లెవీధి విహరించీఁగాని

॥అను॥

వేదమూరితి ఇతఁడు విష్ణుదేవుఁ డీతఁడు

కాదనలేక పసులఁ గాచీఁగాని

ఆదిమూల మితఁడు యమరవంద్యుఁ డీతఁడు

గాదిలిచేతల రోలఁ గట్టువడఁగాని

॥అను॥

పరమాత్ముఁ డీతఁడే బాలుఁడై వున్నాఁడుగాని

హరి యీతఁడే వెన్నముచ్చాయఁగాని

పరగ శ్రీవేంకటాద్రిపతియును నీతఁడే

తిరమై గొల్లెతలచేఁ దిట్టువడిఁగాని

॥అను॥ 249

343 - రేకు

మలహరి

మానరో వో లోకులాల మాకు మీకు నేమి దోడు

నాఁటికిక మీకు నవ్వబాటు నేము

॥పల్లవి॥

యిరవై నానోటికి యెన్నెన్ని చదివిన

హరియనేయంతరుచి అందు లేదు

గరిమ నెన్నిరూపులు కన్నుల నేఁ జూచినాను

పురుషోత్తముఁ జూచినపూర్తి యందు లేదు

॥మాన॥

యెచ్చోట నుండినాను యిందిరేశుమందిరము
 చొచ్చి యుండేసుఖ మంత చొప్పడ దందు
 కచ్చుపెట్టి వీనులకుఁ గతలెన్ని విన్నాను
 అచ్చుతుక్కిర్తన వినేయందు సరి రాదు

॥మాన॥

కైపుగాఁగ కన్నవారికాళ్ళకు మొక్కినాను
 శ్రీపతికిమొక్కినంత సెలవు గాదు
 యేపున శ్రీవేంకటేశు నిటులఁ బూజించినట్టు
 మాపుదాఁకా నితరుల మనసురాదు

॥మాన॥ 250

దేవగాధారి

పట్టిన ముట్టనుండరు పదరుదు రంతలోనే
 యెట్టనె(యే?)దుటిమిమ్ము నెరిగి నెరఁగరు

॥పల్లవి॥

గుక్క మూఁడులోకాలు గొలిచితివని నీకు
 మొక్కుదురు; పరులకు మొక్కుకుండరు
 అక్కరదీర శ్రీపతివని నిన్ను వేఁడుదురు
 వెక్కుసపుఁ దైవాల వేఁడుకోక మానరు

॥పట్టి॥

కందువ బ్రహ్మగన్నట్టి ఘనుఁడవు నీవార-
 మందురు; పరులవారమనకుండరు
 అంది వేదాలు దెచ్చేయాతఁడవు నీవే యని
 యెందు నెంచి, పరులను యెంచకుండరు

॥పట్టి॥

యిత్రల నారదాదుల కేలికని నీమరఁగు
 చొత్తురు; పరులమాటు చొరకుండరు
 అత్తిన శ్రీవేంకటేశ యన్నియు నీమాయలింతే

యెత్తిన వేఱులు లోకులిట్టే భ్రమతురు

॥పట్టి॥ 251

° 'అచ్చుతు' రేకు. ప్రాసభంగము. ° 'గొలిచితి' రేకు. ° 'కుండదు' రేకు. ° 'వేఱు' రేకు.

అలిత

ఇంక నేమిసేసేము యిన్నిటాఁ దనిసితిమి
సంకెల్లెల్లాఁ దీరెఁ దీరె చాలుఁజాలుఁ గర్మము ||పల్లవి||

కోరి పుణ్యము లేమైనాఁ గొన్ని సేసేమంటిమా
కోరిక లిచ్చేటి హరి కూడి మాలోనున్నాఁడు
చేరఁ జోటువెదకి పొంచి తిరిగేమంటిమా
చేరేటివైకుంఠపతి చేతిలో నున్నాఁడు ||ఇంక||

భవహరముగ వేదపఠన సేసేమంటే
భవహరమగుహరిపాటలు నోట నున్నవి
తవిలి సంపదలకై దానమిచ్చేమంటిమా
భువిలోన శ్రీపతి మాపుజలో నున్నాఁడు ||ఇంక||

యిహసుఖములక్కుఁగా యిందరి వేడేమంటే
యిహమిచ్చేశ్రీవేంకటేశుఁ డెదుట నున్నాఁడు
సహజమయినయట్టిసర్వేశఁ డీతడే
మహిమలన్నియుఁ దానె మాకు నిచ్చినాఁడు ||ఇంక|| 252

ధన్నాసి

నీవే దయసేసి నేఁడు మమ్ముఁ గాతుగాక
శ్రీవల్లభుఁడ నీకు సేవ సేసేవారమా ||పల్లవి||

యిదిపుణ్య మిది పాప మెట్టని తెలిసేమయ్య
అదన నన్నపు నామే యన్నవట్టెను
యిదెదైవ మిదెగురుఁ డెట్టని యెరిగేమయ్య
మొదల నానాయోనిముట్టంటువారము ||నీవే||

ఆచారమేది యింక ననాచారమేదయ్య
కాచినయాకటికరిగాపులము
యేచినబంద మిది మోక్ష మిది యనలేమయ్య
పూచినపంచేంద్రియాలసారుగైతి మిదివో

॥నీవె॥

ముంద రిది వెన కిది ముట్టి యేమనెంచేమయ్య
కందువసంసారపుగర్వ మెక్కెను
అందపుశ్రీవేంకటేశ యన్నియు నీమాయ లివి
పొంది నీకొప్పనసేసి భోగించేమయ్య

॥నీవె॥ 253

పశవంజరం

హరినే యడుగరో ఆమాట
నరుగ నిందరికి సర్వేశ్వరుడు

॥పల్లవి॥

కామముఁ గ్రోధము కాయపు గుణములు
నేమపుటాత్మకు నిందేది
గామిడి మాయే కర్త యిందుకును
సోమరి మమ్మంటఁ జోటేది

॥హరి॥

పాపముఁ బుణ్యము భావవికారము
పైపై నాత్మకుఁ బనిలేదు
శ్రీసతి పంపిటు సేసితి మింతే
తాపి మమ్మఁ దగులఁ దగవేది

॥హరి॥

కాయముఁ బ్రాయము కర్మపు గుణములు
సేయని యాత్మకు సెలవేది
యేయెడ శ్రీవేంకటేశునాజ్ఞలివి
చాయల నితనికి శరణంటిమి

॥హరి॥ 254

నాదరామక్రియ

కలఁడా యింతటి దాత కమలనాభుఁడేకాక

కలఁడన్న వారిపాలఁ గలిగిన దైవము

॥పల్లవి॥

యిచ్చెను సంపద లితఁ డింద్రాదులకునెల్ల

యిచ్చెను శుకాదుల కిహపరాలు

యిచ్చెను వాయుజానికి యిటమీఁదిబ్రహ్మపట్ట-

మిచ్చల ఘంటాకర్ణుని కిచ్చెఁ గుబేరత్వము

॥కల॥

కట్టెను ధ్రువపట్టము కమలజాకంఠే మీఁద

కట్టె విభీషణుకు లంకారాజ్యము

కట్టియిచ్చె నజానికి గతచన్నవేదాలు

కట్టెను శ్రీసతిచేతఁ గంకణసూత్రములు

॥కల॥

పెట్టెను దేవతలకు పేరినమృతపువిందు

వెట్టెను భక్తవత్సలబిరు దితఁడు

యిట్టె శ్రీవేంకటాద్రి నిందరికిఁ బొడచూపి

పెట్టెఁ దనప్రసాదము పృథివి జీవులకు

॥కల॥ 255

344 - రేకు

దేసాళం

ఎదురేది యింక మాకు యెందు చూచినను నీ-

పదము లివి రెండు సంపదలు సౌఖ్యములు

॥పల్లవి॥

గోపికానాథ గోవర్ధనధరా

శ్రీపుండరీకాక్ష జితమన్మథా

పాపహర సర్వేశ పరమపురుషాచ్యుతా

నీపాదములే మాకు నిధినిధానములు

॥ఎదు॥

పురుషోత్తమా హరీ భువనపరిపాలకా
 కరిరాజవరద శ్రీకాంతాధిప
 మురహారా సురవరా ముచుకుందరక్షకా
 ధరణి నీపాదములె తల్లియును దండ్రీ
 దేవకీనందనా దేవేంద్రవందితా
 కైవల్యనిలయ సంకర్షణాఖ్య
 శ్రీవేంకటేశ్వరా జీవాంతరాత్మకా
 కావ నీపాదములె గతి యిహముఁ బరము

॥ఎదు॥

॥ఎదు॥ 256

గాళ

బాపురే నీమాయ భ్రమయించి జీవులకు
 దాపున నున్నదేకాని దవ్వలకుఁ జొరదు
 మోక్షమురుచి గానదు ముందర నుండఁగాను
 సాక్షియై జగమిది చవి చూపఁగా
 దీక్షకుఁ జొరదు మరి దేవ నీపై భక్తి లేదు
 దక్షులై యాలుబిడ్డలు దండనుండఁగాను
 జ్ఞానమితవు గాదు సంగడి నుండదుగాన
 నానాయోనులమేను ననిచుండఁగా
 ఆనకమై వైరాగ్యమంట దలవాటులేక
 కానఁబడ కర్మములు గాసిఁ బెట్టఁగాను
 మంచిదని నీ తిరుమంత్రము దలఁచుకోదు
 పంచేంద్రియములాత్మ బలిశుండఁగా
 యెంచుకొని శ్రీవేంకటేశ నీకే శరణని
 అంచల నీదాసులైతే నన్నిటా గెలిచిరి

॥పల్లవి॥

॥బాపు॥

॥బాపు॥

॥బాపు॥ 257

పశవంజరం

వెఱపించబోయి తానె వెఱచెఁ దల్లి యశోద
మఱచి యీబాలు నెట్టు ¹మానిసెంటా నుండెనో ॥పల్లవి॥

వెంట రాకుమని కృష్ణ వెరపించి యశోద
వొంటి మందలో గొంగ వున్నాడనె
అంటి గొంగ యెందునున్నాడని నోరు దెరచితే
పెంటలై బ్రహ్మాండాలు పెక్కు గానవచ్చెను ॥వెఱ॥

చందమామఁ బాడి తల్లి సరిఁ బొత్తుకు రమ్మంటే
చందురుఁ జూచి కృష్ణుడు సన్నసేసెను
ముందరఁ జంద్రుఁడు వచ్చి మొక్కితే యశోద చూచి
²ముందేలా యంటినో యని ముంచి వెరగందెను ॥వెఱ॥

³పాలార్చి తొట్టెలలోఁ బండఁబెట్టి యశోద
నీలవర్ణుఁ దొంగిచూచె నిద్దురో యని
వోలి శంఖచక్రాలతో నురము శ్రీసతితోడ
యీలీల శ్రీవేంకటేశుడై యున్నాడు ॥వెఱ॥ 258

గుజ్జరి

ఏమన వచ్చును చెల్లుచున్నవివె యీశ్వర నీమాయలు గొన్ని
శ్రీమాధవ నీ చిత్తము కొలఁదిఁక చెప్పెడిదేఁటికి జీవులకు ॥పల్లవి॥
కలిదోషనిరుహరణ కైవల్యాకర హరి
తలఁచినవారిది నేరుపు మిముఁ దలఁచనివారిది నేరమి
కలుషమెడలి సూర్యోదయమైనా కానవు కొన్ని జంతువులు
తెలిసినవారలు కందురు యీ తెరఁగ(గు?)లు రెంటికి దినమొకటే॥ఏమ॥

¹ 'మానిసెంటా' రేకు. 'మానిసి+అంటా'. ² ముందు+వీలా. ³ పాలు+అడించరి

శరణాగతరక్షణచతుర సర్వాంతరాత్మక యచ్యుత
 సరి నిన్నుఁ గొలిచినవారిది పుణ్యము చలమున మానుటే పాపము
 సరుగనఁ గాచేటి చల్లని చంద్రుఁడు జారచోరులకుఁ గడు వేఁడి
 అరయఁగఁ గలువలకును హితుఁడు అందుకు నిందుకు గురి యితఁడే॥ఏః
 శ్రీవేంకటగిరినిలయా శ్రీసతీశ పురుషోత్తమ
 మీవాద్దనుండితే వైకుంఠము మిమ్ము నెడసితే నరకము
 భావములోపల నీవే వుండఁగ భక్తి లేదు కొందరికైతే
 శ్రీవైష్ణవులకు నిత్యము యీ చింతలు రెంటికి నీ మహిమే ॥ఏమ॥ 259

దేసి

అజ్ఞానులకివి యరుహము లింతే

సుజ్ఞానులకివి చొరనేలయ్యా

॥పల్లవి॥

దైవమునమ్మినదాసులకు

కావింపఁగ మరి కర్మము లేదు

దావతిజలనిధిదాటినవారికి

వోవల మరియును వోడేలయ్య

॥అజ్ఞా॥

గురుకృపగలిగినగుణనిధికి

అరయఁ బాపపుణ్యము మరి లేదు

విరసపుఁ జీకటివెడలినవారికి

పరగ మరియు దీపంబేలయ్య

॥అజ్ఞా॥

జగములెరుంగు వైష్ణవులకును

తగిలెటి యపరాధంబులు లేవు

అగపడి శ్రీవేంకటాధిపుఁ గొలిచితే

యెగువ దిగువ మాకెదురేదయ్య

॥అజ్ఞా॥ 260

బౌళి

హరి సర్వాత్మకుఁ డాదిమపురుషుఁడు

పారి నెరుఁగువారి పుణ్యముగాన

॥పల్లవి॥

నాలుకకొననే నారాయణుఁడిదె

వైళము దలఁచనివారిదె పాపము

నేలయు మిన్నును నిజవైకుంఠము

పోలించి చూడని పురుషుల వెలితి

॥హరి॥

మనసులోననే మాధవుఁడున్నాఁడు

కనుఁగొననివారికడ మింతే

తనువే విష్ణుని తత్వసాధనము

వానరఁగ శ్రీపతి యున్నాఁడుగాన

॥హరి॥

చేరువ నిదివో శ్రీవేంకటపతి

ధారుణిఁ గొలిచేటి దాసులభాగ్యము

కారణ మితఁడే కలిగినదైవము

కోరినవారల కొంగులపసిఁడి

॥హరి॥ 261

345 - రేకు

మేఘరంజి

అని బ్రహ్మాదులెంచేరు హరిబాలలీలలు

వెనక శుకాదులచే వింటిమి నేమిదివో

॥పల్లవి॥

పాత్తులలోఁ బవ్వళించె పురుషోత్తముఁడు దొల్లి

హత్తి ఁ మఱ్ఱకుపైఁ బండినటువలెనె

వాత్తగిలి బోరగిలి వుండఁజొచ్చెఁ గృష్ణుఁడు

తత్తరానఁ గూర్మావతారమైన గతిని

॥అని॥

తప్పుటడుగులు వెట్టె తగఁ ద్రివిక్రముడై
 గొప్పపాదాలను భూమి గొలచినట్లు
 అప్పుడే కొదలు మాటలాడజొచ్చెఁ గృష్ణుడు
 తప్ప నసురసతులఁ దగఁ బోధించినట్లు

॥అని॥

అచ్చపు రేపల్లెలోన నాడజొచ్చెఁ గృష్ణుడు
 మెచ్చుల వైకుంఠాన మెరసినట్లు
 నిచ్చలు శ్రీవేంకటాద్రినిలయుడై యున్నవాడు
 అచ్చుగ జీవులలోన నాతుమైనయట్లు

॥అని॥ 262

గుండక్రియ

ని నర(వ?)రూప ప్రహ్లాదనరసింహ

అవిరళతేజ ప్రహ్లాదనరసింహ

॥పల్లవి॥

పగరపై కోపము బంటుఁజూచి మరచితి

నగుమొగము ప్రహ్లాదనరసింహ

యెగువ నీకోపమున కితఁడె మాటుమందు

అగవడె మాకును ప్రహ్లాదనరసింహ

॥నర॥

అంటముట్టరానికోప మంగనఁ జూచిమానితి

నటుచెల్లుఁ బ్రహ్లాదనరసింహ

జంట నీబుద్ధి తిప్ప సతియె యంకుశము

అంట వాయమికను ప్రహ్లాదనరసింహ

॥నర॥

ధర మొరవెట్ట దేవతలే మొక్కితే మానితి

గరుడాద్రిఁ బ్రహ్లాదనరసింహ

యిరవై శ్రీవేంకటాద్రి నిందు నందు నీదె సుద్ది

అరసితి మిదివో ప్రహ్లాదనరసింహ

॥నర॥ 263

ని ప్రాసభంగము. ని ప్రహ్లాదనరసింహ రేకు. ని బుద్ధిదిప్ప రేకు. బుద్ధిదిప్ప కావచ్చు.

శ్రీ తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల

లలిత

ఏదాయ నేమి హరి యిచ్చినజన్మమే చాలు
ఆదినారాయణుఁ డీయఖిలరక్షకుఁడు

॥పల్లవి॥

శునకముబతుకును సుఖమయ్యే తోచుఁగాని
తన కది హీనమని తలచుకోదు

మనసాడబడితేను మంచిదేమి కానిదేమి
తనువులో నంతరాత్మ దైవమౌట దప్పదు

॥ఏదా॥

పురువుకుండేనెలపు భువనేశ్వరమై తోచు
పెరచోటి గుంతయైన ప్రియమైయుండు
యిరవై వుండితేజాలు యెగువేమి దిగువేమి
వరుస లోకములు “సర్వం విష్ణుమయ”ము

॥ఏదా॥

అచ్చమైన జ్ఞానికి నంతా వైకుంఠమే
చెచ్చెరఁ దనతిమ్మటే జీవన్ముక్తి
కచ్చపెట్టి శ్రీవేంకటపతిదాసుడైతే
హెచ్చుకుం దేమిలేదు యేలినవాఁ డితఁడే

॥ఏదా॥ 264

ఆహిరి

ఎందరి వెంటల నేగేము
చందపు హరి నీ శరణనియెదము

॥పల్లవి॥

పెంచినబెరుఁగును పెక్కుబంధములు
తుంచినదునుఁగును దుఃఖములు
యెంచగనేటికి యింద్రియమహిమలు
చుంచుల హరి నీ సూత్రములివియే

॥ఎంద॥

పఱపినఁ బారును బహళపుటాసలు

తఱపినఁ దరగును తన మదము

వెఱవఁగనేటికి వెడకర్మములకు

కఱకులహరి నీ కల్పితమివియే

॥ఎంద॥

చేసినఁ జెలఁగును జిగి సంసారము

మూసిన ముణుఁగును మోహములు

యీసుల శ్రీవేంకటేశ్వర యివి నీ-

దాసులఁ దడవవు తగు నీమహిమ

॥ఎంద॥ 265

పాడి

కలదొక్కటే గురి కమలాక్ష నీ కరుణ

యిల నేనెట్టుండినాను యెంచకుమీ నేరమి

॥వల్లవి॥

మనసులోనికి గురి మాధవ నీ పాదాలు

తనువుపై గురి నీ సుదర్శనము

కనుచూపులకు గురి కమలాక్ష నీ రూపు

పను లెన్నిగలిగినఁ బట్టకు నా నేరమి

॥కల॥

చేతులు రెంటికి గురి సేసేటి నీ పూజలు

నీతి నా నాలికగురి నీ నామము

కాతరపునుదుటికిఁ గలతిరుమణి గురి

పాతకపునావలనఁ బట్టకుమీ నేరము

॥కల॥

యిహపరాలకు గురి యీ నీ శరణాగతి

సహజ మాత్మకు గురి సంతతభక్తి

మహిలో శ్రీవేంకటేశ మన్నించి నన్నేలితివి

బహువిధముల నింకఁ బట్టకుమీ నేరమి

॥కల॥ 266

శ్రీ తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల

నాదరామక్రియ

దైవము దూరఁగనేల తమనేర్పునేర మింతే
యీవలఁ దమకర్మము లెంచరు మనుజులు

॥పల్లవి॥

మొల్లమి గాలియొకటే ముంచి తూరుపెత్తుచోట
పొల్లకట్టు కడఁబడె పోగువడె గట్టివెల్లా
పుల్లములో శ్రీహరి ఒకఁడై వుండునతని-
నొల్లరైరి యసురలు వొలిసిరి సురలు

॥దైవ॥

మించిన జల్లి యొకటే మీఁదనుండు దొడ్డవెల్ల
చంచుల సన్నములెల్లా సందులఁ గారు
యెంచఁగ హరి యొకఁడే యెరఁగక కొందరైతే
కొంచమై రీతనిఁ గొల్చి కొందరై తె(రి?) ఘనులు

॥దైవ॥

ఆకలిదీరదు యటు నానాటికి
కాకలు మానవు కాంత లేక
మాకువంటి జన్మము గలకాలము
చీకటిదేహపుచిత్తపుగుణము

॥అల॥

నీవు వొసఁగినదె నిర్మలదేహము
నీవె నా నేర్పునేరములు
శ్రీవేంకటేశుఁడ జిగి నీ శరణని
దీవెనఁ బొందితి దేహపుగుణము

॥అల॥ 268

కేదారగౌళ

మీ మతము పరిభాష మీవల్లనే పుట్టెఁగాక
యేమునులైనాఁ దొల్లి యెంచిరా యీమాట
ముడిగి నాలుగు సూత్రములె మీ వివరణము
కడమ వ్యాససూత్రాలు కల్లలా యేమి
కడు ముఖ్యము మహావాక్యమే చాలుననెను(నేరు?)
అడరి పసిష్ఠాదు లాడిరా యీమాట

॥పల్లవి॥

॥మీమ॥

తానె బ్రహ్మమనంటె తగ జీవన్ముక్తనేరు
పూని లోకులెల్లా ముక్తిఁ బొందవలెఁగా
పాని కర్మానుభవాలు బాధితాను^{వి}వృత్తనేరు
వీనుల సర్వపురాణాల వింటిమా యీమాట

॥మీమ॥

పైకొని బ్రహ్మజ్ఞానము భక్తిరూపము గాదని
చేకొని కొల్చెదరట్టె శ్రీవేంకటేశు
దీకొనుచుఁ జేసేరు దేవపూజాది యజ్ఞాలు
యేకాత్మవాదులాల యితవా యీమాట-

॥మీమ॥ 269

శంకరాభరణం

చెప్పబోతే యీ యర్థము చిత్తము వొడబడదు
తప్పులు వెదకకురో తత్వజ్ఞులాల

॥పల్లవి॥

చెలగి మిథ్య యంటఁ జేసేయజ్ఞాలు ఫలించునా
యిల శూన్యోపాసకుల కేడ దేవుఁడు
లలి మాయా శబళితులకు మోక్ష మెక్కడిది
నలి నభేదవాది కానందానుభవ మేది

॥చెప్ప॥

హరి శరణుచొరనియట్టివారికి దిక్కేది
గురుఁడు వేరే లేడట కోరి వుపదేశమేది
వెరసి శిఖాసూత్రాలు విడిచితే ప్రణవమేది
పరగ భక్తి లేదట భవమేట్టు గడచె

॥చెప్ప॥

శ్రీవేంకటేశుముద్ర ధరించక వైకుంఠమేది
యీ విభుపేరు జపించకెట్టు పాపా లుత్తరించు
వేవేగ దాసుఁడుగాక వెట్టికేల కరుణించు
సేవించినగాక సర్వచింతలేల యుడుగు

॥చెప్ప॥ 270

శ్రీరాగం

అహోబలేశ్వరుఁ డఖిలవందితుఁడు
మహి నితనిఁ గొలిచి మనుఁ డిఁక జనులు

॥పల్లవి॥

మూఁడుమూర్తులకు మూలం బీతఁడు
వేడిప్రతాపపు విభుఁ డీతఁడు
వాఁడిచక్రాయుధవరధుఁ డీతఁడు
పోడిమిఁ బురాణపురుషుఁ డీతఁడు

॥అహో॥

అసురలకెల్లఁ గాలాంతకుఁ డీతఁడు

వసుధ దివ్యసింహం బితఁడు

విసువని యేకాంగవీరుఁ డీతఁడు

దెసలఁ బరాత్పరతేజం బితఁడు

॥అహో॥

నిగిడి శ్రీవేంకటనిలయుఁ డీతఁడు

బగివాయనిశ్రీపతి యితఁడు

సాగిసి దాసులకు సులభుఁ డీతఁడు

తగు నిహపరములదాతయు నీతఁడు

॥అహో॥ 271

మాళవి

అంజినీదేవికొడుకు హనుమంతుఁడు

సంజీవినదెచ్చినాఁడు సారె హనుమంతుఁడు

॥పల్లవి॥

కలశాపురముకాడ కదలీవనాల నీఁడ

అలవాడె వున్నవాఁడు హనుమంతుఁడు

అలరుఁ గొండలకోనలందలిగుహలలోన

కొలువు సేయించుకొనీఁ గోరి హనుమంతుఁడు

॥అంజీ॥

పన్నలుగా జంగవెట్టి పండ్లగుత్తిచేతఁబట్టి

అసురలనెల్లఁ గొట్టి హనుమంతుఁడు

వసుధఁ బ్రతాపించి వడిఁ దోక గదలించి

దెసలెల్లఁ బాలించి దివ్యహనుమంతుఁడు

॥అంజీ॥

వుద్దవిడి లంకచొచ్చి వుంగరము సీతకిచ్చి

అద్దివో రాము మెప్పించె హనుమంతుఁడు

అద్దుక శ్రీవేంకటేశు^१ కటుబంట్టె వరమిచ్చి

కొద్ది మీర సంతోసాలే గుప్పీ హనుమంతుఁడు

॥అంజీ॥ 272

^१ ఈ 'కటు' పూ.ము.పా. న జారిపోయినది. దానివలన యతిభంగము

వరాళి

పంతగాఁడు మిక్కిలి నీపవనజుఁడు
రంతుకెక్కి మతంగపర్వతపవనజుఁడు

॥పల్లవి॥

వాలాయమై యెంతభాగ్యవంతుఁడో దేవతలచే
బాలుఁడై వరములందఁ బవనజుఁడు
పాలజలనిధి దాఁటి పరగ సంజీవి దెచ్చి
యేలికముందరఁ బెట్టె యీ పవనజుఁడు

॥పంత॥

సొంటులు సోదించితెచ్చి సుగ్రీవు రాఘవునికి
బంటుగాఁగఁ బొందుసేసెఁ బవనజుఁడు
వొంటినే రామునిముద్ర వొసఁగి సీతముందర
మింటిపాడవై పెరిగె మేఁటి పవనజుఁడు

॥పంత॥

కిట్టి శ్రీవేంకటేశ్వరుకృపచే ముందరిబ్రహ్మ-
పట్ట మేలనున్నవాఁడు పవనజుఁడు
చుట్టి చుట్టి తనకు దాసులయినవారికి
గట్టి వరములిచ్చె నీ ఘనపవనజుఁడు

॥పంత॥ 273

347 - రేకు

శ్రీరాగం

ఏడకేడ నీచెరిత లేమని పొగడవచ్చు
యీడులేనిమహిమలయినవంశరామా

॥పల్లవి॥

పరమాన్నములోఁబుట్టి పక్కనఁ దాటకఁ జంపి
సరుస విశ్వామిత్రయజ్ఞము గాచి
హరునివిల్లు విరిచి యట్టె సీతఁ బెండ్లాడి
పరశురామునిచేత బలము చేకొంటివి

॥ఏడ॥

వైపుగాఁ సుగ్రీవుఁ గూడి వాలి నొక్కకోల నేసి
 యేపున జలధి గట్టి యెనగితివి
 దీపించు రావణుఁ జంపి దివిజులను మన్నించి
 యేపుగా విభీషణుని రాజ్య మేలించితివి
 సీతతోఁ బుష్పకమెక్కి జిగి నయోధ్యకు వచ్చి
 గాతల రాజ్యపట్టము గట్టుకొంటివి
 యీతల శ్రీవేంకటాద్రి నిటు విజనగరాన
 సీతతో నెలవుకొని నెగడితివి

॥ ఏడ ॥

॥ ఏడ ॥ 274

ఆహరి

సులభుఁ డీతఁ డిదివో సుగ్రీవనారసింహుడు
 చెలఁగి మొక్కులు మొక్కి సేవించరో
 నవ్వులమోమువాఁడు నానామహిమలవాఁడు
 రవ్వలుగా దేవతల రక్షించేవాఁడు
 వువ్వెళ్ళార కంభములో నుదయించినవాఁడు
 నివ్వటిల్లు ప్రతాపాన నెగడినవాఁడు

॥ పల్లవి ॥

॥ సుల ॥

హేమపుచాయలవాఁడు యెదుటఁ గొల్వున్నవాఁడు
 కోమలిఁ దొడపై నిడుకొన్నవాఁడు
 కోమలపుమేనివాఁడు గొప్పకిరీటమువాఁడు
 చేముంచి హిరణ్యధైత్యుఁ జించినవాఁడు

॥ సుల ॥

వాలుకగోళ్లవాఁడు వాడికోరలవాఁడు
 మేలిమికరుణతోడ మించినవాఁడు
 వోలిఁ దుంగభద్రకాడనుండి శ్రీవేంకటాద్రిని
 లీలతోఁ బ్రహ్లాదుని కేలికెయైనవాఁడు

॥ సుల ॥ 275

చాయ

శరణు శరణు నీకు జగదేకవందిత
కరుణతో మమ్ము నేలు కౌసల్యనందన ||పల్లవి||

ఘనరణరంగవిక్రమ దశరథపుత్ర
వినుతామన(ర?)స్తోమ వీరరాఘవ
మునులును రుషులును ముదమునొందిరి నీవు
జననమందినందుకు ిజానకీరమణ ||శర||

సులభ లక్ష్మణాగ్రజ సూర్యవంశతిలక
జలధిబంధన విభీషణవరద
తలఁకి యసురలు పాతాళము చొచ్చిరి నీవు
విలువిద్య నేర్చితేనే విజయరామ ||శర||

రావణాంతక సర్వరక్షక నిర్మలభక్త-
పావన దివ్యసాకేతపట్టణవాస
వేవేలుగ నుతించిరి వెస హనుమంతాదులు
సేవించిరి నినుఁ జూచి శ్రీవేంకటేశ ||శర|| 276

నాట

రాముఁడు లోకాభిరాముఁ డందరికి రక్షకుఁ డీతనిఁ దెలిసి కొలువరో
కామితఫలదుఁడు చరాచరములకుఁ గర్తయైనసర్వేశ్వరుఁడితఁడు ||పల్లవి||
తలఁచ దశరథునితనయుఁడట తానె తారకబ్రహ్మమట
వెలయ మానుషపు వేషమట వెగటుగ హరువిల్లు విరిచెనట
అలరఁగ తానొక రాజట పాదాన నహల్యశాపము మాన్పెనట
సొలవక దైవికమానుషలీలలు చూపుచు మెరసీఁ జూడరో యితఁడు ||రాము||

జగతి వసిష్ఠునిశిష్యుడట జటాయువుకు మోక్ష మిచ్చెనట
 అగచరులే తనసేనలట అంబుధి కొండలగట్టెనట
 మగువకొరకుఁగానట కమలాసను మనుమనిఁ రావణుఁ జంపెనట
 తగ లొకికి¹ వైదికములునొక్కట తానొనరించీఁ జూడరో యితఁడు ॥౯॥

వెస నమరుల వరమడిగెనట² విభీషణపట్టము గట్టెనట
 యెసగ నయోధ్యకు నేలికట యింద్రాదులకుఁ గొలువించెనట
 పొసగ శ్రీవేంకటగిరి నివాసమట భువనము లుదరంబున ధరించెనట
 సుసరపుసూక్ష్మాధికములు తనందుఁ జూపుచునున్నాఁడు చూడరో
 యితఁడు ॥రాము॥

గౌళ

అఱిముఱి హనుమంతుఁ డట్టిబంటు
 వెఱపు లేని రఘువీరునికి బంటు ॥వల్లవి॥

యేలికను దైవముఁగా నెంచి కొల్చేవాడే బంటు
 తాలిమిగలిగినయాతడే బంటు
 పాలుమాలక యేపొద్దు పనిసేయువాడే బంటు
 వేళ గాచుకవుండేటి వెరవరే బంటు ॥అఱి॥

తను మనోవంచనలెంతటా లేనివాడే బంటు
 ధనముపట్టున శుద్ధాత్మకుడే బంటు
 అనిశము నెదురు మాటాడనివాడే బంటు
 అనిమొనఁ దిరుగనియతడే బంటు ॥అఱి॥

చెప్పినట్లనే నడచినయాతడే బంటు
 తప్పులేక హితుడైనాతడే బంటు
 మెప్పించుక విశ్వాసాన మెలఁగువాడే బంటు
 యెప్పుడును ద్రోహిగానిహితుడే బంటు ॥అఱి॥

అక్కర గలిగి కడు నాపుడైనవాడే బంటు
యెక్కడా విడిచిపోనియిష్టుడే బంటు
తక్కక ిరహస్యములు దాచినవాడే బంటు
కక్కసీడుగాక బత్తిగలవాడే బంటు

॥అటే॥

కానిపనులకు లోనుగానివాడే బంటు
ఆనాజ్ఞ మిరనియాతడే బంటు
నానాగతి శ్రీవేంకటోన్నతుడైనయతనికి
తా నిన్నిటా దాసుడైనధన్యుడే బంటు

॥అటే॥ 278

348 - రేకు

దేవక్రియ

ఏమి చెప్పేది ప్రతాప మెట్టి విలుకాఁ డితఁడు
రాముఁడు వీడే మ్రొక్కుఁడు రణరంగధీరుఁడు
విడిసెఁ గపిబలము వెన సముద్రము దరి
నడచె లంకపైఁ బౌఁజు నానాగతుల
తొడిగె రాముఁడు వింట దొనలోని బ్రహ్మాస్త్రము
పడె రావణుతలలు పంక్తులై ధరణిని

॥వల్లవి॥

॥ఏమి॥

చొచ్చిరి లంకలోను సుగ్రీవాంగదాదులు
తెచ్చిరి రాకాసి చెర తెప్పలుగాను
యిచ్చిరి జయధ్వనులు యింద్రాదిదేవతలు
మెచ్చిరందరు సీతాసమేతుడాయ నితఁడు

॥ఏమి॥

మగుడెఁ బుష్పకముపై మహిమ నీతనిదండు
తగఁ బట్టము తా నేలె తమ్ములతోను
అగపడి శ్రీవేంకటాద్రిపై నిల్చె నితఁడు
జగదేకమూర్తి కౌసల్యాసుతుఁ డిపుడు

॥ఏమి॥ 279

మేఘరంజి

ఇందులోనే కానవచ్చె నిన్నిటా నీ మహిమలు
చెంది నీవే దిక్కు మాకు సీతాపతిరామా ||పల్లవి||

దేవ నీకు వలసితే తృణము బ్రహ్మాస్త్రమాయ
భావించితే రాతికిఁ బ్రాణము వచ్చె
కావలసి యేసితే నాకాశముకట్లు దెగె
దైవమవంటే నీవే దశరథరామా ||ఇందు||

కూరుచుక యేలితేను కోతులు రాజ్యముసేసె
కోరితేనే నీటిపైఁ గొండలు దేలె
సారెఁ గదలివచ్చె నీ సన్నల సంజీవికొండ
యేరితి నీసరి వేరీ యినకులరామా ||ఇందు||

సూటి నీవు దలచితే సురలు పంపుసేసిరి
చాటితేనే నీపేరు జపమాయను
ఆటల నీకతలెల్లా నాచంద్రార్కమై నిలిచె
గాటపు సిరుల శ్రీవేంకటగిరిరామా ||ఇందు||

దేసి

ఏమని చెప్పఁగవచ్చు నిదివో నీ ప్రతాపము
రామ రామభద్ర సీతారమణ సర్వేశ ||పల్లవి||

వెరవున హరువిల్లు విరుంగఁ దీసిననాడే
అరయ విరిగె వీపు లసురలకు
వరుస వనవాసపువ్రతము వట్టినపుడె
పరులమతుల భీతి వట్టె రఘురామ ||ఏమ||

వచ్చి నీవు దండకావనము చొచ్చిననాడే
 చొచ్చిరి పాతాళ మసురలెల్లాను
 ముచ్చటాడి చుప్పనాతిముక్కు గోసిననాడే
 కొచ్చి దైత్యు లాసదెగఁగోసిరి శ్రీరామ

॥ఏమ॥

అడరి మారీచుపై నమ్ము విడిచిననాడే
 విడిచిరి దానవులు వేడుకలెల్లాను
 బడి విభీషణునిఁ జేపట్టితే రక్కసులెల్లా
 చిడిసి మల్లెవట్టిరి శ్రీవేంకటరామ

॥ఏమ॥ 281

ముఖారి

కొలువరో మొక్కురో కోరి తలఁచరో
 చెలఁగి మనల రక్షించీని వీడె

॥పల్లవి॥

పాయపువాఁడు నల్లఁబల్లిచెన్నుఁడు
 వేయినామములవెన్నుఁడు

పాయకకొల్పినభక్తప్రసన్నుఁడు

యీయెడనే వరములు యిచ్చీని వీడె

॥కొలు॥

పరిపూర్ణుఁడు మహానుభావుఁడు

తిరమగు దేవాధిదేవుఁడు

పరమానందస్వభావుఁడు

గరిమెఁ గరుణతోఁ గాచీని వీడె

॥కొలు॥

తెలియుఁ డీతడె దేవాగ్రగణ్యుఁడు

వలనుగ యోగీంద్రవరేణ్యుఁడు

అలరఁగ శ్రీవేంకటాచలేశపుణ్యుఁడు

నలిఁ బ్రసన్నుడై నవ్వీని వీడె

॥కొలు॥ 282

సామంతం

రామునికి శరణంటె రక్షించీ బ్రదుకరొ
 యేమిటికి విచారాలు యింక దైత్యులాల ||పల్లవి||

చలమునఁ దాటికిఁ జదిపినబాణము
 లలి మారీచసుబాహులపైబాణము
 మెలఁగి పరశురాము మేట్లేసినబాణము
 తళతళ మెరసేని తలరో యసురలు ||రాము||

మాయామృగముమీఁద మరి వేసినబాణము
 చేయి చాచి వాలి నేసినబాణము
 తోయధిమీఁద నటు తొడిగినబాణము
 చాయలు దేరుచున్నది చనరో దైతేయులు ||రాము||

తగఁ గుంభకర్ణునితల ద్రుంచినబాణము
 జిగి రావణుఁ బరిమార్చినబాణము
 మిగుల శ్రీవేంకటేశు మేఁటిపాద(ది?)లో నున్నది
 పగ సాధించీ నింకఁ బారరో రాకాసులు ||రాము|| 28

నాదరామక్రియ

అప్పటి సుఖమేకాని యటమీఁదెంచుకొనఁడు
 ఉప్పతిల్లు జీవుని వుద్యోగా లిట్టివి ||పల్లవి||

తనుభోగపురతులు దలపోయుచుండుఁగాని
 తన నరకకూపాలు దలపోయఁడు
 కనకభూషణములు గని వెరగందుఁగాని
 ఘనకర్మబంధాలకుఁ గడు వెరగందఁడు ||అప్ప||

యీకడాకడఁ దాఁ జేసేటియెమ్మెలే యెంచుఁగాని

పైకొని కూడేటిపాపము లెంచఁడు

దీకొని జగములోనిద్రిష్టములే చూచుఁగాని

భీకరపు జన్మముల పిరివీకు చూడఁడు

॥అప్ప॥

వింతవింతమాటలవేడుకలే వినుఁగాని

అంతటఁ దాఁ బడేపాట్లవి వినఁడు

ఇంతటా శ్రీవేంకటేశుఁడేలఁగా నెరిగెఁగాని

యెంతచెప్పినాను బుద్ధి యిన్నాళ్లు నెరఁగఁడు

॥అప్ప॥ 284

349 - రేకు

గుండక్రియ

జగతి వైశాఖశుద్ధచతుర్దశి మందవార-

మగణితముగఁ గూడె నదె స్వాతియోగము

॥పల్లవి॥

పక్కన నుక్కుఁగంభము పగిలించుక వెడలి

తొక్కి హిరణ్యకసిపుఁ దొడికిపట్టి

చక్కఁగాఁ గడపమీఁద సంధ్యాకాలమున

వక్కలు సేసె నురవడి నరసింహుఁడు

॥జగ॥

పిప్పిగాఁగఁ జప్పరించి పేగులు ిజందేలు వేసి

తొప్పఁదోగుచు నెత్తురు దోసిటఁ జల్లె

రొప్పుచుఁ గోపముతోఁ గేరుచుఁ బకపకనవ్వి

తప్పక చూచె వాని నుదగ్రనరసింహుఁడు

॥జగ॥

యెదుటఁ బ్రహ్లాదుఁ జూచి యిందిరఁ దొడపై నుంచె

అదన నందరికి నభయమిచ్చె

కదసి శ్రీవేంకటాద్రిగద్దెమీఁదఁ గూచుండె

వెదచల్లెఁ గృపయెల్ల వీరనరసింహుఁడు

॥జగ॥ 285

సారాష్ట్రం

వీధులవీధుల విభుడేగీ నిదె

మోదముతోడుత మొక్కరొ జనులు

॥పల్లవి॥

గరుడధ్వజ మదె కనకరథం బదె

అరదముపై హరి యలవాడె

యిరుదెసల నున్నారు యిందిరయు భువియు

పరంగ బగ్గములు పట్టరో జనులు

॥వీధు॥

ఆడె రదివో యచ్చరలెల్లను

పాడేరు గంధర్వపతులెల్లా

వేడుకతో వీడె విష్వక్సేనుడు

కూడి యిందరునుఁ జూడరో జనులు

॥వీధు॥

శ్రీవేంకటపతిశిఖరముచాయదె

భావింప బహువైభవము లవే

గోవిందనామపుష్కోషణ లిడుచును

దైవం బితడని తలఁచరో జనులు

॥వీధు॥ 286

మాళవశ్రీ

శ్రావణబహుళాష్టమి సవరేత్రికాడను

శ్రీవిభుడుదయించెఁ జెలులాల వినరే

॥పల్లవి॥

అసురలశిక్షించ నమరులరక్షించ

వసుధభారమెల్లా నివారింపను

వసుదేవునికిని దేవకీదేవికిని

అసదృశమగు కృష్ణుఁ డవతారమందెను

॥శ్రావ॥

గోపికలమన్నించ గొల్లలనెల్లా గావగ

దాపై మునులనెల్లా దయసేయను

దీపించ నందునికి దేవియైనయశోదకు

యేపున సుతుడై కృష్ణు డిన్నిటా బెరిగెను

॥శ్రావ॥

పాండవుల మనుషంగ పదారువేల బెండ్లాడగ

నిండి శ్రీవేంకటాద్రిపై నిలుచుండగా

అండ నలమేల్మంగ నక్కున గాగలించగ

దండియైయుండగ గృష్ణుడు తగ నుతికెక్కిను

॥శ్రావ॥ 287

వసంతం

కోలలెత్తుకొని గోపాలులును దాను

యీలీల సోదించె యీతడే కదవే

॥పల్లవి॥

జన్నెవట్టి వుట్టి జక్కగ బెట్టిన

వెన్నదిన్నవాడు వీడు గదె

పన్నారుదొంతులపాలుబెరగులు

యిన్ని నారగించె యీతడు గదవె

॥కోల॥

మెఱసి యట్టుగమీదిచక్కిలాలు

వెఱజి కైకొనె వీడే కదె

కఱమి కఱిమి నమలు గంపల నురుగులు

యెఱిగి దొంగిలె యీతడే కదవె

॥కోల॥

శ్రీవేంకటాద్రి దాచిన తేనెలెల్లా

వేవేగ సాధించె వీడే కదె

కావించెల¹మేలుమంగపతెయి మమ్మేలె

యేవంక జూచినా యీతడే కదవే

॥కోల॥ 288

¹ కావించి+అలమేలుమంగ. ² అలమేలుమంగపతి+అయి

శుద్ధవసంతం

ఈడ నిందరికి నేలికై వున్నాడు
వాడలరేపల్లెవాడా వీడు ||పల్లవి||

భారపువుట్ల పాలుబెరుగులు
వారలు వట్టినవాడా వీడు
°కోరి గొల్లెతల కొలనిలోపల
చీరలుదీసిన శిశువా వీడు ||ఈడ||

ఆవుల బేయల నందరియిండ్ల
వావిరి గాచినవాడా వీడు
వావు లొక్కటిగా వనితల గూడి
వేవేలునేర్చినవిటుడా వీడు ||ఈడ||

అరుదై శ్రీవేంకటాద్రిమీదనుండి
వరములిచ్చేటివాడా వీడు
°మరిగెలమేల్మంగతో మమ్మేలె
సరసుడై వుండేజాణా వీడు ||ఈడ|| 289

శంకరాభరణం

ధర్మమునకే మము దయ గావవే యిక
నిర్మలుడవు నిను నే మెరిగేమా ||పల్లవి||

కాయధారులము కర్మలోలులము
మాయ కగపడినమనుజులము
పాయపుమదమున భ్రమసే మా మనసు
నీయెడ దగులై నిలిచినా ||ధర్మ||

° 'కోరి కొలనిలోపల గొల్లెతల చీరలు' అనుట సహజము. ° మరిగె+అలమేల్మంగతో

చాపల్యగుణము జడులమన్నిటాను

పాపపుణ్యసంబద్ధులము

పైపైగోర్కుల ప్రబలేమాబ్రదుకు

యేపనులకు నీకెక్కినా

॥ధర్మ॥

అతిప్రాకృతులము అహంకారులము

సతతంబును^౧ జంచలులము

హితవుగ శ్రీవేంకటేశ యేలితివి

తతితో నీభక్తి తగ మరచేమా

॥ధర్మ॥ 290

350 - రేకు

భంగాళం

భావించి తెలుసుకొంటే భాగ్యఫలము

ఆవలీవలిఫలము లంగజజనకుడే

॥వల్లవి॥

దానములలో ఫలము తపములలో ఫలము

మోనములలో ఫలము ముకుందుడే

జ్ఞానములలో ఫలము జపములలో ఫలము

నానాఫలములును నారాయణుడే

॥భావిం॥

వినుతులలో ఫలము వేదములలో ఫలము

మనసులోని ఫలము మాధవుడే

దినములలో ఫలము తీర్థయాత్రల ఫలము

ఘనపుణ్యముల ఫలము కరుణాకరుడే

॥భావిం॥

సతతయోగ ఫలము చదువులలో ఫలము

అతిశయోన్నత ఫలము యచ్యుతుడే

^౨ యతులలోని ఫలము జితకామిత ఫలము

క్షీతి మోక్షము ఫలము శ్రీవేంకటేశుడే

॥భావిం॥ 291

మధ్యమావతి

చిత్తజగురుఁడ వో శ్రీ నరసింహో
బత్తిసేసేరు మునులు పరికించవయ్యా

॥పల్లవి॥

సకలదేవతలును జయవెట్టుచున్నారు
చకితులై దానవులు సమసి రదె
అకలంకయగు లక్ష్మీ యటు నీ తొడపై నెక్కె
ప్రకటమైన నీ కోపము మానవయ్యా

॥చిత్త॥

తుంబురునారదాదులు దొరకొని పాడేరు
అంబుజాసనుఁ డభయమడిగి నదె
అంబరవీధి నాడేరు యచ్చరలందరుఁ గూడి
శంబరరిపుజనక శాంతము చూపవయ్యా

॥చిత్త॥

హత్తి కొలిచే రదె యక్షులును గంధర్వులు
చిత్తగించు పాగడేరు సిద్ధసాధ్యులు
సత్తుగా నీ దాసులము శరణు చొచ్చితి మిదె
యిత్తల శ్రీవేంకటేశ యేలుకొనవయ్యా

॥చిత్త॥ 292

నారాయణి

హరి హరి నీ మాయామహిమ
సరవి దెలియ ననుఁ గరుణించఁగదే

॥పల్లవి॥

తలఁతును నా పాలిదైవమవని నిను
తలఁతును తల్లివిఁ దండ్రివని
మలసి యంతలో మఱుతును తెలుతును
కలవలె నున్నది కడ గనరాదు

॥హరి॥

మొక్కుదు నొకపరి మొగి నేలికవని
 మొక్కుదు నీ వాదిమూలమని
 వుక్కున గర్వించి యుబ్బుదు సగ్గుదు
 కక్కుసమైనది కడ గనరాదు

॥హరి॥

చూతును నీమూర్తి సులభుడవనుచును
 చూతు జగములకు సోద్యమని
 యీతల శ్రీవేంకటేశ నన్నేలితివి
 కౌతుకమొదవెను కడ గనరాదు

॥హరి॥ 293

నాగవరాళి

దైవము నెరఁగము తత్వముఁ దలఁచము
 చేవై హరి రక్షించి నిదివో

॥పల్లవి॥

పాపముఁ బుణ్యముఁ బైకొను దేహము
 కోపము శాంతపుగుణములది
 వోపికవోపము లుదుటు చూపెడిది(వి?)
 చేపట్టుక యిటు చెలఁగే మిదివో

॥దైవ॥

వెలికిని లోనికి విడిసేటిప్రాణము
 చలువలు వేండ్లు చల్లెడిది
 తెలివికి నిదురకుఁ దేపై యున్నది
 బలిమిఁ జేపట్టుక బ్రదికే మిదివో

॥దైవ॥

పరమును నిహమునుఁ బట్టినజీవుఁడ
 పొరుగుకు నింటికిఁ బొత్తైతి
 గరిమల శ్రీవేంకటపతి శరణని
 నిరతపు మహిమల నెగడే మిదివో

॥దైవ॥ 294

* శోకవరాళి

ఓవో రాకాసులాల వొడ్డు సుండి వైరము

దేవుని శరణనరో తెలుసుకోరో

॥పల్లవి॥

జగములో రాముడై జనియించె విష్ణుడదె

అగపడి లక్ష్మి సీతయై పుట్టెను

తగు శేష చక్ర శంఖ దైవసాధనములెల్ల

జిగి లక్ష్మణభరతాంచితశత్రుఘ్ను లైరి

॥ఓవో॥

సురలు వానరులైరి సూర్యుడు సుగ్రీవుడు

మరిగిఁ రుద్రుడే హనుమంతుడాయను

సరుస బ్రహ్మదేవుడు జాంబవంతుడైనాడు

వెరవరి నలుడే విశ్వకర్మ సుండి

॥ఓవో॥

కట్టిరి సేతువపుడె ఘనులెల్ల దాటిరి

ముట్టిరి లంకానగరము నీడళము

యిట్టె శ్రీవేంకటేశుఁ డితడై రావణుఁ జంపె

వాట్టుక వరము లిచ్చి నొనర దాసులకు

॥ఓవో॥ 295

బౌళి

జీవుడూ నొక్కటే చిత్తమూ నొక్కటే

వేవేలు మాయలచే వెలయుఁ గొన్నాళ్లు

॥పల్లవి॥

నొక్కటే దేహము వూరకే బాల్యావస్థ

యొక్కడొతా నెరఁగడు యిటు గొన్నాళ్లు

చక్కఁగ నంతటిలోనె జవ్వనపాయమునాడు

మిక్కిలి పోకలఁ బోయి మెరయుఁ గొన్నాళ్లు

॥జీవు॥

ఆకలీ నొక్కటె యటు జనించిననాఁడు
 వోకరెన్నఁడో (?) దాఁగి వుండుఁ గొన్నాళ్లు
 కాకల నంతటిలోనె కమ్మరఁ బుట్టినప్పుడే
 వేకమై పలురుచులు వెదకుఁ గొన్నాళ్లు ||జీవు||

దేవుఁడూ నొక్కడే తెలియుదాఁకాఁ బెక్కు-
 దేవతలై భ్రమయించు దేహము గొన్నాళ్లు
 చేవమీర నంతలోనె శ్రీవేంకటేశుఁడై
 సేవ గొని సుజ్ఞానిఁ జేసుఁ గొన్నాళ్లు ||జీవు||

రేకు 351

శ్రీరాగం

చేరి కొల్వరో యాతఁడు శ్రీదేవుఁడు
 యీరీతి శ్రీవేంకటాద్రి నిరవైన దేవుఁడు || పల్లవి ||

అలమేలుమంగ నురమందిడుకొన్నదేవుఁడు
 చెలఁగి శంఖచక్రాలచేతిదేవుఁడు
 కలవరదహస్తముఁ గటిహస్తపుదేవుఁడు
 మలసీ శ్రీవత్సవనమాలికలదేవుఁడు || చేరి ||

ఘనమకరకుండలకర్ణములదేవుఁడు
 కనకపీతాంబరశృంగారదేవుఁడు
 ననిచి బ్రహ్మాదుల నాభిఁగన్నదేవుఁడు
 జనించె బాదాల గంగ సంగతైనదేవుఁడు || చేరి ||

కోటిమన్మథాకారసంకులమైనదేవుఁడు
 జాటపుఁగిరీటపుమించులదేవుఁడు
 వాటపుసొమ్ములతోడి వసుధాపతిదేవుఁడు
 యీటులేని శ్రీవేంకటేశుఁడైనదేవుఁడు || చేరి || 297

పశవంజరం

ఇతఁడొకఁడే సర్వేశ్వరుఁడు
 సితకమలాక్షుఁడు శ్రీవేంకటేశుఁడు ॥ పల్లవి ॥

పరమయోగులకు భావనిధానము
 అరయనింద్రాదుల కైశ్వర్యము
 గరిమ గొల్లెతలకాఁగిటిసౌఖ్యము
 సిరులొసఁగేటియీ శ్రీవేంకటేశుఁడు ॥ ఇత ॥

కలిగి యశోదకు కన్నమాణికము
 తలఁచినకరికిని తగుదిక్కు
 అలద్రోపదికిని యాపద్బంధుఁడు
 చెలరేఁగినయీ శ్రీవేంకటేశుఁడు ॥ ఇత ॥

తగిలినమునులకు తపములసత్ఫలము
 ముగురువేలుపులకు మూలము
 వొగి నలమేల్కంగకొనరినొపతితఁడు
 జిగిమించినయీ శ్రీవేంకటేశుఁడు ॥ ఇత ॥ 298

వసంతం

నిండెను లోకములెల్ల నెరి నితనికరుణ
 పండి రాసులాయఁ గీర్తిప్రతాపములెల్లను ॥ పల్లవి ॥

గరుడవేగమునఁ గదలె విజయరథ-
 మిరవై యందు దేవుడేగుచుండఁగా
 సొరిదిఁ బట్టుకుచ్చులు చుక్కలతో సందడించ
 గరిమఁ బైడికుండలు గగనముదాకను ॥ నిండె ॥

అనిలవేగమున నదెవెడలె రథము

ఆనిమిషులు పగ్గములందుకొనఁగా

తనుఁదానె ఘనశంఖధ్వనులు దిక్కులనిండ

సునిసి చక్రము దనుజుల సాధింపఁగను

॥ నిండె ॥

వెలయ మనోవేగాన వేంచేసీ మగిడి రథ -

మెలమిఁ దమదాసులు యేచి పొగడ

అలమేలుమంగ దనకటు విడెమియ్యఁగాను

బలిమి శ్రీవేంకటాద్రిపతి మించీనిందును

॥ నిండె ॥ 299

బౌళిరామక్రియ

దేవతలఁగాచిన దేవుఁ డితఁడు

వేవులుప్రతాపములవీరరాముఁ డితఁడు

॥ పల్లవి ॥

రావణుఁజంపి పుష్పకరథ మెక్కి సీతతోడ

రావుగా నయోధ్యను పట్టముగట్టుక

వావిరి సుగ్రీవాదివానరకోట్లు గొలువ

చేవమీరి పొగడొందుశ్రీరాముఁ డితఁడు

॥ దేవత ॥

వసుధ యింతయునేలి వసిష్ఠాదులు వొగడ

యెసగ నశ్వమేధాలెల్లాఁ జేసి

పాసఁగఁ గుశలపుల పుత్రులగా నటుగాంచి

రసికత మించు దశరథరాముఁ డితఁడు

॥ దేవత ॥

అలర రుద్రునెదుటనటు విశ్వరూపు చూపి

లలి బ్రహ్మవట్ట మనిలజుని కిచ్చి

యిల శ్రీవేంకటాద్రినిరవై నిలిచినాఁడు

చలము సాధించిన జయరాముఁ డితఁడు

॥ దేవత ॥ 300

మాళవశ్రీ

నమో నమో దశరథనందన మమ్మురక్షించు

కమనీయ శరణాగతవజ్రపంజరా

॥ పల్లవి ॥

కోదండదీక్షాగరుడ రామచంద్ర

ఆదిత్యకుల దివ్యాస్త్రవేది

సోదించుమారీచునితలగుండుగండ

ఆదినారాయణ యసురభంజనా

॥ నమో ॥

ఖరదూషణశిరఃఖండనప్రతాప

శరధిబంధన విభీషణవరదా

అరయ విశ్వామిత్రయాగసంరక్షణ

ధరలోన రావణదర్పాపహరణ

॥ నమో ॥

పాలుపొంద నయోధ్యపురవరాధీశ్వర

గెలుపుమీరిన జానకీరమణ

అలఘుసుగ్రీవాంగదాదికపిసేవిత

సలలిత శ్రీవేంకటశైలనివాసా

॥ నమో ॥ 301

కేదారగౌళ

నిలచినవాడవు నీవేకాక దైవమా

నెలవై ప్రకృతి నేను నీలోనిసాములము

॥ పల్లవి ॥

తఱి నిరువదేను తత్వములుండఁగాను

యెఱఁగని యజ్ఞానానకెవ్వరు గురి

నెఱిఁ జైతన్యమెల్లా నీసామ్రై వుండఁగాను

యెఱుకవొక్కటేకాక యెవ్వరున్నారీడను

॥ నిలి ॥

దినలెక్క లూరుపులు తెచ్చి తెచ్చి వొప్పించఁగ

యెనలేని జన్మములకెవ్వరు గురి

వునికై బ్రహ్మాండము వొళ్ళునీకై వుండఁగాను

యెనసే ఆనందమేకా కెవ్వరున్నారీడను

॥ నిలి ॥

అచ్చపుసుముద్రవంటాత్మ లణువైయుండగా

యిచ్చఁ గామక్రోధాల కెవ్వరు గురి

నిచ్చలు శ్రీవేంకటేశ నీవేలికవై యుండఁగా

హేచ్చేటిదాస్యమేకాక యెవ్వరున్నారీడను

॥ నిలి ॥ 302

రేకు 352

భూపాళం

తెలియఁడుగాక ద్రిష్టము జీవుఁడు

సులభమిదివో యిచ్చోటనే పరము

॥ పల్లవి ॥

మనసునఁ దలచిన మర్మములు గరఁగి

చొనుపుచు నింద్రియసుఖ మిచ్చు

అనువుగ నిటువలె హరిఁదలపోసిన

తనకు బ్రహ్మానందము సమకొనదా

॥ తెలి ॥

మాటలాడినను మరిగి మానవులు

యీటున మెచ్చిత్తురేమైనను

నాఁట నిట్ల హరినామము నొడివిన

గాఁటపువరములు కలుగునె కాదా

॥ తెలి ॥

చేసినపుణ్యము చేతఁజాట్టుకొని

రాసి వెనుతగిలి రక్షించు

వేసర కిటు శ్రీవేంకటేశ్వరుని

ఆసల కైంకర్యము ఫలించును

॥ తెలి ॥ 303

వసంతం

తల్లియాపె కృష్ణునికిఁ దండ్రీ యీతఁడు
చల్లగా లోకములెల్లా సంతోసమందెను || పల్లవి ||

అరుదై శ్రావణబహుళాష్టమినాటిరాత్రి
తిరువవతారమందెను కృష్ణుఁడు
యిరనై దేవకిదేవి యెత్తుకొని వసుదేవు -
కరములందుఁ బెట్టితే కడుసంతోసించెను || తల్లి ||

తక్కుక యమునానది దాటతఁడు రేపల్లెలో
పక్కన యశోదాదేవిపక్కఁ బెట్టెను
యెక్కువనాపె కృష్ణునినెత్తుక నందగోవుని
గక్కన వినిపించితే కడుసంతోసించెను || తల్లి ||

మరిగి పెద్దై కృష్ణుఁడు మధురలోఁ గంసుఁజంపి
బెరసి యలమేల్మంగఁ బెండ్లాడి
తిరమై శ్రీవేంకటాద్రిని దేవకిదేవియు
ఇరనై తే వసుదేవుఁ డేచి సంతోసించెను || తల్లి || 304

హిందోళం

కరుణానిధివి గట్టుకో యేపుణ్యమైన
శరణాగత వజ్రపంజరుఁడవు నీవు || పల్లవి ||

మన్నించేనంటే నిన్ను మానిపేవా రెవ్వరు
పన్ని కోపగించితే నీపట్టుకెదు రెవ్వరు
చెన్నుమీర నీపెట్టుజెట్లే జీవులెల్లాను
వన్నెగా నీసొమ్ము నీవువలసినట్టు సేయి || కరు ||

కాచేనంటే నిన్నుఁ గాదనేవా రెవ్వరు
ఏచి యాజ్ఞవెట్టేనంటే యిదేలనేవా రెవ్వరు
లాచి పెంపుడుఁగుఱ్ఱులు లలిసీజీవులెల్లాను
చేచేత నీదాసులను సేసినట్టుసేయి

॥ కరు ॥

పరమిచ్చేనంటే నడ్డపడేవా రెవ్వరు
సరి నిహమిచ్చేనంటే సాధించేవా రెవ్వరు
సిరుల శ్రీవేంకటేశ చేతిలోవారము నీకు
హరి నీపాతవారమెట్టైనా దయసేయి

॥ కరు ॥ 305

భైరవి

ఈతఁడు విష్ణుఁడు రిపు లెక్కడ చొచ్చేరు మీరు
చేత చక్రమెత్తినాఁడు శ్రీవేంకటేశుఁడు

॥ పల్లవి ॥

జలధులు చొచ్చిచొచ్చి సారెఁ బ్రతాపించినాఁడు
చలమునఁ బాతాళము సాధించినాఁడు

బలుభూమిదూరి వొక్కకొలికికి దెచ్చినాఁడు

నిలిచి యంతరిక్షమునిండి భేదించినాఁడు

॥ ఈతఁ ॥

చేరి బ్రహ్మాండము తూటుసేసి చూచినాఁడు

వీరుఁడై రాచమూకల వెదకినాఁడు

ఘోరపుత్రికూటాదికొండలు జయించినాఁడు

వారించి చక్రవాళపర్వతము దాటినాడు

॥ ఈతఁ ॥

మట్టి దైత్యపురాల మర్మాలు విదళించినాఁడు

చుట్టువేడెమున యింతా సోదించినాఁడు

యిట్టే శ్రీవేంకటాద్రినిరవై యెక్కినవాఁడు

రట్టుగాఁ దనదాసులనిట్టే రక్షించినాఁడు

॥ ఈతఁ ॥ 306

౧. ఇందు దశావతార సమన్వయము కలదు. ౨. 'అట్టుగాఁ దనదాసులనిట్టే అక్షించినాఁడు' రేకు.

౩. ఇటువంటి సమాసములు ఈ భాష కలంకారములు.

వరాళి

జీవుఁ డించుకంత చేత సముద్రమంత
చేవెక్కి పలుమారుఁ జిగిరించీ మాయ ॥ పల్లవి ॥

కోపములైతేను కోటానఁగోట్లు
దీపనములైతేను దీపకొత్తలు
చాపలబుద్ధులు సమయని రాసులు
రాపాడీ గడవఁగరాదు వోమాయ ॥ జీవుఁ ॥

కోరికలైతేను కొండలపాడవులు
తీరనిమోహాలు తెందేపలు
పూరేటిచెలమలు వుడివోనిపంటలు
యారీతినే యెలయించీని మాయ ॥ జీవుఁ ॥

మునుకొన్నమదములు మోపులకొలఁదులు
పెనఁగినలోభాలు పెనువాములు
నినుపై శ్రీవేంకటేశ నీదాసులనంటదు
యెనసి పరులనైతే యీఁదించీ మాయ ॥ జీవుఁ ॥ 307

కాంబోధి

ఎన్నఁడాకో నే నీచెరఁ దగులక
అన్నిటా శ్రీపతికాధీనమాట ॥ పల్లవి ॥

దేహాధీనము తిరిగేటి జీవులు
దేహము యర్థాధీనము
మోహాధీనము ముంచినయర్థము
ఆహో యిది పుణ్యాధీనము ॥ ఎన్నఁ ॥

సతతముఁ బురుషుఁడు సతులయాధీనము
అతివలు వయసుకు నధీనము
గతియగు వయసులు కాలాధీనము
అతిశయమిది మాయాధీనము

॥ ఎన్నఁ ॥

దైవాధీనము తగినజగ మిది
దేవుఁడు మోక్షాధీనము
చేవల మోక్షము శ్రీవేంకటపతి -
సేవాధీనము సిలుగే లేదు

॥ ఎన్నఁ ॥ 308

రేకు 353

భల్లాటి

పెదయౌబళపుఁగొండఁ బెరిగీనిదే
వదలకకొలిచితే వరములిచ్చిని
పదివేలశిరసులబలునరసింహము
గుదిగొన్నచేతుల గురుతైనది
ఎదుటఁ బాదాలుఁ గన్నులెన్నైనఁ గలిగినది
యిది బ్రహ్మాండపుగుహ నిరవైనది

॥ పల్లవి ॥

॥ పెద ॥

ఘనశంఖచక్రదుల కైదువలతోనున్నది
మొనసి రాకాసిమెకములఁ గొట్టేది
కనకపుదైత్యుని కడుపుచించినది
తనునమ్మిన ప్రహ్లాదుదాపును దండైనది

॥ పెద ॥

శ్రీవనితఁ దొడమీదఁ జేకొని నిలిపినది
దేవతలు గొలువ గడ్డెపై నున్నది
శ్రీవేంకటాద్రియందుఁ జెలఁగి భోగించేది
భావించి చూచితేను పరబ్రహ్మమైనది

॥ పెద ॥ 309

ముఖారి

నరులార నేడువో నారసింహజయంతి
సురలకు నానందమై శుభములొసగెను || పల్లవి ||

సందించి వైశాఖశుద్ధచతుర్దశి శనివార -
మందు సంధ్యాకాలమున నౌభళేశుడు
పొందుగాఁ గంభములోనఁ బొడమి కడపమీద
కందువ గోళ్ళఁ జించెఁ గనకకళిపుని || నరు ||

నరమృగరూపము నానాహస్తముల
అరిది శంఖచక్రాది ఆయుధాలతో
గరిమఁ బ్రహ్లాదునిఁ గాచిరక్షించి నిలిచె
గురుతరబ్రహ్మాండ గుహలోనను || నరు ||

కాంచనపుగద్దెమీద గక్కనఁ గొలువైయుండి
మించుగ నిందిరఁ దొడమీదఁ బెట్టుక
అంచె శ్రీవేంకటగిరి నాదిమపురుషుండై
వంచనోసేయక మంచివరాలిచ్చినదివో || నరు || 310

సామంతం

దైవమొక్కడే సంతత భజనీయుడు
భావము సమబుద్ధిఁ బాయఁగఁదగదు || పల్లవి ||

హరియే నకలాంతరాత్మకుఁ డటుగాన
తిరమై యొకరి నిందింపఁదగదు
అరయఁగ లోకములనిత్య మటుగాన
మరిగి కొందరిమీదిమమతయు వలదు || దైవ ||

బహుకల్పితములెల్లఁ బ్రకృతిమూలమే కాన

గహనపుఁదనవుద్యోగము వలదు

సహజవిహారుఁడు సర్వేశ్వరుఁడుగాన

వహిఁ దానేవచ్చినవి వలదనఁదగదు

॥ దైవ ॥

తపములు జపములు దాస్యమూలమే కాన

వుపమల సందేహమొగి వలదు

యెప్పుడును శ్రీవేంకటేశ్వరు సేవించి

చపలచిత్తమువారి సంగమిక వలదు

॥ దైవ ॥ 311

లలిత

ఏగతి నుద్ధరించేవో యింతటిమీఁదట మమ్ము

భోగపుఁగోరికలచేఁ బొలిసెఁబో వ(గ?)తులు

॥ పల్లవి ॥

పరగి నాలుకసొంపు పరసిపోయ

పరులనే నుతియించి పలుమారును

విరసపుఁబాపములవినికిచే వీనులెల్లాఁ

గొరమాలె మాకు నేఁటి కులాచారము

॥ ఏగతి ॥

మొక్కలాన పరధనమునకుఁ జూచిచాచి

ఎక్కువఁజేతులమహి మెందో పోయ

తక్కుక పరస్త్రిలఁ దలచి మనసు బుద్ధి

ముక్కుపోయ మాకు నేఁటి ముందటిపుణ్యాలు

॥ ఏగతి ॥

యెప్పుడు నీచులయిండ్లకెడతాకి పాదములు

తప్పనితపములెల్లఁ దలఁగిపోయె

యిప్పుడె శ్రీవేంకటేశ యిటునిన్నుఁ గొలువఁగా

నెప్పున నేఁజేసినట్టి నేరమెల్లా నణఁగె

॥ ఏగతి ॥ 312

సాళంగనాట

*ఆయమేవ అయమేవ ఆదిపురుష

జయకరం తమహం శరణంభజామి

॥ పల్లవి ॥

అయమేవ ఖలుపురా అవనీధరస్తు సోఽ

ప్రయమేవ వటదళాగ్రావిశయన

అయమేవ దశవిట్టరవతారరూపైచ్య

నయమార్గ భువిరక్షణం కరోతి

॥ ఆయ ॥

అయమవే సతతం శ్రియఃపతి దేవేషు

అయమేవ దుష్టదైత్యాంతకస్తు

అయమేవ సకళ భూతాంతరేష్టుక్రమ్య

ప్రియభక్తపోషణం పిద్యత్సనోతు

॥ ఆయ ॥

అయమేవ శ్రీవేంకటాద్రి విరాజితే

అయమేవ వరదోప్యాచకానాం

అయమేవ వేదవేదాంతశ్చ సూచితో

అయమేవ వైకుంఠాధీశ్వరస్తు

॥ ఆయ ॥ 313

సామంతం

ఇన్నిటా నింతటా నిరవొకటే

వెన్నునినామమే వేదంబాయ

॥ పల్లవి ॥

నలినదళాక్షునినామకీర్తనము

కలిగి లోకమునఁ గలదొకటే

యిల నిదియే భజియింపఁగఁబుణ్యులు

చెలఁగి తలఁచ సంజీవని యాయ

॥ ఇన్ని ॥

కోరిక నచ్యుత గోవిందాయని
 ధీరులు దలఁడగఁ దెరువొకటే
 ఘోరదురితహర గోవర్ధనధర
 నారాయణ యని నమ్మఁగఁగలిగె

॥ ఇన్ని ॥

తిరువేంకటగిరిదేవునినామము
 ధరఁదలపగ నాధారమిదే
 గరుడధ్వజానిసుఖప్రదనామము
 నరులకెల్లఁ బ్రాణము దానాయ

॥ ఇన్ని ॥ 314

ఈ కీర్తనను ఈక్రింది విధముగా సవరించి పఠింపఁ దగును :

అయమేవ అయమేవ ఆదిపురుషో
 జయకరం తమహం శరణం భజామి
 అయమేవ ఖలు పురా అవనీధరస్తు సో
 ప్యయమేవ వటదళాగ్రాధిశయనః
 ఆయమేవ దశవిధైరవతారరూపైశ్చ
 నయమార్గభువి రక్షణం కరోతి
 అయమేవ సతతం శ్రీయఃపతిర్దేవేషు
 అయమేవ దుష్టదైత్యాంతకస్తు
 అయమేవ సకలభూతాంతరీష్వాక్రమ్య
 ప్రీయభక్తపోషణం ప్రీత్యా తోతి
 అయమేవ శ్రీవెంకటాద్్రా విరాజతే
 అయమేవ వరదోపి యాచకానాం
 అయమేవ వేదావేదాంతైశ్చ సూచితో
 ప్యయమేవ వైకుంఠాదీశ్వరస్తు

॥ పల్లవి ॥

॥అయ॥

॥అయ॥

॥అయ॥

రేకు 354

రామక్రియ

ఎందరు సతులో యెందరు సుతులో
యిందునందు నెట్లెరిగే నేను || పల్లవి ||

మలయుచు నాయభిమానములని నే
కెలననిపుడు వెదకేనంటే
పలుయోనులలో పలుమా(మ?) రుబొడమిన -
చలమరి నాతొలుజన్మంబులను. || ఎంద ||

గరిమెలఁ బాణిగ్రహణము నేసిన
సిరులచెలులఁ గలసేనంటే
తరుణులగురుతులు తలఁపున మరచితి
పరగిన బహుకల్పంబులయందు || ఎంద ||

శ్రీ వేంకటగిరిచెలువునియాజ్ఞల
భావించియె కరిఁ బైకొంటి
తావులఁజూడగ తగిలికోర్కుల
భావరతుల బెంబడి మననందు (?) || ఎంద || 3

గుండక్రియ

కటకట హరిమాయాకల్పనెట్టిదో
తటుకునఁ బారవేసేతలఁపెందు లేదు || పల్లవి ||

అనంతకోటియుగాదులనుండియు
తనివోక విషయాలఁ దగిలుండినా
దినమొక్కొక్కరుచియై తీపులై పండీఁగాని
వెనుకొన్న యాత్మకు వెగ టెందు లేదు || కటకటా ||

కడలేక నాలుకకుఁ గన్నయాహారములెల్ల
వోడలిలోఁ బూటవూట వొట్టుకొనినా
సడిఁ బైపై వింతవింతచవులే వెదకుఁగాని
విడువని యాత్మకు వెగ తెందు లేదు

॥ కటకటా ॥

కలకాలముననుండి కాపురపు లంపటాలె
కలిమితో మెడఁగుచ్చి కట్టుకొనినా
యెలమితో శ్రీవేంకటేశ్వరునాజ్ఞల -
నలవాటైన యాత్మకలపే లేదు

॥ కటకటా ॥ 316

లలిత

నటనల భ్రమయకు నామనసా
ఘటియించుహరియే కలవాఁడు

॥ పల్లవి ॥

ముంచిన జగమిది మోహినీగజము
పొంచినయాస పుట్టించే దిది
వంచనల నిజమువలెనే వుండును
మంచులు మాయలే మారునాఁడు

॥ నటన ॥

సరిసంసారము సంతలకూటమి
సారిదిఁ బచారము చూపే దిది
గరిమ నెప్పుడుఁ గలకలమనుచుండును
మరులగువిధమే మాపటికి

॥ నటన ॥

కందువదేహము గానిముదియదిది
అందినబహురూప మాడేదిది
యెందును శ్రీవేంకటేశ్వరుఁడుండును
డిందుపడఁగనిదె తెరమరఁగు

॥ నటన ॥ 317

గుండక్రియ

“నిశ్చింతం పరమం సుఖ” మనుమాటే నిజము నిజము తెలియరుగా
 ఆశ్చర్యంబిది పరమయోగులకు ననుభవులకు దృష్టాంతమునుండి ॥
 కరచరణాదులుగలచైతన్యము గక్కునఁ బానుపుపై నుండి
 సరుగన సడిలిన నిద్రామందము సమకూడీ నరులకటువలెనే
 పరమాత్మునిపై సకలోద్యోగ వు (గో?) పాయంబులు దా దిగవిడిచి
 ధరఁ దానుండిన బ్రహ్మానందము తనుఁదానే పైకొనుఁజూండి ॥ నిశ్చి
 వున్నతిఁ దానొక దేశములోపలనుండి క్రితముచూచిన నవియెల్లా
 అన్ని దేశములు నటుదలపోసిన యంతకుగోచరమైనట్లు
 యెన్నగఁబూర్వజ్ఞానంబున సర్వేశ్వరుడగు హరిఁదలఁచినను
 సన్నిధియగు సుజ్ఞానానందము సత్యము సత్యంబదినుండి ॥నిశ్చింత॥
 ననిచిన ప్రపంచకత్ప (ల్ప?) ములలో నానావిధముల జంతువులు
 తనుఁదాఁజూడఁగరానిరూపు లద్దములోపలఁ గన్నట్లు
 ఘనుడగు శ్రీవేంకటపతిరూపము గక్కున నెదుటనె సేవించి
 అనయము తనుఁదా సంతసించుటే యాత్మానందంబిదినుండి ॥నిశ్చింత॥

సాళంగనాట

ఒసఁగితివిన్నియు నొకమాటే

వెన నిఁకఁ జేసేవిన్నపమేది

॥ పల్లవి ॥

నారాయణ నీనామము దలఁచిన -

నీరానివరములిచ్చితివి

చేరి నిన్ను నిటు సేవించిననిఁకఁ

గోరి పడయ నిఁకఁ గోరికలేవి

॥ ఒసఁ ॥

హరి నీకొకమరి యటు శరణంటే

గరిమల నన్నిటు గాచితివి

నిరతముగా నిక నిను నుతియింపుచు

అరగొరతనివి నిను నడిగేదేదో

॥ ఒసఁ ॥

శ్రీవేంకటేశ్వర చేయెత్తిమొక్కిన

భావమే నీవై పరగితివి

యీవరుసల నీవీంతటిదాతవు

ఆవలనినుఁ గొనియాడెడిదేమి.

॥ ఒసఁ ॥ 319

భాళి

దేవదేవోత్తముని తిరుతేరు

దేవతలు గొలువఁగా తిరుతేరు

॥ పల్లవి ॥

తిరువీధులేగీని తిరుతేరు

తిరువుగొన్నట్లాను తిరుతేరు

తెరలించె దనుజులఁ దిరుతేరు

తిరిగె దిక్కులనెల్ల తిరుతేరు

॥ దేవ ॥

ధిక్కిరించీ మోతలఁ దిరుతేరు

దిక్కురికుంభా లదరఁ దిరుతేరు

తిక్కుముత్తేలకుచ్చుల తిరుతేరు

తెక్కులఁబ్రతాపించీ దిరుతేరు

॥ దేవ ॥

తీరిచెఁ గలకలెల్లఁ దిరుతేరు

ధీర గరుడవాహువుఁ దిరుతేరు

చేరి యలమేలుమంగతో శ్రీవేంకటేశ్వరుని -

తీరున నెలకొన్నట్టి తిరుతేరు ॥ దేవ ॥ ౩
 రేకు 355 సాళంగం

మాధవ భూధవ మదనజనక
 సాధురక్షణచతుర శరణు శరణు ॥ పల్లవి ॥

నారాయణాచ్యుతానంత గోవింద శ్రీ -
 నారసింహో కృష్ణ నాగశయన
 వారాహ వామన వాసుదేవ మురారి
 శౌరి జయజయతు (?) శరణు శరణు ॥ మాధ ॥

పుండరీకేక్షణ భువనపూర్ణగుణ
 అండజగమన నిత్య హరి ముకుంద
 పండరిరమణ రామ బలరామ పరమపురుష
 చండభార్గవరామ శరణు శరణు ॥ మాధ ॥

దేవ దేవోత్తమ దివ్యావతార నిజ -
 భావ భావనాతీత పద్మనాభ
 శ్రీవేంకటాచల శృంగారమూర్తి నవ
 సావయవసారూప్య శరణు శరణు ॥ మాధ ॥

లలిత

దొరకినయప్పుడే తుదగాక
 మరుగకుమెన్నఁడు మరి మనసా ॥ పల్లవి ॥

తనుభోగంబులఁ దనిపినపిమ్మట
 వెనుకొని హరిఁ దడవేనంటే
 దినమునుఁ దను నింద్రియములచల మిది
 తనియుట యెన్నఁడు దగుమనసా ॥ దొర ॥

తిరమగునాసల దీరినపిమ్మట
తెరలి విరతిఁ బొందే నంటే
మరలని యాశామయమీచిత్తము
విరతి యెన్నఁడిఁక వెడమనసా

॥ దొర ॥

ముదిసినపిమ్మట మొగి శ్రీవేంకట -
సదయుఁ గొలుతు నిచ్చలునంటే
హృదయము శ్రీవేంకటేశునినెల విది
యిదిగనుటెన్నఁడు యీమహి మనసా

॥ దొర ॥ 322

అలిత

తెలిసియుఁ దెలియదు దేరినచిత్తము
నలినాక్ష గోవింద ననుఁగావయ్యా

॥ పల్లవి ॥

యేఁకట నినుగొలిచి యితరుల వేఁడనేల
వేఁకపుటాసల నాలోవెలితిగాక

చీఁకటివాసినమీఁద చీఁదరగొనఁగనేల

మాఁకువంటివెడబుద్ధి మాన దిదేమయ్యా

॥ తెలిసి ॥

పొంచి నీదాసుఁడనై యల్పుల వేఁడఁబోనేల

చంచలగుణములనాజాలిగాక

అంచలఁ దెరువుకని యడవిఁబడఁగనేలా

యించుకంత యేవపుట్ట దేమిపాపమయ్యా

॥ తెలిసి ॥

మతిలో నీవుండఁగాను మాయలఁ బొరలనేలా

వెతకి తెలియని నావేదురుగాక

గతియై శ్రీవేంకటేశ కరుణించితివి నన్ను

తతి నాతపమునేఁడు దరిచేరెనయ్యా

॥ తెలిసి ॥ 323

గుండక్రియ

తెలియనివారికిఁ దెరమరుఁగు

తెలిసినవారికి దిష్టంబిదియే

॥ పల్లవి ॥

కన్నులయెదుటనుఁ గాంచినజగ మిది

పన్నిన ప్రకృతియు బ్రహ్మమునే

యిన్నిట నుండఁగ నిదిగాదని హరిఁ

గన్న చోట వెదకఁగఁబోనేలా

॥ తెలి ॥

అగపడి యిరువదియైదై జీవునిఁ

దగిలినవెల్లాఁ దత్వములే

నగవుల నిదియును నమ్మగఁ జాలక

పగటునఁ దమలో భ్రమయఁగ నేలా

॥ తెలి ॥

అంతరంగుఁడును నర్చావతారము

నింతయు శ్రీవేంకటేశ్వరుడే

చెంతల నీతనిసేవకులకు మరి

దొంతికర్మములతోడ సిఁకనేలా

॥ తెలి ॥ 32

గుండక్రియ

ఏలోకో కర్మమా యిందుకుఁ బాలైతిని

పాలుపడిన యీ జలభ్రమణమువలెను

॥ పల్లవి ॥

ధరలోఁ బుట్టినప్పుడే తలఁచ నీ యాత్మ

మరుగఁడు పరమైతే మరచిఁగాని

అరిది దుర్భాషల నలవడ్డనాలికె

హరినామములయందు నలవడదు

॥ ఏలో ॥

జవకట్టి పూర్వపాసనల సంసారమే

చవియే తాఁగాని ముక్తి చవిగాదు

భువిఁగల విషయాలఁ బుంగుడయ్యాఁగాని మతి

వివరించి దైవమును వెదకలేదు

॥ ఏలొ ॥

శ్రీవేంకటేశుకృపచేత నింతేకాని

వావాత నివి గైవశము గావు

భావమిప్పుడితని పాదాలు చేరికాని

యేవుపమలనుఁ గాన మిన్నాళ్లును

॥ ఏలొ ॥ 325

ముఖారి

చవి నోరి కేడఁ దెత్తు సంప దేడఁదెత్తు వీని

సవరించుటే నాసంప దిదిగాదా

॥ పల్లవి ॥

పచ్చడా లెక్కఁడెత్తు పట్టుచీర లేడఁదెత్తు

నెచ్చనిం ద్లేడఁదెత్తు వెంట వెంటను

తెచ్చిన యీపచ్చడము దేహమిది వెంటవెంట

వచ్చిఁగాక తన్నుదానె వద్దనఁగవచ్చునా

॥ చవి ॥

దొరతన మేడఁదెత్తు దొడ్డసొమ్ము లేడఁదెత్తు

యెరవులసిరుల నేనేడఁదెత్తు

వెరవున నేనెవ్వరిని వేసరించఁజాలక

దరిచేరుటే దొరతనమిదిగాదా

॥ చవి ॥

తోడఁబుట్టువుల నేడఁ దోడితెత్తుఁ జాట్టాల -

నేడఁ దెత్తు సుతులపాం దేడఁదెత్తును

వేడుకైనపొందు శ్రీవేంకటేశుఁ దలఁచుటే

ఈడులేనిబంధుకోటి ఈతఁడెకాఁడా

॥ చవి ॥ 326

రేకు 356

శ్రీరాగం

ఓ పవనాత్మజ వో ఘనుడ

బాపుబావనగఁ బరగితిగా.

॥ పల్లవి ॥

వో హనుమంతుడ వుదయాచలని -

ర్యాహక నిజసర్వ ప్రబల -

దేహము మోచిన తెగువకు నిటువలె (?)

సాహసమిటువలెఁ జాటితిగా

॥ ఓ పవ ॥

వో రవిగ్రహణ వో దనుజాంతక

మారులేక మతి మలసితిగా

దారుణపువినతాతనయాదులు

గారవింప నిటు గలిగితిగా

॥ ఓ పవ ॥

వో దశముఖహర వో వేంకటపతి -

పాదసరోరుహపాలకుడా

యీ దేహముతో నిన్నిలోకములు

నీదేహమెక్క నిలిచితిగా

॥ ఓ పవ ॥ 32

ముఖారి

దిక్కులేనివారు నీవే దిక్కుని కొలువగా

అక్కరకితఁడు దైవమందురువో నిన్నును

॥ పల్లవి ॥

పాలుపడి నిన్నుజేరి పట్టి కొలిచినవారి

జాలిపాటు తొలగించి జడనువాపి

మూలబడనీక తెచ్చి ముద్దుసేసికావగాను

మేలెరుగుబుధులెల్ల మెత్తురువో నిన్నును

॥ దిక్కు ॥

౧. ఇక్కడ నుండి అన్వయము కుదురుటలేదు. పైన 'నిటువలె' అను పాదమునకు కీ.శే. రాళ్ళపల్లివారే ప్రశ్నార్థకముతో పరిష్కరించిరి.

కొండలుఁగోట్లునైనకోరికలుగలవారి -
యండనే కోరికలిచ్చి యాదరించఁగా
నిండినదాసులకెల్ల నీవే దైవ మవని
కొండమీఁదనుండినఁ బైకొందురువో నిన్నును. || దిక్కు ||

యేకమైనమనసుతో నెవ్వరు దలఁచినాను
చేకొని కరుణఁ గృపసేయఁగాను
యేకాలము శ్రీవేంకటేశుఁడు మాదైవమని
బోకమెల్లఁ దామే కొలుతురువో నిన్నును || దిక్కు || 328

వరాళి

ఏదియుఁగానఁడు (గాననందు?) నేది గాదందు
ఆదిపురుష నీదాస్యమే చాలనాకు || పల్లవి ||

గరిమఁ గొందరికి సాకారమై నిలిచితి
గురునిరాకారమై కొందరికి
సరుసఁ గొందరికెల్లా సగుణుఁడవట నీవు
ధర నిర్గుణమవట తగిలి కొందరికి || ఏదియు ||

వోకటఁ గళాపూర్తి నొనరియుందువట
వోకట నిష్కళుఁడవై వుడివోవట
వొకచో జీవుల (కు) నీకొరయ భేదమట
వొకచో నె (న?) భేదమట వున్నారట నీకు || ఏదియు ||

అదన నిందరిలోన నంతరాత్ముఁడవట
యెదుట శ్రీవేంకటేశుఁడవట
యిదియది యననేల యింతయును నీ మహిమ
కదిసి నీ పాదాలే కనుఁగొంటగాక || ఏదియు || 329

లలిత

మాధవ కేశవ మధుసూదన విష్ణు
శ్రీధరా పదనభం (ఖం?) చింతయామియూయం (మోవయం?)॥పల్లవి॥

వామన గోవింద వాసుదేవ ప్రద్యుమ్న
రామ రామ కృష్ణ నారాయణాచ్యుత
దామోదరానిరుద్ధ దైవపుండరీకాక్ష
నామత్రయాధీశ నమో నమో ॥ మాధవ ॥

పురుషోత్తమ పుండరీకాక్ష దివ్య
హరి సంకర్షణ యథోక్షజ
నరసింహ హృషీ కేశ నగధర త్రివిక్రమ
శరణాగతరక్ష జయజయ సేవే ॥ మాధవ ॥

మహితజనార్దన మత్స్య కూర్మ వరాహ
సహజభార్గవ బుద్ధ జయతుర (గ) కల్కి
విహితవిజ్ఞాన శ్రీవేంకటేశ శుభకరం
అహమీ తహతద (అహమిహ తవపద?) దాస్యమనిశం భజామి॥మాధవ॥330

గుండక్రియ

అందిచూడగ నీకు నవతారమొకటే
యెందువాడవై తివి యేటిదయ్యా ॥ పల్లవి ॥

నవనీతచోరా నాగపర్యంకా
సవనరక్షక హరీ చక్రాయుధా
అవల దేవకిపట్టివని యశోదకు నిన్ను
నివలఁ గొడుకవనేదిది యేటిదయ్యా ॥ అంది ॥

పట్టపు శ్రీరమణా భవరోగవైద్య
జట్టిమాయలతోడిశౌరి కృష్ణ
పుట్టినచో టొకటి పాదలెడిచో టొకటి
యొట్టని నమ్మవచ్చు నిదియేటిదయ్యా

॥ అంది ॥

వేదాంతనిలయా వివిధాచరణా
ఆదిదేవ శ్రీవేంకటాచలేశ
సోదించి తలచినచోట నీ వుండుదువట
యేదెస నీ మహిమే యిదేటిదయ్యా

॥ అంది ॥ 331

గుండక్రియ

తలపోత చిత్తమునఁ దరిగానక బుద్ధి
గలగెఁ గావనో మమ్ముఁ గర్మమా
పాపజాతిమేనితోడఁ బడ్డపాటే చాలదా
ఆపదలకేల లోనాయ నిప్పుడు
దీపమైనహరిభక్తి దెలిసియింతటనైనఁ
గాపాడి పరమీవో కర్మమా

॥ పల్లవి ॥

॥ తల ॥

చెప్పరానిసుఖములు చెప్పి చెప్పి కని కని
చప్పుడుగా లోకమునఁ జాటి చాటి
దెప్పరపుభవములఁ దిప్పుదీరైతి మిదె
కప్పుకొని కావగదో కర్మమా

॥ తల ॥

వేడుకలిన్నియు శ్రీవేంకటాద్రిరాయడే
కూడిన మాదైవమని కొనియాడి
యేడఁజూచిననుఁ బుణ్య మెక్కుడాయనని నమ్మి
గాడలెల్లా బాసితిమి కర్మమా

॥ తల ॥ 332

రేకు 357

సామంతం

సర్వేశ్వరుడే శరణ్యము

నిర్వాహకుఁ డిన్నిటఁగాన

॥ పల్లవి ॥

బలుదేవతలకు బ్రహ్మాదులకును

జలజనాభుడే శరణ్యము

అలరిన బ్రహ్మాండ మవిసిననాఁడును

నిలిపె నాతఁడిన్నిటిఁగాన

॥ సర్వే ॥

అనేకవిధముల నిఖిలజీవులకు

జనార్దనుడే శరణ్యము

అనాథనాథుఁ డంతరాత్మకుఁడు

అనాదిపతి యితఁ డటుగాన

॥ సర్వే ॥

తగునిశ్చలులగుతనదాసులకును

జగదేకపతే శరణ్యము

చిగురుజేవయగుశ్రీవేంకటేశుఁడు

అగువరములొసఁగు నటుగాన

॥ సర్వే ॥ 3

అలిత

సోదించిరిదియె సురలును మునులును

ఆదికి ననాది హరినామం

॥ పల్లవి ॥

అరిది వేదశాస్త్రార్థసంగ్రహము

అరయఁగ నొకటే హరినామం

దురితహరము భవదుఃఖనాశనము

అరిభయంకరము హరినామం

॥ సోదించి ॥

సకలపుణ్యఫలసారవిహారము

అకలంకము శ్రీహరినామం

ప్రకటము సులభము పరమపావనము

అకుటిలమిది (శ్రీ?) హరినామం

॥ సోదించి ॥

కందువ సదరము కైవల్యపదము

అందరికిదియే హరినామం

యెందును శ్రీవేంకటేశ్వరు కరుణకు -

నందుకోలైన హరినామం

॥ సోదించి ॥ 334

సాళంగనాట

ఇన్నిటికి నోపునా యీ మనసు నన్ను

మన్నించి నీమనసు మరిగించుమనసు

॥ పల్లవి ॥

పాలఁతులకాఁకనే పుటమెక్కె మనసు

చలివేడిజవ్వనమునందిఁ జిక్కె మనసు

వలరాజుతూపునంజు వడినెక్కె మనసు

మలసి రతిసుఖాలమరపాయ మనసు

॥ ఇన్ని ॥

పచ్చనికనకముపై భ్రమఁబడె మనసు

చిచ్చువంటివిషయాల శివమెత్తె మనసు

వొచ్చెపుఁ బాపాలకెల్లా నొడిగట్టె మనసు

బచ్చన చెంచెలములఁ బాటిచెడె మనసు

॥ ఇన్ని ॥

కోరి యంతలో గురుఁడు గూఁటవేసె మనసు

వోరుపుతో నీపాలి కొప్పగించె మనసు

ఈరీతి శ్రీవేంకటేశుఁడ నామనసు

తోరపు విజ్ఞానము తుదకెక్కె మనసు.

॥ ఇన్ని ॥ 335

రామక్రియ

నమ్మితే నితడే మన్ననఁ గాచు
యిమ్ముల ిద్రువునిఁ బట్టమేలించినట్లు || పల్లవి

తీరని కర్మములైన దీరుఁబో శ్రీహరిపాద -

మేరీతిఁ గొలిచినా నెవ్వరికిని

చేరరాని యడవిలో శిలలై పడియున్న

భారపుటహల్యశాపము దేరినట్లు || నమ్మి

కలుగనిసిరులెల్లఁ గలుగుఁబో శ్రీహరిఁ

గొలిచినవారికిఁ గోరినట్లే

అలనాఁడు దరిద్రుడైన కుచేలుని

బలుసంపదలఁ దెచ్చి బతికించినట్లు || నమ్మి

చూడఁగా మూఢులకైన సులభుడై నిలుచుఁబో

వేడుకతోఁ బాడితే శ్రీవేంకటేశుఁడు

యాగనే మాబోంట్లకు నిరనై కోనేటిదండ

మేడెపువరములెల్ల మెచ్చి యిచ్చినట్లు || నమ్మి

లలిత

దేవునిమరవకు మంతే మాట చిత్తమా

దీవెనై కలఁడు మాకు దేవుఁడు || పల్లవి

అరుదగుజీవుని బ్రహ్మాండగోళములోన

తెరఁగై పుట్టించువాఁడు దేవుఁడు

అరసి కమ్మరవచ్చి యన్నపానాదులు వెట్టి

తిరుగ రక్షించువాఁడు దేవుఁడు || దేవుఁ

బలుసంసారములోన భ్రమసియుండిన మాకుఁ

దెలిసి చెప్పినవాఁడు దేవుఁడు

తెలియనికర్మములు తెగనిబంధాలు వాపి

తిలకించి కాచువాఁడు దేవుఁడు

॥ దేవుని ॥

తల్లియుఁ దండ్రియునై దాతయై కలఁడు మాకు

తెల్లమి శ్రీవేంకటాద్రిదేవుఁడు

మల్లాడి తనదాసులమతిలోఁ దా నుదయించి

తెల్లవారించేవాఁడు దేవుఁడు.

॥ దేవుని ॥ 337

ముఖారి

ఆలించు పాలించు ఆదిమపురుష క్షమ

జాలిదీర నీకే శరణుచొచ్చితిమి

॥ పల్లవి ॥

గతి నీవే మతి నీవే కర్తవు భర్తవు నీవే

పతియు వీపె (నీవే?) యేపట్టునా మాకు

యితరము లెవ్వరున్నా రెంచిచూడ నిన్నుఁబోల

చతురుఁడ నిన్నునే శరణుచొచ్చితిమి

॥ ఆలించు ॥

జననీజనకులు శరణము నీవే

పునికి మనికి నీవే పువమ నీవే

మనసిచ్చి నీవే నన్ను మన్నించుకొంటేనే

చనవి మనవి నీకే శరణుచొచ్చితిమి

॥ ఆలించు ॥

లోకసాక్షివి నీవే లోకబంధుఁడవు నీవే

యీకడ శ్రీవేంకటేశ యిదివో నీవే

నీకంటె మరిలేరు నిఖిలమింతయుఁ గావ

సాకారరూప నీకే శరణుచొచ్చితిమి

॥ ఆలించు ॥ 338

రేకు 358

గుండక్రియ

నాటకమింతా నవ్వులకే

పూటకుఁబూటకుఁ బొల్లెపోవు

॥ పల్లవి ॥

కోటివిద్యలునుఁ గూటికొఱకె పో

చాటువ మెలఁగేటి శరీరికి

తేటల నాఁకలిదీరినపిమ్మట

పాటుకుఁ బాటే బయల్లెపోవు

॥ నాట ॥

మెఱసేటిదెల్లా మెలుఁతలకొరకే

చెఱలదేహములజీవునికి

అఱమరపుల సుఖమందినపిమ్మట

మొఱఁగుకుమొఱఁగే మొయిలై పోవు

॥ నాట ॥

అన్ని చదువులును నాతనికొరకే

నన్నెరిఁగిన సుజ్ఞానికిని

యిన్నిట శ్రీవేంకటేశుదాసునికి

వెన్నెలమాయలు విడివడిపోవు

॥ నాట ॥ 339

గుండక్రియ

ఎన్నిటికెన్నిటికని యెక్కడఁ దగిలెదము

మన్నించు దేవ మాకుఁజాలు

॥ పల్లవి ॥

ముఖరమై మాఁకులకు మొదలఁబోసిననీరు

శిఖలకుఁ దనువెక్కి చిగిరించినయట్టు

నిఖిలప్రయోజనాలు నీమూలమేకాన

మఖపతి మీసేవే మాకుఁజాలు

॥ ఎన్ని ॥

వరుసలనిన్నిటా వన్నె బంగారమే
పరిపరివిధముల పలుసొమ్ములైనట్లు
నిరతిఁ గర్మఫలాలు నీమూలమేకాన
మరుగురుఁడవు నీవే మాకుఁజాలు

॥ ఎన్ని ॥

వెలయ శ్రీవేంకటేశ వివిధజంతువులకు
అలవిలేనిభూమే యధారమైనట్లు
నెలవు దేవతలకు నీవేలికవుగాన
మలసి నీశరణమే మాకుఁజాలు

॥ ఎన్ని ॥ 340

రామక్రియ

మాయలో మోహమున మరచితివిదే హరి
వేయింటికి వింటే వివేకమా

॥ పల్లవి ॥

అంతటికినొడయఁడు అఖిలజీవులలోన
అంతర్యామి శ్రీహరియట
యింతటిలో నీకు హితబంధువులు వేరి
వంతవారెవ్వరు నీకు వివేకమా

॥ మాయ ॥

అరయ నక్షరవాచి యతఁడట యిలలోనఁ
బరమమంత్రాలెపో పలుకులెల్ల
నిరతపునుతి యేది నిందయేది యిందులోన
వెరవెరఁగవుగాక వివేకమా

॥ మాయ ॥

మొదలను నడుమను ముగిసినర్థములందు
యెదుటను శ్రీవేంకటేశుఁడట
యిది యది యననేల యిచ్చాద్వేషమేల
వెదకుము సమబుద్ధి వివేకమా

॥ మాయ ॥ 341

౧. 'వేయింటికి వింటి వివేకమా' అని రేకు. రేకు పాఠము, పూర్వముద్రిత పాఠము- రెండును సరిగ్గ అర్థస్ఫూరకములు కాలేదు.

రామక్రియ

సందెకాడఁ బుట్టినట్టి చాయలపంట యెంత -

చందమాయఁ జూడరమ్మ చందమామపంట

॥ పల్లవి ॥

మునుపఁ బాలవెల్లి మొలచి పండినపంట

నినుపై దేవతలకు నిచ్చపంట

గొనకొని హరికన్నఁగొనచూపులపంట

వినువీధినెగడినవెన్నెలలపంట

॥ సందె ॥

వలరాజుపంపున వలపువత్తినపంట

చలువై పున్నమనాఁటి జాజరపంట

కలిమికామినితోడ కారుకమ్మినపంట

మలయుచుఁ దమలోనిమట్టిమానిపంట.

॥ సందె ॥

విరహులగుండెలకు వెక్కునమైనపంట

పరగ చుక్కలరాసిభాగ్యముపంట

అరుదై తూరుపుఁగొండ నారఁగ బండినపంట

యిరవై శ్రీవేంకటేశునింటిలోనిపంట

॥ సందె ॥ 34

ఆహిరి

ఎన్నఁడు విజ్ఞానమిఁక నాకు

విన్నపమిదె శ్రీవేంకటనాథా

॥ పల్లవి ॥

పాసినఁ బాయపు బంధములు

ఆస దేహమున్నన్నాళ్ళు

కోసినఁ దొలఁగవు కోరికలు

గాసిలి చిత్తముగలిగినన్నాళ్ళు

॥ ఎన్న ॥

కొచ్చినఁ గొరయపు కోపములు

గచ్చులగుణములుగలనాళ్ళు

తచ్చినఁ దలఁగవు తహతహాలు

రచ్చల విషయపురతులన్నాళ్ళు

॥ ఎన్న ॥

వొకటికొకటికిని వొడఁబడవు

అకట శ్రీవేంకటాధిపుఁడ

సకలము నీవే శరణంటే యిఁక

వికటములఁగెను వేడుకనాళ్ళు

॥ ఎన్న ॥ 343

బౌళి

ఎంత వెట్టిఁ గొండదవ్వి యెలుకఁ బట్టెద నేను

సంతపు శ్రీహరి నాభ్రమ వాపవే

॥ పల్లవి ॥

పడనిపాట్లఁ బెక్కుపనులఁ దిరుగుటెల్ల

కుడిచేపట్టెఁడుగూటికొర కింతే కా

కడదాఁకాఁ జెలులతోఁ గాఁపురము సేయుటెల్ల

వొడలు మరచియుండే వొక్క నిమిషానకా

॥ ఎంత ॥

ఘనమైన గృహములు గట్టుకొనుటెల్లాను

తనువు మోచేయంతటికే కా

తనివోనిమతిలోనితలపోతలెల్లాను

యెనసిన బదుకు తా నెంచుటకే కా

॥ ఎంత ॥

యింతలోని పనియని యెరఁగని చేతలెల్లా

సంతకూటముల యీసంసారానకా

చెంతలశ్రీవేంకటేశ చేరి నీకే శరణంటే

యింతక మున్నిటినేర మేమనేవో కా

॥ ఎంత ॥ 344

రేకు 359

లలిత

నీవే కాచుటగాక నేరుపు నాయందేది

చేవల వేడుమాను చేడు మానీనా

॥ పల్లవి

వొరసి దుర్గుణములనునూనిన నాచిత్తము

మరలి మంచిగుణాన మట్టుపడీనా

హరి నిన్నుఁ దలఁచక యడవిఁబడిన మరి (తి?)

దరిచేరి నిన్ను మతిఁ (రి?) దలఁచఁబోయానా

॥ నీవే ॥

పాలుమాలి యింద్రియాలబారిఁబడ్డ పుట్టువిది

ఆలరి వైరాగ్యసుఖ మందఁబోయానా

నీలవర్ణ నినుమాని నిత్యసంసారైన నేను

కాలమందే నిన్నెరఁగఁగలనా నేను

॥ నీవే ॥

గరిమ సుజ్ఞానము గలిగిన సాత్విక -

మరయ వేరొకచోట వణఁగీనా

యిరవై (మై?) శ్రీవేంకటేశుఁడ నీకరుణబై

శరణాగతుఁడ నాకు స్వతంత్రమా

॥ నీవే ॥

ముఖారి

ఇందుకు విరహితములిన్నియు సజ్ఞానమని

చందమున గీతలందుఁ జాటీనిదివో

॥ పల్లవి ॥

మానావమానములు మాని డంబు విడుచుట

పూని హింసకుఁ జొరక యోరుపు గలుగుటయు

ఆని మతిఁ గరఁగుట యాచార్యోపాసన

తానెప్పుడు శుచియౌట తప్పని విజ్ఞానము

॥ ఇందు

“అంచల సుస్థిరబుద్ధి యాత్మవినిగ్రహము

అంచితవిషయనిరహంకారాలు

ముంచినజన్మదుఃఖములు దలపోయుట

కంచపుసంసారము గడుచుటే జ్ఞానము || ఇందు ||

అరిమిత్రసమబుద్ధి యనన్యభక్తియు

సరినేకాంతమును సజ్జనసంగ విముక్తి (?)

ధర నధ్యాత్మజ్ఞానతత్వము దెలియుట

గరిమలందుట శ్రీవేంకటపతి జ్ఞానము || ఇందు 346

లలిత

ధ్రువవరదునివలె తుదకెక్కుఁగాక మరి

యివల గర్మఫలంబు లేవైన సతమా || పల్లవి ||

కరిరాజవరదునకు కడఁగి శరణంటేను

కరిఁగాచినట్లనే కాంచుగాక

పరదైవముల కెంత భంగపడి మొక్కినా

అరసి రావణుకొసంగినట్లనేకాదా || ధ్రువ ||

శ్రీపతినే అడిగినను జిగి నజామిళువలె

చేపట్టి సిరుల రక్షించుఁగాక

ఆపోక కౌరవుఁడు హరిపరాజ్ముఖుడైన

పైపైనే సంపదలు పార్థుచేఁ బడవా || ధ్రువ ||

శ్రీవేంకటేశుఁడిచ్చేయీవరంబులే

వోవలను ద్రిష్టమై యుండుఁగాక

భావించ నితరములు పరలోకములయందు

కై వశంబగుననేకథలవలెఁగాదా || ధ్రువ || 347

బౌళి

ఏమిసేయుదు నింతయు నీమాయ

సామజవరద నా చందమిది

॥ పల్లవి ॥

జలములోపలనున్నచందురునీడవలె

నలుగడలఁ గదలీ నామనసు

పెలుచు మేఘములు గప్పిన సూర్యునివలె

వెలుఁగదు నాలోని విజ్ఞానము

॥ ఏమి ॥

కడఁగి యాకసమున గాలియణఁగినట్లు

వడిఁగానరాదు నా వైరాగ్యము

ముడిగిముత్తైపుఁజిప్పముత్యమువిధంబున

జడిసీ నాలోని సాత్వికము

॥ ఏమి ॥

యిప్పుడిట్టే శ్రీవేంకటేశ నీకృపవలె

పుప్పతిల్లె నిజభక్తి యొక్కటై నీపై

కప్పిన నీసేవవలెఁ గన్న నిధానమువలె

అప్పసమై నిలిచె బ్రహ్మానందము

॥ ఏమి ॥ 348

బౌళిరామక్రియ

ఎన్నఁడు నేఁగందు నిందు నిందిరాపతి నీవే

కన్ను లెదుటనుండి కరుణింతుగాక

॥ పల్లవి ॥

పొడమినయట్టే నిన్ను పొంచికొలిచేనంటే

కడు నాకప్పుడు వివేకము చాలదు

అడరి యంతటిమీఁదనైనాఁ దెలియఁబోతే

వడి జవ్వనమదము వశమిందుగాదు

॥ ఎన్నఁడు ॥

వెనక నేఁ బ్రౌడనై విరతిఁ బొందేనంటే
 ధనవాంచ నేమియుఁ దడవనీదు
 తనువు ముదిసి నీకుఁ దపముసేసేనంటే
 వోనర నేమిటికి వోపికలేదు.

॥ ఎన్నఁడు ॥

శ్రీవేంకటేశ యీసిలుగులఁబెట్టనేల
 కైవశమై నీవు గలిగుండఁగా
 నీవే కృపసేసి నేఁడిటుగావకున్న
 పావనమైన యీ పదవెందుఁగద్దు

॥ఎన్నఁడు॥ 349

సామంతం

ఇందరిగాచిన నీవు యిట్టే నీవు నాకు
 కందువ నిధానమవై కలవుగా నీవు

॥ పల్లవి ॥

అరసి ధ్రువుని గాచినట్టి నీవు
 కరుణతోఁ బ్రహ్లాదుఁ గాచిన నీవు
 కరిరాజు శరణంటేఁ గాచిన నీవు
 కరతలామలకమై కలవుగా నీవు

॥ ఇందరి ॥

గట్టిగా విభీషణుఁగాచిన నీవు
 అట్టై ద్రౌపదిఁ గాచినప్పటి నీవు
 చెట్టవట్టి బలిఁగాచిన నీవు నాకు
 కట్టిన ముడువవై కలవుగా నీవు

॥ ఇందరి ॥

కమ్మర సుగ్రీవునిఁ గాచిన నీవు నేఁడు
 కిమ్ముల లోకములు రక్షించే నీవు
 నెమ్మది శ్రీవేంకటనిలయ నీవు మాకు
 కమ్ముకొని దాపుదండై కలవుగా నీవు

॥ ఇందరి ॥ 350

రేకు 360

అలిత

దైవమే నేరుచుఁగాక తగిలించ విడిపించ
యీవల సంసారికి నేమిసేయ వచ్చును || పల్లవి ||

ఆస యెచ్చోట నుండు నక్కడ దైన్యము నుండు
వాసులన్నీ నెందు నుండు వన్నెలు నందుండు
వేసట యెక్కడ నుండు వీతరాగ మాడనుండు
యీసుల నీలంకెవాప నెవ్వరికిఁ దరము || దైవ ||

అతికోప మేడనుండు నజ్ఞాన మాడనుండు
మతిఁ బంత మెందుండు మత్సర మందుండు
మతకము లేడనుండు మాయలును నందు నుండు
యితరు లెవ్వరు నిందు కేమనఁగలరు || దైవ ||

తనభక్తి యెందుండు తపమును నందుండు
మనసెందు నుండు దీమసమును నందుండు
తనివి యొక్కడ నుండు తగు సుఖ మందుండు
తనర శ్రీవేంకటేశు దైవికము లివియే || దైవ || 35

ముఖారి

వింతనా నేఁ దనకు వేసాలవాఁడు
కంతునికి గురుఁ డనఁగలిగినవాఁడు || పల్లవి ||

జడిగొని మొదలఁ దా జలసూత్రపువాఁడు
వెడమాయలుగ బారి విద్యలవాఁడు
కడుసోద్యములనే కర్మపుఁ జేతలవాఁడు
అడరి కంభపుసూత్ర మాడెడివాఁడు || వింత ||

యిలనుండి మిన్ను ముట్టే యింద్రజాలములవాడు
 తల ద్రుంచి బ్రదికించుతక్కులవాడు
 తెలియఁ గొండలు నీళ్ళఁ దేలవేసినవాడు
 కలసి పగలు రేయిగాఁ జేసేవాడు

॥ వింత ॥

మగువలభమయించేమౌనవ్రతములవాడు
 వెగ్గటై రాయి గంతులు వేయించేవాడు
 చొరించే వరముల శ్రీ వేంకటాద్రివాడు
 బగివాయ కిట మమ్ముఁ బాలించేవాడు

॥ వింత ॥ 352

ముఖారి

నగవులు నిజమని నమ్మేదా
 వాగి నడియాసలు వొద్దనవే

॥ పల్లవి ॥

తొల్లిటికర్మము దొంతుల నుండఁగ
 చెల్లబో యింకజేసేదా
 యెల్లలోకములు యేలేటి దేవుండ
 వొల్లనొల్ల నింక నొద్దనవే

॥ నగవు ॥

పోయినజన్మము పొరుగులనుండఁగ
 చీయనక యిందుఁ జెలగేదా
 వేయినామములవెన్నుండ మాయలు
 వోయయ్య యింకనొద్దనవే

॥ నగవు ॥

నలి నీనామము నాలికనుండఁగ
 తలకొని యితరముఁ దడవేదా
 బలు శ్రీవేంకటపతి నిన్నుఁగొలిచి
 వాలుకుఁ జెంచలములొద్దనవే

॥ నగవు ॥ 353

మంగళకౌశిక

భారకుఁ డతఁడే బంధువుఁ డతఁడే

చేరితి మతనినే చెంచెలమేలా

॥ పల్లః

చెనకునాయుధము చేతఁ గలిగితే

ఘననిర్భయుఁడై కడఁగినట్ల (ట?)

అనంతాయుధుఁ డాతుమనుండఁగ

వెనుకొని యెందుకు వెఱవఁగనేలా

॥ భాఁ

భువి నొకరాజునుఁ బొందుగఁ గొలిచిన

యివల నచ్చికం బెరఁగఁడట

భువనరక్షకుఁడె పొదిగొని యేలఁగ

వివరించి యొరుల వేఁడఁగనేలా

॥ భాఁ

తోవ నిధానము దొరకినయప్పుడే

యేవిధములు మరి యెంచఁడట

శ్రీవేంకటపతి చేకొని కావఁగ

భావన నితరోపాయములేలా

॥ భాఁ

సామంతం

తానే తానే యిందరి యగురుఁడు

సానఁబట్టినభోగి జ్ఞానయోగి

॥ పల్ల

అపరిమితములైనయజ్ఞాలు వడిఁ జేయఁ

బ్రహ్మలకు బుద్ధి వచరించి

తపముగా ఫలపరిత్యాగము సేయించు

కపురుల గరిమల కర్మయోగి

॥ తాఁ

అన్ని చేతలును బ్రహ్మార్పణవిధి జేయ
మన్నించు బుద్ధులను మరుగజెప్పి
పున్నతపదమున కొనరగఁ గరుణించ (చు?)
పన్నగశయనుడే బ్రహ్మయోగి

॥ తానె ॥

తనరగఁ గపిలుడై దత్తాత్రేయుడై
ఘనమైనమహిమ శ్రీవేంకటరాయడై
వొనరగ సంసారయోగము గృహసేయు
అనిమిషగతుల నభ్యాసయోగి

॥ తానె ॥ 355

కన్నడగౌళ

పరమాత్మఁడవు నీవు పరంజ్యోతివి నీవే
యిరవుగఁ గంటి వింటి నిదివో నీరూపము

॥ పల్లవి ॥

‘పెక్కురోమకూపముల పెనుబ్రహ్మాండాలు మోచే
వెక్కుసపు నీకుఁ ద్రివిక్రమాకృతి యేమి
అక్కడ వేదశ్రుతి ‘యత్యతిష్ఠద (ద్ద?) శాంగుల’
మెక్కువయని పొగడీ నిదివో నీరూపము

॥ పర ॥

వెదక జీవులలోనే వేవేలు రూపుల (లు?) నీకు
యెదిటి దశావతారాలేమి యరుదు
అదె ‘విశ్వతోముఖ యనంతమూర్తి’ వని
యిదె శ్రుతి వొగడీని యిదివో నీరూపము

॥ పర ॥

దిందుపడి సురలు నీతిరుమేనఁ బొడమఁగ
యిందరు నీవేయవుట యేమి యరుదు
యెందును శ్రీవేంకటేశ ‘యేకో నారాయణ’
యిందులో శ్రుతి చాటి నిదివో నీరూపము

॥ పర ॥ 356

రేకు 361

రామక్రియ

భళి భళి రామా పంతపు రామా నీ -

బలిమి కెదురు లేరు భయహర రామా ॥ పల్లవి ॥

విలువిద్య రామా వీరవిక్రమ రామా

తలకొన్నతాటకాంతక రామా

కొలయై (?) ఖరుని తలగుండుగండ రామా

చలమరి సమరపు జయరామ రామా ॥ భళి ॥

రవికులరామా రావణాంతక రామ

రవిసుతముఖకపిరాజ రామ

సవరఁగఁ గొండలచే జలధిగట్టిన రామ

జవసత్త్వసంపన్న జానకీరామా ॥ భళి ॥

కౌసల్యరామా కరుణానిధిరామ

భూసురవరద సంభూతరామా

వేసాలఁ బొరలే శ్రీవేంకటాద్రిరామ

దాసులమమ్ముఁ గావఁదలకొన్న రామా ॥ భళి ॥ 357

లలిత

అన్నిటికి నిది పరమౌషధము

వెన్నునినామమే విమలౌషధము ॥ పల్లవి ॥

చిత్తశాంతికిని శ్రీపతినామమే

హత్తిననిజ దివ్యౌషధము

మొత్తపు బంధవిమోచనంబునకు

చిత్తజగురుడే సిద్ధౌషధము ॥ అన్నిటి ॥

పరిపరివిధములభవరోగములకు
హరిపాదజలమె యౌషధము
దురితకర్మములఁ దొలఁగించుటకును
మురహరపూజే ముఖ్యౌషధము.

॥ అన్నిటి ॥

యిల నిహపరముల నిందిరావిభుని -
నలరి భజింపుటె యౌషధము
కలిగిన శ్రీవేంకటపతి శరణమే
నిలిచిన మాకిది నిత్యౌషధము

॥ అన్నిటి ॥ 358

సామంతం

ఎల్లలోకములవారి కేలిక దానే
కొల్లగావరములిచ్చేగురుతైనదైవము
కొండల కోనలలోన కోనేటిసరిదండ
మెండైనబంగారుమేడలలోన
నిండుజవ్వనముతోడినెలఁతకొఁగిటలోన
వుండి జగమెల్ల నేలీ నుద్దండదైవము

॥ పల్లవి ॥

॥ ఎల్ల ॥

నాలుగుచేతులతోడ నవ్వులమోముతోడ
సోలి సంకుఁజక్రముల సొంపుతోడ
నేలమిన్ననొకటైనెలుచున్న రూపుతోడ
పాలుపడి మెరసీని ప్రత్యక్షదైవము

॥ ఎల్ల ॥

సంపదలు కడుమించి చవులతో నారగించి
జొంపపు విరులపూజ సొంపుమించి
యింపులశ్రీవేంకటాద్రి నిరవై వున్నాఁడు వీఁడె
పంపుడుదేవతలతోఁ బ్రతిలేనిదైవము

॥ ఎల్ల ॥ 359

లలిత

బల్లిదులు నీకంటె బరులున్నారా నన్ను
 దొల్లిటిబారి నింక దోయకు మోయయ్య || పల్లవి ||
 చిక్కుల భవములఁ జెరఁజిక్కి వోపలేక
 నిక్కి నీమరఁగు చొచ్చి నిలిచితిని
 అక్కజమై యల్లనాడే అప్పులకర్మములెట్లు
 ఇక్కడనె చుట్టుముట్టి నేమిసేతునయ్య || బల్లిదు ||
 లచ్చి సంసారమునకు లగ్గమచ్చి తీరలేక
 యిచ్చట నిన్నఁగొలిచి యెక్కువై తిని
 పొచ్చముల నల్లనాటిపూట దీరదని కొన్ని
 బచ్చనబంధాలు వచ్చె బాఁపగదవయ్య || బల్లిదు ||
 అంచల నింద్రియముల కరివెట్టి పెట్టలేక
 ముంచి నీపాదాలకు మొరవెట్టితి
 పొంచిన శ్రీవేంకటేశ భువనరక్షకుఁడవు
 పంచల నున్నాఁడ నన్ను బాలించవయ్య || బల్లిదు || 360

పాడి

కలకాలము నిట్టేకాఁపురపు బదుకాయ
 యిలదైవమా నాకెన్నఁడో నిశ్చయము || పల్లవి ||
 గుట్టుతో వైరాగ్యమే కోరుదు నే నొకవేళ
 అట్టున సంసారపుటాఱడి గోరుదు
 ముట్టుపడి యొకచోట మ (న) సెందు నిలువదు
 యిట్టె చెంచెలుఁడ నాకు నెన్నఁడో నిశ్చయము || కలకాల ||

కొంతవడి నే సత్త్వగుణమందు నెలకొందు
 అంతలో రాజసగుణినై యుందును
 చెంత దామసగుణము చేకొందు నొకవేళ
 యింత పలువంచలు నా కెన్నఁడో నిశ్చయము. || కలకాల ||

వివరించి యొకవేళ వివేకివలె నుందు
 అవల మూఢుఁడనవుదు నంతటిలోనే
 తవిలి శ్రీవేంకటేశ తగ నిన్ను దలచంగ
 యవలఁ దొల్తేయాయ (?) నెన్నఁడో నిశ్చయము || కలకాల || 361

బౌళి

మానదు మతిమఱపునుఁ దెలివియు
 యేనింక దైవమ యేమిసేయుదును || పల్లవి ||

సకలపురాణాలు శాస్త్రాలు విని విని
 వొకవేళ సుజ్ఞానమొదవును
 వికటమై యంతలో విషయసుఖము గని
 అకట కమ్మర బుద్ధి నవే కతలు || మానదు ||

పలుదుఃఖములబాధఁబడువారిఁ బొడగని
 పలికి సంసారముపై రోసును
 నలవంక సిరులలో నటియించువారిఁ జూచి
 తలఁచి యాసలవెంటాఁ దగులునంతటను. || మానదు ||

యెడప కలమేల్మంగ యిరీతి నిన్నునే
 బడిబడి యలసి తిట్టె పైపై నింక
 చిడుముడి నీమీఁద శ్రీవేంకటేశ్వర
 తడవియిట్ల దయదలచకుండినను || మానదు || 362

రేకు 362

లలిత

హరిహరి యిందరికి నబ్బురముగాని యిది

పరగ నీదాసుడే పరతత్వవేది

॥ పల్లవి ॥

పొలసి మశకమండుఁ బొడమేటి జీవుని

తలఁపు బ్రహ్మాండాలు దాటిపోయానీ

నిలువెంత నీటెంత నీమాయ లివి భువి

బలిమిఁ దెలియువాడె పరతత్వవేది

॥ హరి ॥

తగిలి చూచిన నాత్మఁ దనుఁ గానరాదుగాని

జగమెల్ల దానైతే సరి గనీని

చిగురెంత చేగెంత శ్రీపతి యిందులో నీ -

పగటు దెలియువాడే పరతత్వవేది

॥ హరి ॥

యేవంకఁ దనబుద్ధి యెక్కడనుండునోకాని

శ్రీవేంకటేశ నిన్నుఁ జింతించీని

పూవెంత ఫలమెంత పురుషోత్తముఁడ నీ -

భావమెరుఁగువాడె పరతత్వవేది

॥ హరి ॥ 363

సామంతం

అల్లదెకో విజయధ్వజము జగ -

మెల్లఁజేకొనియె నీతఁడు

॥ పల్లవి ॥

తొక్కనిచోట్లుదొక్కటితురగపు

రెక్కలమీఁదటిరేవంతుఁడు

చక్కఁగ నసురల సంహరించి యిదె

దిక్కులుగెలిచెను దేవదేవుడు

॥ అల్లదె ॥

వోడక శంఖము నొగిచక్రముతో
సూడుకుఁ దిరిగేటి శూరుఁడు
యీడనుండి సురలిందరిఁ గాచెను
మేడెపుమనలక్ష్యేవిభుఁడు

॥ అల్లదె ॥

శరణనవారలఁ జయ్యనగాచిన
శరణాగతరక్షణఘనుఁడు
తిరమై యింతకు దిక్పై నిలిచెను
గరిమెల శ్రీవేంకటవిభుఁడు

॥ అల్లదె ॥ 364

రామక్రియ

ఎక్కడ నీ వుద్యోగ మెటు విచ్చేసేవయ్యా
యిక్కువ నీమహిమకు నెవ్వ రెదురయ్యా

॥ పల్లవి ॥

పల్లించి గరుడనిపై నీ వుబ్బుననెక్క
అల్లనాడె పారిజాత మడవికెక్కె
పల్లదపురుద్రుఁడును బాణునివాకిలి దొక్కె
చుల్లరి రాక్షసమూఁక సురసుర సుక్కె

॥ ఎక్కడ ॥

గరుడినిపై నీవు కడుఁబేరెములువార
ధరజలధరుల నమృతములు దేరె
నిరతిఁ గంసాదులనెత్తురు టేరులు వారె
పరులు నీకెదిరిన పగయెల్ల దీరె

॥ ఎక్కడ ॥

బంగారుగరుడనిపై నీవు వీదులేఁగ
చెంగట శ్రీవేంకటేశ సిరులుమూఁగె
సంగతి నలమేల్మంగ సంతసాన విఱవీగె
పొంగారు దేవదుందుభులు పైపై వాఁగె

॥ ఎక్కడ ॥ 365

వరాళి

సమమతినని నీవే చాటుదువు

రమణ నేరుపునేరము లెవ్వరివి

॥ పల్లవి ॥

రావణాదులైన రాక్షససమితిలో

నీవే, దేవతలలో నీవేకావా

భావింప నసురలు పగ నీకు నేలైరి

యీవల సురులెల్ల (లేల?) హితులైరి

॥ సమ ॥

సకలజంతువులకుఁ జైతన్యఁడవు నీవే

వొకరు నీకుపరాకమొనరించేరా

అకట కొందరిఁ బాపాత్ములఁగాఁ జేసి

వెకలిఁ గొందరిఁ బుణ్యవిధులఁ జేసితివి

॥ సమ ॥

అటుగాన ఇట్టాయ నట్టాయనననేల

యిటు నీచిత్తముకొలఁ దింతేకాక

గటియించి శ్రీవేంకటపతి నీదాసు

లిటువలె ఘనులై రిదివో నీకృపను

॥ సమ ॥ 366

ఆహిరి

నే నవగుణీనైన నీకుఁ బోదు భువి

లోన భక్తవత్సలుఁడ వటు గాన

॥ పల్లవి ॥

పరమపూరుషా భవరోగవైద్య

ధరణీధర మాధవ కేశవా

అరిది సంసారాన నలసితి నినుఁగను -

తెరు వేదా వెర వేదా తెలియ నే నిపుడు

॥ నే నవ ॥

భువనాతీతా పుండరీకేశ్వర

నవనీతప్రియ నారసింహ

యివల నాయపరాధ మెంతైనఁ గలదు నా

వివరము చింతించి వెనఁ గావరాదా

॥ నే నవ ॥

అగుణా సగుణా యాద్యంతరహితా

అగణిత శ్రీవేంకటాద్రినాథ

నిగమగోచర నేను నీయాధీనము నింతే

నగుఁబాటు గాకుండ ననుఁగావుమిపుడు

॥ నే నవ ॥ 367

కన్నడగౌళ

తల లేదు తోఁక లేదు దైవమా నమాయలకు

తెలిసియుఁ దెలియక తిరిగేము నేము

॥ పల్లవి ॥

తను వేఁటిదో యీ తలపోత లేఁటివో

యెనయు సంసార సుఖ మిది యేఁటిదో

వెనక ముం దేఁటిదో వివేక మెరఁగక

దినదినమును నేమో తిరిగేము నేము

॥ తల ॥

పుట్టు గిది యెక్కడో పోయేటి దెక్కడో

ఇట్టే యీ సిరులెల్లా నెక్కడెక్కడో

మట్టులేనిహరినిర్మాణచక్రములోన

దిట్టలపై యేమేమో తిరిగేము నేము

॥ తల ॥

నేరు పేదో నేర మేదో నిలిచిన దొకటేదో

వూరకే నీదాసులపై వున్నారము

చేరి నన్నేలినయిట్టే శ్రీవేంకటేశ్వర

గారవించి కరుణించి కావగదవే

॥ తల ॥ 368

రేకు 363

మూలవి

ಇದಿಯೆ ವೆದಾಂತ ಮಿಂದುಕಂಟೆ ಲೆದು

యిదియే శ్రీవేంకటేశుని మతము

॥ పల్లవి ॥

విరతియే లాభము విరతియే సౌఖ్యము

విరతియే పో విజ్ఞానము

విరతిచే ఘనులైరి వినకవారెల్ల

విరతిఁబొందకున్న వీడదు భవము

॥ इदिये ।

చిత్తమే పాపము చిత్తమే పుణ్యము

చిత్తమే మోక్షసిద్ధియును

చిత్తమువలెనే శ్రీహరి నిలుచును

చిత్తశాంతిలేక చేరదు పరము

॥ ఇదియే

యెంతచదివినా యెంతవెదకినా

యంతకంటే మరి యెక్కుడు

యంతకంటే శ్రీవేంకటేశుడాసులొట

యెంతవార్సకైన యిదియే తెరువు

॥ ಇದಿಯೆ ॥

గుండక్రియ

జీవుడు నిత్యుడు యీ చింత లేట్టు దొరకన్

భావించ నిది యేటి ప్రచారమో

॥ పల్లవి ॥

తనువు మోచితి నంటా తరుణుల పొందులంటా

దినదినరుచులంటాఁ దిరిగేము

మొనసి సంసారమే మోహినీగజమై

వెనక దలచ మేటి వికారమో

॥ జీవుఁడు

కడుపు నిండినదంటాఁ గమ్మరనాఁకలియంటా

వెడఁగుభోగములంటా వెదకేము

వుడివోనియాసలే వుబ్బుఁగవణములై

విడువదు మతి కేటివిచారమో

॥ జీవుఁడు ॥

దివము రాతిరి యంటా తెలివంటా నిదురంటా

భువిఁ గాఁపురములంటాఁ బొరలేము

ఇవల శ్రీవేంకటేశ యంతలో నీదాసినని

వివరము గంటి నెట్టివివేకము

॥జీవుఁడు॥370

మాళవశ్రీ

ఇందుకుఁగా నాొయెరఁగమి నేమని దూరుదును

అందియు నిను నేదెలియక అయ్యో నేనిపుడు

॥ పల్లవి ॥

ఆతుమలోననుండి యఖిలోపాయములు

చేతనునకు నీవే చింతించఁగాను

కాతురపడి నేను కర్తననుచుఁ బనులు

యీతలఁ జెప్పఁగఁబూనే నిస్సీరో

॥ ఇందు ॥

తను విటు నీవాసఁగి తగుభాగ్యము నీవై

అనువుగ జీవుని నీయటు నీవేలఁగను

తనియక నే వారులు దాతలనుచుఁ బోయి

కనుఁగొని వేడఁగఁ దొడఁగేఁ గటకటా

॥ ఇందు ॥

శ్రీవేంకటాద్రిపై నుండి చేరి కన్ను లెదుటను

సేవగొని యిట్టే కృపసేయఁగాను

సోవలఁ గన్నవారెల్లాఁ జాట్టములంటా నేను

జీవులతోఁ బొందుసేసేఁ జెల్లఁబో

॥ ఇందు ॥ 371

౧. 'యరఁగమి' రేకు ౨. ఇందు రెండు 'నేను' శబ్దములు కలవు. ఇట్టి పునరుక్తులక్కడ కూడ గలవు.

౩. 'నీవై' రేకు

సామంతం

ఇట్టిదివో హరికృప యెంచినను
గట్టిగా నాహరికృపే కలదువో మాకు || పల్లవి ||

బలుహిరణ్యాక్షుడు (?) ప్రహ్లాదునిబట్టి
జలధి వేసిన నీరుచుట్టె తేలె
కలుషించి కమ్మరాను కడునగ్ని దోసిన
నిలువెల్ల జల్లనినీరై తొలకె || ఇట్టి ||

దిట్టయై యేనుగులచే దీకొలిపిన వాటి (?) -
నట్టై కొమ్ములు తమ్మరైపోయను
పట్టియెత్తి రాలమీద బలుమారు వేసిన
బట్టబయలే దూదిపానుపులై నిలిచె || ఇట్టి ||

కడసారె గంభములో గలడంటే గలిగి
చిడుముడి రక్కసుల జీరివేసె
జడియు శ్రీవేంకటాచల నారసింహుడై
పాడచూపి మాకు దిక్పై పాదలించె నేడు || ఇట్టి || 372

శ్రీరాగం

అది బ్రహ్మాండ బిది పిండాండం -
బుదుటుజీవులము పున్నార మిదివో || పల్లవి ||

పుదయాస్తమయము లొనరినవలెనే
నిదురలు మేల్కాను నియమములు
కదిసి త్రిసంధ్యాకాలంబులవలె
గుదిగొను దేహికి గుణత్రయములు || అది ||

పుడమి నస్యములు పొదలినవలెనే
 వొడలిరోగము లున్న వివే
 వుడుగని వెలుపటి వుద్యోగమువలె
 కొడిసాగేటి మితి కోరికలు

॥ అది ॥

వెలుపలఁగలశ్రీవేంకటవిభుఁడే
 కలఁ డాతుమలో ఘనుఁ డితఁడే
 చలమున నీతని శరణాగతియే
 ఫలమును భాగ్యము బహుసంపదలు

॥ అది ॥ 373

గుజ్జరి

ఏమిసేయవచ్చు హరియెలయించే మాయ లివి
 వేమరు నాతనిఁ గొల్చి వీడుకొంటగాక

॥ పల్లవి ॥

పాయమే పరచైతేఁ బట్టఁగ నెట్లవచ్చు
 రోయుదాఁకా నందులోఁ దిరుగుటగాక
 కాయపువోడ తప్పుగాలి విసరినవేళ
 పోయినట్టే పోనిచ్చి పొనుఁగుటగాక

॥ ఏమి ॥

మనసే మలినమైతే మఱుఁగెట్టు సేయవచ్చు
 వొనర విరతిదాఁక నోర్చుటగాక
 తన యంతరంగపుటద్దము మాసితే నది
 మినుకు విజ్ఞానాన మెరుఁగిచ్చుటగాక

॥ ఏమి ॥

మెచ్చునాలుకఁదీపు మింగ కెట్టుమానవచ్చు
 కొచ్చి కొచ్చి సారె రుచిగొనుటగాక
 నచ్చులశ్రీవేంకటేశునామము నోరనుంటే
 పచ్చి తనభాగ్యమంటా బ్రదుకుటగాక.

॥ ఏమి ॥ 374

రేకు 364

లలిత

ఆడరమ్మ పాడరమ్మ అంగనలు చూడరమ్మ
వేడుకఁ బరుషలెల్ల వీధినుండరమ్మా.

॥ పల్లవి ॥

అల్లదివో వోఁగునూఁతులౌభళేశుపెద్దకోవ

వెల్లి పలనీటిజాలు వెడలేసోన

చల్లనిమాఁకులనీడ సంగడిమేడలవాడ

యెల్లగాఁగ నరసింహుఁడేగీ నింతితోడను

॥ ఆడ ॥

సింగారపుమండపాల సింహాలమునిమంద -

లంగపుతెల్లగోపుర మదె మిన్నంద

చెంగట నాడు (ఘ?) వార్లు చేరి పన్నిద్దరుఁగొల్వ

సంగతిఁ దాఁగొలువిచ్చి జయనరసింహము

॥ ఆడ ॥

కందువ శ్రీవేంకటేశుకల్యాణములవేది

అందమై భూములకెల్లా నాదికి నాది

మందలపాలకొండమలకు నట్టనడుమ

విందగు దాసులతోడ విహరించీ దేవుఁడు

॥ ఆడ ॥

లలిత

ఇతరమెరఁగ గతి యిదియె శరణ్యము

సతతపూర్ణునికి శరణ్యము

॥ పల్లవి ॥

సర్వలోకముల సాక్షైకాచిన -

సర్వేశ్వరునకు శరణ్యము

పుర్వికి మింటికి నొక్కటఁ బెరిగిన -

సార్వభౌమునకు శరణ్యము

॥ ఇతర ॥

శ్రీకాంత నురముచెంగట నిలిపిన -

సాకారునకును శరణ్యము

పైకొని వెలిగేటి పరంజోతియై (యా?) -

సౌకుమారునకు శరణ్యము

॥ ఇతర ॥

తగనిహపరములు దాసుల కొసగేటి

జగదీశ్వరునకు శరణ్యము

నగు శ్రీవేంకటనాథుడ నీకును

సగుణమూర్తి యిదే శరణ్యము

॥ ఇతర ॥ 376

దేవగాంధారి

ఏదైన దేవుడు ప్రాణికియ్యక లేదు

పాదుగ నాతనిమీది భక్తే సాధనము

॥ పల్లవి ॥

దేహమునకు ఫలము తెగని యాలుబిడ్డలు

దేహాంతరాత్మకును దేవుడొకడే ఫలము

దేహమే బంధకము దేవుడింతే మోక్షము

పూహల రెంటికి మనసొక్కటే సాధనము

॥ ఏదైన ॥

పుట్టినందుకు ఫలము పొందగు భోగములే

పుట్టుగే గెలుచుటకు భువి జ్ఞానమే ఫలము

పుట్టుటకుఁ గర్మము పోవుటే యకర్మము

వెట్టే యీ రెంటికిని విరతే సాధనము

॥ ఏదైన ॥

చింతించుటకు ఫలము సిరులెల్ల జేకొనుట

చింత వీడుటకు ఫలము శ్రీవేంకటేశ సేవే

చింతలే దుఃఖములు నిశ్చింతములే సుఖములు

కొంత దాచనేల శ్రీ గురుడే సాధనము

॥ ఏదైన ॥ 377

ధన్వాసి

శరణాగతవజ్రపంజర బిరు దది నీది

కరుణానిధివై కావవే నేడు

॥ పల్లవి ॥

ప్రళయకాలమునాడు బ్రహ్మాండకోట్లు

సౌలవక నీకుక్షి చొచ్చినట్లు

చెలఁగి నీమరఁగున శ్రీవేంకటాద్రిమీద

యిల నరలోకమెల్ల నెక్కె గావవే

॥ శరణా ॥

అసురబాధకుఁగా నఖిలదేవతలును

కొనరుచు మొరవెట్టఁగూడినట్లు

ముసరి కోనేటిదండ మూఁకలు మూఁకలుగట్టి

విసిగి ప్రాణులు విన్నవించేరు గావవే

॥ శరణా ॥

జీవులఁ బుట్టించునాడు చేరి యా యా నెలవుల

నీవలన జనులెల్ల నిలిచినట్లు

శ్రీవేంకటేశ నిన్నుఁ జేరినట్టివారి నెల్ల

తావుల నిలిపి యిట్టే దయఁగావవే

॥ శరణా ॥ 37

నారాయణి

కావఁగ నీకే పోదు కరుణానిధివిగాన

భావించి నీవని తుదపదమే యెక్కితిమి.

॥ పల్లవి ॥

కరిరాజవరద నీకడనున్నవారికి

కరిరాజభయము లెక్కడాఁ బొందవు

సిరుల నీయర్థమే చింతించి చింతించి

నరలోకమెల్ల నీనగమె యెక్కితిమి

॥ కావఁ ॥

కాళింగమర్దన నిన్నుఁగని మనువారికి

కాళింగభయములెక్కడా లేవు

తాలిమితో నిదియే తలపోసి తలపోసి

కేలి మనుజులము నీగిరియె యెక్కితిమి

॥ కావఁ ॥

కందువ శ్రీవేంకటకటకేశ నీవద్ద -

నెందుఁ గటకేశభయమిఁక లేదు

యిందుకే పో జగమెల్లా నిటు శరణని మూల

కందువ నీదండ శ్రీవేంకటమె యెక్కితిమి.

॥ కావఁ ॥ 379

దేశాక్షి

అతఁడే రక్షకుఁ డందరి కతఁడే

పతి యుండఁగ భయపడఁ జోటేది

॥ పల్లవి ॥

అనంతకరము అనంతాయుధము -

అనంతుఁడు ధరించెలరఁగను

కనుఁగొని శరణాగతులకు మనకును

పనివడి యిఁక భయపడఁజోటేది.

॥ అతఁడే ॥

ధరణి నభయహస్తముతో నెప్పుడు

హరి రక్షకుడై యలరఁగను

నరహరికరుణే నమ్మినవారికి

పరఁదున నిఁక భయపడఁజోటేది

॥ అతఁడే ॥

శ్రీ వేంకటమున జీవులఁ గాచుచు

నావల నీవల నలరఁగను

దైవశిఖామణి దాపగు మాకును

భావింపఁగ భయపడఁజోటేది

॥ అతఁడే ॥ 380

రేకు 365

హిందోళం

కరుణించవే నిజగతి బోధించవే

హరి నిన్ను గొలువక యలసీఁ బ్రాణి

॥ పల్లవి ॥

కలలో నింతులఁ గలసినట్లనే

వెలిఁ గాంతలతోడివేడుకలు

లలి నిందుకుఁగా లంపటములఁబడి

పలుమారు నూరక బడలీఁ బ్రాణి

॥ కరు ॥

నిన్నటి యాహారనిజరుచివలెనే

అన్నవ నిప్పటి యాహారము

యెన్న నిందుకే యిడుమలఁ బొరలుచు

కన్న గతులఁ గడుఁ గలఁగీఁ బ్రాణి

॥ కరు ॥

పరుసముసోకినబంగారమువలె

పరమభాగవతపట్టములు

అరయఁగ శ్రీవేంకటాధిప నీకృప

యిరవుగఁ గని తుదకెక్కిఁబ్రాణి

॥ కరు ॥ 381

మంగళకౌశిక

ముట్టితేనే మూయైఁ బట్టితేనే పంతమయీ

ఇట్టె మమ్ముఁగావనే యిందిరారమణ.

॥ పల్లవి ॥

తీరుగాఁ బుణ్యముసేసేతే జన్మబంధమై (మయీ?)

తోరపు నాపాపములైతే దుఃఖమైని (మయీని?)

వూరకుంటే నీప్రపంచ ముల్లంఘించినట్టై

యేరీతి నడచువార మిందిరారమణ

॥ ముట్టి ॥

అంకె దయఁ దలఁచితే నన్నిటికిఁ దగులై
కొంకక కోపించితేనే క్రూరమైనై
మంకున నూరకవుంటే మదోన్మత్తుడై
యింకనేమి సేయువార మిందిరారమణ
యిన్ని చిక్కులునేల యిట్టె శ్రీవేంకటేశ
మిన్నక నీశరణంటే మేలైనై
వెన్నెల నీయర్థమే వేదశాస్త్రసమ్మతై
యెన్న నీవే సేయువాడ విందిరారమణ

॥ ముట్టి ॥

॥ ముట్టి ॥ 382

శంకరాభరణం

ఎప్పు డేబుద్ధి వుట్టునో యెరఁగరాదు
దెప్పరపుమాబ్రదుకు దేవునికే సెలవు
యేడనుండి పుట్టితిమో యింతక తొల్లి యింక -
నేడకుఁ బోయెదమో యిటమీదను
వీడని మాయంతరాత్మ విష్ణుఁడు మా -
జాడ జన్మమతనికే సమర్పణము
గతచన్న పితరు లక్కడ నెవ్వరో
హితనై యిప్పటి పుత్రు లిదియెవ్వరో
మతి మాజీవనమెల్ల మాధవుఁడు
అతనికే మాభోగాలన్నియు సమర్పణము
తొడికి స్వర్గాదులు తొల్లియాడవో యీ -
నడచే ప్రపంచమునాకేడదో
కడఁగి శ్రీవేంకటేశు గతియే మాది
అడఁగు మాపుణ్యపాపా లతని కర్పణము

॥ పల్లవి ॥

॥ ఎప్పు ॥

॥ ఎప్పు ॥

॥ ఎప్పు ॥ 383

మలహరి

ఇదియే సాధనమిహపరములకును
పదిలము మాపాలి పరమవునామం || పల్లవి ||

కలిదోషహరము కైవల్యకరము
అలరిన మా శ్రీహరినామం
సులభము సౌఖ్యము శోభనతిలకము
పలుమారును శ్రీపతినామం || ఇది ||

పాపనాశనము బంధవిమోక్షము
పైపైనిది భూపతినామం
స్థాపితధన మిది సర్వరక్షకము
దాఁపి రమిది మాధవనామం || ఇది ||

నేమము దీమము నిత్యకర్మమిది
దోమటి గోవిందునినామం
హేమము శరణము యిన్నిట మాకును
యేమేర శ్రీ వేంకటేశ్వరునామం || ఇది || 31

పాడి

నమ్మిన దిదివో నాపితురార్జిత
మిమ్మహిఁ జూడరో యిది మీదిగాదు. || పల్లవి ||

నలినదళాక్షునినామాంకితమే
నిలువునఁ బాఁతిన నిధానము
కలకాలమిదే గాదెలకొలుచులు
నలుగడ నివియే నాలుకరుచులు || నమ్మి ||

శ్రీపతిరూపమే చింతించు తలఁపే
పైపై మాయింటి భాగ్యములు
పూచలమిత్రులుఁ బుత్రాదులిది (?)
వైపగు మాకిదె వ్యవసాయములు.

॥ నమ్మి ॥

శ్రీ వేంకటపతి సేవిది యొకటే
భావించు నాయుష్యభౌష్యములు
కైవల్యపదమిదె కాయజసుఖమిదె
సావధానముల సంసార మిది (దే?)

॥ నమ్మి ॥ 385

భైరవి

సందడిసొమ్ములతోడిసాకారమిదె వీడె
యిందరు వర్ణించరే యీరూపము

॥ పల్లవి ॥

చుక్కలతో నాకాశము సూటై నిలువబోలు
నిక్కి రత్నాలజలధినిటుగాబోలు
మిక్కిలి నానావర్ణ మేఘపంక్తిగాబోలు
యిక్కడనే నిలుచున్న దీరూపము

॥ సంద ॥

నించినపంచవన్నెలనీలగిరిగాబోలు
అంచల సంధ్యాకాల మదిగాబోలు
చించ కాతని మెరుగుల చీక టిదిగాబోలు
యెంచఁగ నలవిగాదు యీ రూపము

॥ సంద ॥

పున్నమ సమాసయు పోగై నిలువబోలు
పున్నతి యోగీంద్రుల యూహగాబోలు
పన్నిన బ్రహ్మాండాభరణ ణిదిగాబోలు
యిన్నిట శ్రీవేంకటేశు యీ రూపము

॥ సంద ॥ 386

రేకు 366

ముఖారి

అతఁడే యెక్కుడుదైన మందరికంటే
తతినింకాఁ జెప్పిచూప దైవాలు గలవా ॥ పల్లవి ॥

జలధి దచ్చేనాఁడు సకలదేవత లుండ
యెలమి నేదేవుఁ జేరె నిందిరాదేవి
అల గజేంద్రుఁడు మూలమని మొరవెట్టునాఁడు
వెలయ నేదేవుఁడు విచ్చేసి కాచెను ॥ అతఁ ॥

పుడమి గొలుచునాఁడు పాడవైన దేవతలు
కెడసి యెవ్వ రడుగుకింద దాఁగిరి
కడలేనిజగములు గల్పించే బ్రహ్మదేవుఁ -
డడరి యేదేవు నాభియందుఁ బుట్టెను ॥ అతఁ ॥

యెంచి నాఁడు దేవతల నింద్రియాలఁ జొక్కించే -
పంచబాణుఁ డేదేవునిపట్టి, యిపుడు
కొంచక శ్రీవేంకటాద్రిఁ గోరిన వరము లిచ్చి
అంచల లోకములేలీ నండ నే దేవుఁడు ॥ అతఁ ॥ 387

లలిత

నారాయణ నీనామమె గతి యిఁక
కోరికలు నాకుఁ గొనసాగుటకు ॥ పల్లవి ॥

పైపై ముందట భవజలధి
దాపు వెనకఁ జింతాజలధి
చాపలము నడుమ సంసారజలధి
తేప యేది యివి తెగనీదుటకు ॥ నారా ॥

౧. 'గలరా' రేకు ౩. 'తెలియ' పూ.ము.పా యతి భంగము.

1. 'తెలియ విచ్చేసి యే దేవుఁడు కాచెను' అని పాఠమున్నచో యతి సరిపోవును.

పండె నెడమఁ బాపపురాశి

అండఁ గుడిని పుణ్యపురాశి

కొండను నడుమఁ ద్రిగుణరాశి - యివి

నిండఁ గుడుచుటకు నిలుకడ యేది.

॥ నారా ॥

కిందిలోకములు కీడునరకములు

అందేటిస్వర్గా లవె మీఁద

చెంది యంతరాత్మ శ్రీవేంకటేశ నీ -

యందె పరమపద మవల మరేది

॥ నారా ॥ 388

కాంబోది

కర్మ మెంత మర్మ మెంత కలిగినకాలమందు

ధర్మ మిది యేమరక తలఁచవో మనసా

॥ పల్లవి ॥

చెలువల పొంతనుంటే చిత్తమే చెదురుఁగాని

కలుగనేర దెంతైనా ఘనవిరతి

పులుక కగ్గి పొంతనుంటేఁ గాఁకలేకాక

చలువ గలుగునా సంసారులకును

॥ కర్మ ॥

బంగారువోడ గంటేఁ బట్టనాస పుట్టుఁగాని

సంగతి విజ్ఞానపుజాడకు రాదు

వెంగలి యభిని దింటే వెటి వెఱాటాడుఁగాక

అంగవించునా వివేకమప్పుడే లోకులకు

॥ కర్మ ॥

శ్రీవేంకటేశభక్తి చేరితే సౌఖ్యముగాని

ఆవల నంటవు పాపా లతిదుఃఖాలు

చేవ నమృతముగొంటే చిరజీవియగుఁగాని

చావులేదు నోవులేదు సర్వజ్ఞులకును

॥ కర్మ ॥ 389

సామంతం

ఒకరిబుద్ధులు వేరొకరి పనికిరావు
అకలంకుఁ డింతటికి నంతర్యామి ॥ పల్లవి ॥

పొడమించు నాతఁడే పొదలించు నాతఁడే
నొడిగించు నాతఁడే నోరఁగొలఁది
గడియించు నాతఁడే కడలేని సిరులెల్ల
అడియాలమగులోనియంతర్యామి. ॥ ఒకరి ॥

మతి యిచ్చు నాతఁడే మరపించు నాతఁడే
గతియౌ నాతఁడే కరుణానిధి
వెతమాన్పు నాతఁడే వెలయించు నాతఁడే
అతిశయమగులోనియంతర్యామి ॥ ఒకరి ॥

యిహమిచ్చు నాతఁడే యెదురెదురనే వచ్చి
సహజపుఁ బరమిచ్చు సరి నాతఁడే
విహగగమనుఁడు శ్రీవేంకటేశుఁ డితఁడే
అహరహమాదరించు నంతర్యామి ॥ ఒకరి ॥ 3

రామక్రియ

కేవల కృష్ణావతార కేశవా
దేవదేవ లోకనాథ దివ్యదేహ కేశవా ॥ పల్లవి ॥

కిరణార్కకోటితేజ కేశవా
హరి లక్ష్మీనాయక యాదికేశవ
గిరిరాజసుత (తా?) నుత కేశవ నమో
శరధిగంభీరశాయి జయజయ కేశవా ॥ కేవల ॥

కేకిపింఛవతంస కేశవ

శ్రీకర గుణాభిరామ చెన్న కేశవ

కేక (కి?) వాహనవరద కేశవ

పాకశాసనవంద్య భళిభళి కేశవా

॥ కేవల ॥

కింకరబ్రహ్మాద్విగణ కేశవ నా -

మాంకిత శ్రీవేంకటాద్రి కేశవ

కుంకుమాంకవక్ష వెలిగోట కేశవ సర్వ -

శంకాహరణనమో జగదేక కేశవా

॥ కేవల ॥ 391

ముఖారి

ఒలపక్షములేనొక్కదేవుడవు

నలినాక్ష హరీ నమో నమో

॥ పల్లవి ॥

నేరిచిన నే నేరకుండిన నీ

కారుణ్య మొక్కటే కలది

పారి ఘంటాకర్ణభక్తికి సరిగా

చేరి శుకాదులఁ జేకొంటిగాన

॥ ఒల ॥

సాదనైన నేఁ జలమతినైనా నీ

పాదమొక్కటే నేఁ బట్టినది

పాదైనవసిష్ఠభక్తికి సరిగా

మేదిని వాల్మీకి మెచ్చితిగాన

॥ ఒల ॥

యేమిటా శ్రీవేంకటేశ యెంతైన నీ

నామమొక్కటే నే నమ్మినది

సామజముభక్తి సరిగా నీవును

ప్రేమతోఁ బ్రహ్లాదుఁ బెంచితిగాన

॥ ఒల ॥ 392

౧. 'కుమార' ధారికావాస స్కందా భీష్మసదాయినే' అని వేంకటేశ్వరాష్టోత్తర శతనామస్తోత్రము.

౨. లేని+ఒక్క

రేకు 367

బౌళి

ఓహో యెంతటివాడే వొద్దనున్నవాడే హరి
సాహసపుగుణములచతురుడా యితఁడు ॥ పల్లవ

జలధిలో బవళించి జలనిధి బంధించి
జలనిధికన్యకను సరిఁ బెండ్లాడి
జలనిధిలో నీడి జలనిధి మధియించి
జలధి వెరించిన (వెరిఁజిన?) చలమరా యితఁడు ॥ ఓహో

ధరణికిఁ బతియై ధరణి గ్రుంగిన నెత్తి
ధరణికూతురుఁ దానె తగఁ బెండ్లాడి
ధరణిఁ బాదము మోపి ధరణిభారము దించి
ధరణీధరుడైన దైవమా ఇతఁడు ॥ ఓహో

కొండ గొడుగుగ నెత్తి కొండఁ దూటువడ నేసి
కొండకిందఁ గుదురై కూచుండి
కొండపై శ్రీవేంకటాద్రి కోనేటిరాయడై
కొండవంటిదేవుడైనకోవిదుడా ఇతఁడు ॥ ఓహో

శుద్ధవసంతం

ఏమని చెప్పెద నిటమీద హరీ
శ్రీమంతుడ నినుఁ జేరితి మిదివో ॥ పల్లవ
వినుచున్నారము వెనకటిపాట్లు
కనుచున్నారము కలగేటివారల
దినదినభావము తెలిసీఁ దెలియదు
మనసున భయ మిసుమంతయు లేదు ॥ ఏమ

భువి నెరుంగుదు మిదె పుట్టెడిదెసలను
తవిలి మరణములు దలచెద మట్లనె
వివరపుటాసలు విడిచి విడువవు
నవమగువిరక్తి నాటదు వోయె (?)

॥ ఏమని ॥

చదినెద మిదివో సకలశాస్త్రములు
వెదకెద మిదె శ్రీవేంకటేశ నిను
మదిలోనుండంగ మరచివుంటి మిదె
యెదుటంగంటి మిక యేలాపనులు

॥ ఏమని ॥ 394

అలిత

ఆచారవిచారా లవియు నే నెరంగ
వాచామగోచరపువరదుండ (వు) నీవు

॥ పల్లవి ॥

తపమొక్కటే నాకుఁ దగునీశరణనుట
జపమొక్కటే నిన్ను సారెకు నుతించుట
పుపమొక్కటే నీవె పున్నతుండవంట
విపరీతవిజ్ఞానవిధులేమి నెరంగ

॥ ఆచా ॥

కర్మమొక్కటే నీ కైంకర్యగతి నాకు
ధర్మమొక్కటే నీ దాసానుదాస్యము
మర్మమొక్కటే నామతి నిన్నుఁ దలచుట
అర్మిలి నింతకంటే నవల నే నెరంగ.

॥ ఆచా ॥

బలిమియొక్కటే నాకు భక్తి నీపైఁ గలుగుట
కలిమియొక్కటే నీవు గలవని నమ్ముట
యెలమితో శ్రీవేంకటేశ నీవు గతిదక్క
పలుబుద్ధుల నేఁబొరలు భావనలేనెరంగ

॥ ఆచా ॥ 395

లలిత

పనిలే దేమియు నాకు పంపుడు నీబంట నింతే

యెనపినతెడ్డు చౌ లెరుగునటవయ్యా || పల్లవి ||

మనసు నీ విచ్చితివి మాటలు నీ విచ్చితివి

తనువు నీ విచ్చితివి యంతర్యామీ

చెనసి నీదువల్ల జేసేకర్మపు (?) బంట

నినుపుగణజాల నించుకొనవయ్యా || పని ||

సత్తువ నీ విచ్చితివి చలము నీ విచ్చితివి

తత్తర మిచ్చితివి యంతర్యామి

యిత్తల నావల నీవు యెందుకైన బెరరేచి

యెత్తుక యేమైన గడియించుకొనవయ్యా || పని ||

మాయలు నీ విచ్చితివి మదము నీ విచ్చితివి

ఆయపుశ్రీవేంకటాద్రియంతర్యామి

యేయెడ నే జేసేటి యిన్నెపరాధాలు

వేయయిన నీవెనక వేసుకొనవయ్యా || పని || 396

బౌళి

నిచ్చలూ లోకము చూచి నివ్వెరగయ్యా నాకు

చెచ్చెర శ్రీహరి నీచిత్తము నాభాగ్యము || పల్లవి ||

జీవ మతిసూక్ష్మము చిత్తము చంచలము

భావము నిరాకారము భవమెల్ల నెయ్యము

యేవిధుల బొరలెనో యిది నాబ్రదుకు

దేవుడ నీచిత్తము నాతేకువైన భాగ్యము || నిచ్చ ||

౧. ఇన్ని + అపరాధాలు. ఈ సందులీ వాఙ్మయమున కొల్లలు. 'యిన్నపరాధాలు' పూ.ము.పా.

౨. 'చెంచెల' రేకు

పూరుపెల్ల గాలి నా పుపమెల్ల మాయ
కూరిమెల్ల మొరగు నా గుణము విచారము
నేరుపేదో నేరమేదో నిజము దెలియదు
శ్రీరమణుడవు నీ చిత్తము నా భాగ్యము || నిచ్చ ||

కాలము పారేటిదాడి కాయము తూంట్లబొంత
ఆలరిశ్రీ వేంకటేశ యది నీచేత
యేలాగు లెరగను యిటు నీశరణమటే
శీలము నాకు నీ చిత్తము నా భాగ్యము || నిచ్చ || 397

పాడి

అమ్మే దొకటియును (యని?) యసిమలోదొకటి యని
కమ్మకొని నీయందే కలిగె నీమాట || పల్లవి ||

సరవితో నిను నుపనిషద్వాక్యములయందు
పురుషోత్తముడవనుచు బొగడగాను
అరిది నారాయణీవియై యమృత మొసగుచో
అరయ శ్రుతిదె విరోధంబాయ నీమాట || అమ్మే ||

తలపోయ ధర్మసంస్థాపనుడవని నిన్ను
చెలరేగి శాస్త్రములు చెప్పగాను
తలక కిటు గోపపరదారగమనము నీవు
యిల జేయ శాస్త్రవిరహితమాయ నీమాట || అమ్మే ||

వైకుంఠపతివనుచు వడి బురాణములెల్ల
యేకమొకటే పవిత్రయించగాను (?)
యీకడ శ్రీవేంకటేశ్వరుడవైతి విదె
చేకొలది నిటు నీకె చెల్లు నీమాట || అమ్మే || 398

రేకు 368

గుజ్జరి

ఇతరములన్నియు నడుమంత్రములే యెంచిచూచినను యింతాను
 హితవగుబందుగుఁ డీశ్వరుఁడొకఁడే యితని మరవకుమీ జీవాత్మా ॥ పల్లవి॥

భవకూపంబుల బడలెడినాఁడు పాయనిబంధువుఁ డితఁడొకఁడే
 దివిస్వర్గంబునఁ దేలెడినాఁడు తిరుగఁబాయకె (ఁడె?) పు డితఁడొకఁడే
 నవనరకంబుల నలఁగెడినాఁడు నటనలఁ బాయఁ డితఁడొకఁడే
 యివలనవలహృదయేశుఁడు విష్ణుఁడు యీతని మరవకుమీ జీవాత్మా ॥ ఇతర॥

పశుమృగాదుల వొడలెత్తినప్పుడు పాయనిబంధుగుఁ డితఁడొకఁడే
 విశదపుదుఃఖపువేళలనైనా విడువనిబంధువుఁ డితఁడొకఁడే
 శిశువైనప్పుడు వృద్ధుడైనప్పుడు చిత్తపుబంధుగుఁ డితఁడొకఁడే
 దశావతారపు విష్ణుఁడొకఁడే యితఁడని తలఁచుమీ జీవాత్మా ॥ ఇతర॥

భావజకేలినిఁ జొక్కినప్పుడును ప్రాణబంధువుఁ డితఁడొకఁడే
 యీవల నావల నిహపరములలో నిన్నిటిబంధువుఁ డితఁడొకఁడే
 దైవము దానని శరణనియెడు నను దగ్గరికాచెను యితఁడొకఁడే
 శ్రీవేంకటగిరి నాయకుఁ డితఁడే చేరి భజించుము జీవాత్మా ॥ ఇతర ॥ 399

తెలుఁగుఁగాంబోది

తెగఁగోయుటకు హరి దివ్యనామకీర్తనము
 వెగటునాయుధ మిది విడువకుమీ మనసా ॥ పల్లవి ॥

భవపాశములచేతఁ బట్టువడ్డదేహికి
 యివలఁ గర్మపాశాలు యివియుఁ గొన్నే
 తవిలె నాశాపాశతతులవి యొకకొన్ని
 కవగూడఁ దవిలెను కామపాశములు ॥ తెగ ॥

పమ్మి లోకపురుణానుబంధపు జీవికి
యిమ్ముల సంసారబంధా లివియుఁ గొన్నే
కమ్మరఁ బుణ్యపాపకలుషబంధాలు గొన్ని
సమ్మతించ భోగములే సకలబంధములు

॥ తెగ ॥

శ్రీవేంకటేశ్వరుఁడు చిత్తములో నున్నవాఁడు
జీవుఁడు నాతనిలోనే చేకొని పాయఁడు వీడె
భావించి కొలిచిన పాయును మాయలన్ని
దేవుఁ డితనినమ్మిన తీరుఁబో దుఃఖములు

॥ తెగ ॥ 400

గుండక్రియ

హరి నీకే శరణని గెలుచుటగాక
యిరవుగ నెరఁగఁగ నెవ్వరితరము
తనువికారములు తరవులు వెట్టిన
కొనయెరుకైనా కొరతవడు
మనసువికారము మమతలఁ దగిలిన
యెనసి యెదురుపడ నెవ్వరితరము

॥ పల్లవి ॥

॥ హరి ॥

కంతువికారము కన్నులఁగప్పిన
పంతపు విరతియు బయలౌను
చింతాలహరులు చీదర రేఁగిన
యింతయు వీడ్కొనవె (నె?) వ్యరితరము

॥ హరి ॥

అతిగుణవికార మాసలఁ బెట్టిన
సతతయోగములు జడనుపడు
మతి శ్రీవేంకటపతి నిన్నుఁ గొలిచిన
యితరము దగ్గర నెవ్వరితరము

॥ హరి ॥ 401

మాళవిగౌళ

నారాయణ నిను నమ్మిన నాకును

మేరతో నీపాదమే గతి గలిగె

॥ పల్లవి ॥

చింతాజలధులఁ జిక్కిన దాఁటించ -

నంతట నీపాద మదె తేప

కాంతలమోహపుకట్లు దెంచఁగ

పంతపునీపాదపరశువు గలిగె

॥ నారా ॥

అతిదురితపంక మందినఁ గడుగఁగ

మితి నీపాదమే మిన్నేరు

రతిఁ గర్మజ్ఞులు (ర్మాగ్నులు?) రాజిన నార్చఁగ

ప్రతము నీపాదమే వానయై నిలిచె

॥ నారా ॥

జిగినజ్ఞానపుచీకటి వాయఁగ

తగు నీపాదముదయపు రవి

నగు శ్రీవేంకటనాథ నన్నేలఁగ

మిగులఁగ నీపాదమే శరణంబు

॥ నారా ॥ 402

మలహరి

శరణంబితడే సకలము నాకును

వెరవున మనసా వెతకవో యితని

॥ పల్లవి ॥

అభయం బొసఁగేటియతఁ డెవ్వఁడు మును

యిభరక్షకుఁడతఁ డెవ్వఁడు

వుభయవిభూతుల కొడయం డెవ్వఁడు

ప్రభు వతడే నాపాలిదేవుఁడు

॥ శరణం ॥

శరణాగతులకు సరి దా పెవ్వఁడు
యిరువుగ శ్రీపతి యెవ్వఁడు
అరిదుష్టదైత్యహంతకుఁ డెవ్వఁడు
పరమును నతఁడే నాపాలిదేవుఁడు

॥ శరణం ॥

ఆదిశంఖచక్రాయుధుఁ డెవ్వఁడు
యేదెసఁ బూర్ణు డెవ్వఁడు
వేదమయుఁడు శ్రీవేంకటపతియై
పాదాయ నిదె నాపాలిదేవుఁడు.

॥ శరణం ॥ 403

రేకు 369

గుండక్రియ

ఎఱుగఁడు పరసుఖ మీశ్వర నీమాయ
నెఱివిచారముల నెగడినదాఁక

॥ పల్లవి ॥

అతిహేయములో నడరు వరాహము
అతిహేయము సుఖమని తలఁచు
మతి సంసారంబే మరగినయాతుమ
పతిలేని దిదే పరమని తెలియు

॥ ఎఱుగ ॥

పారి విషయములోనఁ బొడమిన కీటము
అరిది విషమ తీపని తినును
పరగ యోనిసంభవమగుదేహాతుమ
పెరిగి యందుకే ప్రియపడును

॥ ఎఱుగ ॥

యింతేసి నిన్నియు నెరఁగిన యీయాతుమ
అంతరాత్మ నీవని తలఁచి
యింతట శ్రీవేంకటేశ్వర నిన్నే
రంతుల శరణనె రక్షించవే

॥ ఎఱుగ ॥ 404

భూపాళం

ఇవియే పో ప్రద్యుమ్న యిహపరసాధనము
భవజలధులతేవ పరమయోగులకు ॥ పల్లవి ॥

వామన గోవింద విష్ణు వాసుదేవ హరి కృష్ణ
దామోదరాచ్యుత మాధవ శ్రీధరా
నీమహిమ గానలేము నిన్నెంచఁగలేము నీ -
నామజపమే చాలు నాలుక (కు) సులభము ॥ ఇవి ॥

అనిరుద్ధ పురుషోత్తమాధోక్షజ ఉపేంద్ర
జనార్దన కేశవ సంకర్షణా
నిమఁ దలఁచఁగ లేము నిన్నుఁ దెలియఁగ లేము
నునుపై నీనామమే నోటికి సులభము ॥ ఇవి ॥

నారాయణ పద్మనాభ హృషీకేశ
నారసింహ మధుసూదన త్రివిక్రమ
నీరూపు భావించలేము నిక్కపు శ్రీవేంకటేశ
ఆరయ నీనామజప మన్నిటా సులభము ॥ ఇవి ॥ 405

లలిత

కన్ను లెదుటిదే ఘనవైకుంఠము
వెన్నుని గొలిచిన విజ్ఞానికిని ॥ పల్లవి ॥

తలఁచినదెల్లాఁదత్పరహస్యమే
తెలిసిన యోగికి దినదినము
పలికినవెల్లా పరమమంత్రములె
ఫలియించినహరిభక్తునికి ॥ కన్ను ॥

పట్టినదెల్లా బ్రహ్మాత్మకమే
పుట్టుగుగెలిచినపుణ్యునికి
మెట్టినదెల్లా మిన్నేటినిధులే
అట్టడితెగువమెఱయువానికిని

॥ కన్ను ॥

వినినవియల్లా వేదాంతములే
ఘనుడగుశరణాగతునికిని
యెనసిన శ్రీవేంకటేశుడే యింతా
కొనకెక్కిననిజకోవిదునికిని

॥ కన్ను ॥ 406

సామంతం

బాపు బాపు దేవుఁడా పంతపు వోమనసా
వోపెఁగా యిందుకు జీవుఁ డోహో నామాయ

॥ పల్లవి ॥

నిన్నటిదినము నేఁడు నిజమో కల్లో
కన్నులఁ గన్నట్లాయఁ గానఁగరాదు
యెన్నఁగ రేపటిదిన మేమో యెట్లో
వున్నట్టు దెలియఁగరాదు వోహో నీమాయ

॥ బాపు ॥

బాలనాఁటి పుట్టుగిది భ్రమయో నిజమో
గాలినె కాలముఁ బోయ కతలాయను
యీలీల మీఁదిమరణ మేమో యెట్లో
వోలిఁ దెలియఁగరాదు వోహో నీమాయ

॥ బాపు ॥

నెక్కుఁ (కొ?)న మింగినకడి నిజమో కల్లో
గక్కున రుచియుఁ దోచె కానఁగరాదు
యెక్కువ శ్రీవేంకటేశ యిన్నియు నీదాసుఁడైతే
వొక్కటఁ గానఁగవచ్చు నోహో నీమాయ

॥ బాపు ॥ 407

గుండక్రియ

వెరగుతో మరచితే వెనక లేదు

కరివరదుడే తక్కు గతియొందు లేడు

॥ పల్లవి ॥

ఆసవిడిచినగాని యధికసుఖము లేదు

యీసు విడిచినగాని యిహము లేదు

వాసి విడిచినగాని వైపగు విరతి లేదు

వాసుదేవభక్తిగాని వరముక్తి లేదు

॥ వెరగు ॥

చలము మానినగాని సాత్వికగుణము లేదు

పలుశంక వోకకాని ఫలము లేదు

సిలుగింద్రియాల గెలిచినగాని త్రోవ లేదు

జలజాక్షుచింతగాని సమబుద్ధిలేదు

॥ వెరగు ॥

దైవము కరుణనెకాని తగువిజ్ఞానము లేదు

భావించి చూచినగాని బలిమి లేదు

యీవల శ్రీవేంకటేశుఁ డితడె దైవ మితని

సేవించినంతగాని సిద్ధి మరి లేదు

॥ వెరగు ॥ 408

భైరవి

హరినామము కడు నానందకరము

మరుగవో మరుగవో మరుగవో మనసా

॥ పల్లవి ॥

నలినాక్షునిశ్రీ నామము

కలిదోషహరము కైవల్యము

ఫలసారము బహుబంధమోచనము

తలచవో తలచవో తలచవో మనసా

॥ హరి ॥

నగధరునామము నరకహరణము
జగదేకహితము సమ్మతము
సగుణ నిర్గుణము సాక్షాత్కారము
పొగడవో పొగడవో పొగడవో మనసా

॥ హరి ॥

కడఁగి శ్రీవేంకటపతినామము
బడిబడినే సంవత్సరము
అడియాలంబిల నతిసుఖమూలము
తడవవో తడవవో తడవవో మనసా

॥ హరి ॥ 409

రేకు 370

దేవగాంధారి

ఇందుకు ధ్రువాదు లిటు సాక్షి
చెంది నమ్మవో జీవుఁడ నీవు
కొండలవంటివి ఘోరపాపములు
ఖండించును హరిఘననామజపము
నిండించును మతి నిత్యానందము
పండించునపుడె పరమపదంబు

॥ పల్లవి ॥

॥ ఇందు ॥

జలధులవంటివి జననబంధములు
తొలఁగించును హరితూరినభక్తిది
వెలిఁగించును ఘనవిజ్ఞానంబులు
చెలఁగించును బహుసిరిసంపదలు

॥ ఇందు ॥

తోవరాని బహుదుఃఖము లణఁచును
శ్రీవేంకటపతిఁజేరినశరణము
పావనంబుగాఁ బచరించు గుణము
కైవళమగు లోకములెల్లాను

॥ ఇందు ॥ 410

భూపాళం

చిక్కవద్దు చొక్కవద్దు సిలుగుఁ బ్రపంచముల
తక్కిన భోగములెల్లా దైవమే యెరుఁగు || పల్లవి ||

అంతరంగమునఁ దాను హరిఁ దలఁచినఁ జాలు

అంతటి మీఁదటి పనులాతఁ డెరుఁగు

పంతమున నాతనిపై భారము వేసినఁ జాలు

వింత వుద్యోగములు గోవిందుడే యెరుఁగు || చిక్క ||

చేకొని యాతనిరూపు సేవించినఁ జాలు

ఆకడి యీకడి కర్మా లాతఁ డెరుఁగు

తేఁకువ నచ్యుతభక్తి తిరమయ్యనఁ జాలు

దీకొని పరము చూప దేవుడే యెరుఁగు || చిక్క ||

సాధించి మాధవుని శరణుచొచ్చినఁ జాలు

ఆదియు నంత్యములెల్లా నాతఁ డెరుఁగు

పోదియై శ్రీవేంకటేశుఁ బూజించినఁ జాలు

పాదుకొని రక్షించఁ బరమాత్ముఁ డెరుఁగు || చిక్క || 411

అలిత

మఱచితిమంటే మరిలేదు

తఱితోఁ దలఁచవో దైవపు (ము?) మనసా || పల్లవి ||

పుట్టుచు నున్నది పోవుచు నున్నది

పట్టపు జీవుల ప్రపంచము

నట్టనడుమనే నరహరినామము

గుట్టునఁ దలఁచవో గొనకొని మనసా || మఱ ||

పొద్దు వొడుచునదె పొద్దు గుంకునదె
 తిద్దిన జగముల దినదినము
 అద్దపునీడల యంతర్యామిని
 వొద్దనె తలఁచెనొనరవో (తలఁచవో 'వొనరవో?') మనసా॥మఱ॥

లోపల వెలుపల లోఁగొనివున్నది
 శ్రీపతి మహిమల సృష్టియిదే
 యేపున శ్రీవేంకటేశ్వరుఁ డితఁడే
 దాపని నమ్ముచుఁ దలఁచవో మనసా

॥ మఱ ॥ 412

సామంతం

చెల్లె నీచేతలు నీకే చేరి మేడెగుడిదిన్న
 నల్లదె కంటిమి నిన్ను హనుమంతరాయ

॥ పల్లవి ॥

జంగ చాచినట్టి నీసంగడి పాదములు
 చెంగలించి యెత్తిన నీ శ్రీహస్తము
 ముంగలిఁ బిడికిలించి మొలఁజేర్చినచేయి
 అంగమాయ నీసాబగు హనుమంతరాయ

॥ చెల్లె ॥

పెరిగినవాలము పెద్దైన పిరుదును
 అరిగి జలధి దాటే యాయితమును
 సిరుల బంగారు కాసె చెలఁగిన సింగారము
 అరుదాయ నీవునికి హనుమంతరాయ

॥ చెల్లె ॥

స్వామికార్యపుఁజింత జానికి సేమపువార్త
 దీమసాన మగుడి యేతెంచిన చేత
 రామనామజపముతో రతి శ్రీ వేంకటపతి -
 కా మేటిబంటవైతివి హనుమంతరాయ

॥ చెల్లె ॥ 413

లలిత

నేనై విడువవద్దు తానై తగులవద్దు
తానే తానై వుంటే దగులెల్ల నూడు || పల్లవి ||

పొద్దు వొద్దు హరిఁ దలఁపునఁ దలపోయఁగ
వొద్దికైనపలుచేత లున్న వెల్లా మరచును
నిద్దిరించువానిచేతినిమ్మపంటివలెనే
బుద్ధితోఁ గర్మములు గొబ్బున జారిపోవును || నేనై ||

పలుమారు గురుసేవఁ బరగఁగా బరగఁగా
చలివాసి యాత్మవిజ్ఞానముఁ బొడచూపు
కలగన్నవాఁడు మేలుకనిన కలవలెనే
పలుసంసారములెల్ల భావనలై యుండును. || నేనై ||

పక్కన శ్రీవేంకటేశుపై భక్తి వొడమఁగా
అక్కజపు టిహపరా లరచేతివి యాను
చొక్కపు పరుసమంటి సొంపుగానిలోహము
నిక్కఁ బైఁడైనట్టు నెరుసెల్లఁ దొలఁగును || నేనై || 414

శంకరాభరణం

పరగీనదివో గద్దెపై సింహము వాడె
పరమైన యాభళనారసింహము || పల్లవి ||

తెల్లనిమేనిసింహము దేవసింహము
మెల్లనిచిరునవ్వులమేఁటిసింహము
చల్లేటియూరుపులతో జయసింహము వాడె
బల్లిదుఁడై వెలసే యాభళనారసింహము || పరగీ ||

నిలుచున్నసింహము నిత్యసింహము
అలరుఁ గొండలమీఁదియాదిసింహము
వెలుపలి కడపపై వీరసింహము
పలుకుఁ బంతము (ల) యౌభళనారసింహము ॥ పరగీ ॥

పుట్టుజడలసింహము పూర్ణసింహము
ఱట్టడి యార్పులయాఱడిసింహము
జట్టిగొన్నదాసులకు శాంతసింహము
పట్టపు శ్రీవేంకటయౌభళనారసింహము ॥ పరగీ ॥ 415

రేకు 371

బౌళి

అడియ నడియనయ్య యఖిలలోకైకనాథ
తడతాఁకులతాపత్రయము మానుపుటకు ॥ పల్లవి ॥

శరణు శరణు వోసర్వేశ్వర నీకు
మరణభయములెల్ల మానుపుటకొఱకు
మొరయొ మొరయొ నీకు ముకుంద మాధవ
దురితములిన్నియుఁ దొలఁగించుటకు ॥ అడియ ॥

దండము దండము నీకు దైవశిఖామణి
పండియుఁ బండని మతి పాకముసేయు కొరకు
అండనే దాస్యము దాస్యము నీకు నేనైతి
నిండు నీకరుణ నాపై నించేటి కొరకు ॥ అడియ ॥

అభయ మభయము శ్రీయాదినారాయణ
పుభయకర్మము నాకు నూడుచుట కొరకు
విభుఁడ శ్రీవేంకటేశ వినుతిసేసెద నిన్ను
శుభములన్నియు మాకుఁ జూపేటి కొరకు ॥ అడియ ॥ 416

గుండక్రియ

నీచమైననావల్ల నెరనై దైవమా

చీ చీ యిన్నివిధులఁ జిక్కువడె బదుకు

॥ పల్లవి ॥

యెదుటివేమైనఁ గోరు నింతలోనే మనసు

అది సంభవించకున్న నలమటపడుఁ దాను

కదిసి చేకూరితేను ఘనమై హర్షించు

వెద నీరువంక తుంగ విధమాయ మనసు

॥ నీచ ॥

యెక్కుడికైన నేఁగు నెరఁగక తనువు

అక్కడ దుర్లభమైతే నంతలో వేసారు

దక్కి యందే సుఖమైతేఁ దానే విష్ణువీఁగు

గక్కున రొంపిలోని కంభమాయఁ దనువు

॥ నీచ ॥

యెందుకైన సమ్మతించు నిరనైన జీవుఁడు

చెందిన పసిఁడికి చెలులకే మత్తుఁడౌను

కందువ శ్రీవేంకటేశ కరుణించవయ్య యింక

పొంది పూటచెలమాయఁ బుట్టుగుల సివము

॥ నీచ ॥ 4

లలిత

హరి నీమయమే అంతాను

అరసి నీకు శరణనియెద నేను

॥ పల్లవి ॥

యెదుట నెవ్వరిక నేమాటాడిన

అది నీ ఘననామాంకితమే

అదివో సకలశబ్దాఘ్నఁడవని నిన్ను

పొదలి చదువులు పొగడీఁగాన

॥ హరి ॥

యెవ్వరిఁ బొడగని యెక్కడనుండిన

నివ్వటిల్ల నది నీరూపే

నెవ్వదీర నిదె నిను విశ్వరూపుఁ

డెవ్వల నని శ్రుతులెంచీఁ గాన

॥ హరి ॥

భావన యిది నీ బ్రహ్మాత్మకమే

శ్రీవేంకటేశ నాచింత యిదే

ఆవల నిను సర్వాంతర్యామిని

దేవ శాస్త్రములు తెలిపిఁ గాన

॥ హరి ॥ 418

బౌళిరామక్రియ

కలిగె మాకిదె కైవల్యసారము

ఫలించె నాడెదఁ బాడెద నేను

॥ పల్లవి ॥

నీపాదతీర్థము నీరజభవుని

పైపై కమండలపానీయము

చేపట్టి శంభుని చిరుజడలలో

దీపించుగంగాతీర్థరాజము

॥ కలిగె ॥

ఘన నీ నామమె గౌరినాలికపై

పనిగొన్న మంత్రపాఠము

అనుఁగువాణికి నాదిచదువులఁ

బెనచే మొదలి బీజాక్షరము

॥ కలిగె ॥

శ్రీవేంకటేశ్వర చేరి నీదాసుల

సేవ నాపాలిఁటి జీవనము

ఆవిటించి శరణాగతులకును

త్రోవయైన దిదె దోషహరము

॥ కలిగె ॥ 419

కన్నడగౌళ

ధరలోను జనహితము నానా భక్తరక్షణము నడపఁ గదయ్యా

॥ పల్లవి

హరీ నీకు నాగపాశబంధనమది నీమహిమకు నటు వెలితా

తరవాతను రావణాది యసురల తలలు నరకుట ప్రతాపముగాదా

॥ ధర

మును నీపై నొక భూతము నడచిన మొగి నీమహిమకు నది వెలితా

ఘనహంకారము మాత్రమున డచినందు నే కడకుఁ దరముట

ప్రతాపముగాదా ॥ ధర

కలియుగమున శ్రీవేంకటగిరిపైఁ గదిసిన నీమహిమకు వెలితా

కలిమల మథనుఁడ కల్యణవతారము గయికొనుటచటఁ బ్రతాపము

గాదా ॥ ధర ॥ 421

దేవగాంధారి

హరి నీకే నే రుణ మత్తుఁగాక తగవైతే

వారిమ నొకరియ్యఁగ నొకరికి దిద్దుటా

॥ పల్లవి ॥

మొలచు జననలోకమునకు నుదుట వ్రాసే

బలుఁడ నీచే నేఁ బ్రతాపాల మందుకొంటి

పెలుచు దేవతలకు పితరులకు రుణము

యిల నత్తునట యివి యేనాటి రుణము

॥ హరి ॥

యేయెడ నేమిసేసి యేలోకమందున్నా

పాయని నీవే నాకు ప్రాణబంధుఁడవైతి

కాయపుఁ జాట్టరికాలు ఘన కరుణానుబంధ

మీయెడఁ గలిగెనట యేనాటి రుణము

॥ హరి ॥

శ్రీవేంకటేశ 'నీవీ చిక్కులబెట్టి నాకు

కావిరిఁ గర్మాలు మెడఁ గట్టితివిగా

సోవల నీశరణము చొచ్చిన నాకు నివి

యేవూరి కేవూరు యేనాటి రుణము

॥ హరి ॥ 421

రేకు 372

శ్రీరాగం

విన్నప మిదే నీకు వేవేలు విధముల

నన్నుఁ గావవే హరి నమో నమో

॥ పల్లవి ॥

నీగుణము నేనెరిఁగి నిన్నుఁ గొలువనేర

నాగుణము నీవెరిఁగి నన్ను నేలుకొనవయ్య

సాగరము నీవు దచ్చి సతిఁ దెచ్చుకొన్నట్టు

నాగశయనుడ హరి నమో నమో

॥ విన్నప ॥

నీవున్నచో తెరిఁగి నిన్నుఁ దలఁచనేర

నావున్నచో తెరుఁగుదు నన్ను నీవు దలఁచవే

కోవిదుడ నారఁ బేరుకొన్నవానిఁ గాచినట్టు

సావోడయ హరిహరి నమో నమో

॥ విన్నప ॥

మనసులో నున్న నిన్ను మరవకుండ నేర

మనసులోని నీవే నామరపు దెలుపవయ్య

పనివడి యహల్యఁ బాదమునఁ గాచినట్టు

ననిచి శ్రీవేంకటేశ నమో నమో

విన్నప ॥ 422

వ్రజామి శరణం వరద తవాహం

త్యజితానుబంధ దర్శ మమ

భుజకృతాం పురా ప్రతిజ్ఞాం

వృజినై ర్మోక్షయిష్యామీతి

॥ తథా ॥

చింతితం మయా శ్రీవేంకటేశ

కింతు త్వం మయి కృపాంకురు

తంతుహి పురాకృతం ప్రతిజ్ఞాం

అంతగతిం నయామీతి మహి.

॥ తథా ॥ * 424

భూపాళం

నీనామమే మాకు నిధియు నిధానము

నీనామమె యాత్మనిధానాంజనము

॥ పల్లవి ॥

నమో నమో కేశవ నమో నారాయణ

నమో నమో మాధవ నమో గోవింద

నమో నమో విష్ణు నమో మధుసూదన

నమో త్రివిక్రమ నమో వామనా

॥ నీనా ॥

నమో నమో శ్రీధర నమో హృషీకేశ

నమో పద్మనాభ నమో దామోదర

నమో సంకర్షణ నమో వాసుదేవ ♦

నమో ప్రద్యుమ్నతే నమో యనిరుద్ధా

॥ నీనా ॥

౧. 'కిపాం' రేకు

* ఈ సంస్కృత సంకీర్తన రేకులో నున్నట్లు ఎత్తి ముద్రింపబడినది. కొన్నిచోట్ల సవరణ సాధ్యమైనను పలుచోట్ల అట్లు చేయ వీలు కాలేదు. అక్షరములు మాత్రము కాక పదములే అందందు లోపించినవని యూహింపవలసి యున్నది.

♦ 'నమో వాసుదేవ నమో సంకర్షణ' అని యుండవలయును. ఇప్పటి పాఠమున ప్రసిద్ధనామావళి క్రమము తప్పినది. మరియు ౨౩-వ 'హరి' నామమున కిందు చోటు లేదాయెను. అది 'శ్రీ వేంకటేశ' అను ముద్రానామమున అంతర్నితమైనది. లేదా 'హరి వేంకటేశ' అని పాఠము కాబోలును.

నమో పురుషోత్తమ నమో యధోక్షజ
 నమో నారసింహ నమోస్తు యచ్యుత
 నమో జనార్దన నమోస్తు ఉపేంద్ర
 నమో శ్రీవేంకటేశ నమో శ్రీకృష్ణా

॥ నీనా ॥ 425

రామక్రియ

ఎంతలేదు చిత్తమా యీతలేల మోతలేల
 వంతులకుఁ బారనేల వగరించనేలా

॥ పల్లవి ॥

దక్కనివి గోరనేల తట్టుముట్టు పడనేల
 చిక్కినంతకే సంతసించరాదా
 ఒక్కమాటే వుప్పుదిని వుపతాప మందనేల
 చక్కజాడఁ దగినంతే చవిగొనరాదా

॥ ఎంత ॥

పారి పారి వేడనేల బడలిక పడనేల
 మీరి దైవమిచ్చినంతే మెచ్చరాదా
 వీరిడై పాడవెక్కి విరుగబడఁగనేల
 చేరి యుందినంతకే చేచాచరాదా

॥ ఎంత ॥

జీవులఁ గొలువనేల సిలుగులఁ బడనేల
 శ్రీవేంకటేశుఁ డాత్మఁ జిక్కివుండఁగా
 'దావతి పడఁగనేల దప్పులం బొరలనేల
 కైవశమైనందుకే గతిగూడరాదా

॥ ఎంత ॥ 426

వరాళి

శ్రీపతి నీ కెదురుచూచేనాకు నిట్లనే
 దాపై నేడిపుడె ప్రత్యక్షముగావే

॥ పల్లవి ॥

పదునాలుగేండ్లును బాసి నీ కెదురుచూచే

యదన గుహునికిఁ బ్రత్యక్షమైతివి

కదిసి నీశరణంటే కరిరాజునెదుటను

అదివో తొల్లియుఁ బ్రత్యక్షమైతివి

॥ శ్రీప ॥

ప్రక్కన నహల్య శాపవిమోచనముగాఁగ

అక్కరతోడుతను బ్రత్యక్షమైతివి

చక్కఁగాఁ దపముసేసేశబరియెదుట నీవు

అక్కడ నాఁ డందునుఁ బ్రత్యక్షమైతివి

॥ శ్రీప ॥

భావించినట్టు మతిఁ బరమయోగులకెల్ల

తావుకొని నిచ్చలుఁ బ్రత్యక్షమైతివి

శ్రీవేంకటేశ నిన్నుఁ జింతించు మాబోంట్లకు

దైవమవై యిప్పుడే ప్రత్యక్షమైతివి

॥ శ్రీప ॥ 427

రేకు 373

రామక్రియ

తతిగాని యీపాటు దైవమా విచారించవే

కతలాయఁ జెప్ప నేఁడు కలికాలమహిమ

॥ పల్లవి ॥

తుటుములై భూసురుల తుండెములు మొండెములు

యిటువలె భూతములు యెట్టు మోఁచెనో

అటు బాలులరొదలు ఆకాశమె ట్టోరిచెనో

కటకటా యిట్లాయఁ గలికాలమహిమ

॥ తతి ॥

°అంగలాచేకామినులయంగభంగపుదోఁపు

లింగితాన మింట సూర్యఁ డెట్టుచూచెనో

పొంగు నానాజాతిచేత భువనమెట్లానెనో

కంగి లోకమిట్లాయఁ గలికాలమహిమ

॥ తతి ॥

అరుదు గోహత్యలు సేయఁగ దూడొలంగలావ
సరి ధర్మదేవతెట్టు సమ్మతించెనో
పరధనచూర కెట్టు పట్టాయనో లక్ష్మీ
కరుణ యెందణఁగెనో కలికాలమహిమ

॥ తతి ॥

దేవాలయాలు నానాదేశములెల్లాఁ జొచ్చి
దేవఁగా నెట్లుండిరో దేవతలు
తావులేలేరాజులకు దయ గొంత వుట్టదాయ
కావరమే ఘనమాయఁ గలికాలమహిమ
నిరపరాధులఁ జంపి నెత్తురు వారించఁగాను
తెరల కెట్లుండిరో దిక్పాలులు
విరసవర్తనలుండే విపరీతకాలమున
గరువాలుఁ గపటాలే కలికాలమహిమ

॥ తతి ॥

॥ తతి ॥

వుపమించి దంపతులు వొకరొకరినిఁ జూడ
చపల దుఃఖములతో సమయఁగాను
తపములు జపములు ధర్మము లెందణఁగెనో
కపురుఁబాపాలు నిండెఁ గలికాలమహిమ

॥ తతి ॥

తలలువ ట్టీడువఁగా తల్లులు బిడ్డలవేయ
తలఁపెట్టుండెనో యంతర్యామికి
మలసి ముక్కలుగోయ మరుఁడెట్టు వోరిచెనో
కలఁకలే ఘనమాయఁ గలికాలమహిమ

॥ తతి ॥

దీనత లోఁబడి గుండెదిగు లసురుసురులు
వానినెట్లు లోఁగొ (నె)నో వాయుదేవుఁడు

గూను వంచి తల్లి చూడఁ గొడుకుఁ గుత్తిక గోయఁ

గానఁబడె నింతేసి కలికాలమహిమ

॥ తతి ॥

పలుమారు నమ్మించి ప్రాణములు గొనఁగాను

యిలఁ దమలోఁ బ్రాణాలెట్లుండెనో

నెలవై శ్రీవేంకటేశ నీవే యెరుఁగుదువు

కలుషమే ఘనమాయఁ గలికాలమహిమ

॥ తతి ॥ 428

లలిత

నీవు నాసొమ్మవు నేను నీసొమ్ము

యీవల నీవెపుడు మాయంటనుండఁ దగవా

॥ పల్లవి ॥

హరి నీరూపము నాకు నాచార్యుఁడు మున్నె

కెరలి నాపాల నప్పగించినాఁడు

నరహరి నిను నే నన్యాయమునఁ దెలియను

పొరఁబడి నీ కెందుఁ బోదగునా

॥ నీవు ॥

జనని నీదేవి లక్ష్మీ జనకుఁడవు నీవే

తనువులు నాత్మబాంధవము నీవే

అనయము నేనెంత యపరాధినైనాను

పనివడి నీవు నన్నుఁ బాయఁదగునా

॥ నీవు ॥

బహువేదములు నిన్ను భక్తవత్సలుఁడవని

సహజబిరుదు భువిఁ జాటీని

యిహమునఁ శ్రీవేంకటేశ యిది దలఁచైన

విహితమై నాకడకు విచ్చేయవే

॥ నీవు ॥ 429

బౌళి

ఇందిరారమణుఁ దెచ్చి యియ్యరో మాకిటునలె

పొంది యీతనిఁ బూజించఁ బొద్దాయనిపుడు

॥ పల్లవి ॥

ధారుణి మైరావణు దండించి రాముడెచ్చి

నేరుపుమించిన యంజనీతనయా

ఘోరనాగపాశములఁ గొట్టివేసి యీతని

కారుణ్యమందినట్టి ఖగరాజ గరుడా

॥ ఇంది ॥

నానాదేవతలకు నరసింహుఁ గంభములో

పానిపట్టి చూపినట్టి ప్రహ్లాదుఁడా

మానవుడై (డౌ) కృష్ణమహిమల విశ్వరూపు

పూని బండినుంచుకొన్న పోటుబంట యర్జునా

॥ ఇంది ॥

శ్రీ వల్లభునకు నశేషకైంకర్యముల

శ్రీవేంకటాద్రివైన శేషమూరితీ

కైవసమైనయట్టికార్తవీర్యార్జునుఁడా యీ

దేవుని నీవేళ నిట్టె తెచ్చి మాకు నియ్యరే

॥ ఇంది ॥

తోడి

స్వతంత్రుడవు నీవు సరిలేని దొరవు నే -

నతికమై యాడినట్లు ఆడబోయేవా

॥ పల్లవి ॥

యెంత నీమనసునను యెట్టుండె నట్లనే

అంతయుఁ జేయవయ్య మాకదే చాలు

అంతకంటే నెక్కుడు నేమంటిమివో యటవీరుఁ

జెంతల మా చెప్పినట్లు సేయఁబోయేవా

॥ స్వతం

కమ్మి నీవు మునుప సంకల్పించినట్లనే

కిమ్ముల నారీతిఁ జిత్తగించవయ్య

అమ్మరో నేమందుకుఁ గాదనినను నీవు

సమ్మతించి మాతలఁపు సాగనిచ్చేవా

॥ స్వతం

పొంచీదేహమున మమ్ముఁ బుట్టించినట్లనే

పెంచి నీపై భక్తిమాకుఁ బెనచవయ్య

నించిన శ్రీవేంకటేశ నేనే పదరితిఁగాక

మంచితనములు నీవు మానఁబోయేవా

॥ స్వతం ॥ 431

రేకు 374

సామంతం

వెనక ముందరికిఁ బెద్దలకెల్లను వివరపుసమ్మతి యీ వెరపు

వెనుకొని తనగురునాథుని యనుమతి వేదోక్తంబగు నీ తెరువు ॥ పల్లవి ॥

కనకాసక్తుఁడు గాకుండుట మది కైవల్యమునకు నొకతెరువు

వనితల భ్రమలను వలలఁ దగులని మది వైకుంఠమునకు నొకతెరువు

మునుకోపముఁ బెడఁబాసిన మతి మోక్షంబునకును నొకతెరువు

యెనసి యిందుపై హరిఁదలఁచిన మతి యిన్నిటి కెక్కుడు యీ తెరువు ॥వెన॥

నిరతి విషయముల నణఁచిన దృఢమతి నిశ్చేయసమున కొకతెరువు

విరతితోడ నెలవై నమతి విభవపుఁ బరమున కొకతెరువు

వెరపున నిందరిమీఁదటినమమతి విష్ణులోకమున కొకతెరువు

యిరవెరిఁ గంతట హరి నమ్మినమతి యిన్నిటి కెక్కుడు యీ తెరువు ॥వెన॥

పన్నినకోరిక తెగఁగోసినమతి పరమపదమునకు నొకతెరువు

పున్న విచారములుడిగించినమతి పున్నతపదమున కొకతెరువు

సన్నతి భగవద్దాసుల దాస్యమె చలమతి ముక్తికి నొకతెరువు

యిన్నిట శ్రీవేంకటపతిశరణమె హితమతి నెక్కుడు యీ తెరువు ॥వెన॥ 432

గుజ్జరి

కూడుదు రూరకె వొకచో గుమి విత్తురు వేరొకచో

యేడకొ తెరువులు నడతురు యేటిదో హరిమాయ ॥ పల్లవి ॥

కొందరు జీవులు పురుషులు కొందరు (జీవులు) కాంతలు

కొందరు గొందరు నానాకువలయజంతువులు

యిందరుఁగూడుక భువిలో నేమోయేమో చేసెద -

రెందును నేమియుఁ గానరు యిట్టిది హరిమాయ ॥ కూడు ॥

జననంబులు మరణంబులు జమునుదయాస్తమయంబులు (?)

జనులివిగనుచునె కనకము సరినార్జింపుదురు

పొనుగుచు నిలిచినదేదో పోయినదేదో కానము

యెనగాని వెరగయ్యానిదె యిట్టిది హరిమాయ ॥ కూడు ॥

జీవులకీ బ్రహ్మాండము చీమలపుట్ట విధంబున

కావరమిటు గప్పున్నది కాలత్రయములను

తావుల శ్రీవేంకటపతి దాసులు చొరకిటు నవ్వఁగ

యీవల నావలఁ బొదిగీ నిట్టిది హరిమాయ ॥ కూడు ॥ 43.

శోకవరాళి

నడవరో జడియక నవ్యమార్గ మిది

మడుఁగిది వైష్ణవమార్గ మిది ॥ పల్లవి ॥

ఘనశుకముఖులు గన్న మార్గ మిది

జనకాదుల నిశ్చలమార్గ మిది

సనత్కుమారుఁడుజరపుమార్గ మిది

మనువుల వైష్ణవమార్గ మిది ॥ నడవ ॥

నలుగడవసిష్ఠ నడుచు మార్గమిది

యిల వేదవ్యాసులమార్గం బిది

బలిమిగలుగుద్రువపట్టపుమార్గము

మలసినవైష్ణవమార్గ మిది ॥ నడవ ॥

౧. ఈ సమాసము పై జననమరణములలో వ్యత్యస్తముగ నవ్వయింపవలయును. జముని అస్తమయము జననములకు, జముని ఉదయము మరణములకు కారణములుగా భావింపవచ్చు.

పరమమార్గం బిదె ప్రపంచమార్గము
గురుమార్గం బిదె గోప్య మిదె
గరిమెల శ్రీవేంకటపతి మాకును
మరిపెను వైష్ణవమార్గ మిదె

॥ నడవ ॥ 434

ముఖారి

సమ్మతించి కనుకొండ సరుస నిశ్చలబుద్ధి
యెమ్మె నెంత బోధించినా నెక్కుడేల కలుగు.

॥ పల్లవి ॥

తలపులో కొలది దైవము, తనవల్ల
గల విరతికొలది ఘనసుఖము,
తెలిసిన కొలదే త్నేల విజ్ఞాన, మందు -
నెలమి నెవ్వరికైన నెక్కుడేల కలుగు

॥ సమ్మ ॥

తపము కొలదియే తరువాతి ఫలమును
పుపమ కొలదియే యోగమును
ప్రపత్తి కొలదియే భాగవతభక్తియును
యెప్పుడు నెవ్వరికైనా నెక్కుడేల కలుగు

॥ సమ్మ ॥

చెంది చేసినకొలదే శ్రీవేంకటేశుసేవ
అంది పొందినకొలదే యానందము
కందువనీతని కృపగలకొలదే యింతాను
యెందును దక్కినవారి కెక్కుడేల కలుగు

॥ సమ్మ ॥ 435

బౌళి

వెదకిన నిదియే వేదాంతార్థము
మొదలు తుదలు హరిమూలంబు

॥ పల్లవి ॥

మునుకొని అవయవములు యెన్నైనా

పనివడి శిరసే ప్రధానము

యెనలేని సురలు యెందరు గలిగిన

మునుపటిహరియే మూలంబు

॥ వెదకి ॥

మోవని యింద్రియములు యెన్నైనా

భావపుమనసే ప్రధానము

యీవల మతములు యెన్ని గలిగినా

మూవురలో హరి మూలంబు

॥ వెదకి ॥

యెరవగుగుణములు యెన్ని గలిగినా

పరమజ్ఞానము ప్రధానము

యిరవుగ శ్రీవేంకటేశ్వరునామమే

సరవి మంత్రముల సారంబు

॥ వెదకి ॥ 436

రేకు 375

బౌళి

ఎప్పటిజీవుడే యెప్పటిజగమే యెంతగాలమును నీరీతే

కప్పుకనచ్చితి వనాదినుండియు కర్మమ యింకా వేసరవా ॥ పల్లవి ॥

మఱచితివా తోలుజన్మంబుల మరణకాలముల దుఃఖపుబాట్లు

మఱచితివా యమకింకరులయి మర్దించిన బహుతాడనలు

మఱచితివా నరకకూపముల మాటికి మాటికి బరచిన బాధలు

మఱియును సుఖమని భవమే కోరెడు మనసా ముందర గానవుగా॥ఎప్పటి

తలఁచవుగా జననకాలమునఁ దనువిదియే యిటు పుట్టిన రోతలు

తలఁచవుగా బాల్యంబునఁ దల్లితండ్రుల శిక్షలు వ్యాధులును

తలఁచవుగా సంసారమునకును దైన్యంబున యాచించెటి యలమట

తలఁపుననిదియే వలెనని 'వోమెదు తనువా యింకా రోయవుగా ॥ఎప్పటి॥

టివిగా మలమూత్రాదుల కడుగఁగఁ దీరని దీనదినగండము

టివిగా కనురెప్పలనే కాలముగడచేటికడత్రోవ

టివిగా శ్రీవేంకటపతి కరుణచేత నీ వివేకభావము

టియిటువలెనె సార్వకాలమును అంతరాత్మ నినుదలచగా॥ఎప్పటి॥437

అలిత

అన్నిమంత్రములు నిందే యావహించెను

వెన్నతో నాకుఁ గలిగె వేంకటేశుమంత్రము. ॥ పల్లవి ॥

నారదుండు జపియించె నారాయణమంత్రము

చేరెఁ బ్రహ్లాదుండు నారసింహమంత్రము

కోరి విభీషణుండు చేకొనె రామమంత్రము

వేరె నాకుఁగలిగె వేంకటేశుమంత్రము ॥ అన్ని ॥

రంగగు వాసుదేవమంత్రము ధ్రువుండు జపించె

నంగవించెఁ గృష్ణమంత్ర మర్జునుండును

ముంగిట విష్ణుమంత్రము మొగి శుకుండు పఠించె

వింగడమై నాకునబ్బె వేంకటేశుమంత్రము ॥ అన్ని ॥

యిన్ని మంత్రములకెల్ల యిందిరానాథుడే గురి

పన్నినదిదియే పరబ్రహ్మమంత్రము

నన్నుఁ గావఁ కలిగెఁబో నాకు గురుఁడియ్యఁగాను

వెన్నెలవంటిది శ్రీవేంకటేశు మంత్రము ॥ అన్ని ॥ 438

వరాళి

హరిఁ గొలిచినఁగాని ఆపద లణఁగవని

యెరఁగక పొరలితి మిందేమి నిజము ॥ పల్లవి ॥

పుట్టిన దేహమొకటి పొందినవికారాలఁ
బట్టిన జీవుఁడొకఁడు ప్రాణములేడు (ను?)
కట్టిడిచిత్తమొకటి కరణములైతేఁ బది
యిట్టిదివో మాజన్మ మిందేదినిజము ॥ హరి ॥

మొదలి ప్రకృతొకటి ముంచినగుణాలు మూఁడు
కదియు మోహ మొకటి కర్మాలు పెక్కు
పొదలుఁగర్మ మొకటి భోగా లనంతములు
యిదివో మాజన్మ మెంచ మిందేది నిజము ॥ హరి ॥

అంతరాత్మ శ్రీవేంకటాద్రిశుఁ డొక్కఁడే
చింతించ జీవులైతే సేనాసేన
అంతలో నీతని శరణని బ్రతికితిఁగాక
యెంతలేదు మాజన్మ మిందేది నిజము ॥ హరి ॥ 439

ముఖారి

ఇదివో తెరమరఁ గిహపరములకును
వెదకి కన్నమీఁద విచారమేలా ॥ పల్లవి ॥

హరికుక్షిగతమే యఖిలలోకములెల్ల
నరకము స్వర్గమన్న నయమెంచనేలా
యిరవై యుండినచోనే యిటు హరిదాసుఁడైతే
పరమపదము నదే భ్రమయఁగనేలా ॥ ఇది ॥

అందిరిలోపల హరి యంతరాత్ముఁడై యుండ
యిందును నరసురలని యెంచఁగనేలా
అందిన మనసులో హరిభక్తి గలిగిన -
నందునే మోక్షము దప్ప దనుమానమేలా ॥ ఇది ॥

ఘటన శ్రీవేంకటేశుకల్పితమై జన్మములు
యిటు సుఖదుఃఖములు యెంచుకొంటేలా
సటలేక యాతని శరణము చొచ్చితేనే
పటుజీవన్ముక్తి యదే పలుమాటలేలా.

॥ ఇది ॥ 440

దేశి

హరి నీవే సర్వాత్మకుండవు
యిరవగు భావన యియ్యగదే

॥ పల్లవి ॥

చూడక మానవు చూచేటికన్నులు
యేడనేనైనా యితరములు
నీడల నింతా నీరూపములని
యీడువడని తెలి వియ్యగదే

॥ హరి ॥

పారక మానదు పాపపు మన సిది
యీరసములతో నెండైనా
నీరజాక్షయిది నీమయమేయని
యీరీతుల తలఁ పియ్యగదే

॥ హరి ॥

కలుగక మానవు కాయపుసుఖములు
యిలలోపలగల వెన్నైనా
అలరిన శ్రీవేంకటాధిప నీకే

యిలనర్పితమను యిహ మియ్యగదే

॥ హరి ॥ 441

రేకు 376

లలిత

అతడే యెరుంగును మముఁబుట్టించినయంతరాత్మయగునీశ్వరుఁడు
అతికీనతుకదు చిత్తశాంతి యిదే ఆత్మవిహారం బింక నేదో ॥ పల్లవి ॥

కనుచున్నారము సూర్యచంద్రులకు ఘనపుదయాస్తమయములు
 వినుచున్నారము తొల్లిటివారలవిశ్వములోపలికథలెల్లా
 మనుచున్నారము నానాటికి మాయలసంసారములోన
 తనిసిదనియము తెలిసిదెలియము తరువాతి పనులింక నేవో ॥అత॥

తిరిగెద మిదివో ఆసలనాసల దిక్కుల నర్థార్జన కొరకు
 పొరలెద మిదివో పుణ్యపాపములభోగములందే మత్తులమై
 పెరిగెద మిదివో చచ్చెడి పుట్టెడి భీతిగలుగు దేహములోనే
 విరసము లెరగము మరచి మరవము వెనకటికాలము విధియేదో ॥అత॥
 అట్టెనారము హరినుతిచే నాఱడి (డిబోవక) గురువనుమతిని
 పట్టినారమిదె భక్తిమార్గమిదె (మును?) బలువగు విజ్ఞానముచేత
 గట్టిగ శ్రీవేంకటపతి శరణని కంటి మిదివో మోక్షము తెరువు
 ముట్టిముట్టము పట్టిపట్టము ముందటి కైంకర్యంబేదో ॥ అత॥ 442

మాళవిగౌళ

ఇతడే యతడు గాఁబో లేలిక బంటును నైరి
 మితలేని రాఘవుడు మేఁటి హనుమంతుడు. ॥ పల్లవి ॥

జలధి బంధించి దాటె చలపట్టి రాఘవుడు
 అలరి వూరకే దాటె హనుమంతుడు
 అలుకతో రావణుని యద టణచె నతడు
 తలచి మైరావణుని దండించె నితడు ॥ ఇత ॥

కొండ వెల్లగించె దొల్లి గోవర్ధనుఁ డతడు
 కొండతో సంజీవియైతై గోరి యితడు
 గుండు గరచె నహల్యకొరకు సీతాపతి
 గుండు గరగఁగఁ బాడె కోరి యితడు ॥ ఇత ॥

అంజనాచలముమీద నతఁడు శ్రీవేంకటేశుఁ
డంజనీతనయుఁ డాయ ననిలజుఁడు
కంజాప్తకులరామఘనుఁడు దానును దయా -
పుంజమాయ మంగాబుధి హనుమంతుఁడు

॥ ఇత ॥ 443

సామంతం

మంగాంబుధి హనుమంతుని (తనీ?) శరణ
మంగవింఛితిమి హనుమంతా

॥ పల్లవి ॥

బాలార్కబింబము ఫలమనిపట్టిన
ఆలరిచేతలహనుమంతా
తూలనిబ్రహ్మాదులచే వరములు
వోలిజేకొనిన వో హనుమంతా

॥ మంగా ॥

జలధిదాట నీ సత్వము కపులకు
నలరి దెలిపితివి హనుమంతా
యిలయు నాకసము నేకముగా నటు
బలిమిఁ బెరిగితివి భళి హనుమంతా

॥ మంగా ॥

పాతాళములోపలి మైరావణు -
నాతలఁ జంపిన హనుమంతా
చేతులు మోడ్చుక శ్రీవేంకటపతి -
నీతలఁ గొలిచే హిత హనుమంతా

॥ మంగా ॥ 444

శంకరాభరణం

కదిసి యాతఁడు మమ్ముఁగాచుఁగాక
అదె యాతనికె శరణంటే నంటి నేను

॥ పల్లవి ॥

యెవ్వని వుదరమున నిన్నిలోకములుండు
యెవ్వని పాదము మోచె నిల యలను
యెవ్వఁడు రక్షకుఁ డాయ నీ జంతుకోట్లకు
అవ్వీభునికి శరణంటే నంటి నిప్పుడు

॥ కదిసి ॥

సభలో ద్రోపదిఁగాచె సర్వేశుఁ డెవ్వఁడు
అభయహస్త మొసంగె నాతఁ డెవ్వఁడు
ఇభవరదుఁ డెవ్వఁడు యీతనికే వొడిగట్టి
అభినవముగ శరణంటే నంటి నిప్పుడు

॥ కదిసి ॥

శరణుచొచ్చిన విభీషణుఁ గాచె నెవ్వఁడు
అరిది యజునితండ్రి యాతఁ డెవ్వఁడు
యిరవై శ్రీవేంకటాద్రి యెక్కి నాతఁ డితఁడే
అరసి యీతనికే శరణంటే నంటి నిప్పుడు

॥ కదిసి ॥ 445

భైరవి

అనాదివిషయవిహారము గన ఆతుమ
అనేకమై వీఁగె నందుకే యీ యాతుమ

॥ పల్లవి ॥

అన్నిట కర్మపుణ్యంక మంటిన దీయాతుమ
మున్ను కోపదుర్గంధములఁ బాఁగె నీ యాత్మ
పన్ని భవముల తుప్పు పట్టిన దీయాతుమ
యెన్నఁడు సుజ్ఞానమింక నెరిగిన్ యాత్మ

॥ అనాది ॥

చెంచెలపుఁ దిప్ప పెంటఁ జివికిన దీయాత్మ
పంచలయాసల నురిబడిన దీయాత్మ
కంచపు భోగపుఁగాఁక గరివడీ నీయాత్మ
యెంచి విజ్ఞానమెన్నఁ డెరిగిన్ యాత్మ

॥ అనాది ॥

యెలమితో శ్రీవేంకటేశుకృప నీయాత్మ
తెలిసి యించుకించుక తేటపడె నాత్మ
అలరి యాచార్యుని అధీనమైనాత్మ
మలసి యజ్ఞానమెట్టు మరచెనో యాత్మ

॥ అనాది ॥ 446

రేకు 377

లలిత

నిఖిలమింతయు మేలు నేనే తీలు

మఖరక్షకుఁడ నన్ను మన్నించవే

॥ పల్లవి ॥

నిండును జలనిధులైనా నెఱి నేటిమొత్తములచే

నిండదు నామనసైతే నిచ్చా యాసల

పండును లోకములోని బహువృక్షతతులైనాఁ

బండదు నామనసైతే బహువిషయముల

॥ నిఖిల ॥

తనియుఁ బసురమైన ధరణిఁ గసపు మేసి

తనియందు నామనసు ధనకాంక్షల

వొనరఁ గారుచిచ్చైనా నొకవేళ శాంతిఁబొందు

పొనిగి యేపొద్దు శాంతిఁబొందదు నామనసు

॥ నిఖిల ॥

లోకములోఁ గఠినపులోహమైనాఁ గరఁగును

కైకొని నామతి గరఁగదు భ్రమసి

యీకడ శ్రీవేంకటేశ యేలితివి నన్ను

నీకే శరణంటి నెమ్మదిఁ గావగదే

॥ నిఖిల ॥ 447

గుండక్రియ

సిబ్బితిపడఁగనేల చింతలఁ బొరలనేల

గొబ్బున మొదలినీరు కొనకెక్కదా

॥ పల్లవి ॥

నెలవై తత్పర్థము నే నెరఁగకుండినాను
తలఁపులోపలివాఁడు తా నెరుఁగుఁగా
అలసి దేహమున నే నశుచినై యుండినాను
యిల నాయంతరియామి యెప్పుడూ శుచేకా ॥ సిబ్బి ॥

తిరమై నేను దివ్యదేశముల నుండకున్న
ధర నాలోఁ బరమాత్మ తానుండుఁగా
నిరతి గుణముల నే నీచుఁడనైనాను
అరయ నాపాలిహరి యధికుఁడేకా ॥ సిబ్బి ॥
వొగి నేఁ బరత్రంత్రుఁడనై వుండినాను నాలోన
తగిన స్వతంత్రుఁడు తాఁ గలఁడు గా
వెగ్గటై నే నుండినా శ్రీవేంకటేశుఁ డెదుటనే
వగలెల్లఁ దీర్చి కైవళమాయఁ గా ॥ సిబ్బి ॥ 4

భైరవి

ఒక్కటికొక టివి యోగములు
యిక్కడ మాబుద్ధు లెక్కడఁ గొలుపు ॥ పల్లవి ॥
పాయపు (వు?) మతిలో బలువగునాసలు
కాయము భువిలోఁ గలదాఁకా
ఆయము సంసార మందుకు మూలము
యేయుపా (య) ములు యెక్కడఁ గొలుపు ॥ ఒక్క ॥
మానదు కోపము మతి చెంచెలమును
కాని కర్మ మిది గలదాఁకా
ఆనినమనసే యందుకు మూలము
యే నేరుపు లిఁక నెక్కడఁ గొలుపు ॥ ఒక్క ॥

అందదుమోక్షం బవ్వల నివ్వలఁ

గందువ నిను మతిఁ గనుదాకా

అందితి శ్రీవేంకటాధిప నీకృప

యెందలి మాయలు యెక్కడఁ గొలుపు

॥ ఒక్క ॥ 449

గుజ్జరి

హరిహరి నిను సకలాంతర్యామివి (ని?) ఆత్మఁదలఁచుటే యోగంబు

శరణాగతరక్షామణి నిన్నే శరణనియెడిదే తుదిపదము ॥ పల్లవి ॥

నీయందే యీ సచరాచరమును నీవే చరాచరమందు నిత్యమును

హేయక వుండుట గని తలపోయుట పరమార్థంబుల సారంబు

కాయము జీవుఁడు నీయధీనమై కలుగఁగఁ బ్రకృతియుఁ బురుషునిఁగానిటు

మాయల ముంతువు మాయకుఁ జొరవని మతిఁ దలపోయుట సుజ్ఞానంబు

॥హరి॥

తనలో (పల) బరతత్వపు నీవును తా నీపరతత్వములోపలఁగా

మనసునఁ దలఁచుట వేదాంతంబులమంతనములసన్మార్గంబు

ఘనమునకును మరి ఘనమై యందే కడుసూక్ష్మమునకుఁ గడు సూక్ష్మంబై

యెనసిన పూసలలోదార మవని యెన్నుట పరమరహస్యంబు ॥హరి॥

ఆతుమలోపల ఘనవైకుంఠము ఆతుమ నీ వైకుంఠములోపల

యీతల నాతల సరిగాఁదెలియుట యిదియే బ్రహ్మానందంబు

శ్రీతరుణీశ శ్రీవేంకటపతి సేవారతి నిను నీ భజియించెద

దాతపు దైవమవై ననుఁగావుము తలఁచెద మిదియే తత్త్వంబు ॥ హరి ॥

450

గౌళ

వలసిన వారికి వై పులివి
చలమున మానుటే జయమర్మం || పల్లవి ||

తనలోనే పో దైవము
ఘనమే యణువై కనినది
కనవలె నీతనిఁ గనుటకు
మనసు లయమాటే మర్మం || వలసి ||

భావములోనే పరమము
తావై తలఁపే తగిలినది
కైవశమై యిది గలుగుటకు
కేవల శాంతం కృతమర్మం || వలసి ||

హృదయములోనే యింతాను
తుదిపదమై మదిఁ దోచిని
యెదుటనే శ్రీవేంకటేశ్వరుని
కదిసి భజించుటే ఘనమర్మం || వలసి || 45

బౌళి

రామ మిందీవరశ్యామం పరాత్పర -
ధామం సురసార్వభౌమం భజే || పల్లవి ||

సీతావనితా సమేతం
పీత (స్పీత?) వానరబల వ్రాతం
పూతకౌసల్యాసంజాతం
వీత భీత మౌని విద్యోతం || రామ ||

వీరం రణరంగధీరం

సార ధర్మకులోద్ధారం

క్రూరదానవ సంహారం

శూఢాధారాచార సుగుణోదారం

॥ రామ ॥

పావనం భక్త సేవనం

దైవిక విహగవధావనం

రావణానుజసంజీవనం

శ్రీవేంకట పరిచితభావనం

॥ రామ ॥ 452

రేకు 378

ముఖారి

పట్టినవ్రతము నీవే పరిపాలింతువుగాక

బట్టిబయలింతే నేను బలిమున్నదా

॥ పల్లవి ॥

దేవ నీవు మనసు సోదించగా నే ధీరుడనై

ఆవలఁ జలించకుండేయంతవాడనా

పూవువంటిచిత్త మింతే పొల్లువంటికాయ మింతే

భావించ నిందులఁ బస వున్నదా

॥ పట్టిన ॥

అంతరాత్మనై నీవు యటు మరఁగులుసేయ -

నంతనె నినుఁ దెలిసే యంతవాడనా

గంతివంటిగుణ మింతే గాలివంటిప్రాణ మింతే

యింతరట్టుసేయ నిందు నెడమున్నదా

॥ పట్టిన ॥

మచ్చిక శ్రీవేంకటేశ మాట నీవై యుండఁగాను

అచ్చపునిన్ను నుతించే యంతవాడనా

గచ్చువంటియిహ మింతే గనివంటిసర మింతే

ముచ్చట కిందుకుఁ దుద మొద లున్నదా

॥ పట్టిన ॥ 453

పాడి

నరసింహ రామకృష్ణ నమో శ్రీవేంకటేశ

సరుగ నాశత్రుల సంహరించవే

॥ పల్లవి ॥

బావతిట్లకు శిశుపాలునిఁ జంపిన -

యేవకోపకాండవు నేఁ డెందు వోతివి

నీవాడనని నన్ను నిందించి (చే?) శత్రువును

చావఁగొట్టి వానినిట్టే సంహరించవే

॥ నర ॥

దాసుని భంగించేటి తరిఁ గస్యఁ (పుఁ) జంపిన

యీసుకోపకాండ విపు డెందువోతివి

మేసుల నీలాంఛనాలు మించి నన్ను దూషించే

సాసించి శత్రువును సంహరింపవే

॥ నర ॥

కల్లలాడి గూబయిల్లు గైకొన్న గద్దఁజంపిన

యెల్లగాఁగఁ గోపకాండ వెందువోతివి

యిల్లదె శ్రీవేంకటేశ యీ నీమీఁదిపాటలు

జల్లన దూషించుశత్రువు సంహరింపవే

॥ నర ॥ 454

వరాళి

ఎరిఁగీ నెరఁగదు యేమి సేతు మతి

హరిదాస్యం బదియే సుఖము

॥ పల్లవి ॥

వెతలఁబొరలేఘనవిభవముకంటే

అతిపేదరిక మది సుఖము

గతి నెరవుల సింగారముకంటెను

సతమగుతననిచ్చలమే సుఖము

॥ ఎరిగీ ॥

పలుబాములఁబడు పగలిటికంటే
తెలిసి నిద్రించు రాతిరి సుఖము
అలమట గడించు నమృతముకంటే
కలపాటి తనకు గంజే సుఖము

॥ ఎరిగీ ॥

పరపీడలొసఁగు భవమునకంటే
ధరఁ బొడమనిచందము సుఖము
గరిమల శ్రీవేంకటపతి నీకే
శరణనియెడి నాజన్మమే సుఖము

॥ ఎరిగీ ॥ 455

బౌళి

పుట్టఁగా బుట్టిన నాభోగపుటాస
పట్టి యేమిగట్టుకొంటి బదుకవో యాసా
వూరు దిప్పినట్టియాస వుగముదిప్పిన యాస
చేరవచ్చి దైన్యమందించిన యాస
భారపెట్టి దేహమెల్లా బడిలించిన యాస
పారి మమ్మేచితి వింత బదుకవో యాసా

॥ పల్లవి ॥

॥ పుట్ట ॥

నాలుకరుచుల యాస నాతులకాఁకల యాస
కాలకాసుకైన బొంకు గరపే యాస
వోలిఁ బుణ్యతపమెల్ల వొరులకమ్మించు నాస
పాలుమాలించితి వింక బదుకవో యాసా

॥పుట్ట॥

కిందుపరచేటి యాస గేలిసేయించేటి యాస
పొందియట్టే సంతసానఁ బొదిపే యాస
కందువ శ్రీవేంకటేశుఁ గని శరణంటి నేను
పందతనమొల్ల నింక బదుకవో యాసా

॥ పుట్ట ॥ 456

సామంతం

ఆ రూపమునకే హరి నేను మొక్కెదను
చేరి విభీషణుని శరణాగతుడని చేకొని సరిఁ గాచితిని ॥ పల్లవి ॥

ఫాలలోచనుఁడు బ్రహ్మయు నింద్రుఁడు
సోలి నగ్నియును సూర్యచంద్రులును
నీలోనుండఁగ నెరిఁ గనెఁ గిరీటి
మూలభూతివగుమూర్తివి గాన ॥ అరూ ॥

అనంతశిరసుల ననంతపదముల -
ననంతనయనము లనంతకరముల
ఘన నీరూపము గనుఁగొనెఁ గిరీటి
అనంతమూరితి వన్నిటఁ గాన ॥ ఆరూ ॥

జగము లిన్నియును సకల మున్నీంద్రులు -
నగు శ్రీవేంకటనాథుఁడ నిన్నే
పొగడఁగఁ గిరీటి పొడగనె నీరూపు
అగణితమహిముఁడ వన్నిటఁగాన ॥ ఆరూ ॥ 457

రామక్రియ

ఆంజనేయ యనిలజ హనుమంత నీ -
రంజకప్పుఁ జేతలు సురల కెంచవసమా ॥ పల్లవి ॥

తేరిమీఁద నీరూపు దెచ్చిపెట్టి యర్జునుఁడు
కౌరవుల గెలిచె నంగరభూమిని
సారెకు భీముఁడు పురుషామృగముఁ దెచ్చుచోట
నీరోమములు గావా నిఖిలకారణము ॥ ఆంజ ॥

నీమూలమునఁగాదె నెలవై సుగ్రీవుఁడు
రామునిఁ గొలిచి కపిరాజాయను
రాముఁడు నీవంకనే పో రమణి సీతాదేవిఁ
బ్రేమముతో మగుడను బెండ్లాడెను

॥ ఆంజ ॥

బలుదైత్యులను దుంచ బంటతనము మించ
కలకాలమును నెంచఁగలిగితిగా
అల శ్రీవేంకటపతి యండనే మంగాఁబుధి -
నిలయపు హనుమంత నెగడితిగా

॥ ఆంజ ॥ 458

రేకు 379

శంకరాభరణం

ఏలవయ్య లోకమెల్ల యిట్టై రాము దీవెనచే
నీలవర్ణ హనుమంత నీవు మాకు రక్ష
మొదల నింద్రుఁడు నీమోమునకెల్లా రక్ష
యిదె నీశిరసునకు నినుఁడు రక్ష
కదిసి నీకన్నులకు గ్రహతారకాలు రక్ష
చెదరని (నీ) మేనికెల్ల శ్రీరామరక్ష

॥ పల్లవి ॥

॥ ఏల ॥

పిరుఁడు వాలమునకు బెడిదపుశక్తి రక్ష
గరుడఁడు నీకరయుగముల రక్ష
గరిమ నీకుక్షికి కరివరదుఁడు రక్ష
సిరుల నీమహిమకు శ్రీరామరక్ష

॥ ఏల ॥

వడి నీపాదములకు వాయుదేవుఁడు రక్ష
తొడలకు వరుణుఁడు తొడగు రక్ష
విడువని మతికిని వేదరాసులే రక్ష
చెడని నీయాయువుకు శ్రీరామరక్ష

॥ ఏల ॥

నలువ నీగళ రక్ష నాలుక కుర్చర రక్ష
అలర నీసంధులకు హరుఁడు రక్ష
పలు నీరోమములకు బహుదేవతలు రక్ష
చెలఁగు నీచేతలకు శ్రీరామరక్ష ॥ ఏల ॥

అంగపు నీతేజమున కగ్నిదేవుఁడు రక్ష
శృంగారమున కెల్లా శ్రీసతి రక్ష
మంగాంబునిధి హనుమంత నీ కేకాలము
చెంగట శ్రీవేంకటాద్రి శ్రీరామరక్ష ॥ ఏల ॥ 459

బౌళి

ఎన్నఁడొకో సుజ్ఞానము యీ యాత్మకు
కన్ను లెదిటివి చూచి కాలము నిట్టాయను ॥ పల్లవి ॥

హేయములో సుఖము యెంగిలిలో సుఖము
కాయము నమ్మికదా కష్టపడెను
పాయములో చవులు పాపములో చవులు
మాయలు నమ్మికదా మనసూనిట్టాయను ॥ ఎన్నఁ ॥

కల్లలోనిబదుకు కాసువీసపుబదుకు
కల్లరి ప్రాణాలు నమ్మి కట్టుపడెను
యెల్లి నేటి తలఁపు యింద్రియాల తలఁపు
కొల్ల సంసారముఁగూడి గుణమునిట్టాయను ॥ ఎన్నఁ ॥

అంగడిఁబెట్టే సిరులు యలయింపులో సిరులు
దొంగజీవుఁడు యిట్లానే తొట్రుపడెను
అంగపు శ్రీవేంకటేశుఁ డంతలో మన్నించఁగాను
ముంగిలెల్లా మోక్షమాయ ముచ్చటే యిట్టాయెను ॥ ఎన్న ॥ 460

అలిత

ఏమిటివాడఁ గాను యిఁకనేను నా -

సామపుఁ గర్మము నీకే సమర్పయామి

॥ పల్లవి ॥

తలపులోపలనున్న తత్వము (మా?) యిట్టె

వెలినుండే నాపాలి విష్ణుమూర్తీ

పలుకులోపలనుండే పరమాత్ముఁడా నా

చలమరి మతి నీకే సమర్పయామి

॥ ఏమి ॥

పుట్టుగులిచ్చినయట్టి పురుషోత్తమా తుద -

ముట్టించుమోక్షపుమురమర్దనా

గుట్టుతో నిహముచూపే గోవిందుఁడా నా

జట్టి చైతన్యము నీకే సమర్పయామి

॥ ఏమి ॥

అరిదిభోగములిచ్చేయంతరాత్ముఁడా నాకు

శరణమైనయట్టిసర్వేశ్వరా !

వెరసి నన్నేలిన శ్రీవేంకటేశుఁడా నా

సరపులన్నియు నీకే సమర్పయామి

॥ ఏమి ॥ 461

పాడి

ఒక్కఁడే యేకాంగవీరుఁ డుర్వికి దైవమౌనా (మైనాఁడు?)

యెక్కడా హనుమంతుని కెదురా లోకము

॥ పల్లవి ॥

ముందట నేలేపట్టమునకు బ్రహ్మయినాఁడు

అందరుదైత్యులఁ జంపి హరిపేరైనాఁడు

అంది రుద్రవీర్యము దానై హరుఁడైనాఁడు

యెందు నీ హనుమంతుని కెదురా లోకము

॥ ఒక్కఁ ॥

చుక్కలుమోవఁ బెరిగి సూర్యుఁడు దానైనాఁడు
చిక్కుబాతాళము దూరి శేషుఁడైనాఁడు
గక్కున వాయుజుఁడై జగత్ప్రాణుఁడై నాఁడు
యెక్కువ హనుమంతుని కెదురా లోకము

॥ ఒక్కఁ ॥

జలధిఁ బుటమెగసి చంద్రుఁడు దానైనాఁడు
చెలఁగి మేరువుపొంత సింహమైనాఁడు
బలిమి శ్రీవేంకటేశుబంట్టై మంగంబుధి -
నిల యీ హనుమంతుని కెదురా లోకము

॥ ఒక్కఁ ॥ 462

దేశాక్షి

ఏమరక తలఁచరో యిదే చాలు

కామించినవి యెల్లఁ గక్కుననే కలుగు

॥ పల్లవి ॥

దురితములెల్లఁ దీరు దుఃఖములెల్ల నణఁగు

హరియని వొకమాట అన్నాఁజాలు

సురలు పూజింతురు సిరులెల్లఁ జేరును

మరుగురునామ మటు పేరుకొన్నఁ జాలు

॥ ఏమ ॥

భవములిన్నియుఁ బాయు పరము నిహముజేరు

అవల నారాయణయన్నఁ జాలు

భువియెల్లాఁ దానేలు పుణ్యములిన్నియుఁజేరు

తవిలి గోవిందు నాత్మదలఁచినఁ జాలు

॥ ఏమ ॥

ఆనందము గలుగు నజ్ఞానమెల్లఁ బాయు

ఆనుక శ్రీవేంకటేశ యన్నఁ జాలు

యీ నెపాన నారదాదు లిందరు నిందుకు సాక్షి

దానవారిమంత్రజపతపమే చాలు

॥ ఏమ ॥ 463

కు 380

బౌళి

ఎందును బోరా దీసంసారము

కందువ నీమాయ గడవగవశమా

॥ పల్లవి ॥

కలిమే చిత్తవికారహేతు వది

అలర లేమి ధైర్యహేతువు

పలులంపటములు బంధహేతువులు

తలగిన నడవదు తనుపోషణము

॥ ఎందు ॥

మదవికార మిదె మహితయౌవనము

తుద వార్దకమే దురంతము

యిదె యర్థార్థన యాతాయాతన

అదీయు మానితే నాకలి ఘనము

॥ ఎందు ॥

యెన్ని గడియించే వెన్నిట ముంచే -

విన్నిట శ్రీవేంకటేశ్వరుడ

అన్నిట సంతర్కామివి నీవే

కన్న దనియ ననుఁ గావగదే

॥ ఎందు ॥ 464

దేవగాంధారి

వారిధిశయన వో వటపత్రపరియంక

గారవాన మేలుకొని కన్నులు దెరవవే

॥ పల్లవి ॥

ఘనయోగిహృదయపుకమలాలు వికసించె

వొనర విజ్ఞానసూర్యోదయమాయ

మును జీవపరమాత్మములజక్కవలు గూసె

వనజాక్ష మేలుకొని వాకిలి దెరవవే

॥ వారిధి ॥

కలుషములనేటిచీకట్లెల్ల బెడబాసె

నలువంక వేదకీరనాదము మ్రోసె

అలరి యితరధర్మాలనేటిచుక్కలు మాసె

జలజాక్ష మేలుకొని సతిమోము చూడవే ॥ వారిధి ॥

కపటరాక్షసనేత్రకలుహారములు మోడ్చె

యిప్పుడే సుకర్మముల యెండలు గాసె

అపురూప శ్రీవేంకటాద్రిశ మేలుకొని

నిపుణుడ యిందిరయు నీవు మమ్ముఁ గావనవే ॥ వారిధి ॥ 465

శుద్ధవసంతం

చేకొన్న భక్తులపాలించితామణి

సాకారమై వున్నాడు సర్వేశ్వరుడు ॥ పల్లవి ॥

వాడిగోళ్ళచేత వడి హిరణ్యునిఁ జంపి

వేడుకనెత్తురులెల్ల వేదచల్లుచు

పోడిమి నరసింహుడై పాడచూపె నల్లవాడె

మూడుమూర్తులకును మూలమీతఁడు ॥ చేకొన్న ॥

కొండమీదఁ గూచుండి కోప ముపసంహరించి

అండనున్నదేవతల కభయమిచ్చి

మెండుగ సులభుడై మెరయుచు నున్నవాడు

దండిజగములకెల్ల దైవ మీతఁడు ॥ చేకొన్న ॥

వేవేలుచేతులను వెన నాయుధాలు వట్టి

చేవమీరి ప్రతాపాన సిరులు మించి

యీవల నహోబలాన నిరవై యున్నవాడు

శ్రీవేంకటాద్రిమీది సిద్ధమూర్తి యీతఁడు ॥ చేకొన్న ॥ 466

సామంతం

కలశాపురముకాడ కందువ సేసుకొని

“అలరుచునున్న పాడు హనుమంతరాయుడు || పల్లవి ||

సహజాన నొకజంగ చాచి సముద్రము దాటె

మహిమమీరగ హనుమంతురాయుడు

యిహమున రాముబండ్లై యిప్పుడూ నున్నవాడు

అహరహరమును దొడ్డహనుమంతరాయుడు || కల ||

నిండునిధానపులంక నిమిషాన నీరుసేసె

మండితమూరితి హనుమంతరాయుడు

దండితో మగిడివచ్చి తగ సేతశిరోమణి

అండ రఘుపతి కిచ్చె హనుమంతరాయుడు || కల ||

వదలనిప్రతాపాన వాయుదేవుసుతుడై

మదియించినాడు హనుమంతరాయుడు

చెదరక యేపాద్దు శ్రీవేంకటేశువాకిట -

నదివో కాచుకున్నాడు హనుమంతరాయుడు || కల || 467

లలిత

వేవేలచందాలవాడు విఠలేశుడు

భావించనలవిగాని పరమాత్ముఁ డీతఁడు. || పల్లవి ||

సతతము రుక్మిణీసత్యభామలనడుమ

రతికెక్కినసింగారరాయఁ డీతఁడు

చతురత సనకాదిసంయమీంద్రులమతి -

నతిశయిల్లేటిపరమానంద మితఁడు || వేవేల ||

దేవతల కెల్లాను దిక్కు దెసై వెలుగొంది
తావుకొన్న యట్టియాధార మీతఁడు
మూవంకగొల్లెతలు మున్ను సేసినతపము
కైవశమై ఫలించిన ఘనభాగ్య మీతఁడు

॥ వేవేల ॥

వరముతో యశోద వసుదేవాదులకు
పరగిన కన్నులపండు గీతఁడు
పిరులుమించినయట్టి శ్రీవేంకటాద్రిమీది -
నిరతి దాసులొపాలినిధాన మీతఁడు

॥ వేవేల ॥ 468

తోడి

సుగ్రీవనారసింహ సులభుఁడ వందరికి -
నగ్రేసరుఁడ నీ వవధారు దేవా

॥ పల్లవి ॥

సనకాదు లొకవంక జయవెట్టుచున్నారు
యెనసి సురలు చేతులెత్తి మొక్కేరు
మును లిరుమేలానుండి మునుకొని నుతించేరు
అనుపమాలంకార అవధారు దేవా

॥ సుగ్రీ ॥

గంగాదినదులెల్ల గడిగీ నీపాదములు
పొంగుచు సప్తరుషులు పూజించేరు
సంగతి వాయుదేఁడు సరినాలవట్టమిడీ
అంగజకోటిరూప యవధారు దేవా

॥ సుగ్రీ ॥

పరగ నారదాదులు పాడేరు సీచరితలు
పరమయోగీంద్రులు భావించేరు
సిరులుమించినయట్టి శ్రీవేంకటాద్రిమీద -
నరుదుగ నున్నాడపు అవధారు దేవా

॥ సుగ్రీ ॥ 469

౨ 381

మాళవి

అరుదీ కపింద్రుని యధికప్రతాపము
సురలకు నరుల కీసుద్దు లెందుఁ గలవా || పల్లవి ||

వుదయాచలముమీది నొక్కజంగ చాచుకొని
వుదుటున నపరాధి నొక్కజంగ చాచుకొని
తుద సూర్యమండలముతోడ మోము దిప్పుకొంటా
పెదవులెత్తి చదివెఁ బెద్దహనుమంతుఁడు || అరుదీ ||

వొక్క మొలగంట చంద్రుఁ డొక్క మొలగంట రవి
చుక్కలు మొలపూసల్ మాపట్టఁగా
నిక్కిన వాలాగ్రమందు నిండిన బ్రహ్మలోకము
పిక్కటిల్లఁ బెరిగెను పెద్దహనుమంతుఁడు || అరుదీ ||

పడికిలింపినచేత బిరుదులపండ్లగొల
తడయక కుడిచేత దశదిక్కుల
జడియక శ్రీవేంకటేశ్వరునిమన్ననబంటు
బెడిదపు మహిమల పెద్దహనుమంతుఁడు || అరుదీ || 470

బౌళి

నమో నమో రఘుకులనాయక దివజవంద్య
నమో నమో శంకరనగజ (జా?) నుతా || పల్లవి ||

విహితధర్మపాలక వీరదశరథరామ
గహనవాసినీ తాటకామర్దన
అహల్యా శాపమోచన అసురకులభంజన
సహజవిశ్వామిత్రసవనరక్షకా || నమో ||

హరకోదండహర సీతాంగనావల్లభ
ఖరదూషణారి వాలిగర్వాపహో
తరణితనూజాది తరుచరపాలక
శరధిలంఘనకృత సౌమిత్రినమేతా

॥ నమో ॥

బిరుద రావణశిరోభేదక విభీషణ -
వరద సాకేతపురవాస రాఘవ
నిరుపమ శ్రీవేంకటనిలయ విజనగర
పురవరవిహార పుండరీకాక్షా

॥ నమో ॥ 471

సాళంగనాట

చిత్తా అవధారు జియ్య పరా కెచ్చరికె
హత్తి కానుక లిచ్చేరు అదె రాజరాజులు

॥ పల్లవి ॥

రామ రఘుకులవీర రాజీవలోచన
కోమలశ్యామలవర్ణ కొలువువేళ
వామదేవాదిమునులు వారె, సుగ్రీవుఁడు వాఁడె
వేమారును వానరవీరులు మొక్కేరు.

॥ చిత్తా ॥

దేవ సీతాసమేత ధీరలోకనాయక
భావించ నవధరించు పాఞ్జవేళ
పావని యల్లవాడె భల్లూకపతి వీఁడె
సేవించిని భరతునిఁ జేకొను శత్రుఘ్నుని

॥ చిత్తా ॥

శ్రీమదయోధ్యావిహార శ్రీవేంకటనివాస
సామజవాజిరథాలసందడివేళ
సౌమిత్రి యీవంక విభీషణుఁడు నావలివంక
సీమహిమలెల్లా మెచ్చి నీకు విన్నవించేరు

॥ చిత్తా ॥ 472

గుజ్జరి

హేయ మేమీలేదు జగమింతా రుచికరమే

మాయావికార మిది మనసెట్టి రోసును

॥ పల్లవి ॥

కాయధారణము లింపు కాంతలభోగము లింపు

ఁజయతమై వారివారి యాహారా లింపు

సోయగవుఁ గన్నులను చూచేటివేడుక లింపు

జ్ఞానము మన సొడఁబడి సమ్మతించితేను

॥ హేయ ॥

పలుకులెల్లా నింపు భావములెల్లా నింపు

చెలరేఁగి తమతమ చేత లింపు

జలమల సంగతుల సహజము లవి యింపు

వొలిసి తమమనసు లొడఁబడితేను

॥ హేయ ॥

తగిన జన్మము లింపు తమచక్కఁదనా లింపు

జగతివారికి వారిజాతు లింపు

నిగిడి శ్రీవేంకటేశ నీమహిమలే యివి

వాగరులేక మనసొడఁబడి వుంటేను

॥ హేయ ॥ 473

సామంతం

ఎందలివారమో నేము యెఱఁగ వసముగాదు

సందడివిష్ణునకే శరణుచొచ్చెదము

॥ పల్లవి ॥

తెర దీసినట్టుండు తెలిసితే జ్ఞానము

మరుగక మఱచితే మరఁగై తోచు

పురియై తగులుఁ గర్మ మూడిచితే నూడును

యిరవైన హరిమాయ లెలఁగం పుచున్నవి

॥ ఎందలి ॥

కడుఁబుణ్యవశమై కాచుకుండు స్వర్గము
 నడుమఁ బాపమూలము నరకము
 తడవితే నంటును దాటేదే నేరుపు
 యెడయ కమ్యతు మాయ లెలఇంచుచున్నవి || ఎందలి ||
 పట్టితేఁ దనమనసు పరమాత్మఁ గనిపించు
 చుట్టుకొంటే బంధమై సూడు సాధించు
 ఒట్టి శ్రీవేంకటేశ్వరుఁ డోపి మమ్మునేలెఁ గాని
 ఇట్టె యాదేవునిమాయ లెలఇంచును || ఎందలి || 47

ధన్నాసి

పరమవివేకులాల బంధువులాల
 తెరదీసి మాకు నిది తెలుపరో || పల్లవి ||
 యేడుజానలమేనిలో నిందిరానాథుఁ డున్నాఁడు
 వేడుకతో నతనిని వెదకరో
 పూడిచి వున్నది మతిఁ బొందుగ వైకుంఠము
 చూడరో ధ్యానముసేసి సోదించరో || పరమ ||
 కొడిదెఁడుబయలిలో గోవిందునినెలవఁట
 చిడిముడితో నిట్టే చేరి పట్టరో
 అడఁచి దాచివున్నది అందే బ్రహ్మనందము
 విడువరో యీ ముడియ వెలయుఁ జేపట్టరో || పరమ ||
 పూని నల్లెఁడు నాలికలో నుండు శ్రీవేంకటేశుఁ -
 డానుకొని బత్తితోడ నటు నిల్పరో
 నానఁబెట్టివున్నది నామకీర్తనములందు
 తానకముగా నేపాద్దూఁ దలఁచుకోరో || పరమ || 475

రేకు 382

సాళంగనాట

నీగురుతులు చూచుకో నీబిరుదు లెంచుకో

యీగతిని కలబంట నిఁకనన్నుఁ గావవే

॥ పల్లవి ॥

కానిలే నేనెంతకఠినచిత్తుఁడనైన

నానొసల నివే పట్టెనామములు

మేను తోలునెమ్ములతో మెరసినదైనాను

పూనితిఁ దమ్మితులసిపూసలపేరులు

॥ నీగు ॥

భ్రమసి నేజేసినవి పాపకర్మములైనాను

జమభిభుజాల నివే శంఖచక్రాలు

అమరఁ దఱచుగా నే నాడేవి కల్లలైనా

తమిఁ బాడి నాలిక నీతగు సంకీర్తనలు

॥ నీగు ॥

తలఁచితే నావోజ తామసగుణమైనాను

పిలిచేది భువిలో నాపేరు తిమ్మఁడు

అలర శ్రీవేంకటేశ అన్నిట నేదుష్టనైనా

తలకొనె నాయందు దాసరితనములు

॥ నీగు ॥ 476

మాళవి

చెప్పితే నాశ్చర్యము సేసినచేత లితఁడు

ముప్పిరి మనుజవేషమునఁ బుట్టె నీతఁడు

॥ పల్లవి ॥

రాముఁ డుదయించె దశరథునికిఁ దమ్ములతో

గామిడైనతాటకిని ఖండించెను

ఆముక యజ్ఞముగాచె హరునివిల్లు విరిచె

ప్రేమమున సీతాదేవిఁ బెండ్లియాడెను

॥ చెప్పి ॥

మడియించె ఖరునిని మారీచుని వధియించె

కెడపె వాలిని యా సుగ్రీవునిఁ బెంచె

జడధి బంధించెను సరుగ రావణుఁగొట్టె

బడినే విభీషణునిఁ బట్టముగట్టెను

॥ చెప్పి ॥

సీతాదేవితో నయోధ్యసింహాసనంబెక్కె

పోతరించి కుశలవపుత్రులఁ గాంచె

శ్రీ తరుణితోఁగూడ శ్రీవేంకటేశుఁడై నిల్చె

కౌతుకమున జగము కరుణఁగాఁచెను

॥ చెప్పి ॥ 477

లలిత

ఏదైనా సుఖమే యిన్నిటా నీవు గలవు

కాదుగూడదని నిన్నుఁ గక్కసించనేటికి

॥ పల్లవి ॥

యిహపరములలో నీ వెందు నన్నుఁ బెట్టినాను

నిహితమై రెంటిలోనా నీవు గలవు

వహి కెక్క నేలినవాఁడెక్కడ నుండుమన్నా

తహతహఁ గొలువుకుత్తరువే బంటుకుమ

॥ ఏదై ॥

పాపపుణ్యములలో నేపని నన్నుఁ జేయించినా

కాపాడి రెండు నీవు కల్పించినవే

యేపున మగఁడైనవా ఁడేమి సేయించినాను

దాపగుఁ బతివ్రతాధర్మమే యాలికిని

॥ ఏదై ॥

కల్లనిజములలో నొక్కటి నన్నునాడించినా

చెల్లించ రెంటికి నీవే శ్రీవేంకటేశా

తల్లిదండ్రులే బాస దగ నాడనేర్చినాను

తెల్లమిగ నాడేది తేకువే బిడ్డనికి

॥ ఏదై ॥ 478

వరాళి

శ్రీసతీశ బహుజీవ చైతన్యఁడవు నీవు
చేసే నా చేతలెల్లా నీ సేవలెసుమ్మీ

॥ పల్లవి ॥

ఆనుక జగద్రూపుఁడవని నిన్నందురుగాని (న?)

నేనిట్టే చూచినవెల్లా నీరూపులే

నానాశబ్దవాచ్యుఁడ వెన్నఁగ నీ వటుగాన

వీనుల విన్నవల్లా నీ విష్ణుకథలే

॥ శ్రీస ॥

అట్టే విశ్వభుజాఁడవైతివి తొల్లే కనక

నెట్టన నారుచులెల్లా నీప్రసాదాలే

గుట్టుతో సర్వవ్యాపకుఁడవు నీ వటుగాన

ముట్టిన నాతనుభోగములు నీకే సెలవు

॥ శ్రీస ॥

ప్రక్కన జీవులకెల్ల ప్రాణమవు నీవేకాన

ముక్కున నాయాప్రాణములెల్లా నీవే

నెక్కొని శ్రీవేంకటేశ నీవే లోకకుటుంబివి

తక్కక నా సంసారధర్మమెల్లా నీవే

॥ శ్రీస ॥ 479

అలిత

బడిబడి నింద్రియాలే పరువులు వెట్టుఁగాని

యెడయని చుట్టరికాలెవ్వరికీ లేవు

॥ పల్లవి ॥

వన్నె సతులరూపులు వారివద్దనే వుండఁగా

కన్నులఁజూచేవారికి కళరేఁగును

యెన్నిక వారిగుణాలు యెడమాటలాడఁగాను

విన్నవారికి నూరకే వేడుకలు పుట్టును

॥ బడి ॥

అంతా నింతాఁ గమ్మవిరు లంగళ్ళలో నుండఁగాను

సంతవార లూరకే వాసనగొందురు

బంతివారికంచాలలో పలురుచు లుండఁగాను

వింతవారలందుకుఁగా వెస నోరూరుదురు

॥ బడి ॥

వెరవిడి దేహాలు వేరేవేరే వుండఁగాను.

సురతాన సోకితేనే చొక్కుదురు

ఇరవై శ్రీవేంకటేశుఁ డిన్నిటికి సూత్రధారి

సరి నితని దాసులు జడియ రిందుకును

॥ బడి ॥ 480

కన్నడగౌళ

వట్టిజోలి యెంత లేదు వైరాగ్యమే సుఖము

నెట్టుకొని వివేకింపనేరవలెఁగాని

॥ పల్లవి ॥

కట్టుకొంటే నెంతైనాఁ గలదు సంసారము

పట్టి చేసితేఁ గలవు పనులెన్నైనా

చుట్టుకొంటే నూరఁగలచుట్టరికముఁ గలదు

అట్టె మోక్షము గడించే దరు దింతేకాని

॥ వట్టి ॥

చేసేనంటేఁ గలవు సేనాసేన పనులు

లాసి తగిలించుకొంటే లంపటా లంటు

ఆసలు పెంచఁ జూచితే నంతకంతకుఁ బెరుగు

వేసిరి శాంతిఁబొందుటే వేడు కింతేకాని.

॥ వట్టి ॥

పనిగొంటేఁ బెనుగొనుఁ బంచేంద్రియంబులు

వెనుకొంటేఁ జిమ్మిరేఁచు వేడుకలు

తనిసి శ్రీవేంకటేశు డసానుదాసుడై

కొనకక్కఱ నాతనిఁ గొలువవలెఁగాని

॥ వట్టి ॥ 481

ప 383

రామక్రియ

ఏమని పొగడవచ్చు నీతని ప్రభావము
వేమరు నోపుణ్యులాల వినరో యీకతలు

॥ పల్లవి ॥

అనంతసూర్యతేజాడట కాంతి చెప్ప నెంత
దనుజాంతకుడట ప్రతాప మెంత
మనసిజగురుడట మరిచక్కదన మెంత
వనజజాగనినట్టివాడట ఘన తెంత

॥ ఏమ ॥

గంగాజనకుడట కడుఁ జెప్పే పుణ్య మెంత
చెంగట భూకాంతుడట సింగార మెంత
రంగగు లక్ష్మీశుడట రాజసము లెంచ నెంత
అంగభించు సర్వేశుడట సంప దెంత

॥ ఏమ ॥

మాయానాథుడట మహిమ వచించు టెంత
యేయెడఁ దా విష్ణుడట యిర వెంత
పాయక శ్రీవేంకటాద్రిపతియై వరములచ్చే
వేయిరూపులవాడట విస్తార మెంత

॥ ఏమ ॥ 482

గౌళ

తలఁచరో జనులు యీతని పుణ్యనామములు
సులభముననే సర్వశుభములు గలుగు

॥ పల్లవి ॥

హనుమంతుడు వాయుజాఁ డంజనాతనయుడు
వనధిలంఘనశీలవైభవుడు
దనుజాంతకుడు సంజీవనీశైలసాధకుడు
ఘనుడు కలశాపుర (కాంత?) హనుమంతుడు

॥ తలచ ॥

లంకాసాధకుఁడు లక్ష్మణప్రబోధకుఁడు

శంకలేని సుగ్రీవసచివుఁడు

పాంకపురామునిబంటు భూమిజసంతోషదూత

తెంకినే కలశాపుర దేవహనుంతుఁడు

॥ తలచ ॥

చటులార్జునసఖుఁడు జాతరూపవర్ణుఁడు

ఇటమీద బ్రహ్మపట్టమేలేటివాఁడు

నటన శ్రీవేంకటేశు నమ్మిన సేవకుఁడు

పటు కలశాపురప్రాంత హనుమంతుఁడు

॥ తలచ ॥ 48

అలిత

ఇన్నిళ్ళు నెఱగక యిందులోనే వోలాడితి

మన్నించగా నీవల్లనే మరిగితి నిన్నును

॥ పల్లవి ॥

ముందు నేజేసినకర్మములు దోలుకరాగాను

అంది మరగు జొచ్చితి నందుకే నీకు

కందువఁ బంచేంద్రియాలు కదిమి పైకొనగాను

చందములన్నిటా నీకు శరణంటిని

॥ ఇన్నా ॥

వెనకటిసంసారము విడువక వుండగాను

వినయాన నీడాగు వేసుకొంటిని

ఘనమైనజన్మములు కాణాచియై తగులంగ

మొనసి నీపాదాలకు మొక్కితి నేను

॥ ఇన్నా ॥

జీవులసంగాతాలు చిమ్మి రేచి యంటుకోగా

భావింఛి నీమీదటిబట్టి వట్టితి

శ్రీవేంకటేశుడవు నీదేవు లలమేలుమంగ

నీవు నాకు బుద్ధియ్యగా నిన్నే పాడితిని

॥ ఇన్నా ॥ 48

దేవగాంధారి

ఏంతని నుతియింతు రామరామ యిట్టి నీప్రతాపము రామరామ
 పంతాన సముద్రము రామరామ బంధించవచ్చునా రామరామ ॥ పల్లవి ॥
 బలుసంజీవనికొండ రామరామ బంటుచే దెప్పించితివి రామరామ
 కొలదిలేనివానిని రామరామ ఒక్కకోల నేసితవట రామరామ
 వెలయ నెక్కువెట్టి రామరామ హరువిల్లు విరిచితివట రామరామ
 పెలుచు భూమిజను రామరామ పెండ్లాడితివట రామరామ ॥ ఎంత ॥
 శరణంటే విభీషణుని రామరామ చయ్యనఁ గాచితివట రామరామ
 బిరుదులరావణుని రామరామ పీచమడచితివట రామరామ
 ధరలోఁ జక్రవాళము రామరామ దాటి వచ్చితివట రామరామ
 సురలు నుతించిరట రామరామ నీ చొప్పు యింక నదియెంతో రామరామ ॥
 సౌమిత్రి భరతులు రామరామ శత్రుఘ్నులుఁ(డు?) దమ్ములట రామరామ
 నీ మహత్త్వము రామరామ నిండె జగములెల్లా రామరామ
 శ్రీమంతుఁడ వన్నిటాను రామరామ శ్రీవేంకటగిరిమీఁది రామరామ
 కామితఫలదుఁడవు రామరామ కౌసల్యానందనుఁడవు రామరామ ॥ ఎంత ॥ 485

లలిత

బిరుదు బంటితఁడు పెద్ద హనుమంతుఁడు
 సిరులతో రామునికి సీతాదేవికిని ॥ పల్లవి ॥
 మూఁడులోకములుఁ దుదముట్టఁ బెరిగినవాఁడు
 వాఁడె హనుమంతదేవరఁ జూడరో
 పోడిమి దైత్యులగెల్చి పూచి చేయెత్తుకున్నాఁడు
 వాఁడి ప్రతాపముతోడ వాయుజుఁడు ॥ బిరుదు ॥

౧. పల్లవిలో రెండవపాదము కడపట, మొదటిచరణము మొదటిపాదము కడపట, కడపటపాదము కడపట, తక్కిన చరణములందు కడపటి పాదము కడపట రామ శబ్దము దీర్ఘాంతము.

ధ్రువమండలము మోవఁ దోఁక యెత్తుకున్నవాఁడు

సవరనై పెనుజంగ చాచుకున్నాఁడు

భువిఁ గవచకుండలంబులతోఁ బుట్టినవాఁడు

వివరించ నేకాంత వీరుఁడైనవాఁడు

॥ బిరుదు ॥

పెనచి పండ్లగొల పిడికిలించుకున్నాఁడు

ఘనుఁ డిన్నిటా స్వామికార్యపరుఁడు

వినయపు శ్రీవేంటవిభునికి హితవరి

యెనసి మొక్కఁగదరో యెదుట నున్నాఁడు

॥ బిరుదు ॥ 486

రేకు 384

దేవగాంధారి

నమ్మితిఁజుమ్మి వోమనసా నాకే హితవయి మెలంగుమీ

ముమ్మాటికి నేఁ జెప్పితిఁజుమ్మి మురహరునామమే జపించుమీ ॥ పల్లవి ॥

తలఁచకుమీ యితరధర్మములు తత్వజ్ఞానము మఱవకుమీ

కలఁగకుమీ యేపనికైనను కడుశాంతంబుననుండుమీ

వలవకుమీ వనితలకెప్పుడు వైరాగ్యంబున నుండుమీ

కొలువకుమీ యితరదైవముల గోవిందునినే భజించుమీ ॥ నమ్మి ॥

కోరకుమీ దేహభోగములు గొనకొని తపమే చేకొనుమీ

మీరకుమీ గురువులయానతి మెఱయఁ బురాణములే వినుమీ

చేరకుమీ దుర్జనసంగతి జితేంద్రియుఁడవై నిలుపుమీ

దూరకుమీ కర్మఫలంబును ధ్రువవరదునినే నుతించుమీ ॥ నమ్మి ॥

వెఱవకుమీ పుట్టుగులకు మరి వివేకించి ధీరుఁడవగుమీ

మఱవకుమీ యలమేల్మంగకుమగఁడగుశ్రీవేంకటపతిని

కెఱలకుమీ మాయారతులను కేవలసాత్వికుఁడవుగమ్మి

తొఱలకుమీ నేరములను సింధురక్షకునినే సేవించుమీ ॥ నమ్మి ॥ 487

సాళంగనాట

దాసులపాలిటినిధానమై వున్నాఁ డదిగో
ఆసాబాసా నితఁడే అహోబలేశుఁడు || పల్లవి ||

నగె నదె వాఁడిగో నారసింహదేవుఁడు
పగదీర హిరణ్యాక్షుఁ బట్టి చించి
మృగరూపై గద్దెమీఁద మెఱసివాఁ డదిగో
అగవూఁ దగవెఱిఁగి యహోబలేశుఁడు || దాసు ||

తేరిచూచీ నదిగో దేవాదిదేవుఁడు
ఘోరపు నెత్తురు గోళుఁ గురియఁగాను
నేరుపుతోఁ బేగుల జన్నిదాలవాఁ డదిగో
ఆరితేరి కొలువున్నాఁ డహోబలేశుఁడు || దాసు ||

కరుణించీవాఁ డదిగో కమలాపతి దేవుఁడు
సురలు గొలువఁగాను సొంపుతోడను
యిరవై లోకములెల్లా నేలుచున్నాఁ డదిగో
హరి శ్రీవేంకటాద్రియహోబలేశుఁడు || దాసు || 488

సామంతం

సముఖా యెచ్చరిక వో సర్వేశ్వరా
అమరె నీ కొలువు ప్రహ్లాదవరదా || పల్లవి ||

తొడమీఁదఁ గూచున్నది తొయ్యలి యిందిరాదేవి
బడిఁ జెలులు సోబానఁ బాడేరు
నడుమ వీణె వాణించీ నారదుఁ డల్లవాఁడె
అడరి చిత్తగించు ప్రహ్లాదవరదా || సము ||

గరుడోరగాదు లూడిగములు నీకుఁ జేసేరు

యిరుమేలాఁ గొలిచేరు యింద్రాదులు

పరమేష్ఠి యొకవంక పనులు విన్నవించి

అరసి చిత్తగించు ప్రహ్లాదవరదా

॥ సము ॥

పొదిగొని మిమ్మునిట్టే పూజించేరు మునులెల్లా

కదిసి పాడేరు నిన్ను గంధర్వులు

ముదమున నహోబలమునను శ్రీవేంకటాద్రి -

నదె చిత్తగించుము ప్రహ్లాదవరదా

॥ సము ॥ 48!

మాళవిగౌళ

అవధారు చిత్తగించు హనుమంతుఁడు వీఁడె

భువిలోనఁ గలశాపుర హనుమంతుఁడు

॥ పల్లవి ॥

రామ నీ సేవకుఁ డిదె రణరంగధీరుఁడు

ఆముక్కొన్నసత్వగల హనుమంతుఁడు

దీమసాన లంక సాధించి వుంగరము దెచ్చె

కామితఫలదుఁడు యీశునహనుమంతుఁడు

॥ అవ ॥

జానకీరమణ సప్తజలధులు లంఘించి

ఆనుక సంజీవి దెచ్చె హనుమంతుఁడు

పూని చుక్కలెల్లా మొలపూసలుఁగాఁగఁ బెరిగి

భానుకోటికాంతితోఁ జొప్పడు హనుమంతుఁడు

॥ అవ ॥

యినవంశ శ్రీవేంకటేశ నీకరుణతోడ

అనుపమజయశాలి హనుమంతుఁడు

పనిపూని ఇటమీది బ్రహ్మపట్టమునకు నీ -

యనుమతిఁ గాచుకున్నాడె హనుమంతుఁడు

॥ అవ ॥ 490

పాడి

దేవదేవోత్తమ తే నమో నమో

రావణదమన శ్రీ రఘురామా

॥ పల్లవి ॥

రవికులాంబుధిసోమ రామ లక్ష్మణాగ్రజ

భువి భరత శత్రుఘ్నపూర్వజ

సవనపాలక కౌసల్యానందవర్దన

ధవళాబ్జనయన సీతారమణా

॥ దేవ ॥

దనుజసంహారక దశరథనందన

జనకభూపాలకజామాత

వినమితసుగ్రీవవిభీషణసమేత

మునిజనవిసుత సుముఖ సుచరిత్రా

॥ దేవ ॥

అసిలజవరద యహల్యాశాపమోచన

సనకాదిసేవితచరణాంబుజ

ఘనతరశ్రీవేంకటగిరినివాస

అనుపమోదారవిహార గంభీరా

॥ దేవ ॥ 491⁵

రేకు 385

రామక్రియ

కొలువరో మొక్కరో కోరినవరము లిచ్చి

సులభుఁ డిన్నిటా¹ ఏడె సుగ్రీవనరహరి

॥ పల్లవి ॥

కంబములోనఁ బుట్టి కనకదైత్యునిఁ గొట్టి

అంబరపుదేవతల కభయ మిచ్చి

పంబి సిరిఁ దనతొడపైఁ బెట్టుక మాటలాడీ

అంబుజాక్షుఁ డైనట్టి యూదమనరహరి

॥ కొలు ॥

నానాభూషణము లున్నతితోడ నిడుకొని

పూనికతో ప్రహ్లాదుని బుజ్జగించి

మానవులకెల్లను మన్నన చాలా నొసఁగి

ఆనందముతో నున్నాఁడు అదిగో నరహరి

॥ కొలు ॥

మిక్కిలి ప్రతాపముతో మించిన కాంతులతోడ

అక్కజపుమహిమల నలరుచును

తక్కక శ్రీవేంకటాద్రి దావుకొని వరాలిచ్చి

చక్కఁదనములకెల్లా జక్కని నరహరి

॥ కొలు ॥ 492

సాళంగనాట

ఈతని దెంతప్రతాప మీతని దెంతపుదుటు

యీతఁడు రామునిబంటు యీతని సేవించరో

॥ పల్లవి ॥

పుదయాస్తనగముల కొకజంగ చాచినాఁడు

చదివె రవితో సర్వశాస్త్రములు

తుద బ్రహ్మాండము మోవఁ దోక మీఁది కెత్తినాఁడు

పెదపెదకోరల పెనుహనుమంతుఁడు

॥ ఈతని ॥

కుడిచేత దనుజులఁ గొట్ట నూఁకించినాఁడు

యెడమచేఁ బండ్లగొల పిడికిలించె

పుడుమండలము మోవ నున్నతిఁ బెరిగినాఁడు

బెడితపుమేనితోడఁ బెనుహనుమంతుఁడు

॥ ఈతని ॥

పుట్టుఁగవచకుండలంబులతోడ నున్నవాఁడు

గట్టి బ్రహ్మపట్టానకుఁ గాచుకున్నాఁడు

ఇట్టే శ్రీవేంకటేశునెదుటఁ బనులు సేసీ

బెట్టిదపుసంతోసానఁ బెనుహనుమంతుఁడు

॥ ఈతని ॥ 493

లలిత

నమో నమో జగదేకనాథ తవ సర్వేశ

విమల విశ్రుత అసద్విఖ్యాతకీర్తే

॥ పల్లవి ॥

రామ రఘువర సితరాజీవలోచన

భూమిజారమణ త్రిభువనవిజయ

కోమలాంగ శ్యామ కోవిద రణరంగ

భీమవిక్రమ సత్యభిరుద్రప్రవీణ

॥ నమో ॥

దళితదైతేయ కోదండ దీక్షాదక్ష

జలజాష్టకుల విభీషణరక్షక

కలితదశరథతనయ కౌసల్యానంద

సులభ వానరముఖ్య సుగ్రీవవరద

॥ నమో ॥

చారులక్ష్మణ భరత శత్రుఘ్నపూర్వజ

తారకబ్రహ్మనిత్యస్వరూప

ధీర శ్రీవేంకటాధిప భక్తవత్సల

భూరిగుణ సాకేతపురనివాసా

॥ నమో ॥ 494

నాట

ఎక్కడఁ జొచ్చెదరింక రక్కసులు

చిక్కి చెడుఁడు నరసింహునిచేత

॥ పల్లవి ॥

వుడుగని కోపపుటుగ్రపుఁ జూపుల

మిడుగురు లెగయఁగ మిన్నంది

పిడుగుల మ్రోతలఁ బెళపెళ నార్పుచు

వెడలెఁ గంభమున వీరసింహుఁడు

॥ ఎక్కడ ॥

కాలాగ్నికీలలుగక్కెడిచక్రము

కేలఁ బూని కులగిరు లదర

భాలలోచనము ప్రకటింపుచు లయ -

కాలుడై వెలసెఁ గడించి సింహుఁడు

॥ ఎక్కడ ॥

కుటిలనఖంబుల ఘోరాకారత

తొటతొటనెత్తురు దొరుగఁగను

చటుల దానవులఁ జదుపుచు శ్రీవేం -

కటమున నిలిచె 'సాకారసింహుఁడు

॥ ఎక్కడ ॥ 49

గుజ్జరి

కొండవంటి దేవుఁడు నేఁ గొలిచే దేవుఁడు వీడే

నిండుకున్నాఁడు తలఁచు నెమ్మది నోమనసా

॥ పల్లవి ॥

నన్నుఁ బుట్టించే దేవుఁడు నాలోనున్నాఁడు దేవుఁడు

కన్నచోటులనే వుండే కాచే దేవుఁడు

వెన్నతోఱెంచే దేవుఁడు వివేకమిచ్చే దేవుఁడు

'యెన్నెని పొగడవచ్చు యీతడే మా దేవుఁడు

॥ కొండ ॥

సిరులిచ్చిన దేవుఁడు సేవగొనేటి దేవుఁడు

గురుడై బోధించి చేకొన్న దేవుఁడు

మరిగించిన దేవుఁడు మాటలాడించే దేవుఁడు

ఇరవై మాయింటనున్నాఁ డీదేవుఁడు

॥ కొండ ॥

దాపుదండైన దేవుఁడు దరిచేర్చిన దేవుఁడు

రూపు చూపె నిదివో బోరున దేవుఁడు

శ్రీపతియైన దేవుఁడు శ్రీవేంకటాద్రి దేవుఁడు

చేపట్టి మమ్మేలినాఁడు చేచేతనే దేవుఁడు

॥ కొండ ॥ 496

సామంతం

ఔసయ్య జాణఁడవు ప్రహ్లాదవరదా
ఆనలు వెట్టకుము ప్రహ్లాదవరదా || పల్లవి ||

వేసరక శ్రీసతితో వేడుకనవ్వులు నవ్వి
ఆసలు చూపేవు ప్రహ్లాదవరదా
సేననెట్టిన చేతుల చెఱఁగువట్టి తీసేవు
ఁ సుద్దులే చెప్పేను (వు?) ప్రహ్లాదవరదా || ఔన ||

నంటునఁ దొడమీఁదను నలినాక్షి నెక్కించుక
అంటేవు సిగ్గులు ప్రహ్లాదవరదా
గెంటక యేపొద్దును కేలుగేలుఁ గీలించుక
అంటునాము వదివో ప్రహ్లాదవరదా || ఔన ||

కందువతోఁ గాఁగిలించి కైవసము సేసుకొంటి -
వందముగ నీకెను ప్రహ్లాదవరదా
పొంది శ్రీవేంకటమున పొంచి యౌభళములోనా
అంది వరాలిచ్చేవు ప్రహ్లాదవరదా¹ || ఔన || 497

రేకు 386

రామక్రియ

కంటిఁ గంటి వీఁడివో కని కృతార్థుఁడనైతి
వింటి నిందరిచేతా నీ 'విట్టలేశు సుద్దులు' || పల్లవి ||

యీతఁడా గోవర్ధనమెత్తిన పసిబాలుఁడు
కాతరిఁ డీతఁడా గోపికావల్లభుఁడు
పూతన నీతఁడా పట్టి పొరిగొన్నయట్టివాఁడు
చేత గచ్చకాయలాడీ శ్రీవిట్టలేశుఁడు || కంటి ||

౧. 'ప్రహ్లాద' రేకు

౨. 'యౌభళము' రేకు, ౩. ఇది శృంగార సంకీర్తనలలో నుండ తగినది. ౪. 'విట్టలేశు' రేకు

యీ దేవుడా కుచేలుని కిష్టసంపదిచ్చినాడు
 పోదిగొని యీ దేవుడా భూభార మడచినాడు
 వేదమయుఁ డీదేవుడా విశ్వరూపు చూపినాడు
 సేదదేరీ మహిమల శ్రీవిట్టలేశుడు

॥ కంటి ॥

యీ మూరితా పాండురంగ మిరవై వుండినవాడు
 కామించీమూరితి శ్రీవేంకటగిరి నున్నవాడు
 దోమటి నీమూరితే యాధ్యులపాట మెచ్చినాడు
 క్షేమముతో వరాలిచ్చి శ్రీవిట్టలేశుడు

॥ కంటి ॥ 498

నాట

సరిలే రితనికి సాహసవిక్రముఁ డీతఁ -
 డరయ కలశాపురహనుమంతుడు

॥ పల్లవి ॥

వుదధి లఘించినాడు వుబ్బున మైనాకముచే
 పొదలి నట్టనడుమఁ బూజగొన్నాడు
 సదరాననే లంక సాధించి వచ్చినాడు
 అదివో కలశాపురహనుమంతుడు

॥ సరి ॥

సంజీవి దెచ్చినాడు సమరరంగమందు
 భంజించి వానరుల బదికించినాడు
 అంజనీదేవికిఁ గొడుకైనాడు యేపనుల -
 నంజుడు కలశాపురహనుమంతుడు

॥ సరి ॥

బలురాకాసులనెల్లా పట్టి చదిపినవాడు
 ఇల రామునికిఁ గడు హితుడైనాడు
 చెలఁగి శ్రీవేంకటేశు సేవ సేయుచున్నవాడు
 అలరి కలశాపురహనుమంతుడు

॥ సరి ॥ 499

సాళంగనాట

సేవించరో జనులాల చేతులెత్తి మొక్కురో
వావిరిఁ బ్రహ్మాదునికి వరదుండు వీడే || పల్లవి ||

జగన్నాథుండు వీడే సర్వరక్షకుండు వీడే
నిగమవేద్యుడైన నిత్యుండు వీడే
సగుణవంతుండు వీడే సర్వకాముండు వీడే
నగుమొగముసుగ్రీవనరసింహుండు వీడే || సేవిం ||

మరుజనకుండు వీడే మహిమాధికుండు వీడే
పరగ శ్రీలక్ష్మీపతి వీడే
సురల కేలికె వీడే శుభమూరితి వీడే
నరసఖుండ సుగ్రీవనరసింహుండు వీడే || సేవిం ||

భువనాధిపతి వీడే పురుషోత్తముండు వీడే
వివిధప్రతాపకోవిదుండు వీడే
ఇవల శ్రీవేంకటాద్రినిరవైనతండు వీడే
నవమూర్తి సుగ్రీవనరసింహుండు వీడే || సేవిం || 500

బౌళి

ఎంతని పొగడవచ్చు నితనిప్రతాపము
పంతములెల్లామెరసి ప్రతాపించీ వాడే || పల్లవి ||

చేతులనే పెరికి సంజీవికొండ దెచ్చినాడు
ఆతండువో తొల్లి పెద్దహనుమంతుండు
ఘాతలఁ దానొక్కడే లంక సాధించి వార్తి దాటి
యీతలికి వచ్చినాడు ఇదివో వాడే || ఎంత ||

ముదమున బ్రహ్మలోకముదాకాఁ బెరిగినాఁడు
అదివో ఇప్పుడు పెద్దహనుమంతుఁడు
వదలక తోక చక్రవాళపర్వతము వెంటా
వుదుటునఁ జాట్టుకొని వున్నాఁడు వాడే ॥ ఎంత ॥

మెల్లనే జంగ చాచి మెడ నిక్కించుకొన్నాఁడు
అల్లదివో మించే పెద్దహనుమంతుఁడు
వెల్లవిరైనాఁడు శ్రీవేంకటేశ్వరుని బంటై
చల్లగా లోకములేలీ సంతతము వాడే ॥ ఎంత ॥ 501

పాడి

ఎంతప్రతాపమువాఁడు యెంతటినేరుపరి
యెంతని పొగడవచ్చు నీరాముని ॥ పల్లవి ॥

వాలినొక్క కోలనేసి వారిధి గట్టినవాఁడు
తాలిమితో సుగ్రీవుని లాలించినాఁడు
పాలించి విభీషణునిఁ బట్టముగట్టినవాఁడు
యేలుమని లంకకెల్లా నీరాముఁడు ॥ ఎంత ॥

కుచ్చిపర (?) మొండెముగా కుంభకర్ణుఁ గొట్టినాఁడు
హెచ్చి రాకాసులఁ జంపె నీరాముఁడు
తచ్చి రావణాసురునితలలు చెండాడినాఁడు
ఇచ్చుకోలఁదుల నిట్టె యీ రాముఁడు ॥ ఎంత ॥

సీతతో విమానమెక్కి చేరి యయోధ్యకు వచ్చి
యీతలఁ బట్టమేలినాఁ డీరాముఁడు
శ్రీతరుణితోగూడి శ్రీవేంకటేశుఁడైనాఁడు
యీతడే దరిసించరో యీరాముఁడు ॥ ఎంత ॥ 502

లలిత

సర్వరక్షకుడైన సర్వేశుడేకాక
పుర్విమీద నందరిలో నొక్కఁడా రాముఁడు || పల్లవి ||

కొండపాడవులైన మోరవానరబలము
గుండుగా వారిధిదండఁ గూడఁబెట్టి
నిండు జెలనిధి గట్టి నిగిడి లంక సాధించె
అండనే రాముఁడు నరుఁ డనవచ్చునా || సర్వ ||

అన్నిటా దేవతలకు నసాధ్యమైనరావణు -
నెన్నికగాఁ బుత్రమిత్రహితులతోడ
పన్నుకొని శస్త్రాస్త్రపంక్తులనే ఖండించె
సన్నతి నిట్టే రాముని జనుఁడనవచ్చునా || సర్వ ||

చలపట్టి లంక విభీషణునికిఁ బాలించి
బలువుగ సీతఁగూడి పట్టమేలి
యిలలో శ్రీవేంకటాద్రినిరవై లోకముగాచీ
నలువంక రాముఁడు నరుఁడనవచ్చునా || సర్వ || 503

రేకు 387

లలిత

కంటిమి నేఁ డిదె గరుడాచలపతి
యింటివేలుపగు యీశ్వరుఁ డీతఁడు || పల్లవి ||

శ్రీనరసింహుఁడు చిన్మయకాంతుఁడు
దానవాంతకుఁడు దాయనిధి
నానామహిమల నమ్మినవారిని
పూనుక కాచే పోషకుఁ డీతఁడు || కంటి ||

దేవాదిదేవుడు దినకరతేజుడు

జీవాంతరంగుడు శ్రీ విభుడు

దైవశిఖామణి తలచినవారిని

సేవలుగొని కాచేవిభుఁ డితఁడు

॥ కంటి ॥

పరమమూర్తి హరి ప్రహ్లాదవరదుడు

కరుణానిధి బుధకల్పకము

పరగు శ్రీవేంకటపతి తనదాసుల -

నరుదుగఁ గాచే యనంతఁ డితఁడు

॥ కంటి ॥ 504

రామక్రియ

అల్లవాడే గడ్డెమీద నౌభళపుగుహలోన

యెల్లవారి గరుణతో నేలుకొన్నాడు

॥ పల్లవి ॥

వుక్కుఁగంభములో బుట్టి వుగ్రనారసింహుడు

మొక్కలపు హిరణ్యుని ముందలవట్టి

గక్కనఁ గడుపు చించి ఘనమైన పేగులు

వెక్కునపు జంధ్యాలుగా వేసుకొన్నాడు

॥ అల్ల ॥

కోరలు దీఁడుకొంటాను ఘోరనారసింహుడు

సారెసారె నెత్తురులు చల్లుకొంటాను

వీరులైన దానవుల వెదకి వెదకి కొట్టి

గోరికొనఁ గండలెల్లాఁ గోయుచున్నాడు

॥ అల్ల ॥

విచ్చన విడిచి శ్రీవేంకటనారసింహుడు

పచ్చిదేర నట్టే పకపక నవ్వి

కచ్చు పెట్టి దేవతలఁగాచి యభియమిచ్చి

పెచ్చు రేగి సంతోసానఁ బెరుగుచున్నాడు

॥ అల్ల ॥ 505

మాళవిగౌళ

ఎంతని పొగడవచ్చు నీతని సేవించరో
పొంతనిదే కలశాపుర హనుమంతుడు || పల్లవి ||

పిడికిటఁ బట్టినవి పెద్దపండుల గొలలు
అడరి యెత్తినది మహావాలము
గుడిగొన రాకాసులఁ గొట్టినది వలకేలు
పొడచూపేఁ గలశాపుర హనుమంతుడు || ఎంత ||

సందడిసమరానకు చాచినది పెనుజంగ
అందముగ నిక్కించినదదే పురము
కుందక వీరరసమే కురిసేటిది మొగము
పొందగువాడు కలశాపుర హనుమంతుడు || ఎంత ||

పుట్టుటన మెలఁగేవి వొడ్డికైన పాదాలు
త్రిదశులమెప్పించేది దివ్యరూపము
అదె శ్రీవేంకటేశుబంటయి నిలుచున్నాడు
వొదలుచుఁ గళశాపుర హనుమంతుడు || ఎంత || 506

శంకరాభరణం

ఎంత భాగ్యవంతులమో యీతనిఁ బొడగంటిమి
చెంతనుండి మమ్మునేలే శ్రీ విట్టలేశుడు || పల్లవి ||

తుంగభద్రాతటమున తొంటిపరబ్రహ్మము
అంగవించి సాకారమైవున్నాడు
సంగతితో రుక్మిణీయు సత్యభామల నడుమ
చెంగలించీ మహిమల శ్రీ విట్టలేశుడు || ఎంత ||

అందవుఁ బైఁడిమేడలో నాదిమూర్తియైన దేవుఁ -

డందరికిఁ బ్రత్యక్షమై యున్నాఁడు

సందడించి గోపికాజనములతోడుత

చెంది వున్నాఁడిదివో శ్రీ విట్టలేశుఁడు

॥ ఎంత ॥

వెలసి వనాలలోన వేదవేద్యుఁడైన హరి

అలరి కృష్ణావతారమై యున్నాఁడు

యెలమి శ్రీవేంకటేశుఁ డితఁడే పదారువేల

చెలులతోఁ గూడినాఁడు శ్రీ విట్టలేశుఁడు

॥ ఎంత ॥ 507

నాట

ఇట్టి సుద్దులితనివి ఇదివో కొలువున్నాఁడు

నట్టనడుమ నీసుగ్రీవ నారసింహుఁడు

॥ పల్లవి ॥

పగలూ రాతిరిఁ గాని పటుసంధ్యాకాలమందు

మొగిఁ బచ్చి వెచ్చిగానిమొనగోళ్ళచే

పగనమూ నేలూఁ గానిగనమైనతొడమీద

నగుతా హిరణ్య గొట్టె నరసింహదేవుఁడు

॥ ఇట్టి ॥

వెలుపలాలోనాఁగానివెడఁగుగడపమీద

తలితండ్రిగానియట్టితావునఁ బుట్టి

మొలచి చిగిరించని ముదురుఁగోరలతోడ

నలి హిరణ్య జంకించె నరసింహదేవుఁడు

॥ ఇట్టి ॥

మానీసే మెకమూఁగానిమంచియాకారముతోడ

పూని యిల్లాఁ బందిలీఁ గాని గుహలో

ఆనుక హిరణ్యుని నడచి శ్రీవేంకటాద్రి

నానాదిక్కులనేలిననరసింహదేవుఁడు

॥ ఇట్టి ॥ 508

బౌళి

అదె చూడరయ్యా పెద్దహనుమంతుని
గుదిగొని దేవతలు గొనియాడేరయ్యా || పల్లవి ||

వుదయాస్తలములు వొకజంగగాఁ జూచె
అదివో ద్రువమండలమందె శిరసు
చదివె సూర్యునివెంట సారె మొగము ద్రిప్పుచు
యెదుట నీతనిమహి మేమని చెప్పేమయ్యా || అదె ||

దండిగా బ్రహ్మాండముదాఁకఁ దోఁక మీఁదికెత్తె
మెండగు దిక్కులు నిండ మేను వెంచెను
గుండుగూడ రాకాసులఁ గొట్టఁగఁ జేతులు చూచె
అండనీతని ప్రతాప మరుదరుదయ్యా || అదె ||

దిక్కులు పిక్కటిలఁగ దేహరోమములు వెంచె
పక్కన లోకములకుఁ బ్రాణమై నిల్చె
ఇక్కడ శ్రీవేంకటేశు హితవరిబంటాయ
మిక్కిలి నీతనిలావు మేలు మేలయ్యా || అదె || 509

రేకు 388

రామక్రియ

నరులాల మునులాల నానాదేవతలాల
పరబ్రహ్మ మీతఁడే ప్రత్యక్షమై వున్నాఁడు || పల్లవి ||

భావించి చూడరో వీఁడె ప్రహ్లాదవరదుఁడు
సేవించరో తొడమీఁది శ్రీసతిని
వావిరి నుతించరో వరశంఖచక్రా లవె
కోవిదుఁడు గద్దెమీదఁ గొలువై వున్నాఁడు || నరు ||

చెలగి మొక్కరో వీడె శ్రీనరసింహదేవుడు

తెలియరో యీతని తేజోరూపము

అలరి పూజించరో అనంతహస్తము లవె

కొలదిమీరి విష్ణుడు కొలువై వున్నాడు

॥ నరు ॥

యిదె శరణనరో హిరణ్యదైత్యహరుని

అదన జపించరో యీ హరినామము

యెదుట శ్రీవేంకటాద్రిని యహోబలమునందు

కొదలే కాదిమూరితి కొలువై వున్నాడు

॥ నరు ॥ 51

పాడి

ఇంతులాల చూడరమ్మ ఇద్దరు జాణలే వీరు

చెంత రమాదేవిగూడె శ్రీనరసింహుడు

॥ పల్లవి ॥

సరిఁ గొండలెక్కుకొని సరసము లాడుకొంటా

సారిది మోములు తోఁగి చూచుకొంటాను

విరులచెండులఁగొని వేటులాడుకొంటాను

సిరితోడ విహరించీ శ్రీనరసింహుడు

॥ ఇంతు ॥

భవనాశిలోని నీరు పైఁ జల్లులాడుకొంటాను

నవకపుసిరులను నవ్వుకొంటాను

జవళిఁ గెమ్మోవులు సన్నలఁ జూపుకొంటాను

చివన నిందిరనంటె శ్రీనరసింహుడు

॥ ఇంతు ॥

వేమరుఁ దొడలెక్కుక వీడుదోడు లాడుకొంటా

ప్రేమమునఁ గాఁగిళ్ళ బెనఁగుకొంటా

ఆముక శ్రీవేంకటాద్రి నౌభళాన నిలిచిరి

శ్రీమహాలక్ష్మీతోడ శ్రీనరసింహుడు

॥ ఇంతు ॥ 511

౧. ఇది ఒక విధమైన శృంగార సంకీర్తన. ౨. తొంగి పూ.ము.పా. 'తొంగి'కి బదులుగా 'తో'గి అనురూపము ఈ వాఙ్మయమున పలుతావులగలదు ౩. 'చివన'కు రూపాంతరము కావచ్చు.

బౌళి

సులభుడై వున్నాడు సుగ్రీవనారసింహుడు
నెలకొన్నదాసులకు నిధానము వీడే || పల్లవి ||

తుంగభద్రాతటమున తొడపై నిందిరతోడ
సింగారిండుకొన్నవేల్పుసింహము వీడే
సంగతిగా దేవతలు జయవెట్టి కొలువగా
చెంగటనే మహిమలఁ జెలరేగీ వీడే || సుల ||

చలువబండలమీద చక్కనికొండలదండ
అలరీని వీరనరహరి వీడే
వెలయుశంఖచక్రాలవేవేలుహస్తములతో
బలవంతుడై వున్నాడు పంతముతో వీడే || సుల ||

పువ్వులతోటలనీడ భువనేశ్వరములోన
జవ్వనపు మనుజు కేసరి వీడే
ఇవ్వల శ్రీ వేకంటాద్రి నిరవై వరములిచ్చి
నవ్వుమోముతోడ భువనము లేలీ వీడే. || సుల || 512

నాట

వినరయ్య నరసింహవిజయము జనులాల
అనిశము సంపదలు నాయువు నొసఁగును || పల్లవి ||

మొదలఁ గొలుపుకూటమున నుండి కళిపుడు
చదివించెఁ బ్రహ్లాదుని శాస్త్రములు
అదన నాతఁడు నారాయణుడే దైవమనె
అదరిపడి దైత్యుడు ఆతనిఁ జూపుమనె || వినర ||

అంతటఁ బ్రహ్మాదుఁడు 'అన్నిటానున్నాఁ'డనియె
 పంతమున దానవుఁడు బాలునిఁ జూచి
 యెంతయుఁ గడఁకతోడ 'ఇందులోఁ జూపు'మని
 చెంతనున్న కంబము చేతఁగొని వేసె ॥ వినర ॥

అటమీదట బ్రహ్మాండం బదరుచు
 కుటిలభయంకరహోషముతో
 చిట చిట చిటమని పెట పెట పెటమని
 పటపట మనుచును బగిలెఁ గంబము ॥ వినర ॥

కులగిరు లదరెను కుంభిని వడఁకెను
 తలఁకిరి దైత్యులు తల్లడిలి
 కలఁగెను జగములు కంపించె జగములు
 ప్రళయకాలగతిఁ బాటిల్లె నపుడు ॥ వినర ॥

ఘననారసింహుఁ డదె కంబమునందు వెడలె
 కనుపట్టె నదిగొ చక్రజ్వాలలు
 మునుకొని వెడలెఁ గార్ముకముక్తశరములు
 కనకకళింపునకుఁ గలఁగె గుండియలు ॥ వినర ॥

అడరె నద్దేవునికోపాగ్నులు బెడిదపు -
 మిడుఁగురులతోడుత మిన్నులుముట్టి
 పిడుగులురాలేటిభీకరనఖరములు
 గడుసు రక్కసునికి గాలములై తగిలె ॥ వినర ॥

తొడికి పట్టి విష్ణుఁడు తొడమీద నిడుకొని
 కడుపు చించెను వానిగర్వమడఁగ
 వెడలెఁ జిల్లున వానివేడి నెత్తురు నింగికి
 పాడి వొడియాయ శత్రుభూషణములెల్లను ॥ వినర ॥

నెళ నెళన విరిచె నిక్క వానియెముకలు
 పెళపెళ నారిచి పెచ్చు వెరిగె హరి
 జళిపించి పేగులు జంద్యాలుగా వేసుకొనె
 తళుకుఁగోరలు తళతళమని మెరిచె || వినర ||

పెటలించి నరములు పెరికి కుప్పలువేసి
 గుటగుటమని రొప్పె గోవిందుఁడు
 చిటిలించి కండలు చెక్కలు వారజెండి
 కుటిలదానవుఁ జూచి 'ఘో' యని యార్చెను || వినర ||

తెంచి శిరోజములు దిక్కులకు వాని -
 పంచప్రాణములుగొనెఁ బరమాత్ముఁడు
 అంచెల నీరీతిని ప్రహ్లాదునిపగ నీగె
 మించి దేవతలు మితిమీటి జయవెట్టిరి || వినర ||

అప్పు డిందిరాదేవి యంకమునఁ గూచుండె
 వొప్పుగ శాంతమందె నహోబలేశుఁడు
 తప్పక కోనేటిదండఁ దానై యిందును నందు
 చిప్పిల వరములిచ్చి శ్రీవేంకటేశుఁడు || వినర || 513

రేకు 389

మాళవిగౌళ

అదె లంక సాధించె నవనిభారము దించె
 విదితమై ప్రతాపము వెలయించె నితఁడు || పల్లవి ||

రవివంశతిలకుఁడు రాముఁ డీతఁడు
 భువిఁ బుట్టె దశరథ పుత్రుఁ డీతఁడు
 భవుఁడెంచెఁ దారకబ్రహ్మ మీతఁడు
 పవనజుకిచ్చినాఁడు బ్రహ్మపట్ట మీతఁడు || అదె ||

బలువుడు సీతాపతి యితడు
తలకొన్న వాలిమర్దనుఁ డితడు
విలసిల్లె నేకాంగవీరుఁ డితడు
చలమరి కోదండదీక్షాగురుఁ డితడు

॥ అదె ॥

శరణాగత వజ్రపంజరుఁ డితడు
సరిలేని యసురభంజకుఁ డితడు
వరదుడు శ్రీవేంకటేశ్వరుఁ డితడు
అరయ విజయనగరాధీశుఁ డితడు

॥ అదె ॥ 51

రామక్రియ

రాముడు లోకాభిరాముడు వీడిగో
వేమారు మొక్కుచు సేవించరో జనులు

॥ పల్లవి ॥

చెలువపురూపమున జితకాముడు
మలసీ బిరుదున సమరభీముడు
పాలుపైనసాకేతపురధాముడు
యిలలోఁ బ్రజలకెల్లా హిమధాముడు

॥ రాము ॥

ఘనకాంతుల నీలమేఘశ్యాముడు
అనిశము నుతుల సహస్రనాముడు
కనుపట్టు కపినాయకస్తోముడు
తనునెంచితే దేవతాసౌర్వభౌముడు

॥ రాము ॥

సిరులమించిన తులసీదాముడు
కరుణానిధియైనభక్తప్రేముడు
పురుతరమహిమల నుద్ధాముడు
గరిమల శ్రీవేంకటగిరి గ్రాముడు

॥ రాము ॥ 51

సామంతం

అదిగాన నీతి శాంతాలన్నిటకీ గారణము

పదిలమై వివేకించి బ్రదుకఁగ వలయు

॥ పల్లవి ॥

తఱచు మాటలాడితే తప్పులెన్నైనా దొరలు

పఱచై తిరిగితేను పాప మంటును

మెఱసి తిరిగాడితే మిక్కిలి దూరు ముట్టు

యెఱకగలవాఁ డిందు నేమఱఁ డెప్పుడును

॥ అది ॥

కన్నవెల్లాఁ జూచితే కడునాస లుప్పతిలు

కన్నెలు పెక్కుగూడితే కరఁగు మేను

సన్నలు సారెకునైతే చవుకొ దొరతనము

యిన్నిట నేర్పరైనవాఁ డేమఱఁ డెప్పుడును

॥ అది ॥

మట్టుమీరి నవ్వితే మచ్చరా లూరకే పుట్టు

గుట్టులేక నడచితేఁ గొంచపడును

నెట్టన శ్రీవేంకటేశ నీకు శరణుచొచ్చి

యిట్టె నీదాసుఁడైనవాఁ డేమరఁ డెప్పుడును

॥ అది ॥ 516

సాళంగనాట

జయము మనది వనచరులాల

రయమున దర్మదారలు తుత్తుతూ

॥ పల్లవి ॥

రక్కసులమీఁద రాముఁడలిగె; నలు -

దిక్కుల నడవుఁడు తిడిం తిడిం

యెక్కుఁడుసేనలు యిటు మొరయింపుఁడు

ధక్కానినదము ధమధమధమం

॥ జయ ॥

కుటిలదానవులఁ గొట్టుఁడు; కోటలు
తటుకున దాఁటుఁడు ధణం ధణం
పటుగతినార్చుచు పట్టుఁడు లగ్గులు
పెటులు చూడఁ డదె పెట పెట పెటల్

॥ జయ ॥

గుట్టున నుండక కూలె రావణుఁడు
పట్టుఁడు సంకులు భం భం భం
యిట్టె శ్రీవేంకటేశుఁడు గెలిచెను
దిట్టలై యాడుఁడు ధిం ధిం ధిం

॥ జయ ॥ 517

శంకరాభరణం

వినుఁ డిదె రఘుపతి విజయములు
పనుపడి రాక్షసబాధ లుడిగెను

॥ పల్లవి ॥

కులగిరు లదరెను కుంభిని వడఁకెను
యిల రాముఁడు రథమెక్కినను
కలగె వారిధులు కంపించె జగములు
బలువిలునమ్ములు వట్టినను

॥ విను ॥

పిడుగులు దొరిగెను పెనుగాలి విసరె
తొడిబడి బాణము దొడిగినను
ముడివడె దిక్కులు మొగ్గె దిగ్గజములు
యెడపక రావణు నేసినను

॥ విను ॥

చుక్కలు డుల్లెను స్రుక్కె భూతములు
తొక్కి యసురతల దుంచినను
గక్కన శ్రీవేంకటగిరి నిలువఁగ

అక్కజమగు శుభ మందరికొదవె

॥ విను ॥ 518

బౌళిరామక్రియ

ఇతఁడే పరబ్రహ్మ మిదియే రామకథ

శతకోటివిస్తరము సర్వపుణ్యఫలము

॥ పల్లవి ॥

ధరలో రాముఁడుపుట్టి ధరణిజఁ బెండ్లాడె

అరణ్యవాసులకెల్లా నభయమిచ్చె

సారిది ముక్కుఁ జెవులు చుప్పనాతిని గోసె

ఖరదూషణలను ఖండించి వేసె

॥ ఇతఁడే ॥

కినిసి వారిఁ జంపి కిష్కింధ సుగ్రీవు కిచ్చె

వనధి బంధించి దాటె వానరులతో

కనలి రావణకుంభకర్ణాదులను జంపి

వనితఁ జేకొని మళ్ళి వచ్చె నయోధ్యకును

॥ ఇతఁడే ॥

సౌమిత్రియు భరతుఁడు శత్రుఘ్నుఁడుఁ గొలువఁగ

భూమి యేలె కుశలవపుత్రులఁ గాంచె

శ్రీమంతుఁడై నిలిచె శ్రీవేంకటాద్రిమీఁద

కామించి విభీషణ లంకకుఁబట్టము గట్టె

॥ ఇతఁడే ॥ 519

కు 390

మాళవిగౌళ

రాముఁడు లోకాభిరాముఁ డుదయించఁగాను

భూమిలో వాల్మీకికి పుణ్యమెల్లా దక్కెను

॥ పల్లవి ॥

తటుకన మారీచుతలపైఁ బోయఁ గర్మము

కుటిలశూర్పనఖ ముక్కునఁ బండ్డెను

పటుకునఁ దెగె దైత్యభామల మెడతాళ్ళు

మటమాయదైత్యులకు మరి నూరూ నిండెను

॥ రాము ॥

తరగె రావణు పూర్వతపములయాయుష్యము

ఖరదూషణాదులకు కాలము దీరె

గరిమ లంకకు నవగ్రహములు భేదించె

సిరుల నింద్రజిత్తాకు చినిగె నంతటను

॥ రాము ॥

పారిఁ గుంభకర్ణునికి పుట్టినదినము వచ్చె

మరలి గండము దాకె మండోదరికి

పరగె (గ?) నయోధ్యకు భాగ్యములు ఫలియించె

చిరమై శ్రీవేంకటేశుచేతలెల్లా దక్కెను

॥ రాము ॥ 520

సాళంగనాట

జయము జయము ఇంక జనులాల

భయములు వాసెను బ్రదికితిమిపుడు

॥ పల్లవి ॥

ఘన నరసింహుఁడు కంభమున వెడలె

దనుఁజులు నమసిరి ధర వెలసె

పొనిగె నధర్మము భూభారమడగె

మునులతపము లిమ్ముల నీడేరె

॥ జయము ॥

గరిమతో విష్ణుఁడు గద్దెపై నిలిచె

హిరణ్యకశిపుని నేపడచె

అరసి ప్రహ్లాదుని నన్నిటా మన్నించె

హరుఁడును బ్రహ్మయు నదె కొలిచేరు

॥ జయము ॥

అహోబలేశుఁడు సిరి నంకమున ధరించె

బహుగతి శుభములు పాటిల్లె

యిహపరము లొసగె నిందును నందును

విహరించెను శ్రీవేంకటగిరిని

॥జయము॥521

రామక్రియ

ఓరుడాద్రి వేదాద్రి కలిమి యీపె

ఓరులోసంగీఁ జూడరో చీంతామణి యీపె

॥ పల్లవి ॥

పాలజలధిఁ బుట్టిన పద్మాలయ యీపె

పాలిత శ్రీనరసింహులక్ష్మి యీపె

పీలిమి లోకమాతయై మించిన మగువ యీపె

పూలీల లోకములేలే యిందిర యీపె

॥ గరు ॥

పనసంపదలోసంగు కమలాకాంత యీపె

పనసిజుఁ గనిన రమాసతి యీపె

పనిశమఁ బాయనిమహాహరిప్రియ యీపె

పనధాన్యరూపపుశ్రీ తరుణి యీపె

॥ గరు ॥

పచ్చలవెలసినట్టిరమావనిత యీపె

పచ్చికగలయలమేల్మంగ యీపె

పుచ్చట వేంకటాద్రి నీ యహోబలమునందు

పచ్చలూఁ దావుకొనిననిధాన మీపె

॥ గరు ॥ 522

సామంతం

పమసె రావణుఁడు సమరములోపల

పమరులు కడు ముదమందిరి మెరసి

॥ పల్లవి ॥

పరిగిరి రాముని శరముల కసురలు

పరిగిరి పోట్లచురుకునను

పొరిగిరి నెత్తుటఁ దునియలు సేసిన

పరిగిరి తరుమఁగ దిక్కులకు

॥ సమపె ॥

కూలిరి భల్లూకుల ఘోషములకు

వాలిరి వాయుజవాలహతి

వీలిరి యంగదు వివిధనాదముల

తూలిరి సుగ్రీవు దోర్బలమునను

॥ సమసె ॥

దాగిరి లక్ష్మణు దాకకు నులుకుచు

వీగిరి వనచర వితతికిని

పాగి శ్రీవేంకటపతి కృపారసమునఁ

దోగిరి జనులు సంతోసంబునను

॥ సమసె ॥ 523

శంకరాభరణం

ఆదిమూర్తి యీతఁడు ప్రహ్లాదవరదుఁడు

యేదెసఁ జూచినాఁ దానె యీతఁడిది (?) దేవుఁడు ॥ పల్లవి ॥

నవ్వులమోముతోడ నరసింహరూపుతోడ

జవ్వనితోడమీఁదట సరసమాడ

పువ్వులదండలు యిరుబుజాలపై వేసుకొని

వువ్విళ్ళూరఁ గొలువై వున్నాఁడు దేవుఁడు

॥ ఆది ॥

సంకుఁ జక్రములతోడ జమళికోరలతోడ

అంకెలఁ గటియభయహస్తా లెత్తి

కంకణాలహారాలతో ఘనకిరీటము వెట్టి

పొంకమైన ప్రతాపానఁ బొదలీ నీ దేవుఁడు

॥ ఆది ॥

నానాదేవతలతోడ నారదాదులతోడ

గానములు వినుకొంటా గద్దెపై నుండి

ఆసుక శ్రీవేంకటాద్రి నహోబలమునందు

తానకమై వరాలిచ్చి దాసులకు దేవుఁడు

॥ ఆది ॥ 524

బౌళిరామక్రియ

వీడివో కలశాపుర వీరహనుమంతుడు

వాడిమిమెరసినట్టివజ్రపాణి యితడు

॥ పల్లవి ॥

చలపట్టి జంగచాచి జలధి దాటినవాడు

తలకొన్న రాముని ప్రతాపపువాడు

యెలమి సీతకుంగరమిచ్చి మెప్పించినవాడు

కలగుండు వడ లంకఁ గాలించినవాడు

॥ వీడివో ॥

మగిడి రాఘవునకు మణి దెచ్చినట్టివాడు

గగనము మోచిన కాయమువాడు

మొగి సూర్యునిచే శాస్త్రములు దివినవాడు

పగటున మీదిబ్రహ్మపట్టమేలేవాడు

॥ వీడివో ॥

యిప్పుడూఁ బ్రాణముతోనే యిల దేవుడైనవాడు

చెప్పఁగొత్తైనమహిమఁ జెన్నొందువాడు

ముప్పిరి శ్రీవేంకటేశుమూలబలమైనవాడు

వాప్పుగు వరా లిందరి కొసగేటివాడు

॥ వీడివో ॥ 525

రేకు 391

రామక్రియ

వీడివో కొలువున్నాడు విట్టలేశుడు

మూడుమూర్తులతేజపుమూలమీతడు

॥ పల్లవి ॥

పంతముతో పాండవపక్షపాతి యితడు

వంతలేని విదురునివిందు యితడు

మంతుకెక్కినద్రౌపదీమానరక్షకుఁ డీతడు

చెంతనే వుద్ధవుపాలి చింతామణి యితడు

॥ వీడివో ॥

మందగొల్లెతలకెల్లా మంగళసూత్ర మీతఁడు
 కందువ నక్రూరునిభాగ్యం బీతఁడు
 నందగోప యశోదల నవనిధాన మీతఁడు
 అందపురుక్కిణీమనోహరుఁ డీతఁడు
 దేవకీవసుదేవులదివ్యపద వీతఁడు
 భావింప నందరిపరబ్రహ్మ మీతఁడు
 కైవళమై దాసులకు కల్పవృక్ష మీతఁడు
 శ్రీవేంకటాద్రిమీదిశ్రీపతి యీతఁడు

॥ వీడివో ॥ 526

లలిత

ఈతని మహిమలు యెంతని చెప్పెద
 చేతులమొక్కెదఁ జెలఁగుచు నేను
 శ్రీనరసింహుడు చిన్మయమూరితి
 నానావిధకరనఖరుఁడు
 దారుణదైత్యవిదారుఁడు విష్ణుఁడు
 తానకమగు మా దైవంబితఁడు

॥ పల్లవి ॥

॥ ఈతని ॥

అహోబలేశుఁడు ఆదిమపురుషుఁడు
 బహుదేవతాసార్వభౌముఁడు
 సహజానందుఁడు సర్వరక్షకుఁడు
 యిహపరములొసఁగుయేలిక యితఁడు

॥ ఈతని ॥

కేవలుఁడగు సుగ్రీవనృసింహుఁడు
 భావించ సుజనపాలకుఁడు
 శ్రీవేంకటేశుఁడు చిత్తజజనకుఁడు
 వేవేలకు నిలువేలుపు యితఁడు

॥ ఈతని ॥ 527

సాళంగనాట

పెరిగినాఁడు చూడరో పెద్దహనుమంతుఁడు

పరగి నానావిద్యల బలవంతుఁడు

॥ పల్లవి ॥

రక్కసులపాలికి రణరంగశూరుఁడు

వెక్కుసపుయేకాంగవీరుఁడు

దిక్కులకు సంజీవిదెచ్చిన ధీరుఁడు

అక్కజమైనట్టి యాకారుఁడు

॥ పెరిగి ॥

లలిమీరినయట్టిలావుల భీముఁడు

బలుకపికులసార్వభౌముఁడు

నెలకొన్న లంకానిర్దామధాముఁడు

తలంపున రామునాత్మారాముఁడు

॥ పెరిగి ॥

దేవకార్యముల దిక్కు వరేణ్యుఁడు

భావింపగఁ దపఃఫలపుణ్యుఁడు

శ్రీవేంకటేశ్వరు సేవాగ్రగణ్యుఁడు

సావధానుఁడు సర్వశరణ్యుఁడు

॥ పెరిగి ॥ 528

దేసాక్షి

వెన్నముద్దక్కష్టుఁడు వేవేల చేతలవాఁడు

పిన్నవాడై వున్నవాఁడు బిరుదైన బాలుఁడు

॥ పల్లవి ॥

బాలెంతచన్ను గుడిచి బండివిరుగఁగఁదన్ని

గాలిరక్కసుని ములుగఁగ మోది

రోలఁగట్టువడి యట్టై రూఢిగా మద్దిమాఁకులఁ

గూలదొబ్బె తొల్లి వీడె గుట్టుతోడి బాలుఁడు

॥ వెన్న ॥

కొండ గొడుగుగఁ బట్టిగోకులమునెల్లఁ గాచి
మెండగుగొల్లెతలతో మేలమాడి
అండనే నోరుదెరచి యశోదకు లోకములు
దండిగాఁ జూపె నితఁడె దంటయైన బాలుఁడు ॥ వెన్న ॥

పరమేష్ఠికి మారొడ్డి పసిబాలకులఁ దెచ్చి
ధరఁ బదారువేలుకాంతలఁ బెండ్లాడి
ఇరవై శ్రీ వేంకటాద్రి నిందరికి వరాలిచ్చి
సిరితో వెలసె నిదే చెలువపుబాలుఁడు ॥ వెన్న ॥ 529

నాట

అదె వచ్చె రాఘవుఁ డాతని దాడి ముట్టె
యెదిరించరాదు మీకు నేది దెరు విపుడు ॥ పల్లవి ॥

భువిలోన రాముఁడై పుట్టెనట విష్ణుఁడు
అవల మీకు దిక్కేది యసురలాల
తివిరి మిమ్ము వెదకె దివ్యబాణాలాతనివి
రవళి నెందు చొచ్చేరు రాకాసులాల ॥ అదె ॥

చలపట్టి కొండలచే సముద్రము గట్టెనట
తల చూపరాదు మీకే దైత్యులాల
వలగొని దేవతలు వానరులై వచ్చిరట
నిలువరా దిఁక మీకు నిశాచరులాల ॥ అదె ॥

రావణుఁ జంపెనట రణములోఁ జిక్కించుక
దావతిఁ బారరో మీరు దానవులాల
యీవేళ శ్రీవేంకటేశుఁడితడే విభీషణుని
లావున శరణనరో లంకావాసులాల ॥ అదె ॥ 530

గుజ్జరి

ఏలికె చెప్పినపని కెదురాడేనా

నీలీల లివియని నిండుకుండే నేను

॥ పల్లవి ॥

నీవు నాలోనున్నాడవు నే నున్నాడ సముఖాన

కావరపుటింద్రియాలు కాకుసేసీని

దేవర నీయప్పణో తెలియనానతీ నాకు

ఆవిధమైతేనే అపరాధము లేదు

॥ ఏలికె ॥

జగదీశుడవునీవు శరణాగతుడ నేను

జిగిఁ గామక్రోధాలేల చిమ్మిరేచిని

నగుతా నప్పగించేవో నాకది గాదనరాదు

తగునిట్లానే యైతే తప్పులేదు మాకును

॥ ఏలికె ॥

పుట్టించేవాడవు నీవు పుట్టుగులు నాసొమ్ము

చుట్టి సుఖదుఃఖాలేల సూడువట్టిని

నెట్టన శ్రీవేంకటేశ నీనటనో మంచిదాయ

యిట్టయితే మావంక నిక నేరమి లేదు

॥ ఏలికె ॥ 531

శ్రీః
శుభమస్తు
శ్రీ తాళ్ళపాక
అన్నమాచార్యుల అధ్యాత్మ సంకీర్తనలు

(నిడురేకులలోని యధ్యాత్మ సంకీర్తనలు)

4-వ రేకు *

ఆహరి

తొల్లియును మఱ్ఱాకు తొట్టెలనె యూఁగెఁగన
చెల్లుబడినూఁగీని శ్రీరంగశిశువు ॥ పల్లవి ॥

కలికి కావేరి తరగల బాహులతలనే
తలఁగకిటు రంగమధ్యపు తొట్టెల్
పలుమారుఁ దనునూఁచి పాడఁగానూఁగీని
చిలుపాల సెలవితో శ్రీరంగశిశువు ॥ తొల్లి ॥

అదివొ కమలజుని తిరువారాధనంబనఁగ
అదనఁ గమలభవాండమనుతొట్టెల్
ఉదధులు తరంగములనూఁచఁగా నూఁగీని
చెదరని సిరులతోడ శ్రీరంగశిశువు ॥ తొల్లి ॥

వేదములె చేరులై వెలయంగ శేషుడే
పాదుకొను తొట్టెలై పరగఁగాను
శ్రీదేవితోఁగూడి శ్రీవేంకటేశుడై
సేదదేరెడి వాడె శ్రీరంగశిశువు ॥ తొల్లి ॥ 1

13 రేకు

శ్రీరాగం

వెరపు దెలుపు నీ వేగిరమే నీ

వెఱిగియు వెఱిగక యేమంటివో

॥ పల్లవి ॥

గోరపురుధిరము గురియు గోళ్ళ నీ

తోరమైన యా తొడమీద

గోరంటగోళ్ళ కోమలి నిలువగ

ఈరసమందక యేమంటివో

॥ వెరపు ॥

నెత్తురుఁ బెదవుల నీ మొకమలరగ

బిత్తరి వీడెపుఁ బెదవులతో

మత్తకరిగమన మాటలాడఁగా

ఎత్తిన మదమున నేమంటివో

॥ వెరపు ॥

ఆననరౌద్రము నట్టహాసమును

పూనిన నినుఁగని బొమముడితో

లేనగవుల నదలింపెడి సిరితో

హీనాధికముల నేమంటివో

॥ వెరపు ॥

పెద పెద యూర్పుల పేగుల జందెపు

టుదరముతో నీవుండుచును

చెదరిన పయ్యెద చెరఁగు జారుసతి

యెదురెదురను నీవేమంటివో

॥ వెరపు ॥

చింపి నెరుల నీ శిరసు ముడుచుకొని

కంపముడిగి వేంకటపతివై

లంపటమందుచు లక్ష్మీసతితో

ఇంపులు నెరపుచు నేమంటివో

॥ వెరపు ॥ 2

16 రేకు

రామక్రియ

అందరి వసమా హరినెరుగ

కందువగ నొకఁడుగాని యెరఁగఁడు

॥ పల్లవి ॥

లలితపు పదిగోట్లనొకఁడుగాని

కలుగఁడు శ్రీహరిఁ గని మనఁగ

ఒలిసి తెలియు పుణ్యులకోట్లలో

ఇలనొకఁడుగాని యెరఁగఁడు హరిని

॥ అందరి ॥

శ్రుతి చదివిన భూసురకోట్లలో

గతియును హరినె యొకానొకఁడు

అతిఘనులట్టి మహాత్మకోటిలో

తతి నొకఁడుగాని తలఁచఁడు హరిని

॥ అందరి ॥

తుదకెక్కిన నిత్యుల కోట్లలో

పొదుగునొకఁడు తలఁపున హరిని

గుదిగొను హరిభక్తుల కోట్లలో

వెదకు నొకఁడు శ్రీవేంకటపతిని

॥ అందరి ॥ 3

ఆహిరి

మాయలకగపడి మతిగెడి ప్రాణులు

రోయఁ దలఁచియును రోయఁగలేరు

॥ పల్లవి ॥

మిసమిస మెరువఁగ మెల్లన చేరిరి

ముసిఁడిమాని ఫలములు చూచి

రసమని సంసారపుబాలకులిదె

విసిగి చేఁదుగని విరుగఁగలేరు

॥ మాయ ॥

బలువిషమొలికెడి పాముఁ బట్టుకొని
అలరుచు నలుగడనాడేరు
పొలసి యాసలూర్పులు నిగుడించఁగ
తెలిసియు నింకాఁ దెలియఁగలేరు

॥ మాయ ॥

తేనెదెచ్చి కత్తికి దారఁ బెట్టి (న)
నానావిధముల నాఁకేరు
దీనతలఁగఁపెడి తిరువేంకటపతి
చేనిపంటలకుఁ జెయి చాఁచలేరు

॥ మాయ ॥ 4

బౌళి

కందర్పజనక గరుడగమన
నందగోపాత్మజ నమో నమో
వారిధిశయన వామన శ్రీధర
నారసింహ కృష్ణ నమో నమో
నీరజనాభ నిగమగోచర
నారాయణ హరి నమో నమో.

॥ పల్లవి ॥

॥ కంద ॥

పరమపురుషో భవవిమోచన
వరద వసుధావధూవర
కరుణాకాంతా కాళిందీరమణ
నరసఖ శౌరీ నమో నమో

॥ కంద ॥

దానవదమన దామోదర శశి
భానునయన బలభద్రానుజ
దీనరక్షక శ్రీతిరువేంకటేశ
నానాగుణమయ నమో నమో

॥ కంద ॥ 5

18 రేకు

ఆహరి

ఏమి దిరిగేమెందైనను ఊర
కోమితిమి దేహమోహో బదుకు || పల్లవి ||

బ్రహ్మకల్పముదాఁక బ్రదికేమా, కాక
బ్రహ్మనందంబుఁ బడసేమా
బ్రహ్మ మీ దేహలంపట మనుచు పరం
బ్రహ్మంబు వదలితిమి బాపు బ్రదుకు || ఏమి ||

ఒడిలితో నిట్టనే వుండేమా, కాక
చెడని పుణ్యములెల్లఁ జేసేమా
యెడయకమరపదం బేలేమా, వృథా
చెడిపోయె దినములిస్సీ బదుకా || ఏమి ||

ఆపదలు లేని సుఖమందేమా, కాక
పాపంబు లేని మతిఁ బరగేమా
ఏపు మీరిన వేంకటేశ్వరునిఁ గొలువ
నోపకిట్టైతిమయ్యో బదుకా || ఏమి || ౯

19 రేకు

శ్రీరాగం

కప్పురమునకుఁ గప్పురమై
చిప్పిలుఁదావి మించె నితఁడు || పల్లవి ||

బంగారమునకు బంగారమై
శృంగారమమరె శ్రీహరికి
అంగమయిన మొల పీతాంబరంబున
కొంగుబంగారై కూడె నితఁడు || కప్పుర ||

తట్టు పుణుగునకుఁ దట్టు పుణుఁగయి
ఘట్టిమేన మించెఁగా యితఁడు
నెట్టన నొసల నిండిన కస్తురి
బొట్టు చెమటతోఁ బొలెనిక (బొలిచెని?) తఁడు ॥ కప్పుర ॥

పన్నీట పాదాన పన్నీరే తానయి
యిన్నిట శ్రీవేంకటేశుఁడిదే
ఉన్నతి జలధి నుదయమున (నందిన?)
కన్నియకొఁగిట ఘనుఁడితఁడు ॥ కప్పుర ॥ 7

20 రేకు

లలిత (అవతారాలు)

అరుదైన భవదూరుఁడగు నీతఁడు
అరిది భవములందునతఁడు వో యితఁడు ॥ పల్లవి ॥

కొడుకుటెక్కెమురూపు కోరి కైకొని పెద్ద
కొడుకు కొరకుఁగా గోరపడి
కొడుకువైరి భక్తిఁ గూడిన యాతని
నడవిలోఁ జంపిన యతఁడు వో యితఁడు ॥ అరు ॥

ఆలితమ్ముని రాకకలరి మెచ్చెడిచోట
ఆలుఁ దానును నుండి యందులోన
ఆలిచంటికింద నడ్డమువడుకున్న
ఆలవాలమువంటి అతఁడు వో యితఁడు ॥ అరు ॥

సవతి తమ్ముఁడు గోవుఁ జంపఁ బట్టుక పోయి
సవతి తమ్మునియింట సడిఁబెట్టఁగా
సవతులేనిపంటఁ జప్పరించివేసి
అవల యివల సేసి నతఁడు వో యితఁడు ॥ అరు ॥

తొడ జనించిన యింతి దొరకొనాపద సేయ (?)

దొలఁ (డ?) గి తోలాడెడి దొడ్డవాని

తొడమీఁద నిడి వానికడుపులో తొడవులే

యడియాలమగు మేని యతఁడు వో యితఁడు ॥ అఁ

పదము దానొసఁగుచుఁ బదమడుగగఁ బోయి

పదము వదము మోవఁ బరగఁ జేసి

పదముననె దివ్యపదమిచ్చి మనుమని

నదిమి కాచినయట్టి అతఁడు వో యితఁడు ॥ అఁ

అత్తకొడుకుపేరి యాతనిఁ దనకూర్చి

యత్తయింటిలోన నధికుఁ జేసి

మత్తిల్లు తనతోడ మలసిన యాతని

నత్తలిత్తల సేసినతఁడు వో యితఁడు ॥ అఁ

పాముతోడుతఁ బోరి పంతముగొనువాని

పాముకుఁ బ్రాణమై పరగువాని

ప్రేమపుఁ దనయుని బిరుదుగా నేలిన

ఆమాటనిజముల అతఁడు వో యితఁడు ॥ అఁ

ఎత్తుక వురవడినేఁగెడి దనుజాని

యెత్తుకలుగు మద మిగుర మోది

మత్తిల్లు చదువుల మౌనిఁ జం

అత్తలేని యల్లుడతఁడు వో యితఁడు ॥ అఁ

బిగిసి మేఁకమెడ పిసికెడి మాటలు

పగలుగాఁగ రేయివగలు సేసి

జగములోన నెల్ల జాటుచుఁ బెద్దల

అగడుసేయఁ బుట్టినతఁడు వో యితఁడు ॥ అఁ

మెట్టనిచోట్ల మెట్టుచుఁ బరువులు

పెట్టెడిరాయ..... *

కట్టెడికాలము కడపట నదయుల (?)

నట్టలాడించిన అతఁడు వో యితఁడు

॥ అరు ॥

తలఁకకిన్నియుఁ జేసి తనుఁగాని యాతని

వలెనె నేఁడు వచ్చి వసుధలోన

వెలుఁగొంది వేంకటవిభుఁడై వెలసిన

యలవిగాని విభుఁడతఁడు వో యితఁడు

॥ అరు ॥ 8

22 రేకు

శ్రీరాగం

చండ ప్రచండాది జయ విజయులన్

అండఁ బూజించి హరికటుగదా పూజ

॥ పల్లవి ॥

కూర్మ భూమ్యాదులను గోరికఁ బ్రతిష్ఠించి

ధర్మముఖ్యంబుల నధర్మాదులన్

కర్మగతిఁ జామర గ్రాహిణులఁ బూజించి

మర్మంబుగా హరికి మరికదా పూజ

॥ చండ ॥

గరుడసేనేశులను ఘనుని శేషుని మరియు

వరమతులఁ బాదసంవాహినులను

కరమొప్ప శంఖచక్రగదాసి శార్ఙ్గముల

అరసి పూజించి హరికిన (రిక?) పుడుగా పూజ

॥ చండ ॥

నవకిరీటమును గుండలహార కౌస్తుభము

లవిరళపుఁ బీతాంబరాదులలర

వివిధగతిఁ బూజించి వేంకటేశ్వరు పూజ

యివదఁ(ల?) దళిగలు పెట్టుఁడిదిగదా పూజ

॥ చండ ॥ 9

ధన్నాసి

కాయముల కాణాచి కాపులము

చాయల మాసుఖము జయమేటిదయ్యా

॥ పల్లవి ॥

పంచమహాపాతకాలఁ బైరు నిత్తి దేహాల

కంచపుఁ గొలుచులుగా గాదెలఁబోసి

చంచలాలు జవ్వనాలు చవులైన కూరలుగా

నించి భుజియించే మానిజమేటిదయ్యా

॥ కాయ ॥

ఉడివోని లంపటాన నూళ్ళు బల్లెలు నెక్కి

యిడుమల మమతల నిండ్లు గట్టి

గొడవలానానసల (?) కూరిమి సంపదల

పొడవైన మామతి పొందేటిదయ్యా

॥ కాయ ॥

పనిలేని మమతల్ల పాపములు బందాలు

గొనకొని ధనములు గూడపెట్టి

కని నేడు తిరువేంకటపతి కృపతోడ

తనియని మాతోడి తగువేటిదయ్యా

॥ కాయ ॥ 10

లలిత

ఇటువలెనె పో యింకా మాకు

వటపత్రశాయి మమ్ము వదలీనా

॥ పల్లవి ॥

యన్నఁడు దెల్లవారెనో యాడఁ బొద్దు పొడచెనో

యన్నట్లనుండితి మహర్నిశము

యన్నిటాఁ గడమలేక యెక్కడ నెదురులేక

పన్నగశయనుని కృపనేకాదా

॥ ఇటు ॥

ఏడ వోపువ్యాధులెటు వచ్చి నిలిచెనో
కూడిన యాలరులెల్ల కొండలవలె
నీడలే నిలువులెల్ల నెలవులై యున్నచోట
యాడులేనివివి హరి యీవులేకావా

॥ ఇటు ॥

ఎవ్వరిచేత దాచితిమెచ్చట నిధానములు
ఇవ్వలా మాతలచిన యిన్నియు నబ్బె
రవ్వగు వెంకటగిరిరాయఁడు మాతలపులో
పువ్వక కాచి పండిన భోగమేకాదా.

॥ ఇటు ॥ 11

ముఖారి

ఎన్నటి కెవ్వరికితఁడే
అన్నిటానున్న అధికుఁడు

॥ పల్లవి ॥

ఆతుమకంతర్యామీ స్వామీ
యేతరినైనా నితఁడే
పాతకశూరుఁడపారశరీరుఁడు
పూతన ప్రాణ పూతకుఁడు

॥ ఎన్న ॥

అక్కర దీరచ నందాఁ జెందా
యెక్కడనైనా నితఁడే
పుక్కిటిలోకాలు పొందుగా నించి మా
దిక్కైనా పరదేవుఁడు

॥ ఎన్న ॥

నేరమి నేరుపు నించాఁ బెంచా
నేరీతినైనా నితఁడే
కారుణ్యనిధి వేంకటవిభుఁడు మా
చేరువై యున్న చెలువుఁడు

॥ ఎన్న ॥

28 రేకు

భూపాళం

ఏమో తెలిసెఁ గాని యీజీవుఁడు

నేమపు నెరవిద్య నేరఁడాయ

॥ పల్లవి ॥

కపటాలే నేరిచెఁ గాని జీవుఁడు

ఎపుడైన నిజసుఖం బెరఁగఁడాయ

కపురులే చవిగొనెఁ గాని జీవుఁడు

అపరిమితామృత మానఁడాయ

॥ ఏమో ॥

కడలేక తిరిగీఁ గాని జీవుఁడీ

నడుమ మొదలు చూచి నడవఁడాయ

కడుపుకూటికిఁ బోయిఁ గాని జీవుఁడీ

చెడని జీతముపొంతఁ జేరఁడాయ

॥ ఏమో ॥

కనియుఁ గానక పోయెఁ గాని జీవుఁడు

దినము వేంకటపతిఁ దెలియఁడాయ

కనుమాయలకె చొక్కెఁ గాని జీవుఁడు

తనియ నిట్టేమంచి దరిఁ జేరఁడాయ.

॥ ఏమో ॥ 13

సామంతం

ఏమనవచ్చును గొందరికింపొఁ బులుసులుఁ దీపులు

సోమరితనమున నిన్నిటఁ జొరదీ నా తలఁపు

॥ పల్లవి ॥

పదిలంబుగ సర్వాత్మకభావము దలఁచినపిమ్మట

ముదమున నెవ్వరిఁ జూచిన మొక్క పోరాదు

వదలక యిన్నిటను శ్రీవల్లభుఁడున్నాఁడుండిన

హృదయము చంచలమిన్నిట నెనయదు నామనసు ॥ ఏమన ॥

ఎక్కడఁ జూచినఁ బ్రాణులకిన్నియు నాచారములే
చిక్కక యిన్నియుఁగైకొని చేయక పోరాదు
మక్కువ నిన్నియు శ్రీహరిమతములే కానీ అయినా
ఒక్కటియేచాలును నాకొడఁబడవితరములు ॥ ఏమన ॥

ఏరీతులనటు చూచిన నిందరు బలుదైవములే
కూరిమినందరినటువలెఁ గొలువకపోరాదు
ధారుణి వేంకటపతిచేతలు ఇవియైనాఁగాని
కోరిక నా కితఁడే మరి కొరకొరలిన్నియును ॥ ఏమన ॥ 14

ఆహిరి

ఓపనయ్య వోపనయ్య
వోపనయ్య యీ వొప్పులే తప్పులు ॥ పల్లవి ॥

ఎక్కడికి నెక్కడ యెక్కువే యెరవు
తక్కులే యీ మొక్కులు తక్కువే దారణ (?) ॥ ఓప ॥

ఎవ్వరికి నెవ్వరో నవ్వులే నొవ్వులు
తప్పులే యీ రవ్వులు చివ్వులే సిగ్గులు ॥ ఓప ॥

బొంకులే పొందులు కింకలే గిరులు (?)
వేంకటవిభుఁడ నీజంకెలే జంపులు ॥ ఓప ॥ 15

29 రేకు

సామంతం

పాడైన యెరుకతో బంధమోక్షములొక్క
గాడిఁగట్టుట తెలివిగానకేకాదా ॥ పల్లవి ॥

భావించి నినుఁ బరబ్రహ్మమని వేదములు
వేవేలు విధుల మొరవెట్టఁగాను
కేవలపు నిన్నుఁ దక్కిన దైవములఁ గూర్చి
సేవింపుటిది తప్పు సేయుటేకాదా ॥ పాడై ॥

సరిలేని నిను నుపనిషద్వాక్యములె పరా
త్పరుడవని నలుగడలఁ బలుకఁగాను
వరుసతోఁ బెక్కుదైవములు సంగడి నిన్ను
తొరలఁ గొలుచుట మహాద్రోహమేకాదా

॥ పాడై ॥

ఎందుఁజూచిన పురాణేతిహాసములు నీ
చందమే యధికమని చాటఁగాను
చందర్పజనక వేంకటగిరిస్వామి నీ
కందు వెఱఁగనిది యజ్ఞానమేకాదా

॥ పాడై ॥

సామంతం

కొంచపడితినొక కొన్నాళ్ళు
ఇంచుకించుకిపుడెరిగితి నేను

॥ పల్లవి ॥

ముట్టుపాతవలె మురిగిన దేహము
గుట్టున దాచితిఁ గొన్నాళ్ళు
ఇట్టే సుఖమని యిన్నిటి యోనుల
ఒట్టుక కాపురముండితి నేను

॥ కొంచ ॥

మురికి కడువలే ముంచిన హేయము
కురిసితి నేనొక కొన్నాళ్ళు
తెరపి లేక యీ దేహపురోతల

మొరఁగి దాచితిని మూలల నేను

॥ కొంచ ॥

విప్పుచు ముడుచుచు వెంట్రుకతుట్టెల
కొప్పులె పెట్టితిఁ గొన్నాళ్ళు
అప్ప వేంకటనగాధిప మీకృష
యిప్పుడు వెలసితి నిదివో నేడు

॥ కొంచ ॥ 17

నాట

తనకేటి యేతులిందరిలోన

పెనఁగుచు నూరక బిగిసేఁగాక

॥ పల్లవి ॥

మరచెనా తనపాటు మాలజీవుఁడు దొల్లి

కొరమాలి బహుయోనికూపముల

పొరలి హేయములోనె వుండువడి వచ్చి

మొరఁగి తా దొరనంట మురిసేఁగాక

॥ తన ॥

పాసెనా తనపాటు పాపదేహి తా

గాసీఁ బడిన భంగములెల్ల

చేసిన తనతొంటి చేతలన్నియును

మాసెననుచు నిట్టె మలసేఁగాక

॥ తన ॥

విడిచెనా తన పాపవిధులు ప్రాణుఁడు మున్ను

అడరి మానుషరూపమైనంతనే

చెడక వేంకటపతి సేవించి సకలము

కడుగుకొనెడి బుద్ధి కనవలెఁగాక

॥ తన ॥ 18

రామక్రియ

అంటుకోకురో యమ్మలాలా యీ

మంటవడ్డ కోరికల మాటు వారము

॥ పల్లవి ॥

మాసిన యాసలనెడి మాలెత వెంట వెంటనే

పాసి వుండలేక బాధబడ్డవారము

బేస బెల్లి యెంగిలైన పెదవినంజాడు నోరఁ

దీసి తీసి సారె సారెఁ దిన్నవారము

॥ అంటు ॥

ఇట్టు నట్టు ముట్టరాని హేయమైన తోలుదోలు
కుట్టి కుట్టి సిగ్గులమ్ముకొన్నవారము
ముట్టు సేయుచోటనే మూలమూల సారె సారె
బుట్టి పుట్టి యాపదలఁ బొందువారము

॥ అంటు ॥

చంపి చంపి జీవులనే చవులంటఁ జెడ్డతోలుఁ
గొంపలోనఁ దెచ్చి పెట్టుకొన్నవారము
ఇంపుల నిప్పుడు వేంకటేశుఁజేరి భవముల
చింపి యింటి హరిభక్తి చరవారము (?)

॥ అంటు ॥

30 రేకు

దేవగాంధారి

ఇట్టి ముద్దులాఁడి బాలుఁడేడ వాఁడు - వాని
బట్టి తెచ్చి పొట్టనిండఁ బాలువోయరే

॥ పల్లవి ॥

గామిడై పారితెంచి కాఁగెడి వెన్నలలోన
చేమపూవుకడియాల చేయిపెట్టి
చీమగుట్టెనని తనచెక్కిటఁ గన్నీరు జార
వేమరు వాపోయేవాని వెడ్డు వెట్టరే

॥ ఇట్టి ॥

ముచ్చవలె వచ్చి తన ముంగమురువుల చేయి
తచ్చెడి పెరుగులోన తగఁ బెట్టి
నొచ్చెనని చేయిదీసి నోరనెల్ల జొల్లుగార
వొచ్చెలి వాపోవువాని నూరడించరే

॥ ఇట్టి ॥

ఎప్పుడు వచ్చెనో మాయిల్లుచొచ్చి పెట్టెలోని
చెప్పరాని వుంగరాల చేయిపెట్టి
అప్పడైన వేంకటాద్రి అసవాలకుఁడు (?) గాన
తప్పకుండఁబెట్టె (బట్టి?) వాని తలకెత్తరే

॥ ఇట్టి ॥ 20

భూపాలం

* మేలుకొనవే

భూలలనాధిప భోగిశయన

॥ పల్లవి ॥

లేదు వేదవిధి లేశమును

మేదిని భరమై మించినది

పాదుపడదు చూపరకు భువి

గాదిలిసుతుపై గనలె జనకుఁడు

॥ మేలు ॥

కనకము చవి చెడెఁ గడుఁగడును

ఘనన్యసబాధలు గదిమినవి

దనుజుల కలివలు దలఁకెదరు

ఎనయ బలాధికులెవ్వరు లేరు

॥ మేలు ॥

అసుర సతుల పుణ్యము ఘనము

కస (సి?) మసఁగెడి కలికాలమహిమ

పసగల వేంకటపతి యింకను

వసుధలోని నెవ్వగలుడుపఁగను

॥ మేలు ॥ 21

34 రేకు.

సామంతం

లోకములోపల లూటిబెట్టు - ఇది

కైకొని హరి యెరఁగవుగా నీవు

॥ పల్లవి ॥

ములుగుచు వెనకయు ముందరయును నొచ్చి

పలుమారుఁగుంటెడి వసురము

నెలకొని వెదకేము నిన్నమాపటినుండి

నలిననాభుఁడ కానవుగా నీవు

॥ లోక ॥

భంగించి తొల్లియుఁ బలుమారు గొనిపోయి

దొంగలు విడిచిన తురగము

ముంగిటలేదు యేమూల నొదిగినదో

అంగజపతి (పిత?) అరయవుగా నీవు

॥ లోక ॥

కొంకక యడవి మాఁకులుఁ గంపలు మేసి

బింక మెడలి పారు పెనుమ్మగము

వేంకటపతి దీని వెదకి కానలేము

సంకె వాయుఁ దేర్చవుగా నీవు

॥ లోక ॥

35-వ తేకు

భూపాళం

అన్నివిభవముల్ల అతఁడితఁడు

కన్నులు వేవేలుగల ఘనుఁడితఁడు

॥ పల్లవి ॥

వేదాంతకోట్ల విభుఁడితఁడు

నాదబ్రహ్మపు నడుమితఁడు

ఆది సంత్యములకు నరుదితఁడు

శ్రీదేవుఁడు సరసిజనాభుఁడితఁడు

॥ అన్ని ॥

భవములణఁచు యదుపతి యితఁడు

భువనములిన్నిటికిఁ బొడవితఁడు

దివికి దివమైన తిరమితఁడు

పవనసుతు నేలినపతి యితఁడు.

॥ అన్ని ॥

గరుడని మీఁదటి ఘనుఁడితఁడు

సిరులిందరికి నిచ్చే చెలువితఁడు

తిరువేంకటనగము దేవుఁడితఁడు

పరమపదమునకుఁ బ్రభుఁడితఁడు

॥ అన్ని ॥

బౌళిరామక్రియ

అదరీ బెదరీ నంతనంత

అదవదలై మాయామృగము

॥ పల్లవి ॥

పాలసీ మలసీఁ బొదలీఁ గదలీ

నెలసీఁ బలుమారు నెలవులను

కలసీ మృగములఁ గ్రమ్మర బెదరీ

అలసీనటు మాయామృగము

॥ అదరీ ॥

దాఁగీ లోఁగీఁ దటుకన వెనుకకు

వీఁగీ నేఁగీ విసవిసనై

రేఁగీగతి వచరింపుచుఁ జూపుల

నాఁగీనదె మాయామృగము

॥ అదరీ ॥

వెంకటగిరి రఘువీర నీముందర

కొంకీఁ గొసరీఁ గొనగొనలఁ

జంకెల బాణాసన బొణంబున

సంకెలఁ బడె మాయామృగము

॥ అదరీ ॥ 24

37-వ త్రేకు

సామంతం

ధనముగని మరికదా ధనికుఁడౌట - మొదల

తనుఁ దానెఱుంగలేని తలపేటి తలఁపు

॥ పల్లవి ॥

మచ్చికల నినుఁగొలిచి మరికదా సుఖులౌట

యెచ్చోట నేవేల్పులెవ్వరైన

అచ్చుపడ నటువంటి హరి నిన్నుఁ గొలిచి నీ

మెచ్చువడయఁగలేని మేలేటి మేలు

॥ ధనము ॥

కందువగ నినుఁ గొలువఁగనికదా ఘనులౌట
యెందునరుదగు వేల్పులెందరైన
అందముగ పరదైవమని నిన్నుఁ గనలేక
గొందిఁబడి పొరలేటి కూడేటి కూడు

॥ ధనః

వేసరక నినుఁగొలిచి వేంకటనగేశ నీ
దాసులై మరికదా ధన్యులౌట
వాసి వట్టముకొరకు వదలి దినములచేతఁ
బాసి పోయినవెనక పరమేడ పరము

॥ ధనః

42 రేకు

ఆహిరి

ఇట్టై సంసారికేదియు లేదాయ
తట్టువడుటేకాని దరిచేరలేదు

॥ పల్లవి

ములిగి భారపుమోపు మోచేటివాఁడు
అలసి దించుకొను నాడాడను
అలరు సంసారికి నదియు లేదాయ
తొలఁగని భారమెందును దించలేదు

॥ ఇట్టై ॥

తడవి వేడచేఁడు త్రావెడివాఁడు
ఎడయెడఁ దినుఁ దీపేమైనను
అడరు సంసారికి నదియు లేదాయ
కడుఁ జేదెకాని యెక్కడఁ దీపులేదు

॥ ఇట్టై ॥

దొరకొని హేయమే తోడేటివాఁడు
పరిరవించును మేనఁ బరిమళము
అరిది సంసారికి నదియు లేదాయ
ఇరవు వేంకటపతి నెఱుఁగలేడు

॥ ఇట్టై ॥

46 రేకు

అహిరి

చాలదా నా సంసారము

గాలియుయ్యెలలఁ దొలఁగక యూఁగవలసె

॥ పల్లవి ॥

పాపపుణ్యములనెడి బల్లిదుల వెంటనే

దీపించు బంటనై తిరిగి తిరిగి

పైపైనే దేహంపుఁ బల్లెలోసఁగిన నరక

కూపముల మడి దున్నుకొని బ్రదుకవలసె

॥ చాల ॥

చిత్తమను విభుఁజేరి చెలఁగి విషయంబులకు

కొత్తగమికాఁడనై కొలిచి కొలిచి

హత్తుకొని మోహంబులను ప్రధానుల యెదుట

గత్తంపు మొగసాలఁ గలదించవలసె (?)

॥ చాల ॥

గాటంపు దురితములకై జీతగాఁడనై

చేటైన కోరికలఁ జేరిచేరి

ఈటాడఁ దిరువేంకటేశుఁ గనకిన్నాళ్ళు

కోటకొమ్మలకెగసి గుంపించవలసె

॥ చాల ॥ 27

47-వ రేకు

శోకవరాళి

వేంకటగిరి గోవిందుఁడా

యింకా నొకరో యిద్దరొ మీరు

॥ పల్లవి ॥

పచ్చలు దాచిన బాహుపురులతో

అచ్చపుఁ గరముల అందముతో

అచ్చలు నిచ్చలు నలను (రు?) దురిదివో

నిచ్చలు (నిచ్చలు) నీవో నీవో కాని

॥ వేంక ॥

నిలుచుండుటయును నెరిఁ బవళింపుచు

నలరుటయును మీరటు నిటును

జలజాక్షులు దొడ చరచఁగ నొరపుల

వెలయఁగ నిద్రో విభవమిదో

॥ వేంక ॥

తిరువేంకటగిరి దిగువతిరుపతిని

పరమానందపు బహుసిరులు

అరుదుగఁ బొందుచు అధికములందుచు

ఉదగశయనుఁడవో వొడయఁడవో

॥ వేంక ॥

48 రేకు

సామంతం

ఏమిసేయవచ్చుఁ గర్మమిచ్చినంత కాని లేదు

తాముసేసినంత వట్టు తమకుఁ బోరాదు

॥ పల్లవి ॥

ఇట్టు నట్టు మిట్టిపడ్డ నించుకంతా లేదు - వీఁపు

పట్టగట్ట మోఁపు మోఁచి పాటువడ్డ లేదు

తట్టువడ లోకమెల్ల దవ్వుకొన్న లేదు

తెట్ట తెరువున నోరుదెరచిన లేదు

॥ ఏమి ॥

అడిగిపరుల బతుకాసపడ్డ లేదు - భీతి

విడిచి నెత్తుటఁ దోఁగి వీరుఁడైన లేదు

అడవులెల్లఁ దిరిగి అలమటించిన లేదు

ఇడుమపాటుఁజొచ్చి యియ్యకొన్న లేదు

॥ ఏమి ॥

వచ్చి వచ్చి వనితల వలపించుకొన్న లేదు

మెచ్చుల గుఱ్ఱమునెక్కి మేటియైన లేదు

ఎచ్చరకఁ దిరువేంకటేశుఁ గొలువకుంటే

ఇచ్చటచ్చట సుఖమించుకంత లేదు

॥ ఏమి ॥

కాంబోది

వాగె బలువు దైవపురాయా - నీ

రాగె జతనము పరాకెచ్చరికె

॥ పల్లవి ॥

మించులఁ దురగము మిన్నులు మోపఁగ

నంచలఁ గురుచల నాడఁగను

కంచు మించుగా గక్కనఁ దోలితి

పంచాస్త్రగురుఁడ పాదెచ్చరికె

॥ వాగె ॥

పెక్కువతేజిటు పేరెమువారఁగ

తొక్కునిచోట్లు దొక్కుఁగను

చుక్కులు మోపఁగ సొంపుగఁ దోలితి

తొక్కుల దేవరదేవెచ్చరికె

॥ వాగె ॥

అంకవన్నె పాదాబ్జము పదిలము

వేంకటేశ తిరువీధులను

సంకలేక శ్రీసతితోఁ జలఁగెడి

లంకెలఁ జాఁగు భళా యెచ్చరికె

॥ వాగె ॥ 30

49 రేకు

కాంబోది

తల్లిఁ బాసి బిడ్డలెల్లఁ దల్లడించినట్టు నా

పల్లదా లెవ్వరి పాలయ్యానో తాము

॥ పల్లవి ॥

మేదరింటి లంజవోయి మేదినీకుఁ దగులఁగ

గోదిలి కువిటులెల్లఁ గుల్లినయట్టు

ఆదిగొని నేఁబోయి హరిఁ గొలువఁగ నా

గాదిలి కర్మములేడఁ గంటివో (దీనో?) తాము

॥ తల్లి ॥

కాపుటూరి మంగలోజు గడిమీఁది రాజుగాఁగ

కాపులెల్లాఁ బనిమాసి కందినయట్టు

ఆపలేక నేబోయి హరిఁ గొలువఁగ నా

పాపము లెవ్వరి పంచపాలయ్యానో తాము

॥ తల్లి ॥

ఒట్టిన మోపులు మోవనోపక వూరువిడిచి

వెట్టివాఁడు పారిపోఁగా వెదకినట్టు

ఇట్టె నేను శ్రీవేంకటేశుఁ గొలువఁగ నా

చుట్టము లిందరు నేడఁ జొచ్చేరో తాము

॥ తల్లి ॥ 31

పాడి

నారాయణతే నమో నమో

నారదసన్నత నమో నమో

॥ పల్లవి ॥

మురహర భవహర ముకుంద మాధవ

గరుడగమన పంకజనాభ

పరమపురుష భవబంధ విమోచన

నరమృగశరీర నమో నమో

॥ నారా ॥

జలధిశయన రవిచంద్రవిలోచన

జలరుహభవనుత చరణయుగ

బలిబంధన గోపవధూవల్లభ

నలినోదర తే నమో నమో

॥ నారా ॥

ఆదిదేవ సకలాగమపూజిత

యాదవకుల మోహనరూప

వేదోద్ధర శ్రీవేంకటనాయక

నాదప్రియ తే నమో నమో

॥ నారా ॥ 32

50 రేకు

శ్రీరాగం

త్వమేవ శరణం త్వమేవ శరణం

కమలోదర శ్రీ జగన్నాథా

॥ పల్లవి ॥

వాసుదేవ కృష్ణ వామన నరసింహ

శ్రీ సతీశ సరసిజనేత్ర

భూసురవల్లభ పురుషోత్తమ పీత

కౌశేయవనన జగన్నాథా

॥ త్వమే ॥

బలభద్రానుజ పరమపురుష దుగ్ధ

జలధివిహార కుంజరవరద

సులభ సుభద్రా సుముఖ సురేశ్వర

కలిదోషహరణ జగన్నాథా

॥ త్వమే ॥

వటపత్ర శయన భువనపాలన జంతు

ఘటకార కరుణ శృంగారాధిప (?)

పటుతర నిత్యవైభవరాయ తిరువేం

కటగిరినిలయ జగన్నాథా

॥ త్వమే ॥ 33

పళమంజరి

పాలజలనిధిలోఁ బాయని

నీలవర్ణుడవట నీవా యిపుడు

॥ పల్లవి ॥

వెదచల్లుమణుల వేయిపడగలను

చెదరని మెరుగుల శేషునిపై

మృదువుఁ బరపుగా మెల్లనె పొరలుచు

నిదురవోదువట నీవా యిపుడు

॥ పాల ॥

పరమ మునీంద్రులుఁ బద్మభవాదులు
 ఇరువంకల నుతియించఁగను
 అరవిరిమోమున నల్లన నవ్వెడి
 నిరతమూర్తివట నీవా యిపుడు

॥ పాల ॥

పగటున సిరియునుఁ బరగిన ధరణియు
 బిగియుచు నడుగులు పిసుకఁగను
 తగు వేంకటగిరిఁ దనరుచుఁ జెలఁగెడి
 నిగమమూర్తివట నీవా యిపుడు.

॥ పాల ॥

53 రేకు

సామంతం

* సంతత దుఃఖపు జడులాల శ్రీ
 కాంతుని మరవక కనరాదా

॥ పల్లవి ॥

మలజలధులఁ బలుమరుఁ దేలుచుఁ గడు
 దలఁకుచు నొరలుఁ బాతకులార
 నలుపున శ్రీహరి నామామృతమే
 కొలఁది మీరఁ బేర్కొనరాదా

॥ సంతత ॥

భవపంకములోపలఁ బడి ముణుఁగుచు
 చవి దలఁచెడి¹ దుర్జనులాల
 భవరోగములకుఁ బండితుఁడవు మా
 ధవుని నాత్మ జెందఁగరాదా²

॥ సంతత ॥

కడుఘోరపు మార్గంబున³ నలయుచు
 వడినేఁగెడి తెరువరులాల
 చెడని పదవొసగు శ్రీవేంకటపతిఁ
 దడవి సుఖములఁ జెందఁగరాదా

॥ సంతత ॥

54 రేకు

సామంతం

బొడ్డు తామెరలోన గడ్డివయసు పెద్ద

బిడ్డఁ గన్నట్టివాఁడు పిన్నవాఁడు.

॥ పల్లవి ॥

బిరుసైనదొకకొండ పెనుబాముతోఁ జుట్టి

బిరబిరనె త్రిప్పే పిన్నవాఁడు

గురుతైనదొకకొండ గొడగుగా నొకచేత

పెరికి పట్టేవాఁడు పిన్నవాఁడు.

॥ బొడ్డు ॥

బెడిదంపు శిశుపాలు పెనుమోతతోఁగూడ

పెడచేతనే వేసెఁ (వేసేసి?) బిన్నవాఁడు

పడవేసి చాణూరుఁ బట్టి యురము దొక్కి

పిడికిటనే చంపే పిన్నవాఁడు

॥ బొడ్డు ॥

ఎక్కుడఁ జూచినఁ నింతటఁ దానై

పెక్కురూపములైన పిన్నవాఁడు

ఇక్కుడఁ దిరువేంకటేశుడై జగమెల్ల

పిక్కిటిల్లినవాఁడు పిన్నవాఁడు

॥ బొడ్డు ॥ 36

56 రేకు

నాట

ఆదిపురుషా అఖిలాంతరంగా

భూదేవతారమణ భోగేంద్రశయనా

॥ పల్లవి ॥

భవపాథోనిధి బాడబానల

భవజీమూత ప్రభంజనా

భవపర్వత ప్రళయ భయదనిర్హత దు

ర్భవ కాలకూటభవ బహువిశ్వరూప

॥ ఆది ॥

భవఘోరతిమిరదుర్భవకాలమార్తాండ
 భవభద్రమాతంగపంచానన
 భవ కమలభవ మాధవరూప శేషాద్రి
 భవన వేంకటనాథ భవరోగవైద్య

॥ 37 ॥

58-వ తేకు

సాళంగం

నీవు తురగముమీద నేర్పు మెరయ
 వేవేలురూపులై వెదచల్లితపుడు

॥ పల్లవి ॥

పదిలముగ నిరువంకఁ బసిడి పింజల యంప
 పాద (దు?) ల తరకసములొరపులు నెరపఁగా
 గదయు శంఖంబు చక్రము ధనుః ఖడ్గములు
 పదివేలు సూర్యబింబములైనవపుడు

॥ నీవు ॥

సారిది శేషుని పెద్దచుట్టు పెనుగేవడము
 సిరి దొలఁక నొకచేతఁ జిత్తగించి
 దురమునకుఁ దొడవైన ధూమకేతువు చేత
 ఇరవైనబల్లమై యేచెనందపుడు

॥ నీవు ॥

కరకజడతో రమాకాంత జయలక్ష్మీయై
 తొరలి కౌఁగిట నిన్నుఁ దొడికి పట్టి
 చరచె వెను వేంకటస్వామి నిను గెలుపుమని
 మెరుఁగుఁగుచకుంభముల మిసిమితో నపుడు

॥ నీవు ॥ 31

మలహరి

నిద్దిరించీ బాలజలనిధివలెనే
 ఒద్దిక శ్రీరమణునికి నొత్తరే పాదములు

॥ పల్లవి ॥

వేగుదాఁకఁ జిత్తగించి విద్వైలెల్లనాదరించి
బాగుగాఁ గృపారసము పంచి పంచి
యేగతిఁ బవళించెనో యెట్ల భోగించెనో
యోగీంద్రవరదుని నూఁచరే వుయ్యాలను || నిద్ది ||

వాలుఁగన్నుల రెప్పల వడదాఁకి తను తావి
చాలుకొన నూర్పుకలు చల్లి చల్లి
నీలవర్ణపుగుణము నెరపుచు నొకయింత
కాలము కన్నులఁ దిప్పిఁ గప్పరే దోమతెర || నిద్ది ||

సరగున యోగనిద్ర చాలించి లోకమెల్ల
కరుణించఁ దలఁచి వేంకటగిరిపై
అరుదుగ సకలలోకారాధ్యుఁడాయె మించి
విరివి నాలవట్టాలు విసరరే సతులు || నిద్ది || 39

66 రేకు

శంకరాభరణం

దురితమృత్యువట దొంగలట
సిరివరుఁడట దయసేసినా || పల్లవి ||

మలయుచునె చేరిన మధుకైటభులను
సెల నెత్తురు వడిచినయట్ల
ఖలులఁ బిడిచి రక్తము వడిఁగ్రోలక
విలయాంతకుఁడట విడిచినా || దురి ||

కారించి కనకకసిపుని నఖములఁ
జీరి కడుపు చించిన యతఁడు
ఈరసపసురల యెముకలు విరువక
వీరసింహుఁడట విడిచినా || దురి ||

చెనకి దశముఖుని చేతులుఁ దలలును
చినికండలు గోసిన యతఁడు
ఘనుఁడట తిరువేంకటపతి దుష్టులు
తనువులఁ జెండక తడసీనా

॥ దురి ॥ 40

శ్రీరాగం

ఒక్కఁడవె లోకానకొడయఁడవు నీవె
దిక్కుగా నెవ్వరులేరు తిమ్మినాయఁడా

॥ పల్లవి ॥

బొడ్డుచెర్ల బొమ్మిరెడ్డి పాలమెల్లఁ జేడవెట్టి
గడ్డనుండి పైరువిత్తి కాచుకుండఁగా
దొడ్డగాఁ బండఁగఁ జూచి దోసకారి మొండిదొర
దిడ్డిదీసి కొంటబోయ తిమ్మినాయఁడా

॥ ఒక్క ॥

పాలకొల్లి చందిరెడ్డి పంటసేయఁ బొద్దులేక
గాలివీటి కాపురానఁ గసుగందఁగా
కోలుపుచు దినమూ నీకొండమీఁది నాయకులు
తీలుపరచేరుగదే తిమ్మినాయఁడా

॥ ఒక్క ॥

కామకొల్లి మారిరెడ్డి కనుచూపువారినెల్ల
కోమలపు చెలుపలు (?) గోరు మొత్తఁగా
ప్రేమముతోఁ గేదారి పెరిగి పండిన పంట
తేమ రేగి ఊటువట్టె తిమ్మినాయఁడా

॥ ఒక్క ॥

గుండుఁగంటి దేవిరెడ్డి కొలిచిన వండిపెట్టు
కుండఁ గాపరింటనింట కూడుమోయఁగా
పండిన బండ్లఁగొట్టి పంటలెల్ల నానాటి
తిండికొక్క కొలఁదాయ తిమ్మినాయఁడా

॥ ఒక్క ॥

వెలిగొండ కాపిరెడ్డి వేకపు జీవనమెల్ల
తలమోచి తిరిపెమై తల్లడించగా
తెలిసి యాతనితో నొక్కటిగాగ నీగుట్టు
తెలిసె వేంకటగిరి తిమ్మినాయడా

॥ ఒక్క ॥ 41

69 రేకు

కన్నడగాళ

త్వమేవ శరణం త్వామేవ మే
భ్రమణం ప్రసరతి ఫణీంద్రశయన

॥ పల్లవి ॥

కదావా తవ కరుణా మే

సదా దైన్యం సంభవతి

చిదానందం శిథిలయతి

మదాచరణం మధుమథన

॥ త్వమే ॥

మయా వా తవ మధురగతి (?)

భయాదిక (దిహ?) విభ్రాంతో2హం

తయా విమలం (?) దాతవ్యా

దయా సతతం ధరణీరమణ

॥ త్వమే ॥

ఘనం వా మమ కలుషమిదం

అనంతమహిమాయతస్యతే

జనార్దన ఇతి సంచరసి

ఘనాద్భుత వేంకటగిరిరమణ

॥ త్వమే ॥ 42

74 రేకు

లలిత

భవములు వీడగఁ బాలించి

చవి మరపెను మోక్షము తెరువు

॥ పల్లవి ॥

కర్మకోట్లకు గడిచీటిచ్చెను

నిర్మలమతులకు నేడిపుడే

ధర్మమార్గమునఁ దడవి నడచుటకు

నర్మిలిఁ బుణ్యములందుటకు

॥ భవ ॥

ముంజేతద్దము మూలదాముగా (?)

సంజీవని సరసత నొసఁగె

గౌంజ సుకృతములు కుమ్మరించి హరి

రంజించెను సర్వజనులకు

॥ భవ ॥

పట్టముగట్టెను ప్రాణులకెల్లను

గట్టిగఁ దిరువేంకటవిభుఁడు

ఒట్టిన యాపదలూడఁదోలి జను

లిట్టే నిజసుఖమిచ్చుటకు

॥ భవ ॥ 43

ఆహారి

నన్నునింత సేయుకంటె నవ్వులున్నవా పంట

మన్నుపైఁడిముద్దగాఁగ మన్నువూసె (?) నితఁడు

॥ పల్లవి ॥

పంచమహాపాతకులఁ బరమపావనులఁగా

వించఁ బూనె నిందుకంటె విద్యలున్నవా

ఇంచుకంత హరినామమింతలోననె ముట్టు

పెంచు దెచ్చి మాణిక్యబిల్ల సేసె నితఁడు

॥ నన్ను ॥

మాలవాని కష్టవిద్య మందవెట్టి బ్రహ్మవిద్య

పాలుసేసె నిందుకంటె బ్రతుకున్నదా

నాలుకందునున్న విష్ణునామమంత్రము చెప్పు

తోలుబిల్ల మాడకంటె దొడ్డసేసె నన్నును

॥ నన్ను ॥

కుక్కఁ దెచ్చి గంగిగోవు కొదమగాఁగ భూమిలోన
ఒక్కమాట యింతసేయ నోపవచ్చునా
దిక్కులందు వేంకటేశు దివ్యనామము రోత
కక్కుఁగూటి నమృతజలధిఁ గావించె నన్నును

॥ నన్ను ॥ 44

భూపాళం

ముదమలర కాలముల మీరిటు మోసపోక
హృదయమలర భజింపరో మీ
రిటు ధనుర్మాసముల విధులన్

॥ పల్లవి ॥

వేగ నాలుగు ఘడియలనఁగా
వేదవేద్యులు లేచి సరగున
నాగమోక్తవిధులను తమదేహానుగుణములుగా
వేగమున సంద్యాదులొగిఁ గా
వించి విమలాంభోధిశయనుని
బాగుగాఁ బూజించరో యెడ
పక ధనుర్మాసముల విధులనె ఘనులు

॥ ముద ॥

* పరగు చీనాంబరములను నతి
పరిమళమ్ముల బుష్పముల కడు
వెరవుగా వేంకటపతి (కిన్నె?) వేద్యసంగతుల
అరుదుగా ధూపముల బహుదీ
పాదులను తాంబూల విధులను
పరగఁ బూజింపుఁడు సమస్త
ప్రభు ధనుర్మాసమున విధులన్ ఘనులు

॥ ముద ॥ 45

* ఈ రెండు చరణముల నడుమ మఱొక్క చరణము వ్రాయుటకు వలసిన చోటు రేకులో
దువబడినది. ఈ రెండు చరణములందు కడపటి పాడిగింపు తాళమితిని మీరినట్లు వింతగానున్నది.

మేచబౌళి

అచ్చపు రాల యమునలోపల

ఇచ్చగించి భుజియించితి కృష్ణ

॥ పల్లవి ॥

ఊరుఁగాయలును నొద్దికచద్దులు

నారగింపుచు నందరిలో

సారె బాలుల సరసాలతోడ

కోరి చవులు గొంటివి కృష్ణా

॥ అచ్చ ॥

ఆకసంబున కాపుర ముఖ్యులు

నాకలోకపు నాందులును (?)

కైకొని యజ్ఞకర్త యాతఁడని

జోకఁ గొనియాడఁ జొక్కితి కృష్ణా

॥ అచ్చ ॥

పేయలు లేవు పిలుపుఁడనుచు

కోయని నోరఁ గూఁతలను

మాయల బ్రహ్మము మతము మెచ్చుచు

చేయని మాయలు సేసితి కృష్ణా

॥ అచ్చ ॥ * 46

75 రేకు

(రాగము పేరునకు చోటు విడువఁబడినది)

ఈతఁడే హరుఁడు యీతఁడే యజ్ఞఁడు

ఈతనికి నీచేతలెంత ఘనమటుగాన

॥ పల్లవి ॥

కడుఁ బెక్కు బ్రహ్మాండకటకములు సుడివడిన

కడుపులో నిడుకొన్న ఘనుఁడు

వెడలి పూతకించంటివిషము దాఁగినయంత

వడిఁ దనకు నేమాయ వట్టిబూమెలు గాక

॥ ఈత ॥

* కడపటి చరణమున వేంకటేశముద్రలేదు గనుక మరికొన్ని చరణములి సంకీర్తననుండి ఏ కారణముచేతనో రేకులో పదలఁబడినవని యూహింపవలసి యున్నది.

ఎల్లజలధులు మిగిలి యేకమై పబ్బినపు

డుల్లసిల్లుచు నీతఁడుండు

మల్లాడి యొక రెండు మద్దులు విరచినట్టి

బల్లిదుఁడవని నిన్నుఁ బరిణమింతురుగాన (క?) || ఈత ||

తిరువేంకటేశ్వరుఁడు దేవదేవోత్తముఁడు

షరిపూర్ణుఁ డచ్యుతుఁ డభవుఁడు

శరణాగతుల రక్షసేయు (వా?)ఁడను మాఁటి (?)

గురుతుగాఁ దలపోసి కొనియాడఁగా వలసె || ఈత || 47

(రాగము పేరునకు చోటు విడువఁబడినది)

నీ కథామృతము నా నిరత సేవన నాకు

చేకొనుట సకలసుఖసేవనంబటుగాన || పల్లవి ||

ఇదియె మంత్రరాజము నాకు నేప్రొద్దు

నిదియె వేదసంహిత పాఠము

ఇదియె బహుశాస్త్రమెల్లఁ జదువుట నాకు

ఇదియె సంధ్య నాకిదియె జపమటు గాన || నీక ||

ఇదియె బ్రహ్మవిద్యోపదేశము నాకు

ఇదియె దుఃఖవిరహితమార్గము

ఇదియె బహులోకహితభేషజము నాకు

ఇదియె పువనిషద్వాక్యపద్ధతిగాన || నీక ||

ఇదియె దానఫలమియ్యఁ జాలును నాకు

ఇదియె తపవిరహిత కర్మము (?)

ఇదియె తిరువేంకటేశ్వరుని సంస్మరణ

ఇదియె యిదియె యిన్నియును నటుగాన || నీక || * 48

79 రేకు

దేశాక్షి

ఎవ్వరుగల రెవ్వరికి

ఇవ్వల నవ్వల నితఁడేకాక

॥ పల్లవి ॥

ముద్ద సేసినటు మొదలఁ గడుపులోఁ

బెద్దగాఁ దాఁ బెరుగునాఁడు

ఒద్దనెవ్వరుండిరొక్కరైనా

ఒడ్డుకైన బంధుఁడొక్కఁడేకాక

॥ ఎవ్వ ॥

వరతఁ బోవునట్టి వడి సంసారపు

తెరలఁ దగిలి తాఁ దిరుగునాఁడు

వెరవకుమని భావించువారెవరు

తరితోడ నీతఁడె కాచుఁగాక

॥ ఎవ్వ ॥

ఉడుకఁ బెట్టినట్టి వుడివోయిన నరకాల

నుడుకుచుఁ దానుండునాఁడు

తడవువారెవ్వరంతటఁ దన్ను

కడవేగ వేంకటపతిగాక

॥ ఎవ్వ ॥ 49

80 రేకు

ముఖారి

కనుఁగాక పుణ్యాలు కడఁబడెనా

తనువు లేదో చేతనము లేదో

॥ పల్లవి ॥

మోసపోతినననేల మురుగ వగవనేల

చేసుఁగాక పుణ్యాలు చీమ దుమ్మెనా

దాసుఁడుగాఁ దా లేఁడొ తలఁచ శ్రీహరి లేఁడొ

వీసమంతగాలమైన విధిలేదో

॥ కను ॥

తల్లడించి పడనేల దైవము దూరనేల
చెల్లబో నేడే పండి పొల్లవోయెనా
ఉల్లములో హరి లేడో ఒద్దికతోఁ దా లేడో
కొల్లలాడఁ బుణ్యములకోరిక లేదో

॥ కను ॥

చచ్చి చచ్చి పుట్టనేల జముబారిఁ బడనేల
నొచ్చి నొచ్చి మరుచేత నొగులనేల
యిచ్చలేదో తిరువేంకటేశుఁడొద్దనె లేడో
నిచ్చ నిచ్చఁ దనకింత నేరుపు లేదో

॥ కను ॥ 50

పాడి

కలుషపు చీకటి గలుగఁగను
వెలుగు లోకముల వెలసిన యట్లు
మునుకొని పాతకములు గలుగఁగఁబో
జనులకుఁ బుణ్యము చవులాయ
ఇనుము గలుగఁగా ఇందరి యెదిటికి
కనకము ప్రమోదకరమైనట్లు

॥ పల్లవి ॥

॥ కలుష ॥

జగములోపల విషముగ గలుగఁ బో
మిగులఁగ నమ్మతము మేలాయ
వగపు గలుగఁగా వడి సంతోషం
బగపడుటెందరి కబ్బురమాయ

॥ కలుష ॥

బహుదైవంబుల ప్రపంచవిదులఁ బో (?)
మహిమల శ్రీహరి మనసాయ
విహగగమనుఁడగు వేంకటేశ్వరుఁడు
ఇహమియ్యగఁ బరమిచ్చైనట్లు

॥ కలుష ॥ 51

(రాగము పేరు లేదు)

ఓపనయ్య వోపనయ్య
 ఓపనయ్య యీ యొప్పులే తప్పులు || పల్ల
 ఎక్కడికి నెక్కడ - యెక్కువే యెరవు
 తక్కులే యీ మొక్కులు - తక్కువే దారణ || ఓప
 ఎవ్వరికి నెవ్వరో నవ్వులే నొవ్వులు
 తవ్వలే యీరవ్వులు - చివ్వలే సిగ్గులు || ఓప
 బొంకులే పొందులు - కింకలే గిరులు
 వేంకటవిభుండ నీ - జంకెలే జంపులు || ఓప

82 రేకు

శంకరాభరణం

అధమునికి (ఁడగు?) నను విధాయకులు విధియించరో
 విధిలోనఁ గొంత దుర్విధి నెరపినాడ || పల్లవి
 పాతకుని పాపాలు పరిహరింపించరో
 భూతంబులాల తోఁబుట్టులాల
 యేతులకు హరిఁ దలఁచి యిటువంటి యీ మేన
 బూతుఁజేతలనె వొరపులు నెరపినాడ || అధ 1
 పాపకర్మునికి భృగుపతనంబు చూపరో
 తాపత్రయములాల తమ్ములాల
 దీపించు హరిఁ దలఁచి ధృతిలేక మరి మనో
 వ్యాపారములు గొన్ని వడిఁ దలఁచినాడ || అధ 2
 చంచలున కేది నిశ్చయవిధి విధించరో
 పంచేంద్రియములాల బంధులాల
 ఎంచనరుదగు వేంకటేశ్వరుఁ బొగడునోర
 కాంచి యితరుల నాలికకుఁ జేర్చినాడ || అధ 3

లలిత

హితమిదియే కాకింక లేదు - మా

గతిఁ జెరి (?) నీకృపె కలదిది యెల్లా

॥ పల్లవి ॥

పాతకకోట్లం బాయునుపాయం

బేతరిఁ జూచిన నింక లేదు

చైతన్యాత్మక సకలేశ్వర నీ

చేతిదె ప్రాణుల జీవనమెల్లా

॥ హిత ॥

భవబంధంబులఁ బాయునుపాయం

బివల నవల మారి (కి?) క లేదు

ధ్రువవరదుండ కౌస్తుభధర నీకృప

చవిచేతివె మాసంపదలెల్ల

॥ హిత ॥

పరమపదంబగపడు విభవము నీ

కరుణే కానింకఁ గడలేదు

తిరువేంకటగిరి దేవుండ నీకే

భరము జంతువుల పనులివి యెల్లా

॥ హిత ॥ 54

గుండక్రియ

పాయమంట ముదిమంటా బహురూపము - యింక

నేయెడఁ గాచెదు మము నిందిరారమణ

॥ పల్లవి ॥

అన్నలంటా తమ్ములంటా ఆండ్లంటా బిడ్డలంటా

పన్నుకొని తిరిగేరు బహురూపాలు

ఎన్నిక దినములలో నెవ్వరికి నేమేమి గల

రిన్నిటికి నీవె నాకు నిందిరారమణ

॥ పాయ ॥

చుట్టమంటా పక్కమంటా సుఖమంటా దుఃఖమంటా
 పట్టులేక తెచ్చుకొన్న బహురూపము
 వట్టివెతలఁ బడి వాడుదేరేము
 ఎట్టు సేసినను జేయుమిందిరారమణ ॥ పాయ

తల్లులంటాఁ దండ్రులంటా తప్పులంటా నొప్పులంటా
 బల్లిదులఁ జేయలేని బహురూపాలు
 వెల్లిగొన్న కృపతోడి వేంకటేశుఁడ నాకు
 నెల్లనాఁడు నీవే కలవిందిరారమణ ॥ పాయ

84 రేకు

దేవగాంధారి

ఈజీవునకు నేది గడపల తనకు
 నేజాతియును లేక యిట్లున్నవాఁడు ॥ పల్లవి ।

బహుదేహకవచములఁ బారవేసినవాఁడు
 బహుస్వతంత్రముల నాపదనొందినాఁడు
 బహుకాలముల మింగి పరవశంబైనాఁడు
 బహుయోనికూపములఁ బడి వెడలినాఁడు ॥ ఈజీ ।

పెక్కుబాసలు నేర్చి పెంపు మిగిలినవాఁడు
 పెక్కునామములచే బిలువఁబడినాఁడు
 పెక్కుకాంతలతోడ పెక్కుపురుషులతోడ
 పెక్కులాగులఁ బెనఁగి బెండుపడినాఁడు ॥ ఈజీ ।

ఉండనెన్నఁడుఁ దనకు ఊరటెన్నఁడు లేక
 యెండలకు నీడలకు యెడతాఁకినాఁడు
 కొండ (ల) లో నెలకొన్న కోనేటిరాయని
 యండ చేరెదననుచు నాసపడినాఁడు ॥ ఈజీ ॥

వరాళి

దిక్కులేకపోయే నిట్టే దినదినము

వెక్కునపు లోకమేలే విభుడెవ్వడో

॥ పల్లవి ॥

గుత్తముగ నెల్లవారు కుడిచేటి కంచము

ఎత్తుక లోబెట్టుకొనె నెవ్వడో దొంగ

కొత్తగానే యింతి గట్టుకొని బయటవేసిన

మెత్తనిదంటాఁ బట్టి మింగె నెవ్వడో (?)

॥ దిక్కు ॥

బంతిగాఁగ నెల్లవారు పండేటిమంచము

గుంతలో విరుగఁదోసెఁ గూళడెవ్వడో

దొంతుల కడవలోన తొరలి దాచిన పెద్ద

పొంతకూటికుండఁ గొంటఁ బోయెనెవ్వడో

॥ దిక్కు ॥

సారిది సంతలలోని సుద్దులెల్ల విని విని

విరసములెల్లఁ బాపే విభుడెవ్వడో

తిరువేంకటగిరి దేవుడై యిందరికిఁ

గరుణ లోకము గాచే ఘనుడెవ్వడో

॥ దిక్కు ॥ 57

దేశాక్షి

కంటి నఖిలాండ (తతి?) కర్త నధికుని గంటి

కంటి నఘములు వీడుకొంటి - నిజమూర్తి గంటి

॥ పల్లవి ॥

మహనీయ ఘన ఫణామణుల శైలము గంటి

బహువిభవముల మంటపములు గంటి

సహజనవరత్న కాంచన వేదికలు గంటి

రహి వహించిన గోపురంబులవె కంటి

॥ కంటి ॥

పావనంబైన పాపవినాశనము గంటి
 కైవశంబగు గగనగంగ గంటి
 దైవికపుఁ బుణ్యతీర్థములెల్లఁ బొడగంటి
 కోవిదులు గొనియాడు కోనేరిఁ గంటి

॥ కంటి ॥

పరమయోగీంద్రులకు భావగోచరమైన
 సరిలేని పాదాంబుజములు గంటి
 తిరమైన గిరిచూపు దివ్యహస్తము గంటి
 తిరువేంకటాచలాధిపుఁ జూడఁగంటి

॥ కంటి ॥ 58

86-వ తేకు

దేసాళం

* ఎన్నాళ్ళున్నా నిట్టొ కదా
 విన్నని వెరగులె వేడుకలాయ

॥ పల్లవి ॥

భువి నెట్టున్నాఁ బోయేదే కా
 చవులకుఁ జవియగు శరీరము
 ద్రువమని యీ సుఖదుఃఖ రోగములు
 భవముల కిదియే బందములాయ

॥ ఎన్నా ॥

ఎంత వొరలినా నిదే తాఁగద (?)
 కంతల కంతల కాయమిది
 బొత దగులుచుక పొరలఁగఁ బొరలఁగ
 సంతకూటములె సరసములాయ

॥ ఎన్నా ॥

కైపుసేసినా పునమానే కా
 పాపముఁ బుణ్యముఁ బైపైనే
 యీ పుట్టుగునకు ఈ వెంకటపతి
 దీపించఁగఁ బెనుఁదెరువొకటాయ

॥ ఎన్నా ॥ 59

* ఈ పాట 3౮-వ తేకునను గలదు. అందు దీని రాగము 'దేసీ' ౨, ఇదే కదా ౧, సినసు.

అహరి

కలియుగంబునకుఁ గలదిదియే

వెలసిన పంచమవేదమె కలిగె

॥ పల్లవి ॥

బోధల హరినుతి పాడమెను శూద్ర

స్సాధని కలిదోషము మాన్పు

రాధా మాధవరచన సకలజన

సాధువేదమే జగమునఁ గలిగె

॥ కలి ॥

పరమగు వేదము బహుళము చదివియు

హరినెరింగినవారరుదనుచు

తిరువాముడియై దివ్యమంత్రమై

వెలసిన (?) పంచమ వేదమె కలిగె

॥ కలి ॥

బింకపు మనుజులు పెక్కులు చదివియు

సంకె దీరదెచ్చట ననుచు

సంకీర్తనమే సకలలోకముల

వేంకటేశ్వరుని వేదమె కలిగె

॥ కలి ॥ 60

87 రేకు

శ్రీరాగం

కత్తరాలు చిమ్ముచుండెఁ గదలుచుండె

చిత్త (జ) జనకుడైన శ్రీ మూరితి

॥ పల్లవి ॥

కన్నులఁ జొక్కుచునుండె కంపితము మీటుచుండె

సన్నపు సొలపు నిగ్గు సళుపుచుండె

అన్నవ నడిమి యింతి నక్కున నొత్తుచునుండె

ఉన్నతిఁ గోనేటిదరినున్న మూరితి

॥ కత్త ॥

మేనులు ముట్టచునుండె మేడమీద నిలుచుండె
కీసిన గోక గిలిగింపుచునుండె (?)

నేనకొప్పురమణికి చెక్కులు నొక్కుచునుండె
తీసిన లంఘితముల దివ్యమూరితి

॥ కత్త ॥

కిలకిల నవ్వుచుండె కిన్నెర వట్టుచునుండె
పలుమెరుగులు దోడ బాడుచుండె
అలమేలుమంగమీద నలరి యొరగి యుండె
వెలయ వేంకటగిరి వేదమూరితి

॥ కత్త ॥

105 రేకు

ముఖారి

మొక్కరో మీరు మోసపోక - మీకు
దిక్కుదెసైన ఆదిదేవునికి

॥ పల్లవి ॥

(మారుచే?) తులీయవద్దు మారుగాళ్ళీయవద్దు
బీర (రా?)న గుండెలు గోసి పెట్టవద్దు
గోరపడి చిచ్చులోన కొండాలు చొఱవద్దు
ఊరకే మీవారమని వున్న జాలు

॥ మొక్క

సిడిదలలియ్యవద్దు జీవాల జంపవద్దు
బడి బడి పగ్గాల బారవద్దు
సిడిమీద బిత్తరపు బిమ్ములు చిమ్మగవద్దు
కడనుం..... దారి గన్న జాలు

॥ మొక్క

బగ్గన యొక్కడ డొక్కపడునో యేమరవద్దు
బగ్గివడ్డ యమబాధ బడవద్దు
ఎగ్గు సిగ్గులేక వేంకటేశుని దాసులజేరి
అగ్గలపు పాదరేణువైన జాలు

॥ మొక్క

106 రేకు

శ్రీరాగం

ఎవ్వరిఁ దలఁపఁడు ఎవ్వరి నొల్లఁడు
నవ్వుల తెరువులె నడచీఁ బ్రాణి

॥ పల్లవి ॥

కలుషముఁ బుణ్యము కర్మపుఁ జేనను
వెలయఁగ జీవుఁడు విత్తుచును

కలిగిన సుఖదుఃఖములను గాదెల
కొలుచులు నించుక కుడిచీఁ బ్రాణి

॥ ఎవ్వరి ॥

చెడని ప్రపంచము శశెదిదిలో?

నిడుపు గురుచలుగ నేసినది
వడి దేహములను వన్నెల వన్నెల
గడనల చీరలె కట్టిఁ బ్రాణి

॥ ఎవ్వరి ॥

కూరిమిఁ గామక్రోధాదులు మతి
చూరలఁ గొనియెడి చుట్టములే
గారవముల వేంకటపతిఁ గొలువక
చేరి కాపురము సేసీఁ బ్రాణి

॥ ఎవ్వరి ॥ 63

108 రేకు

ధన్వాసి

ఏలయ్య పరమాత్మ యేలికపు మాకునై
నాలినే పెట్టితివి నాడూను

కాలునికి మమ్ము నరిగాపులే కమ్మనుచు
నేలనే తిప్పేవు నేడూను

॥ పల్లవి ॥

భారమగు నీటిలోఁ బవళించి నీ వాది
నారాయణుఁడవైతి నాడూను
పైరుగా నిందరిని ప్రకృతిలోపలఁదెచ్చి
నారుగాఁ బోసితివి నాడూను

నారపేరిడి తండ్రి నందనుని బిలవఁ గరు

ణారసము నించితివి నాఁడూను

చేరి కడు మమ్ము రక్షింపనోపక వట్టి

నేరములె యెన్నేవు నేఁడూను

॥ ఏలయ్య ॥

దట్టముగఁ జొచ్చి యిందరిదేహములలోన

నట్టనడుమెక్కితివి నాఁడూను

అట్టలుగ బ్రహ్మాండమవియించి జంతువుల

నట్టేట ముంచితివి నాఁడూను

ఒట్టి యిందరికి సరయూ (యవు?) దరిని మోక్షంబు

నట్టు కొట్టితి గొంత నాఁడూను

పొట్ట పొరుగునఁ దెచ్చి భూతముల మెడగట్టి

నిట్టి (ట్ట?) పిడినేఁపేవు నేఁడూను

॥ ఏలయ్య ॥

పొలుపుగా మమ్మిట్లఁ బుట్టించుకొరకునే

నలిననాభుఁడవైతి నాఁడూను

పలువేలుపులకెల్ల పదవులిన్నియు నొసగి

నలుగడల నునిచితివి నాఁడూను

చలముకొని దానవులఁ జక్కాడి దేవతల

నలఁకువలు దీర్చితివి నాఁడూను

చెలఁగి యిందరిఁగావ శ్రీవేంకటాద్రిపై

నెలకొనిటు నిలిచితివి నేఁడూను.

॥ ఏలయ్య ॥ 6.

సామంతం

గద్దరి జీవుఁడు కామధేనువు మాని

యెద్దుఁ బిదుకఁ జొచ్చె నేది దెరఁగు

॥ పల్లవి ॥

మటమాయములఁ దనమనసె చంచలమంది

ఇటునటుఁ దిరిగిన నేది దెరఁగు

కటకట పూరేలు కర్తే దొంగలఁగూడి

యెటువలెఁ జేసిన నేదిదెరఁగు

॥ గద్దరి ॥

కల్లలాడఁగఁ జొచ్చెఁ గలుషపుమతి సత్య

మిల్లు వెడలఁగొట్టె నేదిదెరఁగు

చెల్లఁబో నోరే చేఁదుమేయఁగఁ జొచ్చె

నెల్లవారికి నింక నేదిదెరఁగు

॥ గద్దరి ॥

తియ్యని వెంకటాధిపుఁ బాసి పరసేవ

కియ్యకొనెడిఁ జిత్తమేది దెరఁగు

అయ్యె చక్కనిపతి నాలు విడిచిపోయి

యెయ్యెడఁ దిరిగిన నేదిదెరఁగు

॥ గద్దరి ॥ 65

భూపాళం

నందకధర నందగోపనందన

కందర్పజనక కరుణాత్మఁ

॥ పల్లవి ॥

ముకుంద కేశవ మురహర

సకలాధిప పరమేశ్వర దేవేశ *

శుకవరద సవిత్వ సుధాంశులోచన

ప్రకటవిభవ నమో పరమాత్మఁ

॥ నంద ॥

ధ్రువ పాంచాలీ స్తుతివత్సల మా

ధవ మధుసూదన ధరణిధరా

భువనత్రయపరిపోషణతత్పర

నవనీతప్రియ నాదాత్మఁ

॥ నంద ॥

*. రేకులోని పాఠమిది. అయి యతులను బట్టి 'ముకుంద కేశవ - మురహర సకలా - దిక పరమేశ్వర - దేవేశ' అని సరియైన పాఠము గావలయును.

శ్రీమః వేంకటశిఖరనివాస మ
 హోమహిమః నిఖిలాండపతే
 కామితఫలభోగప్రద తే నమో
 స్వామి భూమ సర్వాత్మ

॥ నంద ॥

111 రేకు

ముఖారి

నెరబిరుదిన్నిటాను నీ బంటు
 వొరసె గగనమదివో నీ బంటు

॥ పల్లవి ॥

ముంచిన చుక్కలు మొలపూసలుగాఁ
 బెంచె మేను పెళపెళనార్చి
 అంచులు మోవఁగ నబ్జభవాండము
 నించె నార్భటము నీ బంటు

॥ నెర ॥

గగనలోకములు గడగడ వణఁకఁగ
 నెగసె హుటాహుటి నీ బంటు
 మగటిమి మెరయఁగ మందులకొండకు
 నిగిడి కోయనుచు నీ బంటు

॥ నెర ॥

ఇమ్ముల రఘుపతి హితుఁడై సీతకు
 నెమ్మన మలరిన నీ బంటు
 కమ్మర నిదె వేంకటేశ నీచే
 నిమ్మపండైన నీ బంటు

॥ నెర ॥ ౯

116 రేకు

ముఖారి

నేర్పుకంటెఁ బెన్నిధి గద్దా
 ఓర్పుకంటె సుఖమొకటిఁక గద్దా

॥ పల్లవి ॥

కరుణకు నెక్కుడు గతి యింక గద్దా

సరసతెక్కుడు సరి గద్దా

గురుమతిఁ జత్తము కూరిమి నిలిపిన

వెరవుకంటె * విధమింక గద్దా

॥ నేర్పు ॥

కలిమికంటెఁ జీఁకటి మరి కద్దా

బలిమికంటె నాపద గద్దా

గెలుపు (గఁ) దెలిసి లంకించిన మతితోఁ

జెలఁగుకంటె నిజసిరి యింక గద్దా

॥ నేర్పు ॥

పోయముకంటె నపాయము గద్దా

కాయపు రోతకుఁ గడ గద్దా

పాయక వేంకటపతికృప గోరిన

యీయభిమతమున కెదుర్మింక గద్దా

॥ నేర్పు ॥ 68

సామంతం

మునుకలుగఁ బీలించి మూఁడులోకాలు

ధనము బందెలచేతఁ దగనందుకొనుచు

॥ పల్లవి ॥

పరుసవారిఁ బిలువ (బీలువ?) బడిబడిఁ బారితెంచి

ఒరసుదైవాల మిండఁడూళ్ళ వెంట

సిరసు పించెముపాగఁ జెరిగిన చుంగులతో

గరుసుమీరిన యీవిఁ గప్పములు గొనుచు

॥ మునుక ॥

లాట భోట కుక్కుర మరాట దేశాల ఘనుల

కూటువలు గూడించి కోట్లసంఖ్య

పేటలుఁ బేటలు పెనుఁగూటములుగాఁ దెచ్చి

చాటువైన వరములు చల్లువెదలాడుచు

॥ మునుక ॥

గక్కన నెదురువచ్చి కనిపించుకొను వాడె
వెక్కసపు మహిమల వేంకటేశుడు
పక్కల వనములెల్లఁ బసిఁడిగాదెల నించి
మొక్కులు గైకొని వరములు గోకొండనుచు

॥ మునుక

శ్రీరాగం

ఇందిరకు సురముమీఁదిచ్చిన నాఁడు
విందువలె హరి యిందు విచ్చేసె నాఁడు

॥ పల్లవి ॥

పరమపదమునందు బహుదివ్యవరణాలు
హరి గరిమలు పాలుపలరు నాఁడు

గరుడఁడు ననంతుఁడుఁ గదిసి సేనేశుఁడు
హరి నిత్యసేవకులై రిందు నాఁడు

॥ ఇందిర ।

పాలజలధిలోనఁ బవళించి హరి వచ్చి
భూలోకమింతయుఁ జూచి పొగడునాఁడు
పాలించి నేలయు మిన్ను బహుదివ్యదేశాలు
గాలించి కోనేటిదరి గైకొంట నాఁడు

॥ ఇందిర

నరసురోరగులెల్ల నలువంకఁ గొలువంగ
పురవైన వేడుకలఁ బొదలునాఁడు
విరజానదియుఁ దాను వేంకటపతి వచ్చి
పరమపదమిదని పాలించె నాఁడు

॥ ఇందిర

దేవగాంధారి

కలిగి (న?) మతి వృథ గాకుండా
అలరుటె పుణ్యంభగు ఫలము

॥ పల్లవి ॥

ఒనరిన యీ భవముసురనకుండ
ఘనుఁడీ జీవుఁడు గలఫ (లము?)

తనువు మోచి చైతన్యాత్ముని మతిఁ
గనుటె వివేకముగల ఫలము.

॥ కలిగి ॥

చేసిన పుణ్యము చెడిపోకుండ
శ్రీ సంపద మెరసిన ఫలము
ఈసుల రేసుల యితరదూషణలఁ
బాసుటె అపురూపపు ఫలము

॥ కలిగి

హరిఁ గొలిచియు మిథ్య గాకుండ
విరసముడిగి చదివిన ఫలము
తిరువేంకటగిరిదేవుని సరిగా
పరులఁ గొలువనిదె బహు ఫలము

॥ కలిగి ॥ 71

117 రేకు

పాడి

పృథులహేమకౌపీనధరః
ప్రథితవటురే బలం పాతు

॥ పల్లవి ॥

సూపాసక్తః శుచిస్సృలభః
కోపవిదూరః కులాధికః
పాపభంజనః పరాత్పరోయం
గోపాలో మే గుణం పాతు

॥ పృథుల ॥

తరుణః ఛత్రీ దండకమండలు
ధరః పవిత్రీ దయాపరః

సురాణాం సంస్తుతిమనోహరః
స్థిరస్సద్ధీరే ధృతిం పాతు

॥ పృథుల ॥

త్రివిక్రమః శ్రీతిరువేంకటగిరి
నివాసోయం నిరంతరం

ప్రవిమల మస్సూణ కబళప్రియో మే

దివా నిశాయాం ధియం పాతు

॥ పృథుల ॥ 7

కేదారగౌళ

నారాయణుని శ్రీ నామమిది

కోరినవిచ్చిఁ గోవో మనసా

॥ పల్లవి ॥

శుకవరదుని సొంపుగఁ దలఁచుటే

సకలభవ విజయము

అకలంకము మహాభయహరణ

మొకటి నొకటి వోహో మనసా

॥ నారా ॥

పక్షిగమన శుభము (పదము?) దలఁచుటే

అభయభోగ విహారమ్ము

వక్షపు లక్ష్మీవరుసే (చే?) సిరులు

లక్షలు గోట్లొల్లవో మనసా

॥ నారా ॥

ఇంకా నీతలఁపులెన్ని గలిగిన

వేంకటాధిపు సేవించఁగదో

అంకెలకిన్నియునైన యీ (?)

మంకపు గాక నమ్మవో మనసా

॥ నారా ॥

శ్రీరాగం

పొల్లమెల్లఁ దిరిగిన బోడెద్దు

గరిమెలో (తో?) నెవ్వరికి దగ్గరి రాని యెద్దు

॥ పల్లవి ॥

పురములు సాధించఁ బూనినప్పుడు భూమి

భరమెత్తి నిలచిన బండెద్దు

పరివోని మందల పసులఁ బోదోలి శ్రీ

వరుఁడై రోలఁ గట్టువడినెద్దు

॥ పొల ॥

ఒడలెత్తి నాలుగుయుగముల బడిఁ
బడి ధర్మదేవతై పరగినెద్దు
తడవి దేవరలను దామెర (న?) అనుఁ గట్టఁ
గడఁగి మానిసిరూపు కపిలెద్దు

॥ పాల ॥

గోవైన భూదేవిఁ గూరిమిఁ జేకొని
లావైన వృషభాచలపు టెద్దు
మోపఁగ వేదాలు మొల్లమై సిరితోడ
శ్రీ వేంకటాద్రి మించిన మాయలెద్దు

॥ పాల ॥ 74

లలిత

అన్నిటాఁ దాము నతిశయులే
యెన్నఁగ నధికులె యెసఁగఁగను
పరంపరలగు భవములఁ బొడమియు
చిరంతనులే జీవులిదే
ధురంధరులే దురిత సుకృతముల
జరామరణ విశారదులే

॥ పల్లవి ॥

॥ అన్ని ॥

సదా బహుల విషయమత్తులయ్యు
మదాతురులే మనుజులిదే
ముదాసక్తులే మోహవిదూరులే !
చిదానందులే చిరయశులే

॥ అన్ని ॥

భృశం సుఖులే పుణ్యులందరు
సుశాంతాత్ములే శుభమతులే
విశారదులే వేంకటరమణుని

వశంవదులే వరిష్టులే

॥ అన్ని ॥ 75

రామక్రియ

ఓయమ్మ యెట్టుసేసె నొకటొకటే
 మాయలెల్ల జేసినాఁడు మరియింకనెట్టో || పల్లవి ||

చన్నదాగి పూతనను సగ్గుడుగాఁ జప్పరించె
 మిన్నదాకె సుడిగాలి మెడ దొక్కెను
 వెన్న ముచ్చిరిం (లిం?) చి గొల్లవెలఁదులనెల్ల మెచ్చి
 పిన్ననాడె యింతసేసెఁ బెద్దయైన నెట్టో || ఓయమ్మ ||

మద్దిమాఁకులు విరిచె మామయింటికేఁగి పెద్ద
 యెద్దులఁ బీచమణఁచె నేమి వెప్పురు (సెప్పును?)
 చద్దికూటి ముద్దలోనె జలజాననుని మాయ
 వద్దనక పతిసేసె వాడివో నేఁడెట్టో || ఓయమ్మ ||

కొండవంటి పామునోరు కొచ్చి కొచ్చి చంపి చంపి
 మెండుకొని వుక్కుణంచె మేనమామను
 కొండల వేంకటపతి కోనేటిరాయఁడు
 నిండుకృప మముఁ గాచేనేరుపిఁక నెట్టో || ఓయమ్మ ||

121 రేకు

అహిరి

కటకటా మీరితివి కలికాలమా - పుణ్య
 ఘటన గర్రనై పోయెఁ గలికాలమా || పల్లవి ||

భూసురుల కామినులు బోయల నామి (య?) కులఁ
 జేసుకొని యిండ్డె చిచ్చురికిరి
 యీసునను నీవలన నెక్కువకులములెల్ల
 కాసు సేయకపోయెఁ గలికాలమా || కట ||

అన్నలును జెల్లెండ్లు నాండ్లు మగలునునైరి
వన్నె పెడి యతులు ధనవంతులైరి
ఇన్నియును జేసితిని యింకనైనా నీకు
కన్నీరు రాదుగా కలికాలమా

॥ కట ॥

అరుదగుఁ బతివ్రతలు అభిమానవతులు పలు
దొరలకమ్ముడు వోయి తొత్తులైరి
చిరకాల సుక్య.....త్తమునఁ గొంతైన
కరుణ మార్పితివిగా కలికాలమా

॥ కట ॥

కోవిదుల మను దొరల కులరాణి వాసములు
త్రోవలనె లంజలై తుదిమీరిరి
ఏవంకఁ జూచినా యిట్లనే ధర్మంబు
గావు వట్టితివిగా కలికాలమా

॥ కట ॥

పట్టభద్రుల నతులు పలుమారు నింద
.....రిపెంబులై దీనులైరి
ది (ఇ?) టైనఁ దిరువేంకటేశుదాసులు నిన్నుఁ
గట్టవేతురునుమీ కలికాలమా

॥ కట ॥ 77

అనుబంధము - 1

అకారాదిగ రాగ - సంకీర్తన సంఖ్యా సూచి

రాగములు

సంకీర్తన సంఖ్యలు

అదోళి	: 178
ఆపిరి	: 180, 223, 245, 265, 275, 343, 367.
పూడగొళ	: 170, 212, 356, 368, 420, 481.
బోధి	: 201, 308, 389
రంజి	: 174.
పారగొళ	: 209, 269, 302.
కొరి	: 181, 240.
పడక్రియ	: 10, 40, 53, 58, 59, 69, 102, 113, 125, 148, 190, 263, 285, 316, 318, 324, 325, 331, 332, 339, 340, 370, 401, 404, 408, 417, 448.
జ్జరి	: 76, 90, 107, 191, 259, 374, 399, 333, 450, 473, 496, 531.
ళ	: 36, 44, 162, 257, 278, 451, 483
య	: 276.
యగుకాంబోధి	: 400
డి	: 80, 431, 469.
వక్రియ	: 172, 279.
మాంధారి	: 26, 41, 51, 97, 105, 123, 139, 251, 377, 410, 421, 465, 485, 487.

దేసాళం	: 2, 18, 27, 33, 57, 65, 83, 120, 143, 164, 205, 256.
దేశాక్షి	: 14, 50, 67, 82, 137, 150, 154, 188, 230, 380, 463, 529.
దేసి	: 228, 260, 281, 441.
ధన్నాసి	: 39, 72, 99, 138, 151, 200, 253, 378, 475.
నాట	: 32, 110, 158, 277, 495, 499, 508, 513, 530.
నాగవరాళి	: 202, 215, 242, 294.
నాదరామక్రియ	: 176, 208, 255, 267, 284.
న నాయణి	: 29, 81, 124, 203, 293, 379.
నళవంజరం	: 211, 254, 258, 298.
పాడి	: 35, 73, 94, 100, 116, 127, 146, 156, 169, 234, 266, 361, 385, 398, 454, 462, 491, 502, 511.
బలహింస	: 204.
బౌళి	: 4, 12, 31, 60, 70, 75, 89, 98, 103, 115, 121, 131, 134, 136, 144, 159, 198, 222, 261, 296, 320, 344, 348, 362, 393, 397, 416, 430, 436, 437, 452, 456, 460, 464, 471, 501, 509, 512.
బౌళిరామక్రియ	: 71, 175, 210, 220, 231, 300, 349, 419, 519, 525.
భంగాళం	: 207, 291.
భల్లాటి	: 179, 309.

భూపాళం	: 130, 238, 303, 405, 411, 425.
భైరవి	: 34, 249, 306, 386, 409, 446, 449.
మంగళకౌశిక	: 8, 23, 79, 232, 241, 354, 382
మధ్యమావతి	: 292.
మలహరి	: 96, 135, 187, 199, 217, 250, 384, 403.
మాళవశ్రీ	: 226, 287, 301, 371.
మాళవి	: 21, 109, 155, 233, 272, 369, 470, 477
మాళవిగౌళ	: 30, 55, 62, 402, 443, 490, 506, 514, 520.
ముఖార్	: 9, 28, 49, 64, 87, 157, 282, 310, 326, 328, 338, 346, 352, 353, 387, 392, 415, 440, 453.
మేఘరంజి	: 173, 262, 280.
రానుక్రియ	: 1, 25, 66, 92, 95, 101, 140, 160, 166, 186, 193, 315, 336, 341, 342, 357, 365, 391, 426, 428, 458, 482, 492, 498, 505, 510, 515, 522, 526.
లలిత	: 6, 19, 22, 38, 43, 48, 54, 68, 78, 91, 108, 119, 126, 149, 161, 165, 197, 225, 229, 239, 246, 252, 264, 312, 317, 322, 323, 330, 334, 337, 345, 347, 351, 358, 360, 363, 375, 376, 388, 395, 396, 406, 412, 414, 418, 424, 429, 438, 442, 447, 461, 468, 478, 480, 484, 486, 494, 503, 504, 527.
వరాళి	: 24, 45, 88, 142, 152, 167, 182, 221,

217, 273, 307, 329, 366, 427, 439,
455, 479.

వసంతవరాళి : 5.

వసంతం : 184, 288, 299, 304.

శంకరాభరణం : 3, 13, 86, 141, 171, 183, 194, 237,
270, 290, 383, 415, 445, 459, 507,
518, 524.

శుద్ధవసంతం : 7, 16, 42, 61, 63, 77, 112, 195, 235,
243, 247, 394, 446.

శోకవరాళి : 216, 295, 434.

శ్రీరాగం : 47, 56, 74, 122, 128, 133, 147, 168,
248, 271, 274, 297, 327, 373, 422.

సామంతం : 11, 15, 37, 52, 84, 104, 106, 111, 117,
129, 153, 163, 196, 213, 283, 311,
314, 333, 350, 355, 359, 364, 372,
390, 407, 413, 423, 432, 444, 457,
467, 474, 489, 497, 516, 523.

సాళంగం : 118, 244, 321.

సాళంగనాట : 17, 20, 85, 93, 114, 132, 139, 145, 185,
224, 268, 289, 313, 319, 335, 472,
476, 488, 493, 500, 517, 521, 528.

సౌరాష్ట్రం : 46, 192, 206, 219, 286.

హిందోళం : 236, 305, 381.

హిందోళవసంతం : 177, 214.

హిజ్జిజ్జి : 218.

అనుబంధము - 2

అకారాదిగ సంకీర్తన - రాగ సంఖ్యా సూచి

కీర్తన	రాగము	కీర్తన సంఖ్య
అంజనీదేవి కొడుకు	మాళవి	272
అంతటనే వచ్చికాచు	కాలభోది	201
అందరికి నెక్కుడైన	మాళవి	155
అందిచూడగ నీకు	గుండక్రియ	331
అందుకు హరికథ	మలహరి	187
అందుల కిదె	సామంతం	117
అందులకు నందులకు	ధన్నాసి	72
అచ్చుతుండనియెడి	సామంతం	104
అచ్చుతు శరణమే	శంకరాభరణం	3
అజ్ఞానులకివి	దేసి	260
అటమీఁది పనులకు	శ్రీరాగం	248
అటుగొన్నాళ్ళందాక	వరాళి	227
అడర శ్రావణ	రామక్రియ	160
అడుకులు చక్కిలాలు	దేసాళం	27
అడ్డములేని నాలిక	బౌళి	89
అతఁడు లక్ష్మీకాంతుఁ	గుండక్రియ	59
అతఁడే పో మా యేలిక	మాళవి	109
అతఁడే యెక్కుడుదైవ	ముఖారి	387
అతఁడే యెరుఁగును	లలిత	442
అతఁడే రక్షకుఁ డందరి	దేశాక్షి	380
అతఁ డేమిసేసినా	శంకరాభరణం	13

అతని భజియించరో	లలిత	108
అదిగాన నీతి	సామంతం	516
అదిబ్రహ్మాండంబిది	శ్రీరాగం	373
అడియ నడియనయ్య	బౌళి	416
అదె చూడరయ్య	బౌళి	509
అదె వచ్చెరాఘవుఁ	నాట	530
అదె లంక సాధించె	మాళవిగౌళ	514
అనాది జగమున	నారాయణి	29
అనాది జీవుఁడన్నియు	గుండక్రియ	10
అనాది ఏషయవిహారము	భైరవి	446
అని బ్రహ్మాదులెంచేరు	మేఘరంజి	262
అన్నివిధములుఁదానై	దేవగాంధారి	51
అన్నిమంత్రములునిందే	లలిత	438
అన్నిటా నిట్టే	దేసాళం	120
అన్నిటికి నిది పరమౌషధము	లలిత	358
అన్నిటిపై నున్నట్లు	నారాయణి	124
అన్నియు నాలో	గుండక్రియ	190
అనుచుఁ బొగడఁ	పాడి	234
అనుచు మునులు	భైరవి	249
అప్పఁడైన హరి	పాడి	35
అప్పటి సుఖమేకాని	నాదరామక్రియ	284
అమరాంగనలదె	దేవగాంధారి	26
అమ్మేదొకటియును	పాడి	398
అఱిముఱి	గౌళ	278
అరుదీ కపేంద్రుని	మాళవి	470

అలబ్రహ్మాదుల	సాళంగనాట	268
అల్లదెకో విజయధ్వజము	సామంతం	364
అల్లవాడే గద్దెమీద	రామక్రియ	505
అవధారు చిత్తగించు	మాళవిగౌళ	490
అహోబలేశ్వరుఁ	శ్రీరాగం	271
అతడేపో మా యేలిక	మాళవి	109
ఆంజనేయ యనిలజ	రామక్రియ	458
ఆచార విచారా లవియు	లలిత	395
ఆడరమ్మ పాడరమ్మ	లలిత	375
ఆతఁడా యీతఁడు	శంకరాభరణం	141
ఆతఁడితఁడా వెన్న	లలిత	6
ఆదిమూర్తి యీతఁడు	శంకరాభరణం	524
ఆదిమూలమే మాకు	సుఖారి	49
ఆపదలులేని సుఖ	ఆహారి	223
ఆయంబిది తెలియంగల	ధన్నాసి	99
ఆయమేవ అయమేవ	సాళంగనాట	314
ఆ రూపమునకే హరి	సామంతం	457
ఆలించు పాలించు	ముఖారి	338
ఆహా నమో నమో	దేవగాంధారి	97
ఇంక నేమి సేసేము	లలిత	252
ఇంత లేకుంటేనది	బౌళి	198
ఇంతయాల చూడరమ్మ	పాడి	511
ఇంతే యింతే యింకా	తోడి	80
ఇందరిగాచిన నీవు	సామంతం	350
ఇందరిపై భిన్న భక్తు	రామక్రియ	101

ఇందరు నీ కొక్కసరి	మంగళకాశిక	8
ఇందిరా నాథుడవు	కేదారగౌళ	209
ఇందిగా రమణుడెచ్చి	బౌళి	430
ఇందుకు ధ్రువాదు లిటు	దేవగాంధారి	410
ఇందుకు విరహితప	ముఖారి	346
ఇందుకుఁగా నాయెరఁగమి	మాళవశ్రీ	371
ఇందుకేది వుపాయమో	దేశాక్షి	150
ఇందులోనఁగలసుఖ	ముఖారి	87
ఇందులోనె కనవచ్చె	మేఘరంజ	280
ఇందే వున్నది	దేశాక్షి	137
ఇట్టిసుద్దులితనివి	నాట	508
ఇట్టిదివో హరికృప	సామంతం	372
ఇతఁడు తారకబ్రహ్మ	బౌళి	159
ఇతఁడే పరబ్రహ్మ	బౌళిరామక్రియ	519
ఇతఁడే యతఁడు	మాళవిగౌళ	443
ఇతఁడొకఁడే	పళవంజరం	298
ఇతరనులన్నియు	గుజ్జరి	399
ఇతరమెరఁగ గతి	లలిత	376
ఇతగమేదియులేదు	సామంతం	11
ఇతఁ పాపములెల్ల	గుజ్జరి	191
ఇదిగో రూపై తోచి	మాళవి	233
ఇదియే వేదాంత మిందు	మాళవి	369
ఇదియే సాధన మిహ	మలహరి	384
ఇదియే సులభం	లలిత	38
ఇదివో తెరమరఁ గిహ	ముఖారి	440

ఇదివో శృతిమూల	బౌళిరామక్రియ	71
ఇన్నాళ్ళు నెఱగక	లలిత	484
ఇన్నిజన్మము లెత్తిన	వరాళి	221
ఇన్నివిధాలు యికనేల	సామంతం	423
ఇన్నిటా నింతటా	సామంతం	314
ఇన్నిటికి నోపునా	సాళంగనాట	335
ఇన్నిటికి మూలము	దేశాక్షి	154
ఇన్నియుఁజదువ	ముఖారి	64
ఇరవుగా నిన్నెరిగిరి	గుండక్రియ	217
ఇలవేల్చితఁడే	శ్రీరాగం	133
ఇవియే పో ప్రద్యుమ్న	భూపాళం	405
ఇహపరసాధన	శుద్ధవసంతం	16
ఇహమే పరము మరి	గుజ్జరి	76
ఈడ నిందరికి	శుద్ధవసంతం	289
ఈతఁడు విష్ణుఁడు	భైరవి	306
ఈతఁడే ద్రిష్టవరము	సామంతం	111
ఈతని దెంత ప్రతాప	సాళంగనాట	493
ఈతని మహిమలు	లలిత	527
ఉండినట్టే వుండును	రామక్రియ	193
ఉన్న దిందునే వొక్క	బౌళి	75
ఉన్న సుద్దులేల	హిందోళం	236
ఉమ్మడి కర్మములాల	సాళంగనాట	132
ఊరకే వెదకనేల	సామంతం	196
ఊరకే నోరుమూసుక	దేశాక్షి	230
ఎంచి చూచితే నితని	గౌళ	162

ఎంచి చూచితే మాకు	లలిత	246
ఎంచి సేయుపను	దేశాక్షి	50
ఎంతని నుతియింతు	దేవగాంధారి	485
ఎంతపరాక్రమము	బౌళిరామక్రియ	175
ఎంతప్రతాపమువాడు	పాడి	502
ఎంత భాగ్యవంతులమో	శంకరాభరణం	507
ఎంతలేదు చిత్తమా	రామక్రియ	426
ఎంత వెట్టిఁ గొండదవ్వి	బౌళి	344
ఎంతని పొగడవచ్చునితనిప్రతాపము	బౌళి	501
ఎంతని పొగడవచ్చునీతని సేవించరో	మాళవిగౌళ	506
ఎందరి వెంటల	ఆహిరి	265
ఎందరు సతులో	రామక్రియ	315
ఎందలివారమో నేము	సామంతం	474
ఎందుఁగాపురముసేతు	శ్రీరాగం	47
ఎందును బోరాదీ	బౌళి	464
ఎక్కడఁదరికిజొచ్చె	నాట	495
ఎక్కడ నీ వుద్యోగ మెటు	రామక్రియ	365
ఎక్కడ నెదురులేక	సాళంగనాట	85
ఎక్కడి కంసుడు	రామక్రియ	1
ఎక్కుడు బ్రహ్మపట్టాన	నాట	158
ఎత్తరే ఆరతులు	బౌళి	31
ఎదిరికి మాకును	దేశాక్షి	82
ఎదురేది యింక	సాళం	256
ఎన్నఁడుఁజెడని	వేశాక్షి	14
ఎన్నఁడు నేఁగందు	బౌళిరామక్రియ	349

ఎన్నఁడు విజ్ఞానమిఁక	ఆహిరి	343
ఎన్నఁడాకో నే	కాంబోధి	308
ఎన్నఁడాకో సుజ్ఞానము	బౌళి	460
ఎన్నిమహిమలవాడె	హిందోళవసంతం	177
ఎన్నిటికెన్నిటికని	గుండక్రియ	340
ఎప్పటి జీవుడే	బౌళి	437
ఎప్పుడూను నడచేవె	లలిత	197
ఎప్పు డేబుద్ధి వుట్టునో	శంకరాభరణం	383
ఎరిగే నెరఁగదు	వరాళి	455
ఎఱఁగఁడు పరసుఖ	గుండక్రియ	404
ఎఱ్ఱలోకములవారి కేలిక	సామంతం	359
ఎవ్వరివాఁడాఁగాను	వరాళి	142
ఎఱి బిడ్డఁగంటివమ్మ	శంకరాభరణం	237
ఏగతి నుద్ధరించేవో	లలిత	312
ఏ పనులెవ్వరికిఁగల	గుండక్రియ	102
ఏ బలిమి నమ్మి	ముఖారి	28
ఏడకేడ నీచెరిత	శ్రీరాగం	274
ఏ తపములు నేల	లలిత	68
ఏదాయ నేమి	లలిత	264
ఏది మాకు గతి	సామంతం	153
ఏదియుఁగానఁడు	వరాళి	329
ఏదైన దేవుఁడు	దేవగాంధారి	377
ఏదైనా సుఖమే	లలిత	478
ఏమందు మిందుకు	వసంతవరాళి	5
ఏమన వచ్చును	గుజ్జరి	259

ఏమని చెప్పగవచ్చు	దేసి	281
ఏమని చెప్పెద	శుద్ధవసంతం	394
ఏమని పొగడవచ్చు	రామక్రియ	482
ఏమని పొగడుదు	సాళంగనాట	17
ఏమని విన్నవించేను	నాదరామక్రియ	208
ఏమరక తలచరో	దేశాక్షి	463
ఏమి చెప్పేది	దేవక్రియ	279
ఏమిటి కిక	బౌళి	222
ఏమిటి వాడఁగాను	లలిత	461
ఏమిసేతునిందుకు	బలహంస	204
ఏమిసేయవచ్చు హరి	గుజ్జరి	374
ఏమిసేయుదు నింతయు	బౌళి	348
ఏమిసేయువాడఁనివి	శుద్ధవసంతం	63
ఏలవయ్య లోకమెల్ల	శంకరాభరణం	459
ఏలికవు నీవట	నారాయణి	203
ఏలికె చెప్పినపని	గుజ్జరి	531
ఏలోకో కర్మమా	గుండక్రియ	325
ఒకరిబుద్ధులు వేరొకరి	సామంతం	390
ఒక్కటి కొకటివి	భైరవి	449
ఒక్కడే యేకాంగవీరుఁ	పాడి	462
ఒక్కమాటలోనివే	పళవంజరం	211
ఒద్దునీవునాకెదురా	నాట	110
ఒలపక్షము లేనొక్క	ముఖారి	392
ఒసఁగితి విన్నియు	సాళంగనాట	319
ఓ పవనాత్మజ	శ్రీరాగం	327

ఓహోయెంతటివాడే	బౌళి	393
ఓవోరాకాసులాల	శోకవరాళి	295
ఓహోవొడలు మాని	దేవగాంధారి	41
ఔనయ్య జాణఁడవు	సామంతం	497
ఔలే నే నొకపనికి	మంగళకౌశిక	23
కంటిఁ గంటి	రామక్రియ	498
కంటిమి నేఁ డిదె	లలిత	504
కటకటయీమాయ	మలహరి	96
కటకట నేమూకర్తలము	బౌళి	136
కటకట హరిమాయా	గుండక్రియ	316
కటకటా యీ ప్రాణి	శుద్ధవసంతం	195
కదిరిన్పసింహుఁడు	నాట	32
కదిసి యూతడు	శంకరాభరణం	445
కనియెడి దిదియే	బౌళి	115
కన్నవారివద్ద	భూపాళం	238
కన్నులపండుగలాయె	ఆందోళి	178
కన్ను లెదుటిదే	లలిత	406
కరుణానిధివి	హిందోళం	305
కరుణించవే నిజగతి	హిందోళం	381
కర్మమూలముజగము	దేశాక్షి	188
కర్మమెంత మర్మమెంత	కాంబోధి	389
కలకాలము నిట్టే	పాడి	361
కలఁడా యింతటిదాత	నాదరామక్రియ	255
కలదొక్కటే గురి	పాడి	266
కలశాపురముకాడ	సామంతం	467

కలిగె మాకిదె	బౌళిరామక్రియ	419
కాకున్న మాపాటు	శ్రీరాగం	56
కామధేనువుదేవకల్పితము	పాడి	127
కాయము నాదే	గుండక్రియ	58
కావఁగ (క?) నీకే	లలిత	126
కావఁగ నీకే పోదు	నారాయణి	379
కూడుదు రూరకె వొకచో	గుజ్జరి	433
కేవల కృష్ణావతార	రామక్రియ	391
కొండంత పొడవుతోడ	కౌశి	181
కొండవంటి దేవుఁడు	గుజ్జరి	496
కొలిచితే రక్షించే	ఆహిరి	180
కొలువరో మొక్కరో కోరి	ముఖారి	282
కొలువరో మొక్కరో కోరిన	రామక్రియ	492
కొలుపుఁడు వలసితేఁ	శంకరాభరణం	183
కొలువై తా నల్లవాడె	సామంతం	163
కొసరనేల	నాదరామక్రియ	176
కొసరి కొసరి	సామంతం	15
కోటికిఁబడగయెత్తి	గుండక్రియ	40
కోలలెత్తుకొని	వసంతం	288
కైకొంటే కాక	గుండక్రియ	148
కైకొన్నకొలది	బౌళిరామక్రియ	220
గరిమతోనెరపేల	ముఖారి	9
గరుడాద్రి వేదాద్రి	రామక్రియ	522
గుల్ల గుల్లే రాయి రాయే	దేసాళం	83
గోనెలె కొత్తలు	బౌళి	60

శ్రీ తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల

గోవింద నీవన్నిటిలో	శ్రీరాగం	128
ఘనుఁడాతడే	లలిత	22
జ్ఞానంబొకటే	బౌళిరామక్రియ	231
జ్ఞానము నెఱఁగము	గుండక్రియ	113
చదివి చదివి	బౌళి	121
చదివితఁదొల్లి	శ్రీరాగం	74
చదివి బతుకర్	దేసాళం	33
చలువకు వేడికి	సామంతం	213
చవినోరి కేడఁ దెత్తు	ముఖారి	326
చాలుఁజాలు నీసటల	నాగవరాళి	215
చిక్కవద్దు చొక్కవద్దు	భూపాళం	411
చిత్తజగురుఁడ	మధ్యమావతి	292
చిత్తా అవధారు	సాళంగనాట	472
చూడవమ్మ కృష్ణుఁడు	లలిత	161
చెప్పఁబోతే	శంకరాభరణం	270
చెప్పితే నాశ్చర్యము	మాళవి	477
చెప్పినంతపని నేఁ	భంగాళం	207
చెల్లె నీచెఱతలు నీకే	సామంతం	413
చేకొన్న భక్తులపాలి	శుద్ధవసంతం	466
చేపట్టుఁగుంచము	కురంజి	174
చేరి కొల్పోయొతఁడు	శ్రీరాగం	297
జగతిలో మనకెల్ల	భల్లాటి	179
జగతి వైశాఖశుద్ధ	గుండక్రియ	285
జగములెల్లా	సాళంగనాట	20
జయము జయముఇక	సాళంగనాట	521

జయము మనది	సాళంగనాట	517
జీవములు దవ్వవోయ	మంగళకౌశిక	79
జీవుడించుకంత	వరాళి	307
జీవుడు నిత్యుడు	గుండక్రియ	370
జీవుడూ నొక్కటే	బౌళి	296
జూటుదనాలవాడవు	దేసాళం	164
తక్కిన చదువులొల్ల	దేసాళం	65
తతిగాని యీపాటు	రామక్రియ	428
తథాకురుష్వ ముదా	లలిత	424
తలచరో జనులు	గౌళ	483
తలపులోనివెలితే	లలిత	91
తలపోత చిత్తమున	గుండక్రియ	332
తలరో లోకాంత	కన్నడగౌళ	212
తలలేదు తోకలేదు	కన్నడగౌళ	368
తల్లియాపె కృష్ణునికి	వసంతం	304
తల్లియుఁ దండ్రియు	దేసాళం	205
తానె తానే యిందరి	సామంతం	355
తిమ్మిరెడ్డి మాకునిచ్చె	సామంతం	52
తెగఁగోయుటకు హరి	తెలుగుకాంబోధి	400
తెలియఁడుగాక	భూపాళం	303
తెలియనివారికి	గుండక్రియ	324
తెలియుట యెన్నఁడు	బౌళి	70
తెలిసినవారెల్లా	దేవగాంధారి	123
తెలిసియుఁ దెలియదు	లలిత	323
తొల్లికలవేషవియు	పాడి	73

తొల్లిటివారువెట్టిన	ధన్నాసి	138
తొల్లి యేరుపరచిరి	లలిత	239
దాసులపాలిటి	సాళంగనాట	488
దిక్కులేనివారు	ముఖారి	328
దివమట రాతిరట	సామంతం	129
దేవతలఁగాచిన	బౌళిరామక్రియ	300
దేవదేవుఁ డితఁడే	ధన్నాసి	151
దేవదేవోత్తమతే	పాడి	491
దేవదేవోత్తముని	బౌళి	320
దేవుని మరవకు మంతే	లలిత	337
దేహముతోడిది	వరాళి	24
దైవమా నీచేతలు	శుద్ధవసంతం	247
దైవమా నీవే	నాగవరాళి	202
దైవము దూరఁగనేల	నాదరామక్రియ	267
దైవము నీవే	రామక్రియ	95
దైవము నెరఁగము	నాగవరాళి	294
దైవమొక్కఁడే మాతలపు	హిందోళవసంతం	214
దైవమొక్కఁడే సంతత	సామంతం	311
దైవమే నేరుచుఁగాఁక	లలిత	351
దొరకినయప్పుడే	లలిత	322
ధరలోను జనహితము	కన్నడగౌళ	420
ధర్మమునకే మము	శంకరాభరణం	290
ధ్రువవరదునివలె	లలిత	347
నగవులు నిజమని	ముఖారి	353
నటనల భ్రమయకు	లలిత	317

నడవరో జడియక	శోకవరాళి	434
నమ్మితిఁజుమ్మి	దేవగాంధారి	487
నమ్మితే నితఁడే	రామక్రియ	336
నమ్మిన దిదివో నాపితురార్జిత	పాడి	385
నమో నమో జగదేకనాథ	లలిత	494
నమో నమో దశరథనందన	మాళవశ్రీ	301
నమో నమో దశరథనందన	బౌళి	144
నమో నమో రఘుకుల	బౌళి	471
నర(వ?) రూప	గుండక్రియ	263
నరసింహ రామకృష్ణ	పాడి	454
నరులాల మునులాల	రామక్రియ	510
నల్లబల్లి చెన్నుఁడు	శ్రీరాగం	168
నవమూర్తులైనట్టి	వరాళి	182
నాఁటకమింతా నవ్వులకే	గుండక్రియ	339
నాకుఁగలపని	ధన్నాసి	200
నాకు నాకే సిగ్గయ్యాని	దేసాళం	2
నానావర్ణముల	మాళవిగౌళ	55
నారాయణ నిను	మాళవిగౌళ	402
నారాయణ నీనామమె	లలిత	388
నిఖిలమింతయు మేలు	లలిత	447
నిచ్చలూ లోకము చూచి	బౌళి	397
నిండెను లోకములెల్ల	వసంతం	299
నిజమో కల్లో	బౌళి	4
నిత్యసుఖానందమిదె	లలిత	78
నిన్ను నీవే తెలుసుకో	సాళంగనాట	114

నిరంతరంబునువీమాయే	దేశాక్షి	67
నిలిచినవాడవు	కేదారగౌళ	302
“నిశ్చింతం పరమంసుఖ”	గుండక్రియ	318
నీకంటే నితరము	బౌళి	103
నీకు నీవే వలసితే	దేసాళం	18
నీకే నే శరణు	శంకరాభరణం	194
నీగురుతులు చూచుకో	సాళంగనాట	476
నీచనైన నావల్ల	గుండక్రియ	417
నీటముంచు పాలముంచు	సాళంగనాట	224
నీనామమే మాకు	భూపాళం	425
నీవంటి దైవాలు	కౌళి	240
నీవనేనమ్మిన	మంగళకౌళి(క)	241
నీవు నా సొమ్మవు నేను	లలిత	429
నీవె కాచుటగాక	లలిత	345
నీవే దయసేసినేడు	ధన్నాసి	253
నీవే నీ దాసులని	బౌళి	98
నేడుగాక దొరనైతి	లలిత	119
నేము సేసేయందు	సౌరాష్ట్రం	46
నే నవగుణినైన నీకు	ఆహిరి	367
నేనేపో ఘనుడను	దేసాళం	57
నేనేమి సేయుదున	గుండక్రియ	53
నేనై విడువవద్ద	లలిత	414
పంతగాడు	వరాళి	273
పంతపుటాసలు బండ్ల	గుండక్రియ	69
పట్టిన ముట్టనుండ	దేవగాంధారి	251

పట్టినవ్రతము నీవే	ముఖారి	453
పట్టినవ్రతమే పంతము	సామంతం	84
పదియారు వన్నెల	వరాళి	167
పనిగొనువారల	శుద్ధవసంతం	7
పనిలే దేమియు నాకు	లలిత	396
పరగీనదివో గద్దెపై	శంకరాభరణం	415
పరమవివేకులాల	ధన్వాసి	475
పరమవైష్ణవుల	శంకరాభరణం	86
పరమాత్మ నాజాడ	సామంతం	106
పరమాత్ముడవు నీవు	కన్నడగౌళ	356
పరమోపకారులు	మలహరి	199
పలికెటి వేదమె	బౌళిరామక్రియ	210
పాపపుణ్యముల	పాడి	100
పాపముఁబుణ్యము	హిజ్జిజ్జి	218
పారిరి దానపులెల్లా	మాళవి	21
పుట్టఁగా బుట్టిన	బౌళి	456
పుట్టించినవాడుదానే	దేవగాంధారి	189
పుట్టుభోగులము	పాడి	94
పుట్టెడి దింతా	బౌళి	131
పురుషుడే యధముడు	బౌళి	134
పెదయౌబళపుఁగొండ	భల్లాటి	309
పెరిగినాఁడు చూడరో	సాళంగనాట	528
పొందగు నాత్మాపుత్ర	మాళవిగౌళ	62
ప్రత్యక్షమే మాకు	శ్రీరాగం	122
బడిబడి నింద్రియాలే	లలిత	480

శ్రీ తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల

బంటుకు బంటవుదురా	లలిత	225
బల్లిదులు నీకంటె ¹⁰	లలిత	360
బాపు బాపు దేవుడా	సామంతం	407
బాపురే నీమాయ	గౌళ	257
బిరుదు బంటితడు	లలిత	486
భళి భళి రామా పంతపు	రామక్రియ	357
భారకుఁ డతఁడే బంధువు	మంగళకౌశిక	354
భావించరో వేదములు	రామక్రియ	25
భావించి తెలుసుకొంటే	భంగాళం	291
భావించువారల	లలిత	19
బ్రహ్మాదులకు నిదే	లలిత	48
మంగాంబుధి హనుమంతుని	సామంతం	444
మతంగపర్వతము	లలిత	165
మమ్ముజ్జాడనేల	మంగళకౌశిక	232
మరుగుచుఁ జేసీ	రామక్రియ	92
మఱచితిమంటే	లలిత	412
మఱి తనుభోగములు	వరాళి	152
మఱి విచారించబోతే	మలహరి	135
మాకు నేమీఁబనిగాదు	ఆహారి	245
మాధవ కేశవ	లలిత	330
మాధవ భూధవ	సాళంగ	321
మానదు మతిమఱపునుఁ	బౌళి	362
మానరో వో లోకులాల	మలహరి	250
మాయలో మోహమున	రామక్రియ	341
మా మతము	కేదారగౌళ	269

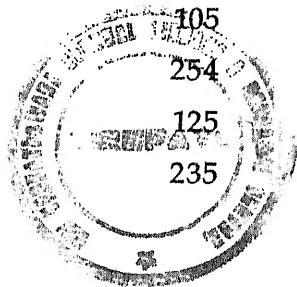
ముట్టితేనె మూయై	మంగళకౌళిక	382
ముందే తొలగవలె	రామక్రియ	66
మేలెల్ల నొక్కటే	సామంతం	37
మొదలివేల్పు	గౌళ	36
యజ్ఞమూర్తి యజ్ఞకర్త	వరాళి	45
రంట దెప్పగపురచన	వసంత	184
రాతిరెల్ల సతులతో	భూపాళం	130
రామచంద్రుడితండు	శ్రీరాగం	147
రామ మిందీవరశ్యామం	బౌళి	452
రామా దశరథరామా	పాడి	156
రాముడు లోకాభిరాముఁ డందరికి నాట		277
రాముడు లోకాభిరాముఁ		
డుదయించగాను మాళవిగౌళ		520
రాముడు లోకాభిరాముఁడు వీడిగోరామక్రియ		515
రాముడు రాఘవుడు	పాడి	169
రామునికి శరణంటె	సామంతం	283
ఱాలు దింటా మలి	శుద్ధవసంతం	61
లెండో లండో	రామక్రియ	166
లోకమింతా నిండె	దేసి	228
వట్టిజాలిబడ	మేఘరంజి	173
వట్టిజోలి యెంతలేదు	కన్నడగౌళ	481
వర్ణాశ్రమములాల	లలిత	229
వలసిన వారికి	గౌళ	451
వారధిశయన వోవటపత్ర	దేవగాంధారి	465
వాసుదేవ నీవు	దేసాళం	143

మింతనా నే దనకు	ముఖారి	352
విచారించుకొనేవారి	మాళవిగౌళ	30
విచ్చిన విడినీ	దేవక్రియ	172
విడిచితి మనరాదు	బౌళి	12
విడువ విడువ నింక	సౌరాష్ట్రం	206
విడువుము మనసా	శోకవరాళి	216
విత్తొకటి వెట్టఁగా	శుద్ధవసంతం	42
విత్తొకటి వెట్టఁగాను	రామక్రియ	186
వినరయ్య నరసింహ	నాట	513
వినుడిదె రఘుపతి	శంకరాభరణం	518
వినోదకాండవృదువు	శంకరాభరణం	171
విన్నప మిదే నీకు	శ్రీరాగం	422
విష్ణుదేవుపాదములే	లలిత	149
వీడివో కలశాపుర	బౌళిరామక్రియ	525
వీడివో కొలువున్నాఁడు	రామక్రియ	526
వీధుల వీధుల	సౌరాష్ట్రం	286
వెగ్గల మింతా వృథా	నాగవరాళి	242
వెదకిన నిదియే	బౌళి	436
వెనక ముందరికిఁ	సామంతం	432
వెన్న చేతఁబట్టి	సాళంగం	118
వెన్నముద్దకృష్ణుఁడు	దేశాక్షి	529
వెరగుతో మరచితే	గుండక్రియ	408
వెఱపించఁబోయి	పశవంజరం	258
వెల (ర?) సె నహోబలాన	రామక్రియ	140
వెలినుండు లోనుండు	సాళంగనాట	93

వేగిరించనేల	మాళవశ్రీ	226
వేవేల చందాలవాడు	లలిత	468
వైష్ణవుల సొమ్ము	సాళంగనాట	185
వొడ్డునీవు నాకెదురా	నాట	110
సందడిసొమ్ములతోడి	భైరవి	386
సందెకాడఁ బుట్టినట్టి	రామక్రియ	342
సచరాచరమిదె	పాడి	116
సమమతినని నీవే	వరాళి	366
సమసె రావణుడు	సామంతం	523
సముఖా యెచ్చరిక	సామంతం	489
సమ్మతించి కనుకొండ	ముఖారి	435
సరిలే రితనికి	నాట	499
సరులార నేడువో	ముఖారి	310
సర్వేశ్వరుడే శరణ్యము	సామంతం	333
సిరిమగడే	లలిత	54
సిబ్బితిపడఁగనేల	గుండక్రియ	448
సుగ్రీవనారసింహసులభుడు	తోడి	469
సుగ్రీవనారసింహునిఁ జూడరో	పాడి	146
సులభుఁ డీతఁ డిదివో	ఆహారి	275
సులభుడై వున్నాడు	బౌళి	512
సేవించరో జనులాల చేతులెత్తి	సాళంగనాట	500
సేవించరో జనులాల చిత్తజగురు	ముఖారి	157
సోదించిదిదియె సురలును	లలిత	334
శరణం బితడే	మలహరి	403
శరణ మాతనికే	భైరవి	34

శ్రీ తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల

ఓణాగతవజ్రపంజర	ధన్నాసి	378
ఓణు శరణుదేవ	కన్నడగౌళ	170
ఓణు శరణు నీకు	చాయ	276
వణబహుళాష్టమి జయంతి	సాళంగనాట	139
వణబహుళాష్టమి సవరేత్రి	మాళవశ్రీ	287
పతి నీ సేవ	గుజ్జరి	107
పతి నీ కెదురు	వరాళి	427
పతీశ బహుజీవ	వరాళి	479
పతి లంకిణీహంత	సాళంగనాట	145
పకే మొఱవెట్టు	వరాళి	88
ప గొలిచినఁగాని	వరాళి	439
పదాసులే మాకు	సారాస్థ్రం	219
పనామము కడు	భైరవి	409
పనీకే నే రుణమత్తుఁ	దేవగాంధారి	421
పనీకే శరణని	గుండక్రియ	401
పనీమయమే	లలిత	418
పనీవాఁడనే	గౌళ	44
పనీవు మాలోన	ధన్నాసి	39
పనీవు లేవా	శుద్ధవసంతం	243
పనీవే సకల	శుద్ధవసంతం	112
పనీవే సర్వాత్మకుఁడవు	దేశి	441
పనీ నిన్నిందులకుఁగా	దేవగాంధారి	105
పనీ యడుగరో	పళవంజరం	254
పరతత్త్వం	గుండక్రియ	125
పరాజే	శుద్ధవసంతం	235

హరియవతారమె	సౌరాష్ట్రం	191
హరివల్ల కడమలే	సాళంగం	244
హరిశరణాగతి	నారాయణి	81
హరి “సర్వపాపేభ్యోఽహంత్వా”	శుద్ధవసంతం	77
హరి సర్వాత్ముక్తుః	బౌళి	261
హరి హరి నిను	గుజ్జరి	450
హరి హరి నీ	నారాయణి	293
హరి హరి యిందరికి	లలిత	363
హీనాధికము లింక	లలిత	43
హేయ మేమి లేదు	గుజ్జరి	473
“సర్వం విష్ణుమయం”	గుజ్జరి	90
సర్వరక్షకుడైన	లలిత	503
స్వతంత్రుడవు నీవు	తోడి	431